

**UCHWAŁA NR LX/482/2024
RADY POWIATU WĄGROWIECKIEGO**

z dnia 28 lutego 2024 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do roku 2030”

Na podstawie art. 12 pkt 9ca oraz ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz.107) art. 3 pkt 3, art. 17 oraz art. 19 ust. 3a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz.1259 ze zm.) Rada Powiatu Wągrowieckiego uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się opracowany przez Zarząd Powiatu Wągrowieckiego Program Rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do roku 2030”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wągrowieckiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Powiatu Wągrowieckiego

Małgorzata Osuch

**Program Rozwoju pn.: „STRATEGIA ROZWOJU
POWIATU WĄGROWIECKIEGO do 2030 roku”**

SKRÓTY UŻYWANE W DOKUMENCIE

BDL	<i>Bank Danych Lokalnych</i>
gm.	<i>gmina</i>
GUS	<i>Główny Urząd Statystyczny</i>
m.	<i>miasto</i>
OSI	<i>Obszar Strategicznej Interwencji</i>
JST	<i>Jednostka Samorządu Terytorialnego</i>
KPZK	<i>Koncepcja Przestrzenna Zagospodarowania Kraju</i>
LGD	<i>Lokalna Grupa Działania</i>
KSRR	<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego</i>
MŚP	<i>Małe i Średnie Przedsiębiorstwa</i>
MOF	<i>Miejski Obszar Funkcjonalny</i>
MRL	<i>Monitor Rozwoju Lokalnego</i>
NGO	<i>Organizacje Pozarządowe</i>
OP	<i>Obszar Problemowy</i>
OSI	<i>Obszary Strategicznej Interwencji</i>
OZE	<i>Odnawialne Źródła Energii</i>
PKM	<i>Poznańska Kolej Metropolitalna</i>
POF	<i>Polski Obszar Funkcjonalny</i>
POM	<i>Poznański Obszar Funkcjonalny</i>
PSR 2020	<i>Powszechny Spis Rolny 2020</i>
PZPWW	<i>Plan zagospodarowania przestrzennego woj. wielkopolskiego Wielkopolska 2020+</i>
RP	<i>Rada Powiatu</i>
SOR	<i>Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>
ZSRW	<i>Zintegrowana Strategii Rozwoju Województwa</i>
ZP	<i>Zarząd Powiatu</i>

Spis treści

Wstęp	5
1. WIZJA Powiatu Wągrowieckiego w 2030 roku.....	6
2. Diagnoza – podsumowanie i wnioski	8
2.1. Kluczowe wnioski z Raportu z przeprowadzenia diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej na potrzeby opracowania Programu Rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego na lata 2023 – 2030”	8
2.2. Kapitał społeczny i ludzki – obszar społeczny	9
2.3. Przestrzeń i środowisko	10
2.4. Obszar gospodarczy	12
3. ANALIZA SWOT	14
4. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU POWIATU WĄGROWIECKIEGO	17
4.1. Cel strategiczny 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim	18
4.1.1. Opis celu strategicznego	18
4.1.2. Cele operacyjne	20
4.1.3. Kierunki działania	21
4.2. Cel strategiczny 2. Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego	23
4.2.1. Opis celu strategicznego	23
4.2.2. Cele operacyjne	23
4.2.3. Kierunki działania	24
4.3. Cel strategiczny 3. Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów.	24
4.3.1. Opis celu strategicznego	24
4.3.2. Cele operacyjne	26
4.3.3. Kierunki działania	27
5. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII.....	28
5.1. Rekomendacje wdrażania Strategii	28
5.2. Monitoring i ewaluacja	30

5.3.	Ramy finansowe i źródła finansowania	32
6.	SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	34
6.1.	Spójność Strategii rozwoju z założeniami polityk regionalnych	34
6.2.	Spójność Strategii rozwoju z założeniami polityk krajowych.....	36
7.	OPIS PROCESU PRZYGOTOWANIA STRATEGII	37
8.	SPISY	39

Wstęp

Szanowni Państwo, ostatnie lata to okres pozytywnych zmian zachodzących w Powiecie Wągrowieckim. Nasz powiat rozwija się i pięknieje, co jest efektem ciężkiej pracy wielu ludzi.

Stworzony przez nas Program rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” stanowi podwaliny do dalszego działania. Opracowany został z myślą o koordynacji i realizacji działań rozwojowych przez instytucje powiatowe.

Myślimy perspektywicznie, planujemy cele i chcemy kreować przyszłość wychodząc poza ramy istniejących ograniczeń. Tworząc ten dokument, wskazujący kierunki naszego rozwoju, opieraliśmy się przede wszystkim na mieszkańcach i wspólnych wartościach oraz na szeroko zakrojonych konsultacjach.

W diagnozie przeanalizowaliśmy zjawiska i trendy ogólnorozwojowe, które w największym stopniu determinować będą politykę rozwoju nie tylko samorządu powiatowego, ale również samorządów gminnych, wojewódzkiego, instytucji szczebla centralnego oraz partnerów społecznych i gospodarczych. Program rozwoju np.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” określa rolę instytucji powiatowych i wskazuje przede wszystkim na potencjał kreowania rozwiązań rozwojowych, dla których Powiat Wągrowiecki może być realizatorem o wysokich kompetencjach. Dotyczy to w szczególności kwestii administracji, opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, edukacji poziomu ponadpodstawowego oraz komunikacji. Bazując na posiadanych zasobach i potencjałach, ale też naszych aspiracjach, stworzyliśmy Program rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku”. Ponadto powiat wypełnia istotną lukę w koordynacji i moderacji procesów rozwojowych, które wykraczają poza granice administracyjne jednej gminy, a dla których ważna jest koordynacja z poziomu lokalnego. Ta rola wynika z dobrej wiedzy i znajomości uwarunkowań lokalnych, specyficznych dla rozwoju przestrzeni powiatu wągrowieckiego.

Bazując na posiadanych zasobach i potencjałach, ale też naszych aspiracjach, wytyczyliśmy ambitne cele, zdefiniowaliśmy wyzwania, które będziemy realizować.

Na potrzeby niniejszego opracowania używając słowa Strategia lub Strategia powiatu wągrowieckiego mamy na myśli Program rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku”.

1. WIZJA Powiatu Wągrowieckiego w 2030 roku

Opracowanie wizji powiatu wągrowieckiego odbyło się w trakcie prac warsztatowych z przedstawicielami instytucji powiatowych¹ w okresie od marca do listopada 2022 roku. Podczas warsztatów uczestnicy przedstawili swoje propozycje przyszłego obrazu powiatu, wskazując m.in. na rolę struktur instytucjonalnych powiatu. W wyniku pracy warsztatowej oraz dyskusji na forum zdefiniowano przyszły, pożądany obraz powiatu.

Jak wyobrażamy sobie powiat wągrowiecki w 2030 roku?

W 2030 roku powiat wągrowiecki będzie:

wzorem naśladowanym przez podobne powiaty w Polsce w zakresie zapewniania **wysokiej jakości życia** poprzez **integrację** procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych oparty na **otwartej współpracy**.

Powyższa Wizja rozumiana jest w sposób następujący:

Wysoka jakość życia – zamożność powiatu musi przekładać się na jak najlepsze warunki życia, gdyż umożliwią one mieszkańcom realnie wiązać swoją przyszłość z powiatem wągrowieckim. Wysoka jakość życia powinna być cechą powiatu, oferowaną wszystkim jej mieszkańcom w zakresie:

- ✓ kompleksowej opieki zdrowotnej poprzez rozwiniętą infrastrukturę opieki zdrowotnej oraz kształcenie kadry medycznej,
- ✓ prowadzenie zrównoważonej polityki w zakresie opieki społecznej,

¹13 marca 2022 roku spotkanie Zespołu ds. przygotowania Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 oraz warsztat w dniu 27.05.2022 r.

- ✓ moderowania współpracy przedsiębiorców z instytucjami odpowiedzialnymi za edukację w celu monitorowania różnych zjawisk i sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz wspieranie edukacji dla osób w każdym wieku,
- ✓ dostępności do rynku pracy poprzez usprawnienie komunikacji do dużych ośrodków miejskich,
- ✓ stworzenie oferty dla osób po 65 roku życia, dzięki której ich rosnąca liczebnie grupa uzyska szansę na spełnioną i aktywną kontynuację życia.

Integracja procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych – powiat wągrowiecki w 2030 roku będzie jeszcze atrakcyjniejszym miejscem do zamieszkania, ponieważ działania ukierunkowane na rozwiązywanie problemów społecznych i gospodarczych oraz wychodzenie naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców i przedsiębiorców, a także turystów, będą systemowo wykorzystywały silne strony i potencjały lokalne, w tym środowiskowe.

Otwarta współpraca – współpraca na rzecz realizacji wizji i poszczególnych celów strategicznych będzie wielowymiarowa i wielopodmiotowa. Realizacja strategii będzie miała charakter włączający wszystkie aktywne organizacje i instytucje, a także pojedynczych mieszkańców i przedsiębiorców tworząc wyjątkowy klimat współpracy oparty na zaufaniu i poszanowaniu różnic w poglądach.

2. Diagnoza – podsumowanie i wnioski²

2.1. Kluczowe wnioski z Raportu z przeprowadzenia diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej na potrzeby opracowania Programu Rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego na lata 2023 – 2030”³

Prezentowane poniżej wnioski zostały ułożone w układzie trzech obszarów, w ramach których wyróżniono cele strategiczne. Wnioski powstały w oparciu o kluczowy dla powiatu wągrowieckiego dokument jakim jest „Diagnoza społeczno-gospodarcza powiatu wągrowieckiego” i uzupełnione o treści poruszane na warsztatach strategicznych.

Ogólny wskaźnik rozwoju wszystkich gmin powiatu jest bardzo niski gdyż kształtuje się na poziomie zera. Na takim samym poziomie są pozostałe dwa wymiary: gospodarczy i społeczny. Natomiast źle wygląda wymiar środowiskowy. Wyraźnie daje się zauważyć, że jedna gmina Wapno wyróżnia się „in minus” nie tylko na tle podobnych obszarów w całej Polsce, ale także na tle samego powiatu. **Powiat cechuje w całym okresie badawczym (2016-2020) – ujemny wskaźnik rozwoju. Dynamika wzrostu w roku 2020 wykazuje tendencję spadkową, co oznacza, że sytuacja rozwojowa powiatu się pogorszyła.**

² Zgodnie z zapisami ustawy o prowadzeniu polityki rozwoju w strategii zamieszcza się tylko wnioski z diagnozy, która jest odrębnym dokumentem lub odrębnym zbiorem opracowań.

³Art. 32. 1. Zarząd powiatu wykonuje uchwały rady powiatu i zadania powiatu określone przepisami prawa. 2. Do zadań zarządu powiatu należy w szczególności:

1) przygotowywanie projektów uchwał rady; 2) wykonywanie uchwał rady;
2a) opracowywanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Niniejsza Strategia jest tożsama z programem rozwoju, o którym mowa w Art. 32.2.

2.2. Kapitał społeczny i ludzki – obszar społeczny

W ramach analizy obszaru społecznego diagnoza podejmowała następujące zagadnienia⁴:

- ✓ procesy demograficzne (struktura wiekowa mieszkańców, ruch naturalny i przyrost naturalny oraz migracje)
- ✓ aktywność społeczna mieszkańców
- ✓ opieka zdrowotna
- ✓ bezpieczeństwo

Diagnoza pozwala sformułować następujące wnioski:

Wniosek 1. Powiat wągrowiecki charakteryzuje się od 2011 roku stałą liczbą ludności na poziomie ponad 70.000 mieszkańców z minimalnym spadkiem w roku 2021 (70096) w porównaniu z rokiem 2020 (70233) oraz ujemnym przyrostem naturalnym (dynamika na poziomie -131,89; zmniejsza się liczba kobiet w wieku prokreacyjnym). Negatywnym procesem jest natomiast odpływ ludzi młodych, najczęściej w celach edukacyjnych i zawodowych (w wieku 15 – 39).

Zgodnie z prognozami GUS tendencja taka (spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym) będzie się utrzymywać do 2030 r. (do tego czasu liczba osób w wieku przedprodukcyjnym 0-14 lat spadnie o 12,7%, w wieku 15-64 lata o 4,62%, a w wieku powyżej 65 lat wzrośnie o 30,73%; w wieku 80+ wzrośnie o 45,26%). Prognozowana tendencja spadkowa liczby ludności powiatu wągrowieckiego w 2050 roku ma wynosić 66,4 tys.

Wniosek 2. Proces starzenia się społeczeństwa powiatu wągrowieckiego jest znaczący, gdyż przybywa ludności w wieku poprodukcyjnym. Dynamika wzrostu mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym jest ujemna.

⁴W procesie diagnostycznym wszystkich obszarów w tym obszarze społecznego i ludzkiego wykorzystane zostały następujące dane statystyczne pochodzące z zasobów: Banku Danych Lokalnych GUS za lata 2009-2020; Badania społeczne w formie on-line dotyczące: a) opinii mieszkańców; b) opinii lokalnych liderów; c) opinii i planów życiowych uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych; Monitora Rozwoju Lokalnego (MRL) Związku Miast Polskich. Stan na 23.09.2022r. dostępne pod adresem: <https://analizy.monitorrozwaju.pl> oraz <https://partnerstwa.monitorrozwaju.pl>.

Wymaga to ukierunkowania polityki rozwoju na potrzeby osób w wieku senioralnym.

Wniosek 3. W powiecie wągrowieckim zarejestrowanych jest relatywnie dużo organizacji pozarządowych działających w różnych obszarach aktywności, które są ważnym partnerem powiatu wągrowieckiego w realizacji jego zadań statutowych, jednakże borykają się one z własnymi problemami instytucjonalnymi, niekiedy brakiem środków na bieżące funkcjonowanie czy szkolenia. Powiat wągrowiecki wspiera organizacje pozarządowe m.in. zlecając realizację zadań. Wszelkie działania podejmowane w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi regulowane są corocznie w programie współpracy Powiatu Wągrowieckiego z organizacjami pozarządowymi. Organizacje pozarządowe zgodnie z zasadą partnerstwa biorą udział we współtworzeniu rocznego programu współpracy.

Wniosek 4. Opieka zdrowotna w powiecie wągrowieckim oceniana jest jako zła/niewystarczająca dotyczy to zarówno podstawowej opieki zdrowotnej jak i usług specjalistycznych. Lepsza dostępność do podstawowych usług opieki zdrowotnej jest kluczowa zwłaszcza z uwagi na starzejące się społeczeństwo oraz zwiększone zapotrzebowanie na pomoc psychologiczną wśród dzieci i młodzieży.

Wniosek 5. W latach 2012-2019 zgony na terenie powiatu wągrowieckiego powodowane były przede wszystkim przez choroby układu krążenia (40 %) i nowotwory (23%) oraz układ oddechowy (15%) – co może mieć związek z niewystarczającą dostępnością do specjalistycznych usług zdrowotnych (w szczególności właściwej diagnostyki).

2.3. Przestrzeń i środowisko

W ramach analizy obszaru przestrzenno-środowiskowego diagnoza podejmowała następujące zagadnienia:

- ✓ rola powiatu wągrowieckiego w jego strukturze przestrzennej
- ✓ infrastruktura komunikacyjna w tym drogowa
- ✓ wiodące funkcje powiatu

Diagnoza pozwala sformułować następujące wnioski:

Wniosek 6. Pod względem powierzchni, największą gminą powiatu wągrowieckiego jest gmina Wągrowiec, która wynosi 347,8 km². Natomiast pod względem liczby ludności, najwięcej osób zamieszkuje miasto Wągrowiec (w 2020 roku wg danych GUS - 25 607 osób). Najmniejszą liczbę mieszkańców posiada gmina wiejska Wapno

(2 987 osób). Ogólna liczba mieszkańców powiatu wągrowieckiego wynosi 70 216, a gęstość zaludnienia- 67 osób/km².

Wniosek 7. Powiat wągrowiecki zapewnia swoim mieszkańcom realizację **podstawowych usług** w mieście Wągrowcu (opieka zdrowotna, edukacja). Im bardziej zaawansowana usługa, tym rzadziej jest ona świadczona na terenie gminy (np. edukacja ponadpodstawowa, usługi prawne). Usługi, które nie są zaspokajane w danej gminie są możliwe do realizacji w mieście Wągrowcu lub najbliższych ośrodkach miejskich jakimi są Poznań, Bydgoszcz i Piła. Podobszary tzw. *peryferii wewnętrznych* są położone na obrzeżach aktualnych granic województw. Najbardziej prawdopodobnym czynnikiem ich kryzysu jest **zła dostępność przestrzenna (czasowa, komunikacyjna)** do miast, determinująca brak możliwości efektywnego korzystania z bodźców rozwojowych, generowanych przez duże ośrodki miejskie.

Wniosek 8. W powiecie wągrowieckim rozwijana jest infrastruktura dla pieszych i rowerzystów, jednak wciąż jest ona niewystarczająca dla potrzeb mieszkańców. Jej rozwój jest także istotny w kontekście generowania potencjału turystycznego (lasy, jeziora). Zarówno jakość dróg jak i dostępność transportowa zostały ocenione przez mieszkańców jako bardzo złe i złe.

Wniosek 9. Dużym atutem powiatu wągrowieckiego jest przyjazne środowisko, piękno przyrody i malowniczość krajobrazów. Powiat wągrowiecki można określić mianem „zielonych płuc Wielkopolski”. Lasy zajmują 19.813 ha, co stanowi 19.04% całej powierzchni powiatu.

Wniosek 10. Powiat wągrowiecki posiada duże doświadczenie z zakresu współpracy samorządów w ramach Stowarzyszenia Jednostek Samorządu Terytorialnego „**Komunikacja**”, jest również członkiem **Poznańskiej Kolei Metropolitalnej (PKM)**. Ponadto współpracuje również z **Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Rybacka 7 RYB**. Powiat Wągrowiecki jest również członkiem Wielkopolskiego Związku Transportowego w Poznaniu.

Powiat wągrowiecki współpracuje także w dziedzinie podniesienia standardu życia na obszarach wiejskich: **Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Dolina Wełny”** Obecny skład Grupy stanowią: gmina Damasławek, miasto i gmina Gołańcz, gmina Kiszkowo, miasto i gmina Margonin, gmina Mieścisko, miasto i gmina Rogoźno, miasto i gmina Skoki, gmina Wapno, gmina Wągrowiec.

Wniosek 11. Utrudnienia w przemieszczaniu się mieszkańców powoduje także brak rozwiniętej komunikacji zbiorowej, zwłaszcza w zakresie połączeń z takimi miastami jak Gniezno, Piła, Bydgoszcz, Poznań, w których jest lepszy dostęp do rynku pracy.

Wniosek 12. Jakość środowiska przyrodniczego na terenie powiatu węgrowskiego obniżana jest głównie przez funkcjonujący tam przemysł, transport i indywidualne działania mieszkańców. Poprawa świadomości ekologicznej pomoże zwiększyć konkurencyjność osadniczą i turystyczną powiatu.

2.4. Obszar gospodarczy

W ramach analizy obszaru gospodarczego diagnoza podejmowała następujące zagadnienia:

- ✓ edukacja (zawodowa)
- ✓ rynek pracy - konkurencyjność lokalnej gospodarki
- ✓ rolnictwo jako dział gospodarki powiatu węgrowskiego

Wniosek 13. Potencjał usług edukacyjnych w powiecie węgrowskim w większości zlokalizowany jest w mieście Węgrowcu z wyjątkiem: Zespołu Szkół im. Karola Libelta w Gołańczy; Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii im. Kompanii Gołanieckiej w Gołańczy; Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Antoniewie. Rośnie liczba nauczycieli dyplomowanych, co świadczy o wyższych kwalifikacjach tej grupy oraz o rosnących kosztach ich pracy. Niestety wyniki nauczania są niezadawalające, a oferta edukacyjna jest nisko oceniana przez młodzież.

Wniosek 14. W ostatnich 3 latach liczba absolwentów w powiecie węgrowskim wzrastała przy spadkowej tendencji zdawalności. Po ukończeniu szkoły średniej młodzież chce się uczyć i pracować, a swoją wiedzę chcą pogłębiać w zakresie nauki języków obcych oraz praktycznych umiejętności związanych z zawodem. Niestety nie zawsze wybiera kierunki zgodne z zapotrzebowaniem lokalnych przedsiębiorców. Duży deficyt pracowników w powiecie węgrowskim wykazują takie zawody jak:

- ✓ cieśle i stolarze budowlani,
- ✓ murarze i tynkarze,
- ✓ robotnicy budowlani,
- ✓ kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych,
- ✓ operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych,
- ✓ pielęgniarki, położne i lekarze.

Wniosek 15. Różnica liczby osób wchodzących i schodzących z lokalnego rynku pracy w ostatnich 15 latach w powiecie węgrowskim jest ujemna. Natomiast odsetek ludności mobilnej zawodowo (25-44 lata) wykazuje tendencje wzrostową,

co świadczy o tym, że wielu mieszkańców powiatu dojeżdża do Poznania, Bydgoszczy i Piły.

Wniosek 16. Powiat wągrowiecki nie stanowi atrakcyjnego rynku pracy dla mieszkańców. Jednocześnie mieszkańcy (zwłaszcza młodzi) poszukują możliwości rozwoju zawodowego poza terenem powiatu. Migracje młodych osób powodowane są także celami edukacyjnymi. Zatem już na poziomie edukacji ponadpodstawowej młodzież przyzwyczaja się do myślenia o swojej przyszłości realizowanej poza miejscem zamieszkania.

Wniosek 17. Wiodąca funkcja rolnicza powiatu wągrowieckiego wynika z dobrej jakości ziem. W strukturze zasiewów dominuje pszenica, żyto, jęczmień, rzepak i kukurydza. Mniejsze znaczenie ma uprawa ziemniaków i buraków cukrowych. W hodowli zwierząt dominuje chów trzody chlewnej i bydła. Produkcja uprawowo-hodowlana ma tendencję do intensyfikacji. Z badań wynika, że młodzież nie jest zainteresowana pracą w rolnictwie.

3. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT dla powiatu wągrowieckiego została przygotowana w oparciu o proces diagnostyczny. Czynniki w analizie zostały ujęte w sposób tradycyjny, to znaczy mocne i słabe strony stanowią wewnętrzne cechy powiatu, zaś szanse i zagrożenia to czynniki płynące z jego otoczenia (Tabela 1).

Tabela 1. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Rozwinięty system pomocy społecznej, w tym rozwijający się system rodzinnej pieczy zastępczej, doświadczona kadra pomocy zastępczej	Brak pracy w powiecie przyczynia się do migracji młodych ludzi do większych miast oraz za granicę
Około 20 organizacji pozarządowych wykazujących aktywność i zaangażowanie w działaniu	Zmniejszanie się liczby ludności w wieku produkcyjnym, przy niekorzystnym trendzie długoterminowym, co wpływać będzie na konkurencyjność gospodarki na terenie powiatu. Zmniejszanie potencjału reprodukcyjnego powiatu, co w perspektywie wieloletniej wpływać będzie na spadek liczby mieszkańców w powiecie
Sprawność instytucjonalna - doświadczenie w zakresie współpracy samorządów	Brak rozwiniętej komunikacji zbiorowej wewnątrz i na zewnątrz powiatu wągrowieckiego
Walory przyrodnicze- tereny zielone (lasy, jeziora - duży potencjał powiatu) Uwarunkowania przyrodnicze sprzyjające rozwojowi funkcji turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej	Dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług społecznych Rosnąca liczba starzejących się mieszkańców potrzebujących opieki skłania do tworzenia dla nich szerszej oferty w przyszłości
Potencjał gospodarczy i przedsiębiorczość lokalna	Niski poziom edukacyjny w szkołach Drenaż zasobów ludzkich przez większe lub bardziej konkurencyjne ośrodki i regionu, wpływający na odpływ migracyjny, w szczególności osób młodych, podążających za edukacją, pracą, ofertą mieszkaniową, wyższymi zarobkami
Silnie rozwinięta funkcja rolnicza, bazująca na wysokim potencjale przyrodniczych zasobów glebowych (rolnicza przestrzeń produkcyjna), w tym rozwój nowych branż rolnictwa, np. z zakresu ekologicznego Wiodąca funkcja rolnicza powiatu wągrowieckiego wynikająca w dużej mierze z dobrej jakości ziem (II i III klasy bonitacyjnej) oraz średnich (IV)	Niski poziom rozwoju oraz atrakcyjność zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej Brak oferty spędzania "wolnego czasu" lub jest ona niewystarczająca i mało atrakcyjna
Względnie korzystna sytuacja z zakresu bezpieczeństwa publicznego w powiecie wągrowieckim na tle kraju i województw	Brak oferty turystycznej dla osób przyjeżdżających z zewnątrz do powiatu wągrowieckiego oraz oferty promującej powiat wągrowiecki
	Umiarkowany, niższy na tle regionu wzrost aktywności gospodarczej na terenie powiatu oraz umiarkowane na tle regionu i kraju wskaźniki aktywności ekonomicznej ludności, w której ciągle znaczną rolę odgrywa rolnictwo Oferta miejsc pracy i poziom wynagrodzeń

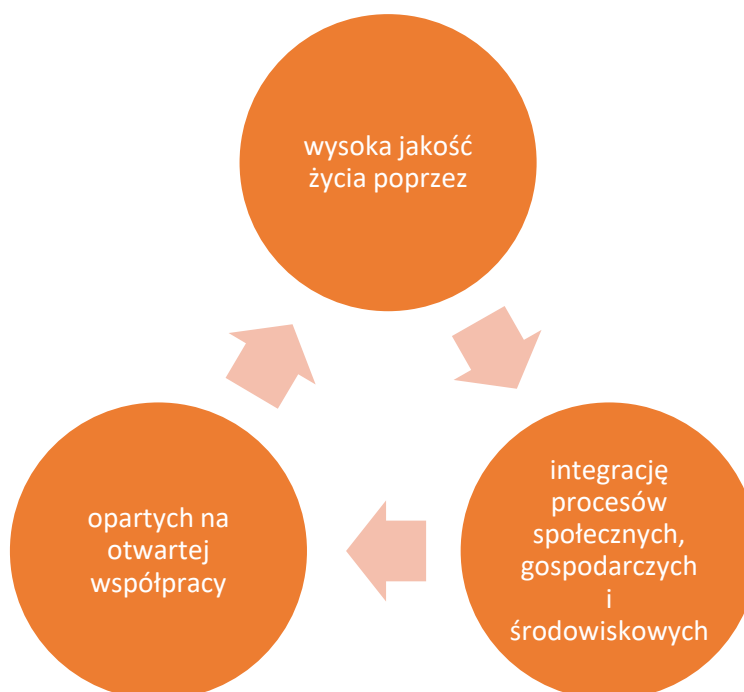
Szanse	Zagrożenia
Poprawa dostępności komunikacyjnej	Brak dostępności komunikacyjnej do dużych aglomeracji miejskich: Poznań, Piła, Gniezno, Bydgoszcz
Synergiczna współpraca władz woj. wielkopolskiego i woj. kujawsko-pomorskiego	Peryferyjne położenie powiatu wągrowieckiego na styku dwóch województw
Znaczenie położenia w skali ponadlokalnej	Ponadlokalna infrastruktura drogowa
Trend turystyki zrównoważonej - rozwój turystyki, który sprzyjać będzie konkurencyjności na terenie powiatu wągrowieckiego	Krajowa polityka przestrzenna
Wzrost popytu na usługi i produkty czasu wolnego	Uzależnienie od funduszy zewnętrznych
Rosnący poziom konkurencyjności gospodarki, w tym wynagrodzeń w skali kraju oraz w powiecie wągrowieckim, kształtujący potencjał nabywcy mieszkańców i wpływający na wzrost dochodów samorządów	Drenaż zasobów ludzkich przez większe lub bardziej konkurencyjne ośrodki i regionu, wpływający na odpływ migracyjny, w szczególności osób młodych, podążających za edukacją, pracą, ofertą mieszkaniową, wyższymi zarobkami
Napływ migrantów do Polski, których wspierać będzie konkurencyjność rynku pracy	Duże oczekiwania ludności odnośnie wzrostu wynagrodzeń, które kształtować będzie decyzje dot. zatrudnienia, aktywności zawodowej, w szczególności dotyczące osób młodych
Rosnąca liczba starzejących się mieszkańców potrzebujących opieki stanowi szansę do tworzenia dla nich większej oferty w przyszłości	
Korzystne uwarunkowania lokalizacyjne w przestrzeni kraju oraz województwa dla rozwoju i funkcjonowania działalności gospodarczych, zarówno w sektorze przemysłowym, jak też usługowym (m.in. turystyką), wzmacniane przez postępującą integrację przestrzenną kraju (rozwój dróg i kolei)	

Źródło: opracowanie własne na podstawie prac warsztatowo - diagnostycznych przy udziale eksperta zewnętrznego z Zespołem ds. opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030.

4. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU POWIATU WĄGROWIECKIEGO

Cele strategiczne powiatu wągrowieckiego odnoszą się bezpośrednio do **wizji** opartej na 3 filarach i wartościach (szczegółowo opisanych w p. 1 przedstawionych na poniższym rysunku nr 1).

Rysunek 1. Wizja powiatu wągrowieckiego

Wywodzą się z przyjętego podziału na trzy obszary: społeczny, środowiskowo-przestrzenny i gospodarczy. Zostały wypracowane w trakcie warsztatu strategicznego w dniu 13 kwietnia 2022 roku. Charakteryzują się współzależnością – każdy z celów strategicznych w jakimś stopniu zależy od realizacji innych celów, a jednocześnie wpływa na ich osiągnięcie.

Rysunek 2. Cele strategiczne powiatu wągrowieckiego

Obszar społeczny	Obszar środowiskowo-przestrzenny	Obszar gospodarczy
Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim	Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego	Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów.

Źródło: opracowania własne

W ramach każdego celu strategicznego wyróżniono (także w pracach warsztatowych) cele operacyjne i kierunki działań. Cele operacyjne uszczegółwiają konkretne cele strategiczne i są również współzależne. Z kolei uszczegółwieniem celów operacyjnych są kierunki działań, których realizacja może przyczynić się do więcej niż jednego celu operacyjnego. Najsilniejsze związki danego kierunku działań występują w ramach celów operacyjnych jednego celu strategicznego.

4.1. Cel strategiczny 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim

4.1.1. Opis celu strategicznego

Prawidłowe funkcjonowanie społeczności lokalnej wymaga zapewnienia odpowiednich warunków, które pozwolą z jednej strony zaspokoić te podstawowe potrzeby do życia jakimi są zdrowie, praca, edukacja, a także potrzeb związanych z budowaniem relacji i więzi społecznych. Działania powiatu wągrowieckiego w zakresie budowania mocnego kapitału społecznego i ludzkiego powinny być skoncentrowane na trzech obszarach:

- promocji zdrowia, profilaktyce i ochronie zdrowotnej
- zrównoważonej polityce społecznej oraz
- kompetencjach zawodowych, osobistych i społecznych mieszkańców

Dzięki rozwojowi higieny i medycyny żyjemy coraz dłużej, stąd wzrost liczby pacjentów korzystających ze świadczeń, ale nieodprowadzających świadczeń.

W 2035 r. prawie co czwarty Polak będzie miał ponad 65 lat, a w powiecie wągrowieckim do 2030 roku liczba osób powyżej 65 r.ż. wzrośnie o 30,73%. Dlatego też zjawisko **starzenia się społeczeństwa** jest nieuniknione a co za tym idzie zmieniające się potrzeby osób w najstarszej grupie wiekowej. W tym zakresie istotne jest zapewnienie najstarszym mieszkańcom gminy dostępu **do badań profilaktycznych** i do odpowiedniej **opieki zdrowotnej**.

Zmiana stylu życia sprzyja późniejszemu macierzyństwu, wpływając na zmniejszenie liczby urodzeń. **Spadek dzietności** oznacza w efekcie mniej personelu medycznego, obniżenie składek do systemu ochrony zdrowia, konieczność dostosowania specjalizacji zatrudnionego personelu do aktualnych i nasilających się zmian demograficznych.

Służba zdrowia w powiecie wągrowieckim wymaga doposażenia w sprzęt jednakże należy to robić w sposób kontrolowany. Malejąca liczba urodzeń sprawia, że problem spadku wpływów będzie się pogłębiał, co jest bardzo istotne z punktu widzenia planowania rozwoju powiatu. Dlatego też należy planować zakupy i inwestycje, a także potrzeby kadrowe w sposób efektywny i kontrolowany. Dotyczy to każdej sfery aktywności szpitala powiatowego w Wągrowcu.

Ponadto wirus Covid-19, od 2020 roku wymusił konieczność zabezpieczenia pewnych potrzeb mieszkańców w przyszłości. Dlatego też dostrzega się potrzebę organizacji **pomocy psychologicznej** dla mieszkańców powiatu w różnym wieku. Drugą grupą wymagającą wsparcia są dzieci i młodzież, którzy muszą odnaleźć się w tej zmienionej po pandemii rzeczywistości.

Zagadnienia polityki społecznej w perspektywie 2030 roku zdominowane będą przez zjawiska będące pochodną starzejącego się społeczeństwa. Na zjawiska starzenia się społeczeństwa nakłada się depopulacja wybranych przestrzeni, związana z długotrwałym, ujemnym saldem migracji. Oznacza to istotne wyzwanie dla polityki społecznej, związane z zapewnieniem opieki nad starszymi osobami. Powiat Wągrowiecki dążyć będzie do poprawy warunków pobytu osób starszych oraz form aktywizacji np. w Domu Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze. Istotnym wyzwaniem dla systemu pomocy społecznej będzie dostosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych i ze specjalnymi potrzebami.

Kolejnym zagadnieniem ważnym dla polityki społecznej powiatu jest deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej, rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, ustanowienie nowych rodzinnych domów dziecka. Ważną rolę w realizacji polityki społecznej powiatu pełnią gminne ośrodki oraz organizacje pozarządowe. Powiat Wągrowiecki wspierać będzie działalność organizacji społecznych, traktując je jako ważnych partnerów rozwoju lokalnego, w tym w obszarze polityki społecznej. Ważnym partnerem polityki społecznej będą także instytucje kultury oraz sportu

i rekreacji, które wspierać będą m. in. aktywność społeczną. Sprawny i funkcjonalny system pomocy społecznej wspierać będzie aktywność osób na rynku pracy, a więc pośrednio wspierać będzie konkurencyjność gospodarki.

W odniesieniu do rynku pracy, podobnie jak w przypadku ochrony zdrowia, pandemia koronawirusa ukazała potrzebę dostosowania działań powiatu do wymagań zawodowych. W wyniku pandemii oraz innych uwarunkowań makroekonomicznych (wojna na Ukrainie), część mieszkańców straciła pracę lub potrzebowała w szybkim tempie nabyć nowe umiejętności. Wyzwaniem dla wielu mieszkańców była konieczność przeniesienia swojej aktywności do świata wirtualnego, zarówno w sferze prywatnej (kontakty z rodziną, załatwianie spraw urzędowych), jak i zawodowej (praca zdalna). Dlatego istotne jest zapewnienie możliwości **podnoszenia kompetencji zawodowych i społecznych** przez mieszkańców.

W zakresie kompetencji mieszczą się między innymi: znajomość języków obcych, umiejętność obsługi komputera i korzystania z Internetu, także umiejętności komunikacyjne, asertywność, radzenie sobie ze stresem, empatia. Wsparcie mieszkańców w tym zakresie umocni ich pozycję na rynku pracy i pozwoli na lepsze radzenie sobie w pandemii czy w przypadku pojawienia się kolejnych kryzysów (przykład wojna na Ukrainie).

W związku z powyższym edukacja w powiecie wągrowieckim powinna być ukierunkowana pod zapotrzebowanie lokalnego i regionalnego rynku pracy a także w aspekcie samego województwa wielkopolskiego. **Dobrze rozwinięty i funkcjonujący, poddawany modernizacji system kształcenia ponadpodstawowego, w tym kształcenia zawodowego (w szczególności w zawodach medycznych) w powiecie wągrowieckim jest niewątpliwie jednym z najważniejszych wyzwań⁵.**

4.1.2. Cele operacyjne

W nawiązaniu do sformułowanych powyżej założeń celu 1. przewiduje się realizację czterech celów operacyjnych:

⁵Prognozę zapotrzebowania pracowników na rok 2022⁵ przedstawia rozdział 2. Diagnoza, wniosek nr 14.

Cel operacyjny 1.1. Podnoszenie kompetencji zawodowych i społecznych mieszkańców;

Cel operacyjny 1.2. Rozwój nowoczesnego systemu promocji zdrowia, profilaktyki i ochrony zdrowotnej;

Cel operacyjny 1.3. Prowadzenie zrównoważonej polityki społecznej;

Cel operacyjny 1.4 Budowa zintegrowanego systemu wyspecjalizowanych usług publicznych oraz rozwój instytucjonalny.

4.1.3. Kierunki działania

Wyróżnione cztery cele operacyjne będą realizowane przez łącznie dwanaście kierunków działań. Kierunki działań mogą realizować więcej niż jeden cel operacyjny (Tabela 2).

Tabela 2. Powiązanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 1

Kierunki działania	Cele operacyjne			
	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.
A. Wspieranie i promocja profilaktyki zdrowotnej mieszkańców, podnoszenie zdrowotnej świadomości mieszkańców, promowanie zdrowego stylu życia				
B. Dostosowanie i wykorzystanie infrastruktury edukacyjnej w celu organizacji zajęć pozalekcyjnych, także dla osób dorosłych wspieranie rozwoju kształcenia ustawicznego; promocja i rozwój kształcenia pozaszkolnego				
C. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców				
D. Zapewnienie dostępu do kursów i szkoleń kształtujących i rozwijających kompetencje mieszkańców; wspieranie rozwoju kształcenia ustawicznego				
E. Wzmacnianie więzi społecznych poprzez aktywność kulturową; rozwój polityki senioralnej				
F. Odbudowa i poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznych				
G. Wspieranie inicjatyw społecznych i rozwój organizacji pozarządowych				
H. Podnoszenie jakości usług społecznych w tym min. rozwój pieczy zastępczej; rozwój usług interwencji kryzysowej oraz rozwój mieszkań chronionych; rozwój środowiskowych form wsparcia				
I. Podnoszenie efektywności nauczania w szkołach w tym wspieranie i rozwój nowych zawodów na rynku pracy rozwijających rynek oraz potencjał edukacyjny mieszkańców				
J. Wspieranie działalności służb i podmiotów działających na rzecz mieszkańców w sytuacjach kryzysowych, m.in. poprzez zakup i wymianę niezbędnego sprzętu i wyposażenia ratowniczego				
K. Poprawa dostępności do specjalistów w tym również wsparcie i pomoc psychologiczna dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych				
L. Tworzenie/wdrażanie programów w ramach wczesnej sygnalizacji zagrożeń i mechanizmów w obszarze grupy wysokiego ryzyka socjalnego				

4.2. Cel strategiczny 2. Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego

4.2.1. Opis celu strategicznego

Cechą charakterystyczną powiatu wągrowieckiego są zasoby i walory przyrodnicze. Powiat charakteryzuje się zróżnicowanym pokryciem terenu oraz występowaniem form polodowcowych.

Przez powiat wągrowiecki przepływają cztery rzeki: Wełna, Nielba, Struga Gołaniecka i Mała Wełna. W centrum Wągrowca podziwiać można unikatowe zjawisko hydrologiczne – skrzyżowanie dróg wodnych rzek Wełny i Nielby. Rzeki krzyżują się pod kątem prostym, a ich wartki nurt sprawia, że wody tylko w niewielkim stopniu mieszają się ze sobą. Nie jest to jednak zjawisko naturalne.

Dolina Wełny wraz z jeziorami Rynny Gołaniecko-Wągrowieckiej, przez którą przepływa Struga Gołaniecka – wchodzi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu o pow. 22.640 ha. Chroni on malowniczy krajobraz dolin rzecznych, rynien i jezior polodowcowych, a także meandrów i przełomów rzek. Jego granice kształtuje bieg rzeki Wełny i Strugi Gołanieckiej.

Dużym atutem powiatu wągrowieckiego jest przyjazne środowisko, piękno przyrody i malowniczość krajobrazów.

Przemiany społeczne, gospodarcze i intensywne wykorzystanie środowiska przyrodniczego przez człowieka wymuszają podjęcie działań w duchu rozwoju zrównoważonego. Kluczowe jest zatem podnoszenie świadomości ekologicznej wszystkich mieszkańców, turystów, przedsiębiorców, a także adaptacja do zmian klimatu.

4.2.2. Cele operacyjne

W nawiązaniu do sformułowanych powyżej założeń celu 2. przewiduje się realizację dwóch celów operacyjnych:

Cel operacyjny 2.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej;

Cel operacyjny 2.2. Adaptacja do zmian klimatu.

4.2.3. Kierunki działania

Wyróżnione dwa cele operacyjne będą realizowane przez łącznie dziewięć kierunków działań. Kierunki działań mogą realizować więcej niż jeden cel operacyjny (Tabela 3)

Tabela 3. Powiązanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 2

Kierunki działania	Cele operacyjne	
	2.1.	2.2.
A. Organizacja kampanii, imprez, konkursów promujących postawy prośrodowiskowe, promocja dbania o czystość środowiska		
B. Upowszechnienie informacji i promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz budowa świadomości ekologicznej wśród różnych grup społecznych		
C. Upowszechnienie wiedzy i świadomości na temat możliwości poprawy efektywności energetycznej wśród różnych grup społecznych		
D. Podejmowanie inicjatyw mających na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych		
E. Likwidacja starych (nieekologicznych) źródeł ciepła		
F. Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej		
G. Zwiększanie retencji oraz przeciwdziałanie skutkom suszy		
H. Prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego		
I. Realizacja programu usuwania azbestu		

Źródło: opracowanie własne

4.3. Cel strategiczny 3. Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów.

4.3.1. Opis celu strategicznego

Zagadnienia rozwoju gospodarczego należą do zagadnień przekrojowych, powiązanych bardzo silnie z wymiarem społecznym, środowiskowym i przestrzennym. Decydują o potencjalnej konkurencyjności przestrzeni powiatu jako miejsca do życia, w tym stanowią podstawę konkurowania o zasoby kapitału ludzkiego, w tym młodych osób. Powiat wągrowiecki powinien wносить istotny wkład w rozwój przedsiębiorczości oraz budowanie partnerstwa na rzecz aktywności mieszkańców.

Jako struktura ponadlokalna posiada kompetencje do wspierania i moderowania rozwoju gospodarczego.

W dalszym ciągu rolą powiatu będzie współpraca z gminami, przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz podnoszenia konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz prowadzenia działań promujących pod kątem przyciągania i rozwijania nowych inwestycji. Ponadto będzie wspierać i promować przedsiębiorców już działających na terenie powiatu. Proponowanym polem działań będzie promocja przedsiębiorczości, realizowana m. in. w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Powiat Wągrowiecki.

Ważną potrzebą człowieka jest możliwość spędzania **czasu wolnego** i osiągnięcia z tego określonych korzyści zdrowotnych, psychicznych czy społecznych. Tak jak mieszkańcy powiatu są różnorodni, tak oferta spędzania czasu wolnego na terenie powiatu powinna być dostosowana do tej różnorodności, dlatego istotne jest zapewnienie miejsc **rekreacji czynnej i biernej** dla osób w różnym wieku. W związku z powyższym oraz ze względu na posiadane przez powiat zasoby przyrodnicze, miejsca spędzania czasu wolnego powinny być organizowane zarówno z wykorzystaniem istniejących jak i nowych zabudowań (nowe kluby mieszkańców, sale społeczne), adaptowanych i odnawianych przestrzeni publicznych, jak i walorów przyrodniczych (lasy, tereny niezagospodarowane). Dodatkowo, planując nowe formy spędzania czasu wolnego, warto zwrócić uwagę na możliwość uruchomienia w tym celu istniejącej edukacji.

Rozwój powiatu w sferze czasu wolnego i turystyki może być wzmocniony poprzez wyróżniające się i wyjątkowe produkty lokalne, ekologiczne lub regionalne. Mogą one wносить wkład w rozwój ekonomiczny m. in. obszarów wiejskich oraz wzmocniać lokalne powiązania kooperacji gospodarczej. Powiat będzie integrował działania, wspierając przedsiębiorców poprzez promocję produktów lokalnych. Powiat dążyć będzie do ściślejszej współpracy przy promocji pomiędzy poszczególnymi samorządami. Spowoduje to zintensyfikowanie działań i środków promocyjnych.

Prawidłowe funkcjonowanie powiatu wągrowieckiego i jego mieszkańców uzależnione jest w znaczącej mierze od kapitału infrastrukturalnego powiatu. Kapitał ten obejmuje zarówno infrastrukturę **drogową** (drogi, chodniki, ciągi pieszo-rowerowe), infrastrukturę **komunikacyjną** (transport publiczny), **techniczną** (w tym komunalną). Wiele obecnych problemów powiatu ma podłoże infrastrukturalne, a realizacja pozostałych celów strategicznych bez odpowiedniej infrastruktury nie będzie możliwa.

Dostępność komunikacyjna ma duże znaczenie dla szeregu aspektów funkcjonowania powiatu wągrowieckiego i jego mieszkańców. Jest ważna ze względu na rozwój społeczny, dostępność do usług publicznych, dojazdy do pracy,

konkurencyjność gospodarki, dostępność miejsc ważnych dla ruchu turystycznego. Powiat Wągrowiecki będzie prowadził działania modernizacyjne oraz związane z przebudową dróg powiatowych. Rozwijać będzie przy tym sieć dróg i ścieżek rowerowych, stanowiących coraz ważniejszy element sieci komunikacyjnej. Dążyć będzie do połączenia i rozwinięcia istniejących dróg w spójny i zintegrowany system, dostosowany do potrzeb mieszkańców oraz turystów. W tym celu powiat wągrowiecki realizować będzie również działania w zakresie bezpieczeństwa publicznego. Powiat wspierać będzie podnoszenie jakości działalności powiatowych służb bezpieczeństwa, realizować będzie działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego. Odbywać się to będzie m. in. poprzez zakup i wymianę sprzętu powiatowych służb oraz podmiotów ratowniczych.

4.3.2. Cele operacyjne

W nawiązaniu do sformułowanych powyżej założeń celu 3. przewiduje się realizację sześciu celów operacyjnych:

Cel operacyjny 3.1. Wsparcie podmiotów gospodarczych;

Cel operacyjny 3.2. Wzrost przedsiębiorczości i budowanie partnerstwa na rzecz aktywności gospodarczej;

Cel operacyjny 3.3. Rozwój bezpiecznej infrastruktury drogowej i komunikacyjnej;

Cel operacyjny 3.4. Rozwój infrastruktury technicznej;

Cel operacyjny 3.5. Wsparcie rozwoju turystyki opartej o lokalne zasoby;

Cel operacyjny 3.6. Promocja i budowanie wizerunku powiatu;

4.3.3. Kierunki działania

Wyróżnione cele operacyjne będą realizowane przez łącznie jedenaście kierunków działań. Kierunki działań mogą realizować więcej niż jeden cel operacyjny (Tabela 4).

Tabela 4. Powiązanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 3

Kierunki działania	Cele operacyjne					
	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	3.5.	3.6.
A. Promocja przedsiębiorczości w tym promocja przedsiębiorczości w szkołach ponadpodstawowych, wsparcie praktyk zawodowych w tym międzynarodowych, dostosowywanie kierunków kształcenia zawodowego do prognozowanych zmian na rynku pracy						
B. Tworzenie oferty inwestycyjnej i jej promocja we współpracy z samorządami gminnymi						
C. Zwiększenie dostępności do usług doradczych i wspierających przedsiębiorczość						
D. Wsparcie produkcji rolnej w tym wyrobów lokalnych						
E. Ochrona i rozwój walorów turystycznych, w tym dziedzictwa naturalnego i kulturowego powiatu						
F. Modernizacja dróg i infrastruktury towarzyszącej (remonty, przebudowa i budowa dróg powiatowych w tym rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów)						
G. Wspieranie rewitalizacji linii kolejowych						
H. Budowa, przebudowa i modernizacja obiektów będących w zarządzie powiatu						
I. Rewitalizacja zabytków						
J. Rozwój sieci: wodno-kanalizacyjnej, gazowniczej, energetycznej						
K. Współpraca z innymi zarządcami dróg w celu podniesienia bezpieczeństwa ruchu drogowego i kolejowego						

Źródło: opracowanie własne

5. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

5.1. Rekomendacje wdrażania Strategii

Program rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” jest dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki działań, które sukcesywnie powinny być wdrażane. Jest dokumentem komplementarnym do Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2030 oraz strategii lokalnych gmin z terenu powiatu, tj. stanowi uzupełnienie i rozwinięcie założeń rozwoju, które realizowane są przez instytucje powiatowe. Spójność planowania na poziomie regionalnym i lokalnym jest kluczowa dla powodzenia realizacji zamierzeń rozwojowych w powiecie wągrowieckim. Dlatego też będzie wdrażana z zachowaniem następujących zasad, odwołujących się do zapisów wizji rozwoju powiatu wągrowieckiego, sformułowanej we wstępie dokumentu:

- ✓ **zasada integracji** – polega na uwzględnianiu w realizowanych działaniach trzech kluczowych rodzajów procesów: społecznego, gospodarczego i środowiskowego.
W wymiarze przestrzennym zasada integracji służyć będzie spójności wewnętrznej powiatu oraz budowaniu synergicznych relacji z jego gminami;
- ✓ **zasada otwartości** – oznacza realizację strategii przez wszystkie podmioty (Interesariuszy) chcące włączyć się aktywnie w proces osiągnięcia wyznaczonych celów.
Ponadto, uwzględniając specyfikę powiatu wągrowieckiego, w realizacji strategii będą stosowane dodatkowe dwie zasady:
- ✓ **zasada zrównoważonego rozwoju**, której stosowanie zapewni budowanie zamożności i wysokiej jakości życia mieszkańców powiatu, dbając jednocześnie o jakość środowiska przyrodniczego z myślą o przyszłych pokoleniach;
- ✓ **zasada trwałość**- kryterium, które pozwala ocenić, w jakim stopniu pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem strategii będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

Program Rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” jest dokumentem, który powinien być realizowany ponad podziałami politycznymi, angażując wszelkie możliwe zasoby i środki. Ukierunkowany jest na podnoszenie jakości życia mieszkańców, budowanie trwałych przewag konkurencyjnych powiatu wągrowieckiego. Opracowany został z myślą o integrowaniu i wspieraniu działań rozwojowych przez struktury organizacyjne Powiatu Wągrowieckiego. Strategia

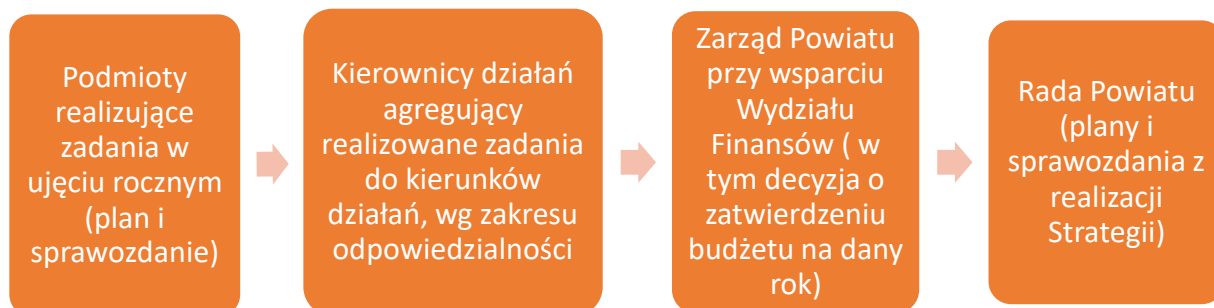
bazuje na szczegółowej diagnozie społeczno-gospodarczej i środowiskowej. Kluczowym aspektem zarządzania realizacją Programu Rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego” jest **system wdrażania i monitoringu**, który opierać będzie się na strukturze organizacyjnej i instytucjonalnej Powiatu Wągrowieckiego.

Do podmiotów wdrażających Strategię należeć będzie:

- **Rada Powiatu Wągrowieckiego** – pełniąca strategiczny nadzór nad realizacją Strategii.
- **Zarząd Powiatu Wągrowieckiego** – zajmujący się wdrażaniem strategii na szczeblu strategicznym polegającym na podejmowaniu kluczowych decyzje dot. strategii.
- **Koordynator Strategii** (Kierownik Wydziału Rozwoju Inwestycji i Transportu Publicznego), zajmuje się zarządzaniem operacyjnym realizacji Strategii polegającym na: przygotowywaniu materiałów informacyjnych dla Zarządu, gromadzeniem dokumentacji związanej z pracami nad strategią oraz informacjami określającymi postęp w jej realizacji w formie sprawozdań z wykonania strategii (przygotowywane co rok).
- **Kierownicy działań**, tj. konkretny wydział lub jednostka, których zadaniem jest przedstawianie zbiorczych informacji Koordynatorowi Strategii o zrealizowanych kierunków działań - zadań, które wpisywać się będą w założenia strategii poprzez odniesienie do poszczególnych kierunków działań.
- **Podmioty realizujące poszczególne zadania** wykonujące przyjęte zadania i opracowujące sprawozdania dotyczące tych zadań dla Koordynatora Strategicznego i Kierowników działań.

System realizacji Strategii, a więc również sprawozdawczości opiera się na rocznych cyklach. Strategia wytycza poziom szczegółowości oparty o kierunki działań. W ujęciu danego roku następować będzie w systemie planowania uszczegółowienie kierunków działań o zadania realizacyjne (czyli plan – budżet - sprawozdanie). System monitoringu stanowić będzie podstawę do ewaluacji i oceny stopnia aktualności strategii. Aktualizacja strategii możliwa będzie w przypadku stwierdzenia istotnych zmian uwarunkowań rozwojowych Powiatu Wągrowieckiego.

Rysunek 3. Schemat systemu planowania realizacji Strategii

Źródło: opracowanie własne

5.2. Monitoring i ewaluacja

W monitorowaniu strategii będą wykorzystane wskaźniki opisujące ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu wągrowieckiego. Do każdego celu strategicznego przypisany został co najmniej jeden wskaźnik pochodzący z zasobów statystyki publicznej (Tabela 5). Wskaźniki dobrano, kierując się następującymi zasadami:

- wskaźniki właściwie oddają charakter danego procesu czy zjawiska i pozwalają dostarczyć właściwych miar dla oceny stopnia poprawy konkretnego aspektu,
- wskaźniki są łatwe do zarządzania (pozyskania, przetworzenia, zinterpretowania i zaprezentowania publicznie),
- wskaźniki mają charakter mierzalny i są możliwie maksymalnie konkretne.

Tabela 5. Wskaźniki monitorowania celów strategicznych

Cel strategiczny 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim.					
Wskaźniki	Wskaźnik oddziaływania dla celu	Jednostka	Źródło	2021	2030
Liczba organizacji pozarządowych, które otrzymały dofinansowanie na zadania statutowe z budżetu Powiatu Wągrowieckiego	Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców powiatu wągrowieckiego	liczba	Dane powiatowe	20	wzrost
Saldo migracji osób młodych w wieku 15-39 lat na 1000 mieszkańców	Poprawa perspektyw jakości życia na terenie powiatu wągrowieckiego	wskaźnik	MRL	-0,42	spadek
Cel strategiczny 2. Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego.					
Wskaźniki	Wskaźnik oddziaływania dla celu	Jednostka	Źródło	2021	2030
Środki finansowe przeznaczone co roku na ochronę środowiska zaplanowane w budżecie powiatu wągrowieckiego	Poprawa atrakcyjności przyrodniczej powiatu wągrowieckiego	tys. zł	Dane powiatowe	126	wzrost
Liczba dni w roku charakteryzujących się dobrą jakością powietrza w powiecie	Poprawa jakości powietrza w powiecie wągrowieckim	dni	Dane powiatowe	283	wzrost
Cel strategiczny 3. Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów.					
Wskaźniki	Wskaźnik oddziaływania dla celu	Jednostka	Źródło	2021	2030
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	Poprawa infrastruktury biznesowej	sztuka	GUS	810	wzrost
Liczba instytucji otoczenia biznesu na 10.000 podmiotów gospodarki narodowej	Poprawa infrastruktury biznesowej	sztuka	GUS	592,7	wzrost
Środki finansowe przeznaczone na inwestycje powiatu wągrowieckiego	Poprawa perspektyw jakości życia na terenie powiatu wągrowieckiego	mln zł	Budżet powiatu	21,9	wzrost
Długość zrealizowanych inwestycji drogowych w powiecie wągrowieckim	Poprawa dostępności komunikacyjnej powiatu wągrowieckiego	km	Powiatowy Zarząd Dróg	0,976	wzrost

Źródło: opracowanie własne

5.3. Ramy finansowe i źródła finansowania

Głównym źródłem finansowania Strategii będą:

- Budżet Powiatu Wągrowieckiego,
- Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW),
- Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2027 (FEnIKS),
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021-2027,
- Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) na lata 2021-2027,
- Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) na lata 2021-2027,
- Fundusze Norweskie i EOG,
- Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich 2018-2030,
- Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030,
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności,
- Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych,
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,
- Rządowy Funduszu Inwestycji Lokalnych,
- Programy krajowe Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu,
- Środki partnerów współrealizujących projekty,
- Inne środki pozyskiwane w przypadku kwalifikowalności wydatków realizowanych projektów. Najważniejszym źródłem finansowania realizowanych działań jest budżet Powiatu Wągrowieckiego. Podstawą planowania finansów powiatu w długim horyzoncie jest Wieloletnia Prognoza Finansowa, natomiast wydatki w danym roku finansowane są z uchwalanego corocznie budżetu. Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową całkowity szacowany potencjał finansowy w okresie 2023-2030, to około 37,3 mln zł, z czego niespełna 20,9mln zł, to kwota niepodzielonych wydatków majątkowych (Tabela 6).

Tabela 6. Ramy finansowe Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wartości skumulowane 2023-2030
Nadwyżka operacyjna netto	PLN	37 325 834,36
Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych	PLN	20 986 120,55
Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu	PLN	8 658 243,04

6. SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Strategia rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku powinna być spójna z ponadlokalną strategią rozwoju jaką jest, strategia rozwoju województwa oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego. Poniżej zamieszczono wyniki analizy spójności Strategii Rozwoju powiatu wągrowieckiego z istniejącymi strategiami wyższego rzędu. Ze względu na celowość różny stopień szczegółowości dokumentów, w przypadku strategii powiatu wągrowieckiego analizowana jest spójność celów strategicznych z celami operacyjnymi pozostałych strategii.

6.1. Spójność Strategii rozwoju z założeniami polityk regionalnych

Program Rozwoju pn. „Strategia rozwoju powiatu wągrowieckiego do 2030 roku” bardzo dobrze wpisuje się w realizację Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego (Tabela 7). Powiat wągrowiecki, poprzez realizację własnych celów strategicznych, może przyczynić się do osiągnięcia w szczególności celu strategicznego pierwszego SWW tj. wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.

Tabela 7. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 oraz Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku.

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku	Cele rozwoju strategii Powiatu Wągrowieckiego (cele strategiczne)		
	Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim	Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego	Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów
Cele strategiczne i cele operacyjne			
WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW			
1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu			
1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia			
1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału na rynku pracy			
ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH REGIONU			
2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie			
2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom			
2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu			
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI			
3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa			
3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski			
3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej			
WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM			
4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług			
4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju			

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030

6.2. Spójność Strategii rozwoju z założeniami polityk krajowych

Strategia powiatu wpisuje się również w realizację Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (KSRR) (Tabela 8). Wszystkie cele zakładane w KSRR mogą być realizowane przez co najmniej jeden cel Strategii rozwoju powiatu (w największym stopniu spójność może być osiągnięta w działaniach ukierunkowanych na cel pierwszy KSRR).

Tabela 8. Cele Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku a cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego Cele szczegółowe	Cele rozwoju strategii Powiatu Wągrowieckiego (cele strategiczne)		
	Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim	Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego	Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów
Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym			
Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych			
Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk kierunkowanych terytorialnie			

Źródło: opracowanie własne na podstawie Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego

7. OPIS PROCESU PRZYGOTOWANIA STRATEGII

Proces tworzenia Strategii obejmował następujące działania:

1. W grudniu 2022 r. został opracowany raport diagnostyczny stanowiący załącznik do Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego na lata 2023-2030 pn. „Diagnoza społeczno-gospodarcza powiatu wągrowieckiego”. Niniejszy raport stanowi ocenę sytuacji powiatu w oparciu o:
 - ✓ badania mieszkańców powiatu przeprowadzone na przełomie czerwca i lipca 2022 roku. łącznie grupa badawcza liczyła 313 osób (170 k i 143 m).
 - ✓ badania młodzieży przeprowadzono na przełomie maja i czerwca 2022 roku na grupie 336 absolwentów ostatnich szkół ponadpodstawowych (173 k i 163 m).
 - ✓ badanie Liderów przeprowadzono na grupie 17 respondentów (10 k i 7 m) na przełomie maja i czerwca 2022 roku.
2. W dniu 03.03.2022 r. Rada Powiatu Wągrowieckiego podjęła uchwałę (nr 737/2022) w sprawie przystąpieniu do opracowania Programu rozwoju pn. „Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku”, powołania Zespołu oraz określenie trybu i harmonogramu prac nad Programem rozwoju.
3. W okresie sierpień – grudzień 2022 roku przeprowadzono szereg działań pozwalających przygotować projekt Programu rozwoju, w tym m.in.:
 - ✓ odbyły się dwa spotkania z Interesariuszami na temat wizji rozwoju i oczekiwanych kierunków działań,
 - ✓ w październiku i listopadzie przeprowadzono spotkania konsultacyjne Zespołu ds. opracowania Strategii z Ekspertem zewnętrznym w sprawie precyzowania celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań,
 - ✓ przeprowadzono łącznie dwa warsztaty, w których uczestniczyli mieszkańcy, przedstawiciele organizacji i instytucji lokalnych oraz pracownicy administracji lokalnej,
 - ✓ przygotowano projekt strategii.
4. W styczniu 2023 roku projekt Strategii w formie elektronicznej przesłano do wstępnej konsultacji wszystkim kierownikom jednostek oraz kierownikom wydziałów Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.
5. W lutym 2023 roku przeprowadzono spotkanie z przedstawicielami Zespołu ds. opracowania Strategii na temat wstępnego projektu Strategii.

W trakcie spotkania podzielono się głównymi uwagami o charakterze kluczowym (strategicznym), przekazano również drobne uwagi dotyczące fragmentów projektu dokumentu.

6. Od lutego 2023 roku rozpoczęto proces konsultacji społecznych oraz wszczęto procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Całość prac nad Strategią była wspierana przez eksperta zewnętrznego Annę Żabińską-Pioterek.

8. SPISY

Tabela 1. Analiza SWOT.....	14
Tabela 2. Powiazanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 1	22
Tabela 3. Powiazanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 2	24
Tabela 4. Powiazanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 3	27
Tabela 5. Wskaźniki monitorowania celów strategicznych	31
Tabela 6. Ramy finansowe Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku Wągrowieckiego do 2030 roku	33
Tabela 7. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 oraz Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku.....	35
Tabela 8. Cele Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku a cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.....	36
Rysunek 1. Wizja powiatu wągrowieckiego	17
Rysunek 2. Cele strategiczne powiatu wągrowieckiego	18
Rysunek 3. Schemat systemu planowania realizacji Strategii.....	30

Załącznik nr 1 do Programu Rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku”

DIAGNOZA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA POWIATU WĄGROWIECKIEGO

RAPORT DIAGNOSTYCZNY STANOWIĄCY ZAŁĄCZNIK NR 1 DO PROGRAMU ROZWOJU PN.: „STRATEGIA ROZWOJU POWIATU WĄGROWIECKIEGO DO 2030”

Skład Zespołu ds. opracowania Programu rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku”.

I. Komitet sterujący w składzie:

1. Tomasz Kranc – Starosta Wągrowiecki – przewodniczący Komitetu sterującego;
2. Michał Piechocki – Wicestarosta Wągrowiecki – członek;
3. Robert Woźniak – Członek Zarządu Powiatu Wągrowieckiego – członek;
4. Jerzy Springer - Członek Zarządu Powiatu Wągrowieckiego – członek;
5. Andrzej Wieczorek - Członek Zarządu Powiatu Wągrowieckiego – członek;
6. Małgorzata Osuch – Przewodnicząca Rady Powiatu Wągrowieckiego – członek;
7. Wiesław Ewertowski – Przewodniczący Komisji Finansów, Obszarów Wiejskich i Strategii Rozwoju Powiatu - członek.

II. Zespół roboczy

1. Beata Jessa – Przewodnicząca Zespołu roboczego– Kierownik Wydziału Rozwoju, Inwestycji i Transportu Publicznego;
2. Radosław Kubisz – Sekretarz Powiatu Wągrowieckiego;
3. Ewa Szczepaniak – Skarbnik Powiatu Wągrowieckiego;
4. Kierownicy Wydziałów Starostwa Powiatowego w Wągrowcu;
5. Dyrektorzy Jednostek organizacyjnych Powiatu Wągrowieckiego;
6. Przedstawiciele Miast i Gmin Powiatu Wągrowieckiego;
7. Ekspert zewnętrzny - Anna Żabińska – Pioterek

Zespół autorski: Anna Żabińska – Pioterek

Raport diagnostyczny opracowany w okresie od 3 marca do 31 grudnia 2022 r.

SKRÓTY UŻYWANE W DOKUMENCIE

art.	<i>artykuł</i>
BDL	<i>Bank Danych Lokalnych</i>
gm.	<i>gmina</i>
GUS	<i>Główny Urząd Statystyczny</i>
in.	<i>inni</i>
m.	<i>miasto</i>
m.in.	<i>między innymi</i>
nr	<i>numer</i>
OSI	<i>Obszar Strategicznej Interwencji</i>
ONZ	<i>Osoba z niepełnosprawnością</i>
r.	<i>rok</i>
JST	<i>Jednostka Samorządu Terytorialnego</i>
KPZK	<i>Koncepcja Przestrzenna Zagospodarowania Kraju</i>
KSRR	<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego</i>
LGD	<i>Lokalna Grupa Działania</i>
MŚP	<i>Małe i Średnie Przedsiębiorstwa</i>
MOF	<i>Miejski Obszar Funkcjonalny</i>
MRL	<i>Monitor Rozwoju Lokalnego</i>
NGO	<i>Organizacje Pozarządowe</i>
OP	<i>Obszar Problemowy</i>
OSI	<i>Obszary Strategicznej Interwencji</i>
OZE	<i>Odnawialne Źródła Energii</i>
PKM	<i>Poznańska Kolej Metropolitalna</i>
POF	<i>Polski Obszar Funkcjonalny</i>
POM	<i>Poznański Obszar Funkcjonalny</i>
PSR 2020	<i>Powszechny Spis Rolny 2020</i>
PZPWW	<i>Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego Wielkopolska 2020+</i>
RP	<i>Rada Powiatu</i>
SOR	<i>Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>
ZSRW	<i>Zintegrowana Strategia Rozwoju Województwa</i>
ZP	<i>Zarząd Powiatu</i>

Spis treści

1.	OBSZAR SPOŁECZNY – analiza podstawowa	11
1.1.	Demografia	11
1.2.	Ludność powiatu wągrowieckiego	11
1.3.	Struktura wiekowa mieszkańców	12
1.4.	Ruch naturalny i przyrost naturalny	15
1.5.	Migracje	17
1.6.	Podsumowanie	22
2.	PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	24
2.1.	Położenie powiatu i jego rola w strukturze przestrzennej regionu	24
2.2.	Powiązania funkcjonalne i funkcje wiodące powiatu wągrowieckiego	27
2.2.1.	Powiązania funkcjonalne	27
2.2.2.	Funkcje wiodące gmin powiatu wągrowieckiego	28
2.3.	Formy wzajemnej współpracy	33
2.4.	Polityki rozwoju powiatu wągrowieckiego w woj. wielkopolskim.	36
2.5.	Podsumowanie	41
3.	SFERA GOSPODARCZA	42
3.1.	Analiza ogólna	42
3.2.	Edukacja powiatu wągrowieckiego	43
3.3.	Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	49
3.3.1.	Działalność gospodarcza na terenie powiatu wągrowieckiego	50
3.3.2.	Rolnictwo jako dział gospodarki powiatu wągrowieckiego	59
3.4.	Podsumowanie	67
3.4.1.	Słabe i mocne strony	67
3.4.2.	Wyzwania rozwojowe	68
4.	SFERA SPOŁECZNA – analiza pogłębiona	69
4.1.	Aktywność społeczna mieszkańców powiatu wągrowieckiego	69
4.2.	Pomoc społeczna	76
4.3.	Ochrona zdrowia	80
4.3.1.	Zespół Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu – ogólna charakterystyka	80

4.3.2.	Działalność medyczna szpitala powiatowego w Wągrowcu.....	81
4.4.	Aktywizacja zawodowa bezrobotnych w powiecie wągrowieckim.....	88
4.5.	Czynniki demograficzno-społeczne wpływające na życie mieszkańców powiatu wągrowieckiego	91
4.5.1.	Stopień poczucia bezpieczeństwa zdrowotnego i nie tylko mieszkańców powiatu wągrowieckiego.....	96
4.5.2.	Zalety i wady zamieszkiwania w powiecie wągrowieckim - wyniki przeprowadzonych badań	98
4.6.	Podsumowanie.....	102
4.6.1.	Słabe i mocne strony	102
4.6.2.	Wyzwania rozwojowe.....	103
5.	POTENCJAŁ INSTYTUCJONALNY.....	104
5.1.	Organizacja Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.....	104
5.2.	Zasoby ludzkie i jakość działań urzędu	105
5.3.	Pozostałe jednostki organizacyjne powiatu wągrowieckiego	107
5.3.1.	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza	107
5.3.2.	Dom Pomocy Społecznej	108
5.3.3.	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii im. Kompanii Gołanieckiej	109
5.3.4.	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Antoniewie... ..	110
5.3.5.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Wągrowcu	111
5.4.	Zasoby finansowe.....	114
5.4.1.	Sytuacja finansowa	114
5.4.2.	Zdolność finansowa rozwoju	115
5.5.	Podsumowanie.....	117
5.5.1.	Słabe i mocne strony	117
5.5.2.	Wyzwania Rozwojowe.....	118
6.	Załączniki	119

Wstęp

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie syntetycznej diagnozy społeczno-gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej powiatu wągrowieckiego na potrzeby opracowania strategii rozwoju powiatu na lata 2022-2030. Diagnoza porusza jedynie wybrane, najważniejsze dla rozwoju powiatu zagadnienia.

Zakres czasowy opracowania obejmuje co do zasady lata 2009-2020¹, jednakże tam, gdzie było to możliwe, wykorzystano informacje najbardziej aktualne na dzień sporządzenia opracowania.

Głównym celem „Diagnozy społeczno-gospodarczej powiatu wągrowieckiego” była identyfikacja głównych trendów, zjawisk i procesów zachodzących na obszarze powiatu wągrowieckiego w ujęciu demograficznym, społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Posłuży ona do wyznaczenia głównych celów strategicznych i operacyjnych oraz przypisania im określonych działań na lata 2022-2030. Zestawienie potencjalnych czynników, wpływających na sytuację społeczno-gospodarczą powiatu wągrowieckiego oraz kierunków jego rozwoju w ostatnich latach pozwoli także na wytyczenie tych działań, które w sposób najbardziej optymalny zadecydują o poprawie jakości życia jego mieszkańców.

W „Diagnozie społeczno-gospodarczej powiatu wągrowieckiego” wykorzystano ogólnodostępne dane statystyczne pochodzące z zasobów:

1. Banku Danych Lokalnych GUS za lata 2009-2020.
2. Badania społeczne w formie on-line dotyczące: a) opinii mieszkańców; b) opinii lokalnych liderów; c) opinii i planów życiowych uczniów ostatnich klas szkół średnich.
3. Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL) zbudowany w ZMP jako hurtownia danych zasilana z wielu źródeł publicznych i posiadająca rozwinięty moduł analityczny. Stan na 23.09.2022r. dostępne pod adresem: <https://analizy.monitorrozwoju.pl> oraz <https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl>.

Ważnym punktem odniesienia w procesie analizy danych - w tym formułowania wniosków - były dane dotyczące województwa wielkopolskiego oraz kraju.

¹ Zakres czasowy analizy zdeterminowany jest dostępnością danych statystycznych w BDL.

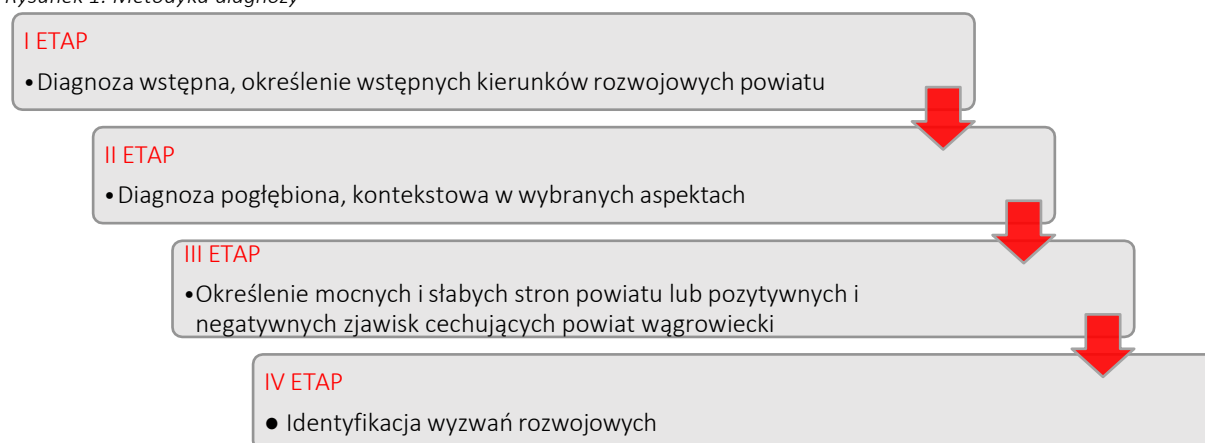
Analiza danych statystycznych została uzupełniona informacjami otrzymanymi od Starosty i Wicestarosty powiatu wągrowieckiego oraz kierowników wydziałów, jednostek organizacyjnych, a także ankietowymi badaniami mieszkańców i młodzieży. Badania wśród mieszkańców przeprowadzone zostały na przełomie czerwca i lipca 2022 roku. Łącznie grupa badawcza liczyła 313 osób (170 k i 143 m).

Badania młodzieży przeprowadzono na przełomie maja i czerwca 2022 roku na grupie 336 absolwentów ostatnich szkół ponadpodstawowych (173 k i 163 m).

Badanie Liderów przeprowadzono na grupie 17 respondentów (10 k i 7 m) na przełomie maja i czerwca 2022 roku.

Diagnozę powiatu wągrowieckiego przeprowadzono w czterech etapach:

Rysunek 1: Metodyka diagnozy

Źródło: opracowanie własne

W pierwszym etapie na podstawie wstępnej diagnozy obszaru określono (w drodze dialogu strategicznego) kierunki rozwojowe powiatu wągrowieckiego. Stały się one podstawą dla pogłębienia diagnozy w poszczególnych wymiarach diagnostycznych oraz rozważań i formułowania wizji, misji i celów strategicznych powiatu.

W drugim etapie – w celu potwierdzenia zasadności przyjętych kierunków strategicznych przeprowadzono diagnozę pogłębioną (kontekstową) powiatu w trzech obszarach:

- Obszarze społecznym - obejmującym analizę procesów demograficznych, sektora edukacji i wychowania, aktywności i integracji społecznej mieszkańców, czasu wolnego (sportu, kultury, rekreacji), bezpieczeństwa (w tym zdrowotnego);
- Obszarze gospodarczym - obejmującym analizę rynku pracy, struktury gospodarczej, atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności powiatu w skali regionu, przedsiębiorczości;
- Obszarze środowiskowo-przestrzennym - obejmującym charakterystykę najważniejszych aspektów środowiska przyrodniczego oraz jego ochrony, infrastruktury i dostępności komunikacyjnej powiatu wągrowieckiego oraz zagospodarowania przestrzennego a także

powiązania funkcjonalnego z innymi ośrodkami wzbogacając diagnozę ogólnymi informacjami o jakości pracy starostwa jako urzędu oraz zdolnościach powiatu do finansowania rozwoju (wymiar instytucjonalny).

W wyniku diagnozy pogłębionej określono mocne i słabe strony powiatu wągrowieckiego (etap trzeci). Stały się one podstawą dla zweryfikowania zasadności i możliwości realizacji wstępnie określonych kierunków rozwojowych. W kolejnym etapie (etap czwarty) wskazano wyzwania rozwojowe powiatu w analizowanych obszarach.

1. OBSZAR SPOŁECZNY – analiza podstawowa

1.1. Demografia

Rozwój każdej jednostki terytorialnej bazuje w głównej mierze na zasobach endogenicznych, wśród których kluczowe znaczenie mają zasoby ludzkie. Na ich jakość wpływa szereg czynników, w tym stan i struktura ludności, ruch naturalny czy procesy migracyjne. Dlatego też kluczowym zagadnieniem z punktu widzenia przebiegu wszelkich procesów społeczno-gospodarczych na danym obszarze jest analiza jego sytuacji ludnościowej.

1.2. Ludność powiatu wągrowieckiego

W 2020 roku powiat wągrowiecki zamieszkiwało 70.096 mieszkańców, w tym 35.360 kobiet (50,44%) i 34.736 mężczyzn (49,56%). Na przestrzeni lat 2011-2020 liczba mieszkańców **wzrosła o niespełna 1%**. Natomiast rok 2021 zanotował niewielki spadek liczby mieszkańców do 69.952 osób.

Średni wiek wynosi w powiecie 39,9 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Powiat wągrowiecki charakteryzuje się w miarę korzystną sytuacją demograficzną, co przejawia się stałym powolnym wzrostem liczby ludności - poza minimalnym spadkiem w 2021 roku.

Tabela 1: Ludności powiatu wągrowieckiego w latach 2011-2020

Nazwa wskaźnika	Lata										Dynamika
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Ludność ogółem	69579	69775	69837	69887	69900	69960	70212	70274	70233	70096	0,92%
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)	14915	14765	14572	14434	14365	14250	14337	14420	14320	14253	-4,44%
Ludność w wieku produkcyjnym	44714	44657	44524	44351	44080	43844	43529	43131	42718	42390	-5,20%
Ludność w wieku poprodukcyjnym	9950	10353	10741	11102	11455	11866	12346	12723	13195	13453	35,31%

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS-BDL

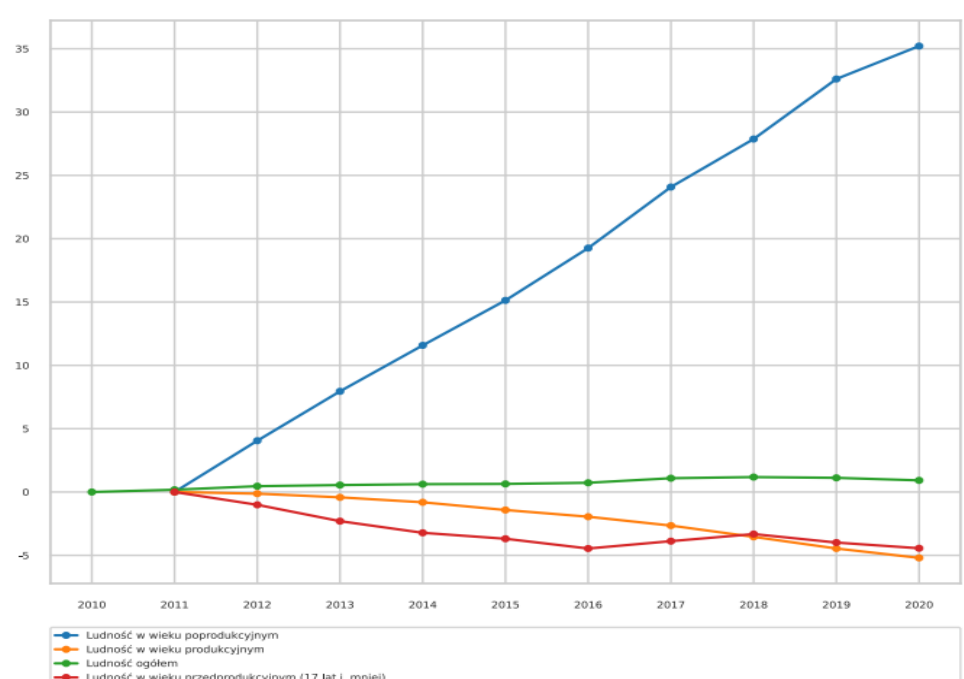
1.3. Struktura wiekowa mieszkańców

Z punktu widzenia rozwoju społeczno-ekonomicznego istotna jest struktura wiekowa mieszkańców. Waga tego czynnika wynika z wieloaspektowych konsekwencji jego zmian, rzutujących w szczególności na wydolność systemu zabezpieczenia społecznego, funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia, równowagę na rynku pracy.

Dynamika wzrostu liczby ludności w powiecie wągrowieckim dotyczy tylko i wyłącznie ludności w wieku poprodukcyjnym 35,21%. Natomiast w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym jest ujemna (- 5,20%) i (-4,44%), co jest zjawiskiem niepokojącym.

Zgodnie z prognozami GUS tendencja taka (spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym) będzie się utrzymywać do 2030 r. (do tego czasu liczba osób w wieku przedprodukcyjnym 0-14 lat spadnie o 12,7%, w wieku 15-64 lata o 4,62%, a w wieku powyżej 65 lat wzrośnie o 30,73%; w wieku 80+ wzrośnie o 45,26%).

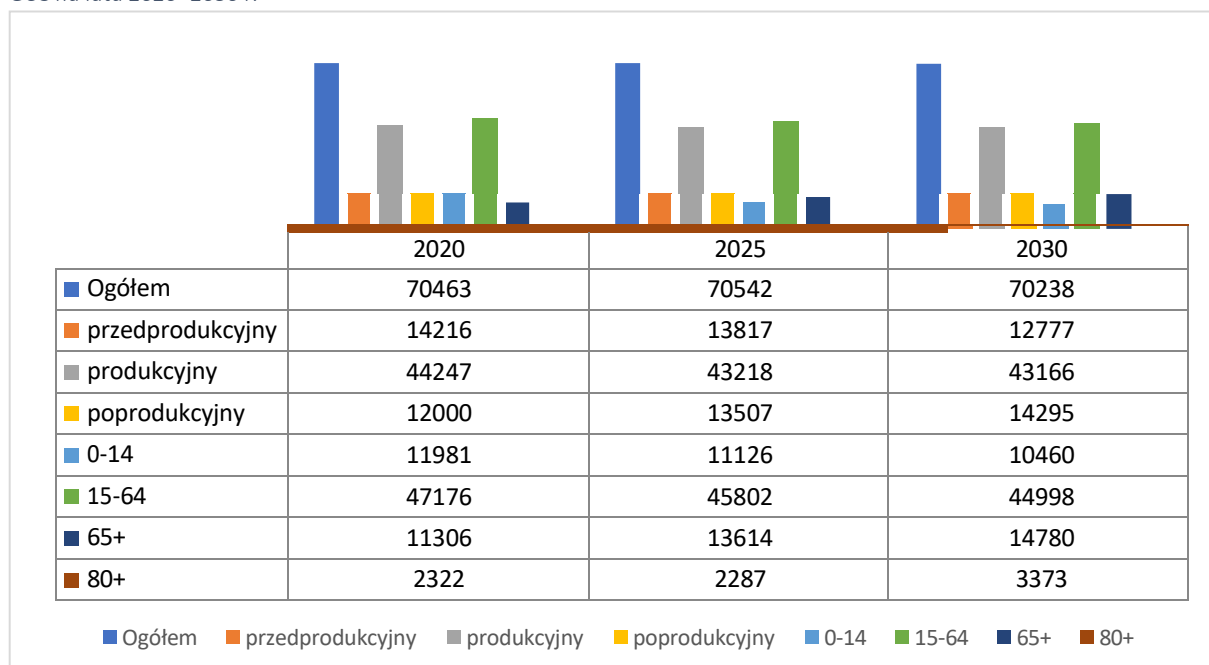
Wykres 1: Dynamika wzrostu ludności powiatu wągrowieckiego w wieku poprodukcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRL

Obserwowane oraz prognozowane zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców wpisują się w ogólny trend starzenia się populacji.

Wykres 2: Ludność powiatu wągrowieckiego ogółem i w podziale na grupy wg wieku mieszkańców – prognoza GUS na lata 2020- 2030 r.

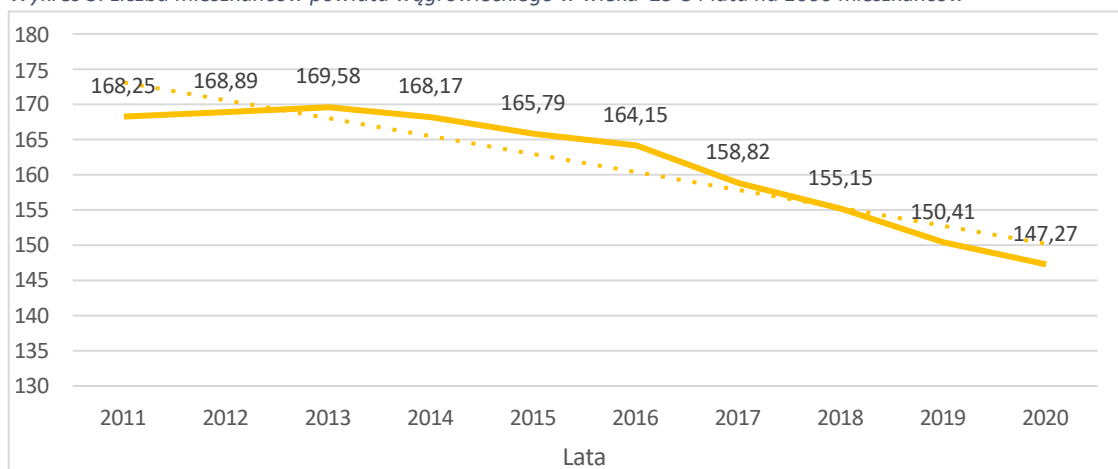
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognozowana liczba mieszkańców powiatu wągrowieckiego w 2050 roku wyniesie 66.378, z czego 33.175 to kobiety, a 33.203 mężczyźni².

Istotny dla rozwoju każdego obszaru jest **wskaźnik potencjału demograficznego**³. Wskaźnik ten obrazuje udział osób młodych (w wieku 25-34 lata), najbardziej kreatywnych i mobilnych, a jednocześnie podejmujących decyzje w sprawie wyboru swojej drogi życiowej (miejsca życia, pracy) w ogólnej liczbie ludności. Wartość i zmiany tego wskaźnika wpływają na lokalny rynek pracy, gospodarkę, a także powinny wpływać na decyzje samorządów dotyczące zakresu i sposobu realizacji usług publicznych (edukacyjnych, wychowawczych).

Wykres 3: Liczba mieszkańców powiatu wągrowieckiego w wieku 25-34 lata na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRL

W Wielkopolsce, podobnie jak w całym kraju, odnotowuje się niekorzystne zmiany w strukturze ludności według grup ekonomicznych. Osoby w wieku produkcyjnym (warunkujące podaż zasobów ludzkich na rynku pracy) stanowiły w 2020 roku - 59,7% ludności, w wieku poprodukcyjnym – 20,8%, natomiast w wieku przedprodukcyjnym (w wieku do 17 lat) – 19,5%. Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) dla Wielkopolski wyniósł w 2020 roku 67,5 osoby i wykazuje tendencję wzrostową.

2 https://www.polskawliczbach.pl/powiat_wagrowiecki

3 Udział osób w wieku 25-34 lat w ogólnej liczbie ludności

1.4. Ruch naturalny i przyrost naturalny

Jednym z najistotniejszych czynników kształtujących sytuację ludnościową jest **ruch naturalny**, obejmujący urodzenia i zgony.

W 2020 r. w powiecie wągrowieckim przyszło na świat 742 dzieci. W okresie 2011-2020 roczna liczba urodzeń na terenie powiatu wahała się; charakteryzując się dynamiką ujemną. W porównaniu z 2011 r. (780 dzieci) liczba urodzeń w 2020 r. (742 dzieci) spadła o 4,88%.

Spada liczba urodzeń żywych na terenie powiatu. W 2017r odnotowano ich 843, w 2018r. - 776, a w roku 2019 - 728; natomiast liczba zgonów w tym samym okresie wynosiła odpowiednio w kolejnych latach – 628, 703 i 639.

W 2020 r. na terenie powiatu zmarło 801 osób. W okresie 2011-2020 roczna liczba zgonów wahała się, wykazując dynamikę dodatnią (w 2011 r. zmarło o 34,62% osób więcej niż w 2020 r.). W latach 2012-2019 zgony na terenie powiatu powodowane były przede wszystkim przez choroby układu krążenia (40 %) i nowotwory (23%) oraz układ oddechowy (15%) – co może mieć związek z **niewystarczającą dostępnością do specjalistycznych usług zdrowotnych** (w szczególności właściwej diagnostyki).

Tabela 2. Wskaźnik przyrostu naturalnego w powiecie wągrowieckim

Wskaźnik	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika
Liczba kobiet w wieku prokreacyjnym (15-49 lat)	17138	17084	16983	16918	16790	16745	16703	16619	16491	16404	-4,28
Urodzenia żywe	780	813	786	726	764	771	843	776	728	742	-4,87
Przyrost naturalny	185	202	126	95	122	106	215	73	89	-59	-131,89
Zgony ogółem	595	611	660	631	642	665	628	703	639	801	34,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

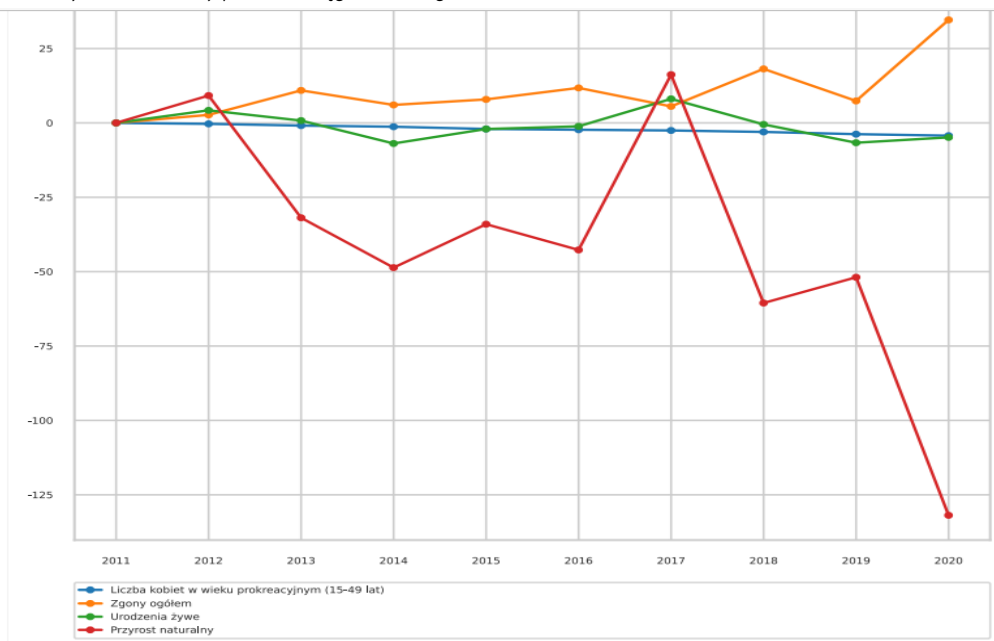
Różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów wskazuje na wartość **przyrostu naturalnego, która w 2020 roku w powiecie jest ujemna. Natomiast w pozostałych latach kształtowała się na poziomie dodatnim.**

Wskaźnik za rok 2020 r. w regionie i kraju był ujemny i wynosił dla województwa poznańskiego: - 1,18; dla kraju: – 3,18.

Negatywny wpływ na zmianę przyrostu naturalnego w powiecie miała spadająca od 2011 roku liczba kobiet w wieku prokreacyjnym (15-49 lat) oraz ich dzietność.

W latach 2011-2020 **zmniejszył** się wskaźnik **udziału kobiet w wieku prokreacyjnym** (od -4,28% z 17.138 kobiet w 2011 r. do 16.404 w 2020 r.).

Wykres 4: Przyrost naturalny powiatu wągrowieckiego

Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl>

Reasumując, powiat wągrowiecki się starzeje, przybywa osób starszych i rodzi się coraz mniej dzieci.

W 2020 r. współczynnik płodności w woj. wielkopolskim wyniósł 43,43, tj. o 1,66 mniej niż w roku poprzednim i choć był wyższy niż w kraju (1,42), to nie gwarantuje zastępowalności pokoleń. Współczynnik płodności w woj. wielkopolskim bardziej obniżył się na wsi (o 2,30 do 44,51 wobec spadku o 1,11 do 42,46 w miastach).

W aspekcie woj. wielkopolskiego w 2020 roku po raz pierwszy od wielu lat odnotowano ujemny przyrost naturalny (- 4,1 tys. osób, tj. -1,18‰). Mimo to sytuacja regionu kształtowała się korzystniej niż średnio w kraju, w którym przyrost naturalny wyniósł w tym okresie -3,18‰. Znaczny spadek wartości wskaźnika wynikał głównie ze wzrostu liczby zgonów, w tym z powodu COVID-19 lub jego współistnienia z innymi chorobami. W 2020 roku współczynnik zgonów w Wielkopolsce kształtował się na poziomie 11,4‰ (zmarło 40,0 tys. osób, tj. o 16,8% więcej niż rok wcześniej), a współczynnik urodzeń wynosił 10,3‰ (35,9 tys. urodzeń żywych, tj. o 4,2% mniej niż w 2019 roku).

1.5. Migracje

Czynnikiem kształtującym stan i strukturę ludności powiatu wągrowieckiego – oprócz ruchów naturalnych - są ruchy migracyjne.

Na przestrzeni 10 lat saldo migracji⁴ zarówno kobiet jak i mężczyzn w powiecie wągrowieckim jest ujemne. Przedstawiają to poniższe tabele 3 i 4.

Tabela 3. Wskaźnik migracji kobiet i mężczyzn powiatu wągrowieckiego

Nazwa wskaźnika	lata									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mężczyźni	-12	-3	-25	-6	-22	-38	-12	-55	-33	3
Kobiety	-48	-4	-32	-20	-33	-46	-45	-56	-35	-47
Ogółem	-60	-7	-57	-26	-55	-84	-57	-111	-68	-44

Źródło: <https://analizy.monitorrozwaju.pl>

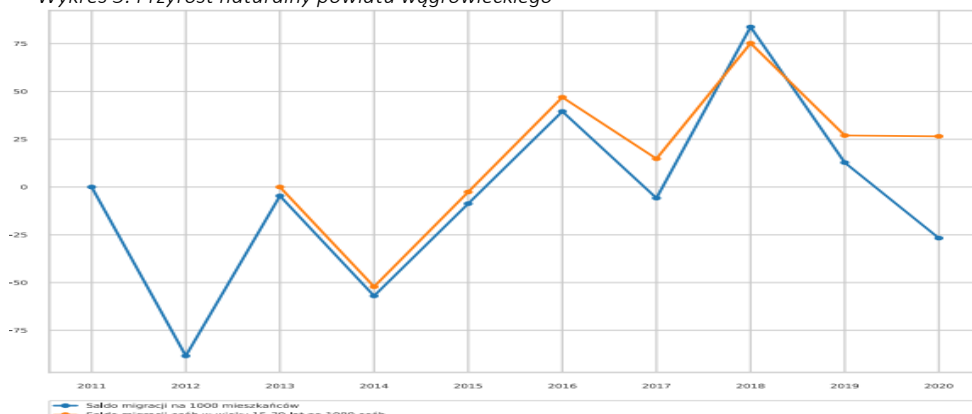
Migracje kreują nie tylko wielkość populacji na danym obszarze, ale również wpływają na jej strukturę wiekową i mają kluczowe znaczenie dla kształtowania wspomnianej już tzw. prostej zastępowalności pokoleń. Przyglądając się saldu migracji osób młodych w wieku 15-39 lat na 1000 mieszkańców widzimy, że ma ono wskaźniki ujemne, co oznacza, że więcej osób w tej grupie wiekowej opuszcza powiat, niż do niego przyjeżdża.

Tabela 4. Tabela migracji w Powiecie wągrowieckim

Nazwa wskaźnika	Lata									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	-0,86	-0,1	-0,82	-0,37	-0,78	-1,2	-0,81	-1,58	-0,97	-0,63
Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1000 osób			-2,3	-1,1	-2,24	-3,38	-2,64	-4,03	-2,92	-2,91

Źródło: <https://analizy.monitorrozwaju.pl>

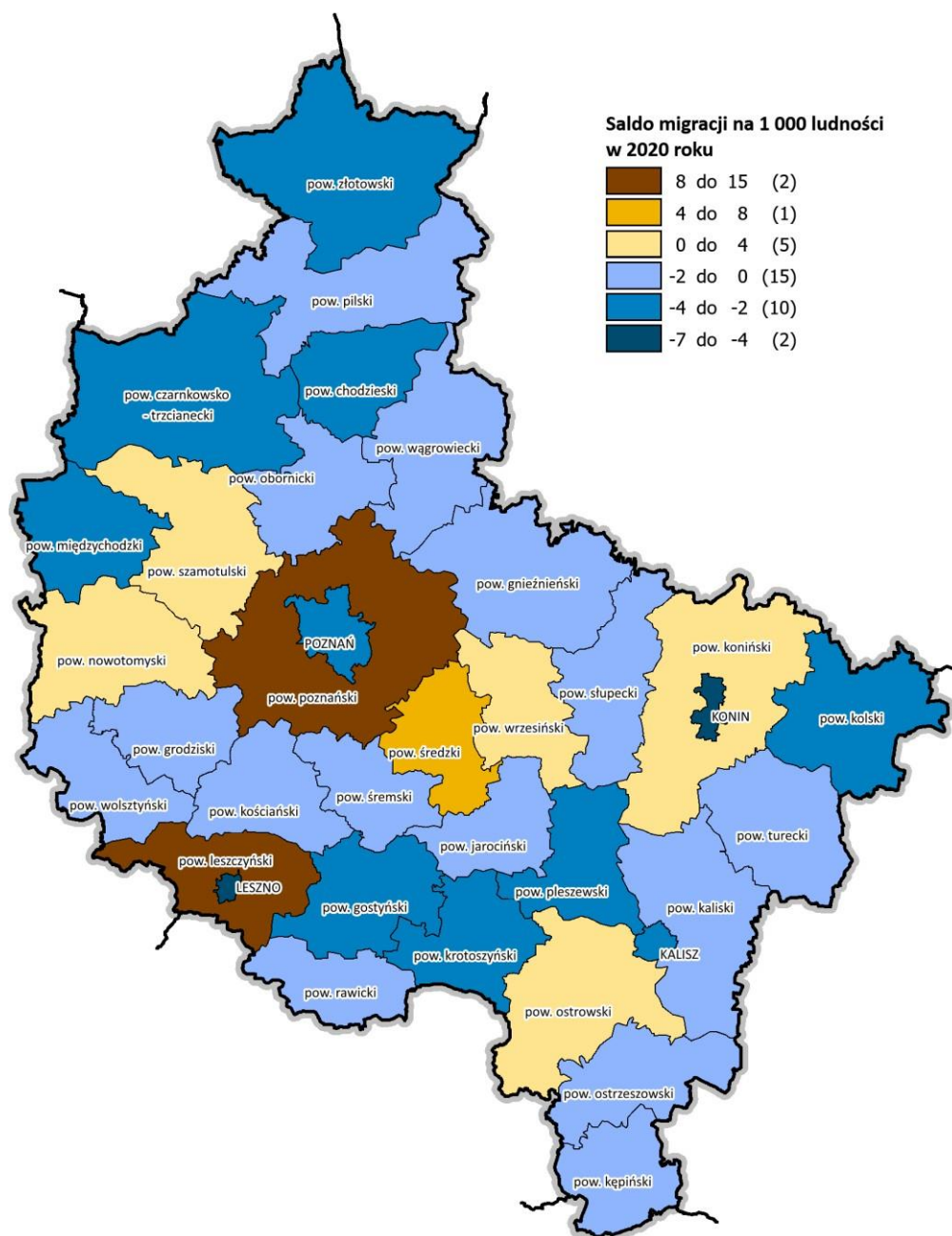
Wykres 5: Przyrost naturalny powiatu wągrowieckiego

Źródło: <https://analizy.monitorrozwaju.pl>

4 Saldo migracji – różnica między napływem (imigracja) a odpływem (emigracja) ludności z danego obszaru w określonym czasie. W statystyce publicznej stosuje się pojęcie Saldo migracji ludności na 1000 osób, które oznacza przyrost/ubytek ludności danej jednostki administracyjnej/kraju na skutek migracji przypadający na 1000 mieszkańców tej jednostki/kraju (wg stanu na połowę badanego okresu).

Mapa 1: Saldo migracji województwa wielkopolskiego na 1000 ludności w 2020 roku.

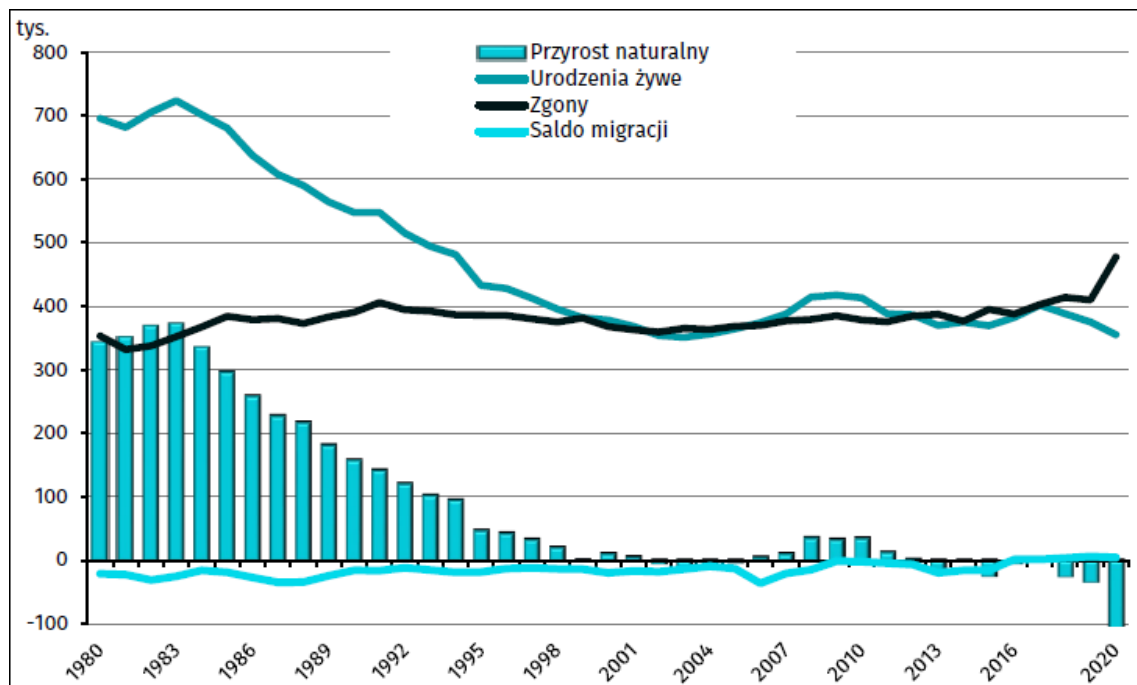

Źródło: [Społeczeństwo | Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne \(umww.pl\)](https://www.umww.pl).

Nie do przecenienia jest zjawisko migracji ludności związane z wojną w Ukrainie. Jednak powiat węgrowski nie stanowi terenu przyciągającego uchodźców, dlatego jest ich tutaj niewielu. Uchodźcy z Ukrainy preferują pobyt w większych aglomeracjach miejskich takich jak Poznań, Piła czy Bydgoszcz.

Ruch naturalny i migracje w Polsce przedstawia poniższy wykres, na którym wyraźnie widzimy w roku 2020 (COVID-19) gigantyczny wzrost liczby zgonów w aspekcie urodzeń. Dlatego też saldo migracji w roku 2020 drastycznie spadło.

Wykres 6. Ruch naturalny i migracje w Polsce w latach 1980-2020

Źródło: GUS, Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym 2020. Warszawa, 2021.

Według metody Webba⁵ powiat wągrowiecki w latach 2015-2020 charakteryzował się typologią demograficzną typu A czyli zaludniającą się.

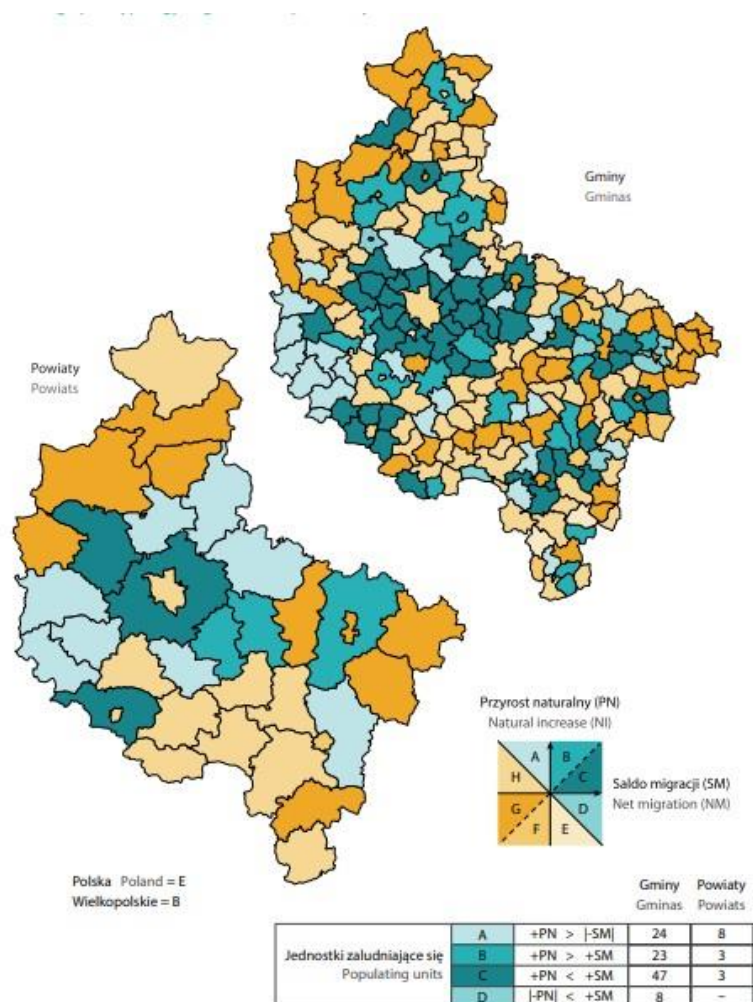
Analizując powiat wągrowiecki na tle woj. wielkopolskiego można stwierdzić, że w samym woj. wielkopolskim odnotowuje się stopniowy przyrost liczby ludności. W 2020 region zamieszkiwało 3 496,5 tys. osób, co w porównaniu z 2017 rokiem oznacza wzrost o 0,2%.

Zjawiskiem charakterystycznym dla Wielkopolski jest suburbanizacja, w wyniku której permanentnie wzrasta liczba mieszkańców obszarów wiejskich oraz mniejszych miast zlokalizowanych w pobliżu największych ośrodków miejskich. Wskutek tego zjawiska obniżeniu ulega wartość wskaźnika urbanizacji. Mieszkańcy miast w 2020 roku stanowili 53,7% ogółu ludności Wielkopolski. Rośnie z kolei liczba

⁵ Sytuacja demograficzna woj. wielkopolskiego w 2020r. Urząd Statystyczny w Poznaniu; Analizy statystyczne. Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych – Dział Opracowań Zbiorczych.

mieszkańców terenów wiejskich. Na obszarach wiejskich notuje się dodatnie saldo migracji stałej gminnej i międzypowiatowej, **ale nie gmin powiatu wągrowieckiego.**

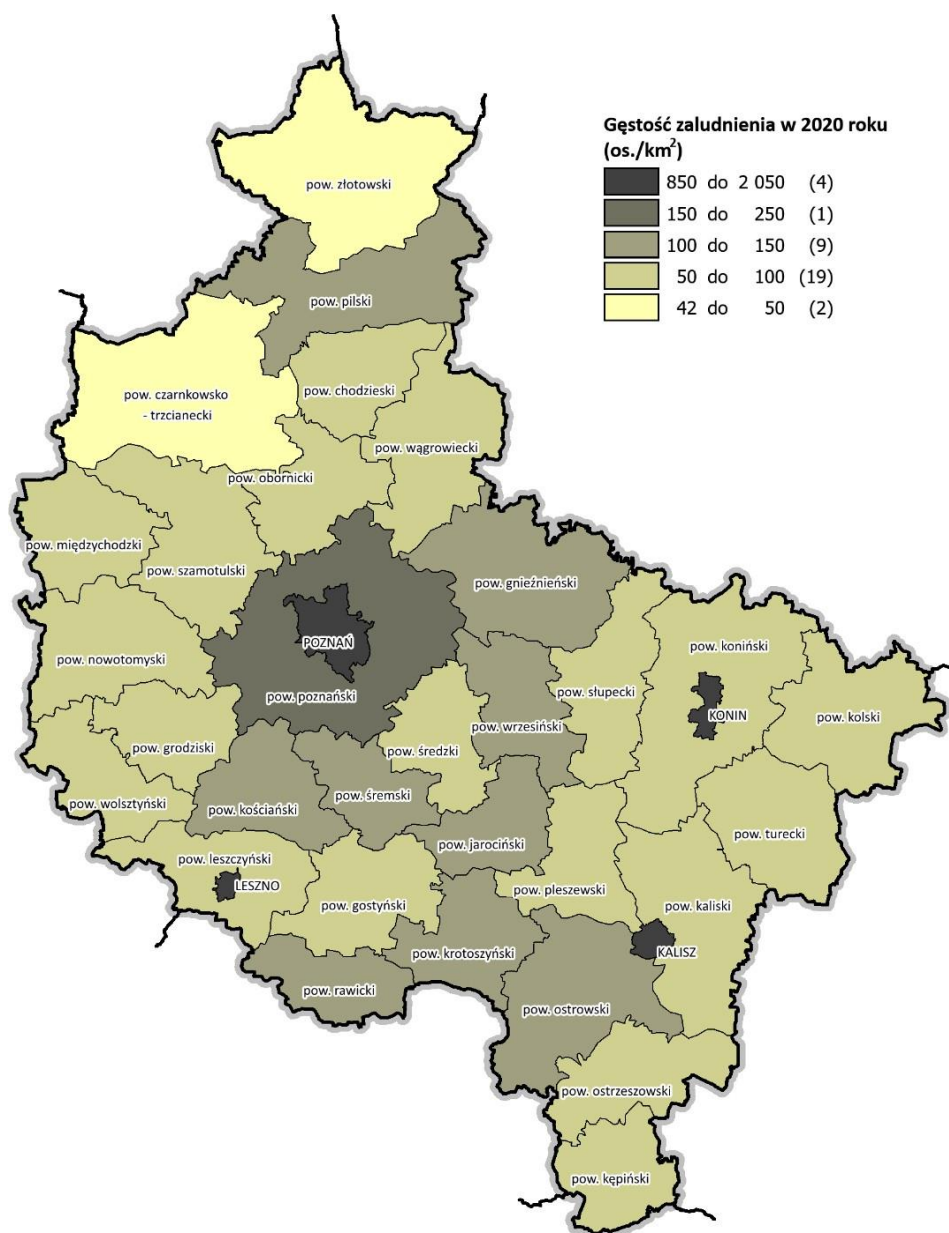
Mapa 2: Typologia demograficzna gmin i powiatów wg. metody Webba w latach 2015- 2020

Źródło: [Społeczeństwo | Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne \(umww.pl\)](http://Społeczeństwo | Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne (umww.pl))

Powiat wągrowiecki jest powiatem średnio zaludnionym, plasującym się w przedziale 50 do 100 osób na km². Jednocześnie podobną gęstość zaludnienia można zauważyć w większości powiatów naszego województwa, w których brak jest większych miast i wynikających z nich szans i możliwości.

Mapa 3: Gęstość zaludnienia w województwie wielkopolskim.

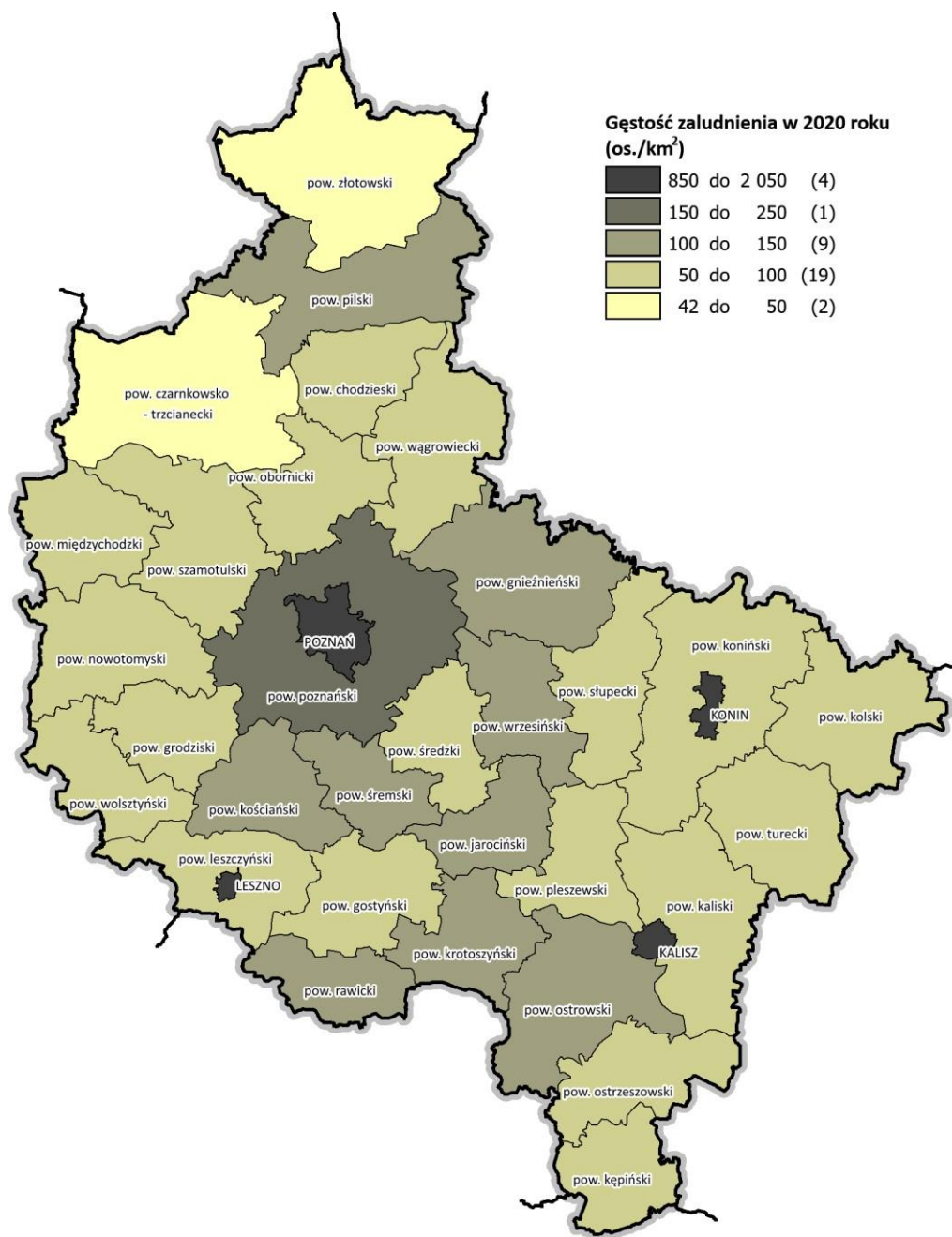
Źródło: [Spolecznostwo | Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne \(umww.pl\)](http://Spolecznostwo.WielkopolskieRegionalneObserwatoriumTerytorialne.umww.pl)

1.6. Podsumowanie

Analiza danych dotyczących sytuacji demograficznej powiatu wągrowieckiego pozwoliła na określenie pozytywnych i negatywnych zjawisk charakteryzujących powiat i mających wpływ na sytuację w pozostałych analizowanych obszarach.

 <p>ZJAWISKA POZYTYWNE</p> <ul style="list-style-type: none">• Powolny wzrost liczby ludności (z wyjątkiem roku 2021).• Wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.• Dodatni przyrost naturalny w latach 2011-2019.	 <p>ZJAWISKA NEGATYWNE</p> <ul style="list-style-type: none">• Spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej).• Spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym.• Spadek wskaźnika potencjału demograficznego (osób młodych w wieku 25-34 lata).• Malejący przyrost naturalny, który w 2020 roku osiągnął wartość ujemną.• Zmniejszająca się liczba kobiet w wieku prokreacyjnym.• Ujemne saldo migracji w tym migracji ludzi młodych (15-39 lat).• Powiat wągrowiecki się starzeje, przybywa osób starszych i rodzi się coraz mniej dzieci.• Nadmierna śmiertelność w woj. wielkopolskim (32,9%) w stosunku do kraju (31,5%) w roku 2020 (ofiary pandemii).
---	--

Mapa 4. Gęstość zaludnienia w województwie wielkopolskim.

Źródło: [Spolecznostwo | Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne \(umww.pl\)](http://Spolecznostwo.WielkopolskieRegionalneObserwatoriumTerytorialne.umww.pl)

2. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Przestrzeń jako jedno z najważniejszych dóbr publicznych powinna podlegać szczególnej ochronie i być kształtowana w sposób zachowujący ład przestrzenny stanowiący - obok ładu środowiskowego, gospodarczego, społecznego i instytucjonalno-politycznego - podstawowy komponent ładu zintegrowanego każdej społeczności.

2.1. Położenie powiatu i jego rola w strukturze przestrzennej regionu

Powiat wągrowiecki leży w północno-wschodniej części województwa wielkopolskiego, zajmuje **powierzchnię 1040,8 km²** i znajduje się w większości w historycznym i etnograficznym regionie Pałuk, na przecięciu Szlaku Piastowskiego ze Szlakiem Cysterskim.

Jest jednym z większych powiatów Wielkopolski, leżącym w północno – wschodniej części województwa w odległości około 50 km od Poznania oraz około 70 km od Bydgoszczy. Główną siedzibą władz powiatu jest miasto Wągrowiec. Od wschodu graniczy z województwem kujawsko-pomorskim (powiaty nakielski i żniński) oraz powiatami: od południa gnieźnieńskim i poznańskim, od zachodu obornickim, od północnego-zachodu z chodzieskim i w niewielkim zakresie od północy z pilskim. (Mapa 5).

Mapa 5. Położenie powiatu wągrowieckiego na terenie woj. wielkopolskiego.

Źródło: [Greater Poland Voivodeship administrative map - Województwo wielkopolskie – Wikipedia, wolna encyklopedia](#)

W skład powiatu wągrowieckiego wchodzi 7 gmin:

- jedna gmina miejska: Wągrowiec,
- dwie gminy miejsko-wiejskie: Gołańcz i Skoki,
- cztery gminy wiejskie: Damasławek, Mieścisko, Wapno, Wągrowiec.

Pod względem powierzchni, największą gminą powiatu wągrowieckiego jest gmina Wągrowiec, która wynosi 347,8 km². Natomiast pod względem liczby ludności, najwięcej osób zamieszkuje miasto Wągrowiec (w 2020 roku wg danych GUS - 25 607 osób). Najmniejszą liczbę mieszkańców posiada gmina wiejska Wapno (2 987 osób). Ogólna liczba mieszkańców powiatu wągrowieckiego wynosi 70 216, a gęstość zaludnienia- 67 osób/km² ⁶.

Tabela 5. Gminy powiatu wągrowieckiego.

Lp.	Gmina	Identyfikator	Rodzaj gminy	Liczba Ludności	Powierzchnia (km ²)	Gęstość zaludnienia (osoby/km ²)
1.	Wągrowiec	3028011	miasto	25 685	17,8	1 438,59
2.	Gmina Wągrowiec	3028072	wiejska	12 319	347,9	35,56
3.	Gołańcz	3028034	miejsko-wiejska	8 252	191,8	43,0
4.	Skoki	3028054	miejsko-wiejska	9 768	198,5	49,2
5.	Damasławek	3028022	wiejska	5 306	104,7	50,87
6.	Mieścisko	3028042	wiejska	5 940	135,1	43,64
7.	Wapno	3028062	wiejska	2 946	44,2	67,58
			Razem	70 216	1 040,8	289,85

Źródło: wg GUS - Bank Danych Lokalnych. Stan na 31.12.2020 r.

Przez powiat wągrowiecki przepływają cztery rzeki: Wełna, Nielba, Struga Gołaniecka i Mała Wełna. W centrum Wągrowca podziwiać można unikatowe zjawisko hydrologiczne – skrzyżowanie dróg wodnych rzek Wełny i Nielby. Rzeki

⁶ Źródło: wg GUS - Bank Danych Lokalnych. Stan na 31.12.2020 r.

krzyżują się pod kątem prostym, a ich wartki nurt sprawia, że wody tylko w niewielkim stopniu mieszają się ze sobą.

Dolina Wełny wraz z jeziorami Rynny Gołaniecko- Wągrowieckiej, przez którą przepływa Struga Gołaniecka – wchodzi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu o pow. 22.640 ha. Chroni on malowniczy krajobraz dolin rzecznych, rynien i jezior polodowcowych, a także meandrów i przełomów rzek. Jego granice kształtuje bieg rzeki Wełny i Strugi Gołanieckiej.

Dużym atutem powiatu wągrowieckiego jest przyjazne środowisko, piękno przyrody i malowniczość krajobrazów. Powiat wągrowiecki można określić mianem „zielonych płuc Wielkopolski”.

Lasy zajmują 19.813 ha, co stanowi 19.04% całej powierzchni powiatu.

2.2. Powiązania funkcjonalne i funkcje wiodące powiatu wągrowieckiego

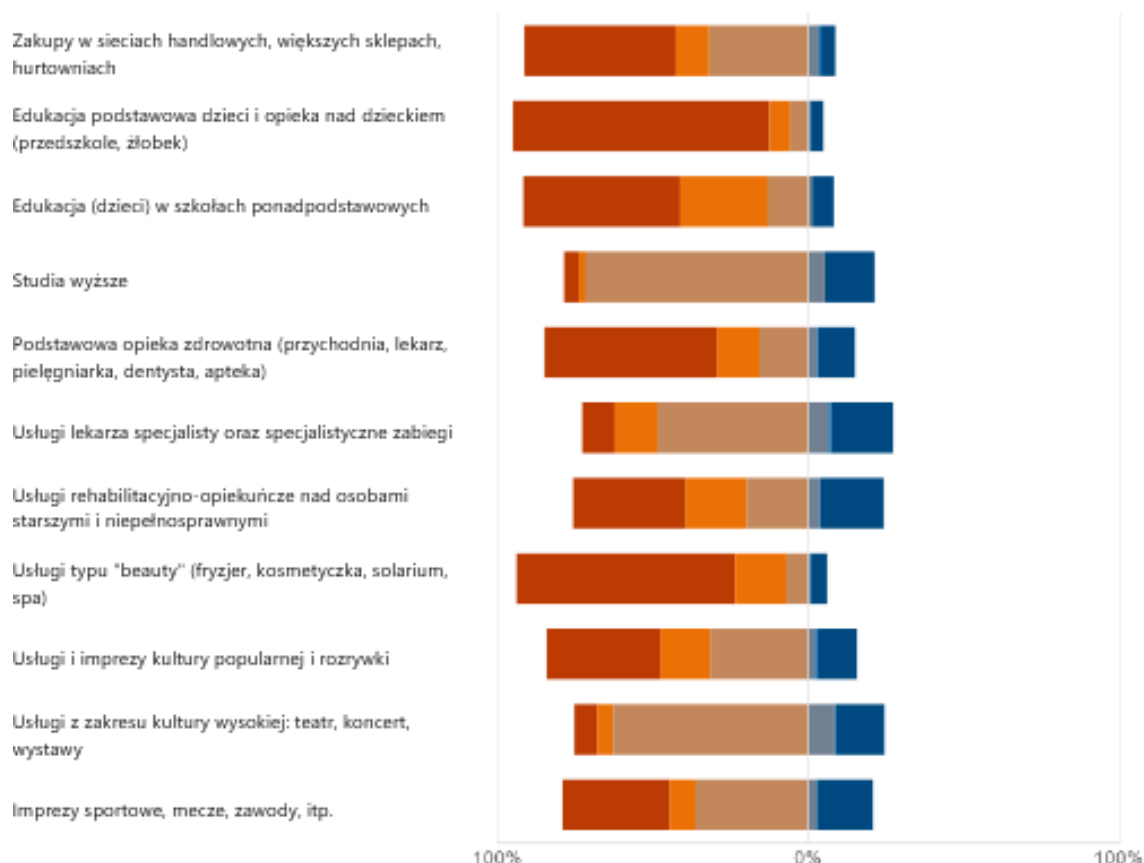
2.2.1. Powiązania funkcjonalne

Powiat wągrowiecki zapewnia swoim mieszkańcom realizację podstawowych usług w mieście Wągrowcu (np. opieka zdrowotna, edukacja). Im bardziej zaawansowana jest usługa, tym rzadziej jest ona świadczona na terenie gminy (np. edukacja ponadpodstawowa, usługi prawne). Usługi, które nie są zaspokajane w danej gminie są możliwe do realizacji w mieście Wągrowcu lub najbliższych ośrodkach miejskich jakimi są Poznań, Bydgoszcz i Piła. Wynika to w dużej mierze z peryferyjnego położenia i niskiego potencjału ludnościowego. Mieszkańcy

Gmin realizują usługi wyższego rzędu przede wszystkim w najbliższych miastach (Żnin, Szamotuły, Chodzież, Gniezno), które nie leżą na terenie powiatu. Można wnioskować, że intensywność powiązań funkcjonalnych między gminami powiatu wągrowieckiego jest dużo mniejsza niż intensywność relacji każdej z nich z najbliższym położonym miastem.

Znajduje to potwierdzenie w przeprowadzonym badaniu mieszkańców powiatu wągrowieckiego (Załącznik 2), w którym znaczna część badanych stwierdziła, że z powiatu wyjeżdża, by skorzystać m.in. ze specjalistycznych usług lekarskich, oferty kulturalnej (teatr, koncert, wystawa), czy też kursów i szkoleń a także szkolnictwa wyższego (Poznań, Bydgoszcz, Piła). Obserwacje te zostały potwierdzone w badaniu opinii tzw. liderów powiatu wągrowieckiego przedstawionym na poniższym wykresie. (Załącznik 4).

Wykres 7. Sposób dotarcia mieszkańców powiatu wągrowieckiego do usług.

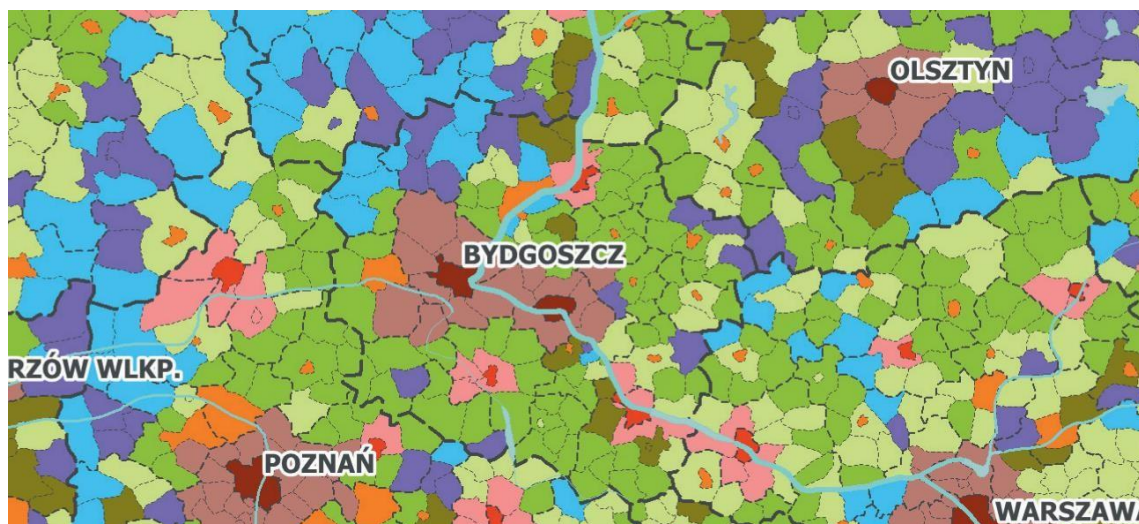
Legenda:

- w gminie w której mieszkam
- w innej gminie obszaru Powiatu Wągrowieckiego
- w Poznaniu
- w Bydgoszczy
- w Pile
- w innej miejscowości

2.2.2. Funkcje wiodące gmin powiatu wągrowieckiego

Gminy powiatu wągrowieckiego mają cechy typowo wiejskie, a o ich funkcjach decydują przede wszystkim warunki dla prowadzenia działalności rolniczej i walory środowiska. Posługując się klasyfikacją zaproponowaną przez P. Śleszyńskiego i T. Komornickiego **można im przypisać rolniczą funkcję wiodącą (H)** z wyjątkiem miasta Wągrowca (C - rdzenie miejskich obszarów funkcjonalnych miast subregionalnych).

Mapa 6. Klasyfikacja funkcjonalna powiatu wągrowieckiego.

	A		E	E – miasta ośrodki wielofunkcyjne F – gminy z rozwiniętą funkcją transportową G – gminy o innych rozwiniętych funkcjach pozarolniczych H – gminy z intensywnie rozwiniętą funkcją rolniczą I – gminy z umiarkowanie rozwiniętą funkcją rolniczą J – gminy ekstensywnie zagospodarowane
	B		F	
	C		G	
	D		H	
			I	
			J	

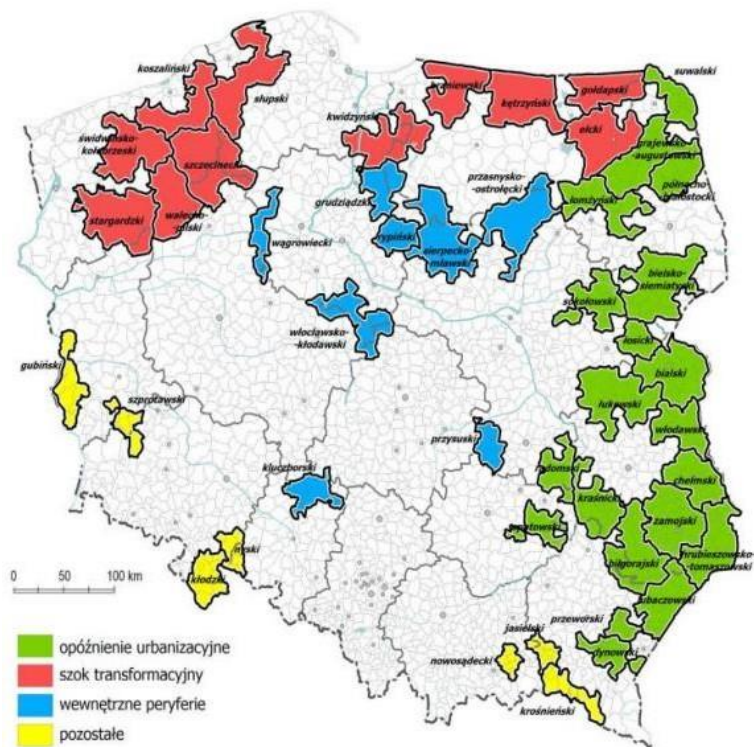
Źródło: P. Śleszyński, T. Komornicki, „Klasyfikacja funkcjonalna gmin na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego” Przegląd Geograficzny, 2016.

Żadna z gmin powiatu wągrowieckiego nie pełni wobec pozostałych roli nadrzędnej. Spoiwem tego obszaru są więc nie tyle uzupełniające się funkcje (i wynikające z nich powiązania), ale przede wszystkim wspólnota wyzwań (problemów) w sferze społeczno-gospodarczej, a także niskie – na tle kraju i regionu – poziomy rozwoju oraz atrakcyjności zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Wiodącą funkcją rolniczą powiatu wągrowieckiego wynika z dobrej jakości ziem. W strukturze zasiewów dominuje pszenica, żyto, jęczmień, rzepak i kukurydza. Mniejsze znaczenie ma uprawa ziemniaków i buraków cukrowych. W hodowli zwierząt dominuje chów trzody chlewnej i bydła. Produkcja uprawowo-hodowlana ma tendencję do intensyfikacji.

Z badań przeprowadzonych wśród mieszkańców 176 osób (56,2%) realizuje swoje plany zawodowe w gminie, w której mieszkają.

Mapa 7. Typologia podobszarów problemowych

Źródło: P. Śleszyński, T. Komornicki, „Klasyfikacja funkcjonalna gmin na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego” Przegląd Geograficzny, 2016.

Podobszary tzw. *peryferii wewnętrznych* są położone na obrzeżach aktualnych granic województw. Najbardziej prawdopodobnym czynnikiem ich kryzysu jest **zła dostępność przestrzenna (czasowa, komunikacyjna) do ośrodków wojewódzkich**, determinująca brak możliwości efektywnego korzystania z bodźców rozwojowych, generowanych przez duże ośrodki miejskie. Dane migracyjne pokazują, że właśnie z tego typu obszarów nastąpił silniejszy odpływ ludności po reformie administracyjnej 1999 r. względem innych obszarów (Śleszyński i in. 2017, 2018). W tym samym opracowaniu prof. Śleszyński wskazał obszar, na którym leży powiat wągrowiecki jako obszar problemowy (OP) dotyczący sfery społecznej i ekonomicznej⁷. Przedstawiają to dwie poniższe ryciny 3 i 4. Ośrodkiem aktywizacji w powiecie wągrowieckim jest Wągrowiec oraz najbliższe położone miasta, takie jak: Poznań, Bydgoszcz i Piła.

⁷ Klasyfikacja funkcjonalna gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego (Prof. Przemysław Śleszyński, Prof. Tomasz Komornicki, 2016)

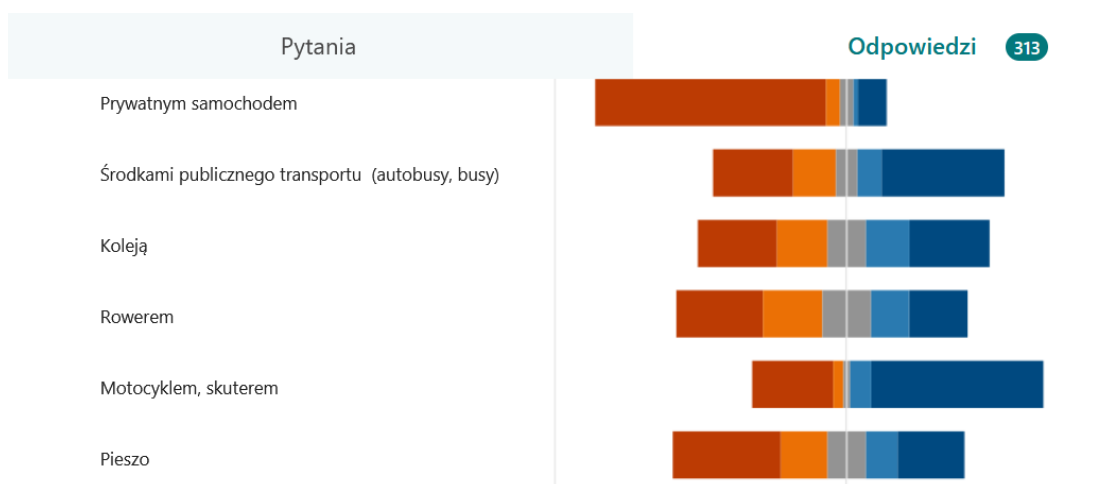
Tabela 6. Odległości miasta Wągrowca od kluczowych miast wojewódzkich i ośrodków subregionalnych.

Odległości w kilometrach (drogi publ.)	Żnin	Gniezno	Poznań	Bydgoszcz	Piła
Wągrowiec	39 km (przez Damasławek) czas dojazdu ok. 40 min.	43 km. (przez Kłecko) czas przejazdu ok. 42 min.	59 km. (przez Murowaną Goślinę) czas przejazdu ok. 62 min.	73 km. (przez Kcynię, Szubin) czas przejazdu ok. 65 min.	59 km. (przez Chodzież) czas przejazdu ok. 56 min.

Źródło: opracowanie własne

Z badań opinii mieszkańców wynika, że w celu dotarcia do usług przemieszczają się najczęściej prywatnym samochodem (79,2%).

Wykres 8: Środki transportu, z których korzystają mieszkańcy powiatu wągrowieckiego w dotarciu do usług

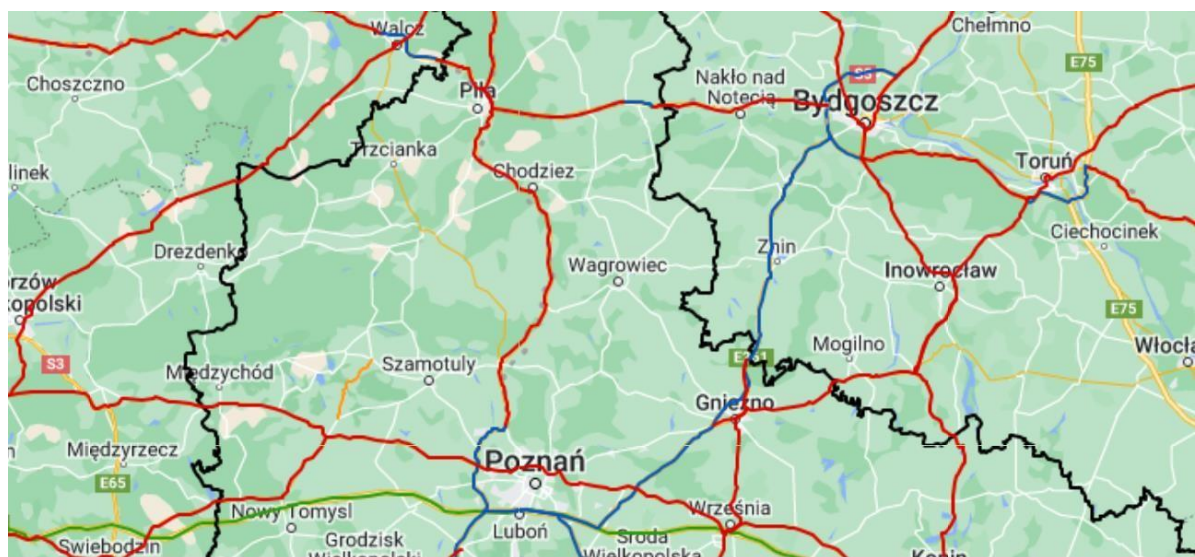

Legenda

■ Najczęściej ■ Często ■ Czasami ■ Sporadycznie ■ Rzadko

Źródło: badania własne opinii mieszkańców – maj 2022r.

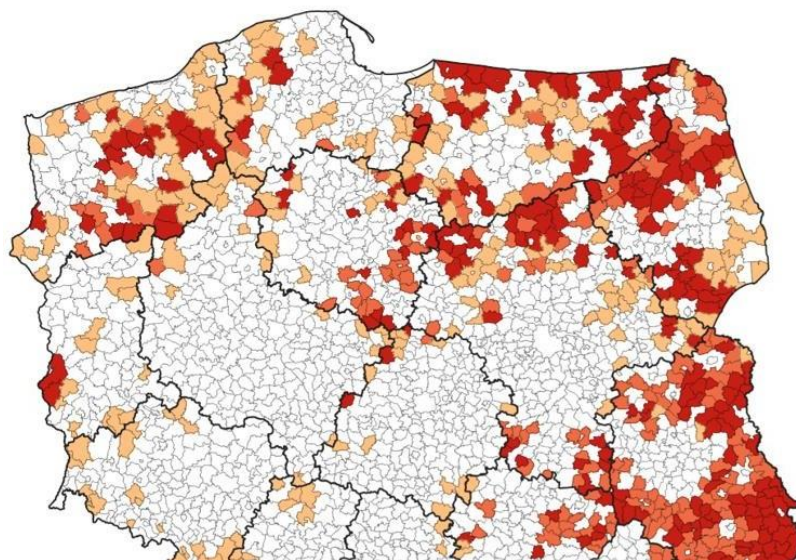
Mapa 8. Aktualna mapa dróg na terenie lub w pobliżu powiatu wągrowieckiego w woj. wielkopolskim.

Źródło: mapa Google – opracowanie własne.

Przez powiat wągrowiecki nie biegną żadne ważniejsze trasy, ale okalają go dwie znaczące drogi: od zachodu krajowa 11 – kolor czerwony a od wschodu droga ekspresowa S5 – kolor niebieski.

Mapa 9. Obszary problemowe określone przez prof. Śleszyńskiego

LEGENDA

- OP społeczne
- OP ekonomiczne
- OP społeczno-ekonomiczne

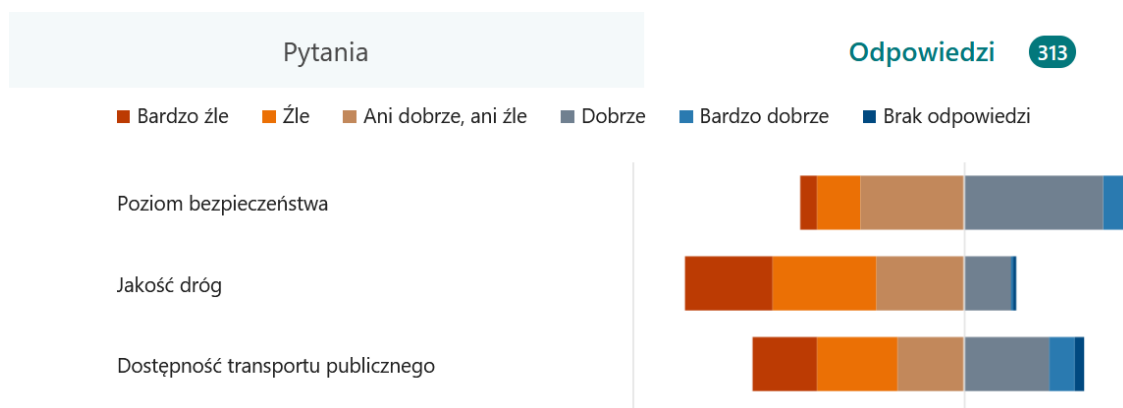
Źródło: opracowanie własne ZMP

Z przeprowadzonych na przełomie maja i czerwca 2022 roku badań wynika, że mieszkańcy negatywnie oceniają istniejącą infrastrukturę powiatu wągrowieckiego.

Zarówno jakość dróg jak i dostępność transportowa zostały ocenione jako bardzo złe i złe - zdanie to podzieliła 57% respondentów.

Podobnie źle i bardzo źle oceniło poziom bezpieczeństwa dróg w powiecie 18% respondentów.

Wykres 9: Ocena bezpieczeństwa i jakości dróg w powiecie wągrowieckim

Źródło: badania ankietowe mieszkańców, maj 2022r.

2.3. Formy wzajemnej współpracy

Powiat wągrowiecki posiada duże doświadczenie z zakresu współpracy samorządów w ramach Stowarzyszenia Jednostek Samorządu Terytorialnego „Komunikacja” (<http://stowarzyszeniekomunikacja.pl/aktualnosc>).

Stowarzyszenie Jednostek Samorządu Terytorialnego „Komunikacja” zostało powołane do życia 4 lipca 2000 roku przez 15 samorządów terytorialnych. W skład stowarzyszenia wchodzi: powiat poznański, powiat wągrowiecki, miasto Poznań, miasto Wągrowiec, gmina Wągrowiec, miasto i gmina Murowana Goślina, miasto i gmina Nakło nad Notecią, miasto i gmina Gołańcz, miasto i gmina Skoki, gmina Kcynia, miasto i gmina Rogoźno, gmina Czerwonak, gmina Wapno, gmina Damasławek oraz gmina Mieścisko.

Stowarzyszenie określiło swoje cele:

- Lepsza komunikacja poprzez poprawę warunków komunikacyjnych pomiędzy gminami, powiatami i województwami w obrębie województwa wielkopolskiego i kujawsko-pomorskiego.
- Tworzenie regionalnych szlaków turystycznych, wodnych, pieszych i rowerowych w celu szybszego, sprawniejszego i bezpieczniejszego przemieszczania się mieszkańców.
- Współpraca z Marszałkiem Województwa Wielkopolskiego, Prezydentem Poznania i Marszałkiem Województwa Kujawsko-Pomorskiego w obszarze połączeń komunikacyjnych.

Powiat wągrowiecki oprócz udziału w stowarzyszeniu „Komunikacja” jest również członkiem **Poznańskiej Kolei Metropolitalnej (PKM)**. To jedno z największych tego typu przedsięwzięć w Polsce i pierwsze wspólne tak duże przedsięwzięcie samorządów. Zasięg Poznańskiej Kolei Metropolitalnej będzie coraz większy, aby usprawniać ruch nie tylko w samej aglomeracji. Do 2021 roku aktywowane będą połączenia z Gniezna, Kościana, Rogoźna, Wronek i Wrześni. W dniu 16 kwietnia 2018 roku powiat wągrowiecki podpisał umowę o udzielenie pomocy w formie dotacji celowej dla Województwa Wielkopolskiego. Powiat wągrowiecki oficjalnie włączono w system Poznańskiej Kolei Metropolitalnej.

W ramach porozumień Stowarzyszenia Metropolii Poznań, samorządów powiatowych i gminnych z Województwem Wielkopolskim oraz współfinansowania projektu, PKM docelowo uruchomi 9 połączeń liniowych komunikacji kolejowej z Poznaniem. Od 10 czerwca 2018 r. uruchomiono połączenia z Poznaniem na liniach kolejowych do Wągrowca, Nowego Tomysła, Jarocina i Grodziska. Sukcesywnie do 2021 r. są i będą uruchamiane następne połączenia z Rogoźnem (2019 rok), Wronkami, Gnieznem, Wrześnią i Kościanem. Pociągi w godzinach szczytu kursują co 30 - 60 minut. Powiat wągrowiecki zobowiązał się do przekazania dotacji w transzach przez okres 3 lat do 2020 roku. Łączna wartość transz przekazanych w latach 2018-2020 wyniosła 515 462,05 zł.

W dniu 8 października 2020 roku zostały podpisane porozumienia pomiędzy województwem wielkopolskim a władzami samorządów leżących wzdłuż linii kolejowych Poznań – Wągrowiec, Poznań – Grodzisk oraz Poznań – Nowy Tomyśl. W ramach podpisanych porozumień samorzady będą kontynuować wzorem lat ubiegłych współfinansowanie połączeń kolejowych w systemie Poznańskiej Kolei Metropolitalnej (PKM).

12 kwietnia 2021 została podpisana kolejna umowa na okres trzech lat pomiędzy powiatem wągrowieckim a województwem wielkopolskim na udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej przeznaczonej na zadanie pn. „Wzmocnienie wojewódzkich kolejowych przewozów pasażerskich na obszarze oddziaływania Aglomeracji Poznańskiej poprzez zwiększenie ilości połączeń kolejowych - dofinansowanie Poznańskiej Kolei Metropolitarnej (PKM)”. Okres realizacji umowy - do 31 grudnia 2023 roku. Łączna kwota deklarowanej ww. umową dotacji udzielonej przez powiat wągrowiecki wynosi 777 094,27 zł.

Powiat wągrowiecki współpracuje także w dziedzinie podniesienia standardu życia na obszarach wiejskich: **Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Dolina Wełny”** Obecny skład Grupy stanowią: gmina Damasławek, miasto i gmina Gołańcz, gmina Kiszkowo, miasto i gmina Margonin, gmina Mieścisko, miasto i gmina Rogoźno, miasto i gmina Skoki, gmina Wapno, gmina Wągrowiec. Stowarzyszenie „Dolina Wełny” działa jako Lokalna Grupa Działania (LGD), będąca partnerstwem trójsektorowym, posiadającym osobowość prawną, nad którą nadzór sprawuje Marszałek Województwa Wielkopolskiego. Organizacyjno – prawna forma stowarzyszenia, jakim jest „stowarzyszenie specjalne”, została wprowadzona do krajowego porządku prawnego przepisami ustawy z dnia 7 marca 2007 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2013 r., poz. 173 j.t.) oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.

Stowarzyszenie podczas realizacji działań skupia się na stałej współpracy z gminami członkowskimi. Struktura LGD Stowarzyszenie „Dolina Wełny” funkcjonuje jako trójsektorowe partnerstwo realizowane lokalnie na obszarze wspomnianych już dziewięciu gmin. Realizowane podejście LEADER, wdrożone przez Stowarzyszenie, jest oddolnym podejściem do rozwoju obszarów wiejskich, polegającym na opracowaniu przez lokalną społeczność Strategii Rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność oraz realizacji wynikających z niej innowacyjnych projektów łączących zasoby ludzkie, naturalne, kulturowe, historyczne, a także wiedzę i umiejętności przedstawicieli trzech sektorów.

2.4. Polityki rozwoju powiatu wągrowieckiego w woj. wielkopolskim.

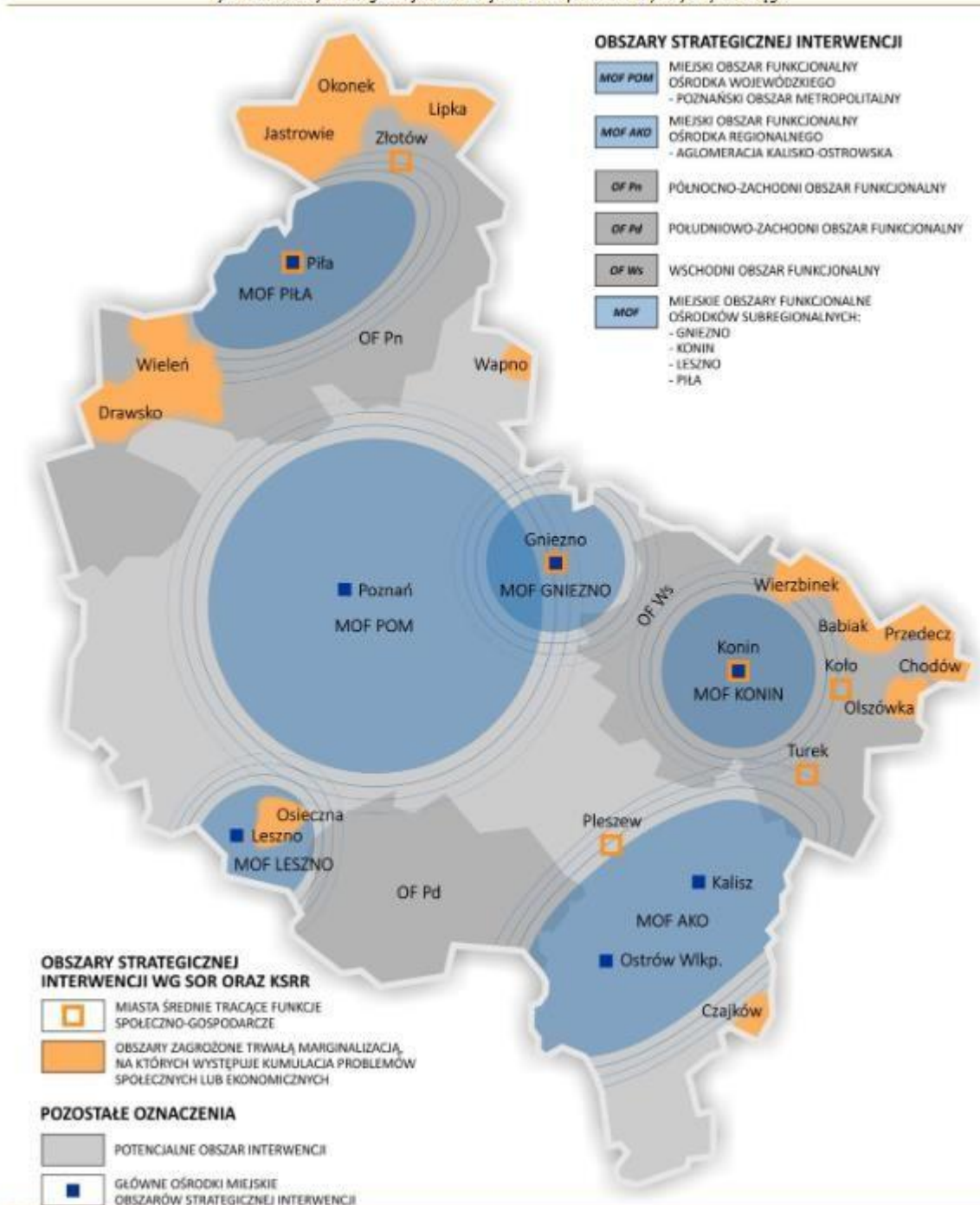
Na sytuację społeczno-gospodarczą powiatu ma niewątpliwie wpływ rozwój województwa wielkopolskiego. Globalizacja, cyfryzacja, zmiany demograficzne i klimatyczne, niedobór zasobów, urbanizacja, konflikt zbrojny w Ukrainie to globalne megatrendy, które będą w najbliższych latach kształtować społeczeństwa i gospodarki. Procesy te wpływają na zmiany w regionie i tym samym na kierunki interwencji publicznej, natomiast wczesne ich dostrzeżenie oraz dostosowanie do zmieniających się bądź nowych warunków pozwoli uzyskać trwałe i zrównoważony rozwój regionu. Na sytuację społeczno-gospodarczą województwa będą wpływały również czynniki koniunkturalne związane np. z cyklami rozwoju gospodarki światowej, europejskiej (w tym także wojna w Ukrainie) i krajowej.

W dniu 27 stycznia 2020 r. radni województwa wielkopolskiego przyjęli uchwałą nr XVI/287/20 „Strategię rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku”.

Wskazane w Strategii Wielkopolska 2030 obszary strategicznej interwencji wynikają z kompilacji dwóch podejść – regionalnego i krajowego, które to podejście uznaje się za równoprawne (Mapa 10). Przyjęcie w niniejszej Strategii funkcjonalnego modelu rozwoju regionu implikuje, że wszystkie obszary strategicznej interwencji są równoważne. Wymiar regionalny reprezentuje w szczególności Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, z kolei wymiar krajowy – SOR, KPZK i KSRR. Do czasu aktualizacji PZPWW lub opracowania odpowiednich dokumentów programowych do Strategii, precyzujących kryteria wyznaczania oraz granice poszczególnych obszarów interwencji, obszary strategicznej interwencji (OSI) wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego województwa wielkopolskiego Wielkopolska 2020+ stanowią podstawę pozwalającą powiązać cele rozwojowe Strategii Wielkopolska 2030 z typami poszczególnych obszarów.

Mapa 10. Obszary strategicznej interwencji w województwie wielkopolskim.

Ryc. 33. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce o indykatywnym zasięgu

Źródło: https://bip.umww.pl/292---k_91---k_207---strategia-rozwoju-województwa-wielkopolskiego-do-2030

W PZPWW wyodrębniono obszary o najintensywniejszej sile oddziaływania miast na otoczenie, w których obserwować można wyraźne powiązania funkcjonalno-przestrzenne. Należą do nich miejskie obszary funkcjonalne (MOF): (1) Poznański Obszar Metropolitalny, (2) Aglomeracja Kalisko-Ostrowska, (3) Gnieźnieński Obszar

Funkcjonalny, 87 (4) Koniński Obszar Funkcjonalny, (5) Leszczyński Obszar Funkcjonalny, (6) Piłski Obszar Funkcjonalny.

Zasięg oddziaływania największych ośrodków miejskich dzieli przestrzeń województwa na sześć subregionów. Wsparcie MOF służy wzmocnieniu ich konkurencyjności i zdolności do dyfuzji czynników rozwojowych na sąsiednie obszary zurbanizowane i o charakterze rolniczym, oddziałuje na wszystkie części województwa i stymuluje rozwój całej Wielkopolski, a także wpływa stabilizująco na strukturę osadniczą regionu. Ponadto w Strategii Wielkopolska 2030 wyodrębniono obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnej opisane w PZPWW. Należą do nich: (7) Wschodni Obszar Funkcjonalny, (8) Północno-zachodni Obszar Funkcjonalny, (9) Południowo-zachodni Obszar Funkcjonalny. W granicach tych obszarów znajdują się także niektóre ww. miejskie obszary funkcjonalne. Wsparcie na tych obszarach oznacza realizację działań uzupełniających i/lub wzmocniających pozytywne oddziaływanie. Pewne interwencje podjęte w MOF stanowią dźwignię rozwojową dla obszarów wykraczających znacznie poza ich granice. Obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska wyróżnia na tle regionu endogeniczny potencjał, który odpowiednio wykorzystany będzie stanowić o przewagach konkurencyjnych całego regionu.

W przypadku krajowych obszarów strategicznej interwencji wyróżnia się: (10) miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, (11) obszary zagrożone trwałą marginalizacją leżące w województwie wielkopolskim. Obszary te cechuje koncentracja czynników społeczno-gospodarczych negatywnie wpływających na dynamikę ich rozwoju, wymagających systemowego podejścia w procesie wyprowadzania ze stanu kryzysowego. Jednym z typów obszarów marginalizowanych są peryferia wewnętrzne (położone na obrzeżach, granicy województwa np. gmina Wapno, gmina Damasławek). Czynnikiem ich kryzysu jest zła dostępność przestrzenna (czasowa, komunikacyjna) do ośrodków wojewódzkich, determinująca brak możliwości efektywnego korzystania z bodźców rozwojowych, generowanych przez duże ośrodki miejskie. W ramach realizacji ministerialnego projektu zw. Centrum Wsparcia Doradczego, którego celem było zainicjowanie lub wzmocnienie współpracy jednostek samorządu terytorialnego z obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją i małych miast powiatowych (liczących do 20 tys. mieszkańców) powstała Strategia Terytorialna Partnerstwa Razem dla Rozwoju. W skład Partnerstwa wchodziły powiat i gminy z dwóch województw: wielkopolskiego (powiat wągrowiecki, gminy Wapno i Damasławek) i kujawsko – pomorskiego (gmina Kcynia i Janowiec Wielkopolski). Partnerskie samorządy wspólnie zidentyfikowały swoje problemy oraz opracowały zintegrowane projekty strategiczne, które mają je niwelować. Dzięki tej współpracy powstały **pakiety projektów kluczowych dla rozwoju obszaru partnerstwa.**

Tym samym interwencje podejmowane na szczeblu regionalnym powinny uwzględniać kontekst zarówno międzyregionalny, jak i krajowy – obszary strategicznej interwencji o charakterze krajowym. Działania rozwojowe na obszarach peryferyjnych leżących przy granicy administracyjnej województwa powinny być zatem istotnym elementem współpracy na szczeblu ponadregionalnym służącej do zmniejszenia dysproporcji rozwojowych⁸.

Powiat wągrowiecki tylko częściowo znajduje się w tzw. północno – zachodnim Obszarze Funkcjonalnym oraz położony jest na styku z Poznańskim Obszarem Metropolitalnym i MOF Gniezno.

W Strategii Wielkopolska 2030 wskazane są interwencje, które pozostają pod bezpośrednim oddziaływaniem innych podmiotów niż Samorząd Województwa, w szczególności należące do kompetencji rządowych. Do kluczowych dla powiatu kierunków interwencji należy zaliczyć pilną modernizację ciągu komunikacyjnego na liniach kolejowych nr 236 i 390 Wągrowiec – Rogoźno – Czarnków.

Ważnym postulatem stawianym przez mieszkańców jest otwarcie linii 281 co umożliwiłoby połączenie z Gniezmem i Bydgoszczą a w konsekwencji dostęp do usług społecznych i rynku pracy. Podobna sytuacja związana jest z linią kolejową 356, która funkcjonuje dla przewozów pasażerskich tylko z Wągrowca do Gołańczy. Dalej nie ma możliwości przejazdu do Kcyni i Bydgoszczy. Jednak za sprawą projektu rewitalizacji trasy między Wągrowcem a granicą Wielkopolski pojawiła się szansa zapewnienia lepszego dostępu do kolei dla wszystkich podróżnych **oraz sprawniejszych połączeń regionalnych i dalekobieżnych.** PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. zleciły przygotowanie projektu rewitalizacji linii Wągrowiec – Gołańcz – granica województwa firmie PTB Ingenieurbüro für Planung, Technologie und Bauüberwachung Magdeburg GmbH Spółka z o.o. Wykonawca za blisko 3,5 mln zł z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego określi szczegółowy zakres i optymalne rozwiązania planowanej inwestycji.

Podpisana umowa na opracowanie projektu dla linii Wągrowiec – granica Wielkopolski to zapowiedź dogodniejszych podróży w Wielkopolsce i w kierunku Bydgoszczy. Zlecona dokumentacja poprzedza inwestycję, która zapewni sprawne podróże. Na ok. 30 km odcinku od Wągrowca do granicy województwa będzie nowy tor. Odtworzony zostanie niewykorzystywany od 2004 r. szlak Gołańcz – Panigródz. Projekt przewiduje, że zrewitalizowana trasa umożliwi przejazdy z prędkością 120

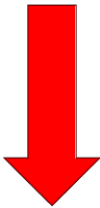
⁸ Źródło: Strategia Rozwoju Województwa do 2030 roku

km/h dla pociągów pasażerskich i 80 km/h dla towarowych. Poziom bezpieczeństwa na stykach toru z drogami podniesie przebudowa przejazdów kolejowo-drogowych. Dzięki nowoczesnym urządzeniom sterowania oraz budowie mijanek w Roszkowie Wągrowieckim i Grylewie linią przejedzie więcej pociągów – możliwe będzie przygotowanie lepszej oferty przez przewoźników. Podróżni wygodnie wsiądą do pociągów ze zmodernizowanych peronów na 6 stacjach i przystankach, m.in. Kobylec, Grylewo i Gołańcz. W Wągrowcu mieszkańcy zyskają nowy przystanek w rejonie ul. Rogozińskiej. Na przebudowanych peronach przewidziano m.in. wiaty, ławki i jasne oświetlenie. Wszystkie obiekty będą dostosowane do potrzeb osób o ograniczonych możliwościach poruszania się. Uzyskanie zleconego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. projektu dla „**Rewitalizacji linii kolejowej nr 356 na odcinku Wągrowiec – Gołańcz – granica województwa**” **planowane jest w drugiej połowie 2023 r.** Po zapewnieniu finansowania dokumentacja umożliwi realizację inwestycji, przewidywanej w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021- 2027, w ramach Funduszy Europejskich dla Wielkopolski, zadanie to wpisane jest na listę planowanych operacji o znaczeniu strategicznym do wsparcia ze środków programu regionalnego pn.: „Rewitalizacja linii kolejowej Wągrowiec - Gołańcz - granica województwa (linia nr 356)”. Uzupełnieniem prac w Wielkopolsce jest przygotowywana rewitalizacja linii na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. podpisały umowę na opracowanie studium i projekt planowanych prac. Dokumentacja, przy wykorzystaniu środków UE z RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego, zostanie przygotowana do końca 2023 r. Inwestycja przewiduje modernizację peronów i przystosowanie niewykorzystywanego obecnie odcinka granica regionu – Kcynia do obsługi pociągów pasażerskich. Przepustowość trasy zwiększy budowa mijanki między Kcynią a Nakłem nad Notecią. Dzięki przedsięwzięciu możliwe będą przejazdy pociągów pasażerskich z Poznania do Bydgoszczy przez Kcynię

Ponadto powiat wągrowiecki na podstawie umowy z dnia 30 września 2021 r. przekazał pomoc finansową w formie dotacji celowej województwu wielkopolskiemu na realizację zadania pn.: „Opracowanie dokumentacji pod nazwą: Wstępne Studium Planistyczno-Prognostyczne dla projektów w ramach programu Kolej+” w zakresie projektu liniowego pn. „Rewitalizacja kolejowego ciągu komunikacyjnego na liniach kolejowych nr 390/236 Czarnków – Rogoźno – Wągrowiec.” Wymóg realizacji w/w zadania powstał w wyniku kwalifikacji projektu do II etapu naboru projektów do Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2028 roku, ustanowionego Uchwałą Rady Ministrów Nr 151/2019 z dnia 3 grudnia 2019 r. Kwota dotacji stanowi 4,02 % ogólnych kosztów zadania. Koszty opracowania wstępnego studium planistyczno-prognostycznego zostały rozłożone proporcjonalnie na wszystkich partnerów projektu (11 JST) oraz wkład firmy STEICO stanowiący równowartość 40 000,00 zł.

Złożony przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego wniosek na realizację projektu "Rewitalizacja kolejowego ciągu komunikacyjnego na liniach kolejowych nr 390/236 Czarnków - Rogoźno - Wągrowiec" został wybrany do dofinansowania w ramach Programu Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej - Kolej+ do 2028. Zadanie zostanie dofinansowane w 85%. Pozostałe 15% zostanie sfinansowane solidarnie przez samorządy województwa, powiatów i gmin leżących wzdłuż projektowanych linii. Powiat wągrowiecki w latach 2023 – 2028 przekaże łącznie 3 886 609,00 zł na realizację ww. zadania.

2.5. Podsumowanie

	<p><u>Mocne strony</u></p> <ul style="list-style-type: none">● Wiodąca funkcja rolnicza powiatu wągrowieckiego wynikająca z dobrej jakości ziem.● Spośród grupy badawczej mieszkańców (313 osób) 56,2% realizuje swoje plany zawodowe w gminie, w której mieszka.● Tereny zielone (czyste powietrze, lasy, jeziora to ważny potencjał powiatu).● Doświadczenie w zakresie współpracy samorządów w ramach Stowarzyszenia Jednostek Samorządu Terytorialnego "Komunikacja" i LGD Stowarzyszenie "Dolina Wełny".
	<p><u>Słabe strony</u></p> <ul style="list-style-type: none">● Na tle kraju i regionu niski poziom rozwoju poziom oraz atrakcyjność zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej.● Prof. Przemysław Śleszyński, w typologii obszarów problemowych, wskazał obszar odpowiadający położeniu powiatu wągrowieckiego jako „wewnętrzne peryferie”.● Zła dostępność przestrzenna, czasowa, komunikacyjna do ośrodków miejskich (Poznań, Bydgoszcz, Piła, Gniezno) - pilna potrzeba modernizacji ciągu komunikacyjnego na liniach kolejowych nr 236 i 390 Wągrowiec - Rogoźno - Czarnków; otwarcie linii 281 Gniezno - Bydgoszcz).● Brak oferty turystycznej dla osób przyjeżdżających z zewnątrz do powiatu wągrowieckiego oraz oferty promocyjnej powiatu.

3. SFERA GOSPODARCZA.

3.1. Analiza ogólna

Ogólny wskaźnik rozwoju powstaje w oparciu o dane Monitora Rozwoju Lokalnego (MRL), który czerpiąc dane ze statystyki publicznej, generuje wskaźniki syntetyczne wskazujące na to, jak w każdym z analizowanych zagadnień⁹ prezentuje się dana gmina.

Nie ma możliwości wygenerowania wskaźnika syntetycznego dla całego powiatu wągrowieckiego dlatego przeanalizowano w MRL poszczególne gminy (tabela 7).

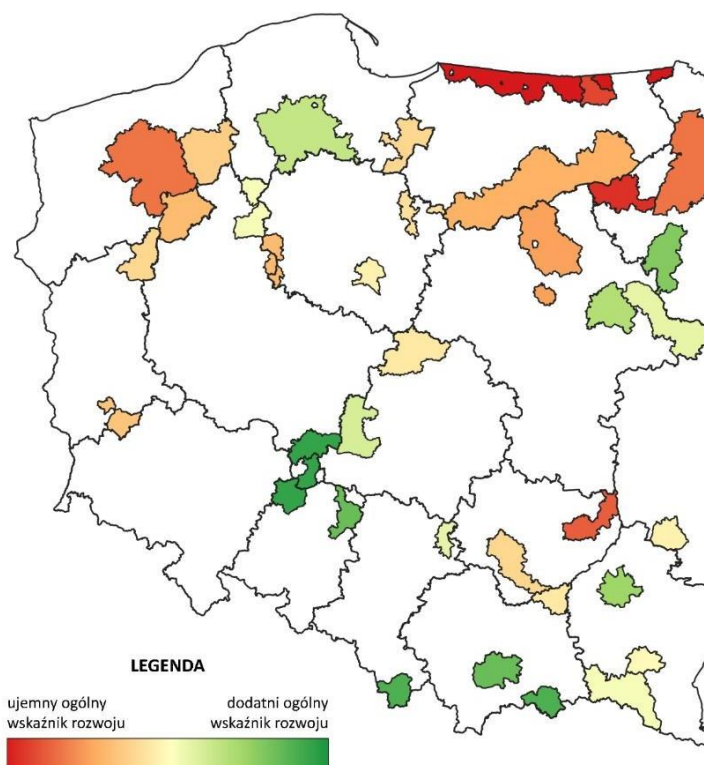
Ogólny wskaźnik rozwoju wszystkich gmin powiatu jest bardzo niski gdyż kształtuje się na poziomie zera. Na takim samym poziomie są pozostałe dwa wymiary: gospodarczy i społeczny. Natomiast źle wygląda wymiar środowiskowy. Wyraźnie daje się zauważyć, że gmina Wapno wyróżnia się „in minus” nie tylko na tle podobnych obszarów w całej Polsce, ale także na tle samego powiatu. Dotyczy to ogólnego wskaźnika rozwoju jak i wszystkich pozostałych wskaźników. Należy jeszcze dodać, że wskaźnik środowiskowy w poszczególnych gminach - z wyjątkiem Miasta Wągrowca - jest ujemny (patrz: tabela i ryc. poniżej).

Tabela 7. Względny poziom rozwoju powiatu wągrowieckiego w ujęciu gminnym.

gmina	ogólny wskaźnik rozwoju		wymiar gospodarczy		wymiar społeczny		wymiar środowiskowy	
	wartość 2020	zmiana 2016-2020	wartość 2020	zmiana 2016-2020	wartość 2020	zmiana 2016-2020	wartość 2020	zmiana 2016-2020
Miasto Wągrowiec	0,21	0,25	0,13	0,28	0,38	0,34	0,02	0,03
Gmina Wągrowiec	0,10	0,12	0,32	0,38	0,06	0,04	-0,13	-0,10
Gołańcz	0,03	0,24	0,1	0,25	0,01	-0,03	-0,02	-0,01
Skoki	0,12	0,14	0,14	1,46	0,36	0,31	-0,35	-0,38
Damaśławek	0,09	0,09	0,27	0,36	0,02	-0,03	-0,02	0
Mieścisko	0,15	0,1	0,43	0,42	0,06	-0,06	-0,05	-0,02
Wapno	-0,16	-0,15	-0,35	-0,32	-0,15	-0,17	0,09	0,59

⁹ Źródło: [Monitor rozwoju lokalnego](#), dostęp w dniu 22.05.2022r.

Mapa 11. Ogólny wskaźnik rozwoju powiatu wągrowieckiego.

Źródło: opracowanie ZMP na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego.

Można podsumować, że ogólny poziom rozwoju powiatu wągrowieckiego w trzech wymiarach warunkujących zrównoważony rozwój: społecznym, gospodarczym i środowiskowo-przestrzennym jest stosunkowo niski (mapa powyżej). Powiat cechuje w całym okresie badawczym (2016-2020) – ujemny wskaźnik rozwoju. Dynamika wzrostu w roku 2020 wykazuje tendencję spadkową, co oznacza, że sytuacja rozwojowa powiatu się pogorszyła.

3.2. Edukacja powiatu wągrowieckiego

Edukacja i towarzyszące jej wychowanie to procesy polegające na zdobywaniu, przekazywaniu oraz kształtowaniu wiedzy, umiejętności i postaw dzieci i młodych ludzi. Jakość i stan edukacji ma kluczowy wpływ na budowanie szans rozwojowych człowieka i społeczeństw. Organizacja i funkcjonowanie systemu opieki, wychowania i edukacji oddziałuje także na rynek pracy, zarówno przyszły, jak i obecny - zapewnienie odpowiedniej dostępności do opieki nad dzieckiem (szczególnie małym) ściśle wiąże się z aktywizacją zawodową i powrotem na rynek pracy osób posiadających dzieci (głównie kobiet).

Powiat realizuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie edukacji publicznej. Do zadań własnych powiatu należy m.in. zakładanie i prowadzenie publicznych szkół podstawowych specjalnych, szkół ponadpodstawowych, w tym integracyjnych oraz z oddziałami integracyjnymi lub specjalnymi, szkół sportowych oraz placówek typu np. poradnia psychologiczno-pedagogiczna czy młodzieżowy ośrodek wychowawczy.

Organizację procesu nauczania, wychowania i opieki w szkołach i placówkach w Polsce w roku szkolnym 2020/2021 oraz 2021/2022 określała ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo oświatowe i przepisy wykonawcze do tej ustawy. Wykonywane są remonty obiektów szkolnych oraz prowadzono zadania inwestycyjne. We wszystkich szkołach i placówkach zapewniono obsługę administracyjną, finansową i organizacyjną. Sukcesywnie wyposażane są szkoły i placówki w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczo-profilaktycznych, przeprowadzania egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych. Powiat zapewnia także warunki umożliwiające stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym.

W roku szkolnym 2020/2021 oraz 2021/2022 powiat wągrowiecki realizował zadania oświatowe poprzez prowadzenie szkół ponadpodstawowych i specjalnych:

1. I Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Wielkopolskich w Wągrowcu,
2. Zespołu Szkół nr 1 w Wągrowcu,
3. Zespołu Szkół nr 2 im. ppłk. dr. Stanisława Kuklińskiego w Wągrowcu,
4. Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Wągrowcu,
5. Zespołu Szkół im. Karola Libelta w Gołańczy,
6. Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii im. Kompanii Gołanieckiej w Gołańczy,
7. Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Antoniewie,
8. Bursy Szkolnej nr 1 w Wągrowcu,
9. Ogniska Pracy Pozaszkolnej w Wągrowcu,
10. Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Wągrowcu.

Rok szkolny 2019/2020 przedstawiał się następująco: do szkół/placówek prowadzonych przez powiat wągrowiecki uczęszczało **3101 uczniów i słuchaczy uczących się w 144 oddziałach**. W technikach kształciło się 1356 uczniów w 51 oddziałach, w liceach 762 uczniów w 27 oddziałach, w szkołach branżowych I stopnia 466 uczniów w 17 oddziałach, w szkołach dla dorosłych liceum ogólnokształcącym i szkołach policealnych 230 słuchaczy w 11 oddziałach, w szkołach branżowych I stopnia specjalnych 63 uczniów w 6 oddziałach.

W roku szkolnym 2020/2021 do szkół/placówek prowadzonych przez powiat wągrowiecki uczęszczało **3000 uczniów i słuchaczy uczących się w 139 oddziałach**. W technikach kształciło się 1320 uczniów w 49 oddziałach, w liceach 801 uczniów w 28 oddziałach, w szkołach branżowych I stopnia/zasadniczych szkołach zawodowych 414 uczniów w 15 oddziałach, w szkołach dla dorosłych 199 słuchaczy w 10 oddziałach, w szkołach branżowych I stopnia specjalnych/zasadniczych zawodowych specjalnych 45 uczniów w 6 oddziałach, w szkole przysposabiającej do pracy 24 uczniów w 3 oddziałach, w szkołach podstawowych specjalnych 158 uczniów w 25 oddziałach, w liceum specjalnym 39 uczniów w 3 oddziałach.

Rok szkolny 2021/2022 przedstawiał się następująco: do szkół/placówek prowadzonych przez powiat wągrowiecki uczęszczało **3037 uczniów i słuchaczy uczących się w 133 oddziałach**. W technikach kształciło się 1332 uczniów w 48 oddziałach, w liceach 859 uczniów w 30 oddziałach, w szkołach branżowych I stopnia 425 uczniów w 16 oddziałach, w szkołach dla dorosłych 175 słuchaczy w 8 oddziałach, w szkołach branżowych I stopnia specjalnych 44 uczniów w 7 oddziałach, w szkole przysposabiającej do pracy 24 uczniów w 4 oddziałach, w szkołach podstawowych specjalnych 138 uczniów w 17 oddziałach, w liceum specjalnym 40 uczniów w 3 oddziałach.

W roku szkolnym 2020/2021 w szkołach i placówkach prowadzonych przez powiat wągrowiecki **pracowało w pełnym i niepełnym wymiarze czasu 397 nauczycieli i wychowawców**, w tym 208 dyplomowanych, 104 mianowanych, 73 kontraktowych, 7 nauczycieli stażystów i 5 bez stopnia awansu zawodowego. Natomiast w roku 2021/2022 w szkołach i placówkach pracowało w pełnym i niepełnym wymiarze etatu 419 nauczycieli, w tym 226 dyplomowanych, 104 mianowanych, 70 kontraktowych, 7 stażystów oraz 12 bez stopnia awansu. Powiat wągrowiecki na bieżąco wywiązuje się z zadań organu prowadzącego określonych w art. 10 ustawy Prawo oświatowe, tj: zapewnia odpowiednie warunki do kształcenia w szkołach i placówkach oświatowych, w tym bezpieczne i higieniczne warunki nauki, wychowania i opieki.

Z dniem 1 stycznia 2012 r. weszła w życie uchwała Rady Powiatu wągrowieckiego Nr X/73/2011 z dnia 28 września 2011 roku w sprawie Powiatowego programu wspierania edukacji uzdolnionych uczniów szkół, dla których organem prowadzącym jest powiat wągrowiecki, zmieniona uchwałą nr IX/69/2019 z dnia 29 maja 2019 roku. **Stypendium Starosty** za pierwszy semestr roku 2020/2021 w łącznej kwocie **26.900 zł** otrzymało **54 uczniów**, natomiast za drugi semestr 2020/2021 nagrody przyznano **104 uczniom**, a ich wysokość łącznie to **36.250 zł**.

Ostatnie 3 lata (od 2019 do 2021r.) były latami bardzo trudnymi w polskiej oświacie z uwagi na COVID-19. Obowiązujące przepisy ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji

kryzysowych (Dz. U z 2020 poz. 374 ze zm.) pozwalały na wprowadzanie rozwiązań, które miały znaczący wpływ na przeorganizowanie systemu szkolnictwa w naszym kraju. Szkoły i placówki, zgodnie z kolejnymi nowelizacjami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 przechodziły w hybrydowy system nauczania, bądź całkowicie zawieszały stacjonarną naukę wprowadzając metody i techniki kształcenia na odległość.

Wszyscy absolwenci, którzy ukończyli szkołę w 2021 r. obowiązkowo przystępowali do egzaminu maturalnego w części pisemnej z: języka polskiego, matematyki oraz wybranego języka obcego nowożytnego. Zgodnie z § 11kzc ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, w 2021 r. nie był przeprowadzany egzamin maturalny z przedmiotów obowiązkowych oraz przedmiotów dodatkowych w części ustnej, z wyjątkiem przypadków określonych w § 11kzd ww. rozporządzenia. Tegorocznii absolwenci szkół ponadgimnazjalnych – zgodnie z § 11kzc ust. 3 ww. rozporządzenia – nie mieli również obowiązku przystąpienia do egzaminu maturalnego z wybranego przedmiotu na poziomie rozszerzonym, a w przypadku języków obcych nowożytnych – na poziomie rozszerzonym albo dwujęzycznym. Szkoły prowadzone przez powiat wągrowiecki (egzamin maturalny w 2021 roku) ukończyło 451 osób. Do egzaminu maturalnego przystąpiło 431 abiturientów zdających egzamin po raz pierwszy. Egzamin zdało 331 absolwentów, co stanowi prawie 73,4% ogółu zdających.

Tabela 8. Absolwenci powiatu wągrowieckiego w roku szkolnym 2021/2020

Typ szkoły	Nazwa szkoły	Liczba absolwentów z 2021 roku	Liczba absolwentów, którzy przystąpili do egzaminu	Liczba absolwentów, którzy zdali maturę	Procentowa liczba absolwentów którzy zdali maturę
Liceum Ogólnokształcące	I LO	103	102	101	99
	ZS 2	84	84	66	80
Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych	ZS 1	38	33	9	27
Technikum	ZS 1	169	168	119	71
	ZS 2	34	34	34	100
	ZS G	23	10	2	20

Razem	451	431	331	73,39
--------------	------------	------------	------------	--------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych ze szkół oraz OKE

W roku szkolnym 2019/2020 ze względu na pandemię koronawirusa również nie odbyły się egzaminy ustne a do egzaminów maturalnych przystąpiło 405 abiturientów zdających egzamin po raz pierwszy. Egzamin zdało 312 absolwentów, co stanowi ponad 77 % ogółu zdających

Tabela 9. Absolwenci Powiatu wągrowieckiego w roku szkolnym 2019/2020

Typ szkoły	Nazwa szkoły	Liczba absolwentów z 2020 roku	Liczba absolwentów, którzy przystąpili do egzaminu	Liczba absolwentów, którzy zdali maturę	Procentowa liczba absolwentów którzy zdali maturę
Liceum Ogólnokształcące	I LO	98	98	92	93,88
	ZS 2	81	80	68	85,00
Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych	ZS 1	24	16	1	6,25
	ZS G	9	1	0	0
Technikum	ZS 1	165	155	117	75,48
	ZS 2	34	33	27	81,82
	ZS G	28	22	7	31,82
Razem		439	405	312	77,04

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych ze szkół oraz OKE

Natomiast w roku szkolnym 2018/2019 szkoły prowadzone przez powiat wągrowiecki, a kończące się egzaminem maturalnym ukończyło 470 osób. Do egzaminu maturalnego przystąpiło 394 abiturientów zdających egzamin po raz pierwszy. Egzamin zdało 314 absolwentów, co stanowi ponad 79,7% ogółu zdających.

Tabela 10. Absolwenci Powiatu wągrowieckiego w roku szkolnym 2018/2019

Typ szkoły	Nazwa szkoły	Liczba absolwentów z 2019 roku	Liczba absolwentów, którzy przystąpili do egzaminu	Liczba absolwentów, którzy zdali maturę	Procentowa liczba absolwentów którzy zdali maturę
Liceum Ogólnokształcące	I LO	110	110	105	95,45%
	ZS 2	86	85	68	80,00%
Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych	ZS 1	32	19	5	26,32%
	ZS G	11	1	1	100%
Technikum	ZS 1	163	127	99	77,95%
	ZS 2	30	30	25	83,33%
	ZS G	38	22	11	50%
Razem		470	394	314	79,70%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych ze szkół oraz OKE

Jak wynika z przeprowadzonych badań wśród młodzieży oferta edukacyjna oceniana jest przez nich na średnim poziomie. Około 45% twierdzi, że zachęca do mieszkania w powiecie wągrowieckim, 30% twierdzi, że zachęca do opuszczenia go a 25% uważa, że nie ma to dla nich większego znaczenia. Po ukończeniu szkoły średniej 43% zamierza kontynuować naukę i pracować, 29% podjąć pracę, 18% jeszcze nie wie a 10% ma jeszcze inne plany.

Swoją wiedzę i kompetencję planują pogłębić ze znajomości języków obcych (159 respondentów tj. 47,3%) oraz z praktycznych umiejętności związanych z zawodem (155 respondentów tj. 46,1%). 118 respondentów (tj. 35%) chce dowiedzieć się jak i gdzie szukać pracy oraz 102 (30%) wiedzy psychologicznej jak wykorzystać własne predyspozycje.

Wnioski:

- liczba uczniów wykazuje powolną tendencję spadkową przy malejącej liczbie oddziałów.
- łączna liczba nauczycieli wykazuje pozorną tendencję wzrostową ponieważ stanowią grupę osób zatrudnionych w kilku placówkach naraz, więc istnieje ryzyko kilkukrotnego liczenia tych samych osób
- rośnie liczba nauczycieli dyplomowanych, co świadczy o wyższych kwalifikacjach tej grupy oraz o rosnących kosztach ich pracy.
- w ostatnich 3 latach liczba absolwentów w powiecie wągrowieckim wzrastała przy spadkowej tendencji zdawalności egzaminów zewnętrznych.
- W badaniach wśród mieszkańców pojawiały się głosy, że edukacja w powiecie wągrowieckim na poziomie szkół ponadpodstawowych jest na bardzo niskim poziomie.

3.3. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki

Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki wyznacza możliwości rozwojowe gminy oraz decyduje o sytuacji ekonomicznej jej mieszkańców. Na kondycję gospodarki wpływa wiele powiązanych ze sobą czynników, w tym: stopień przedsiębiorczości i aktywność gospodarcza mieszkańców, aktywność instytucji

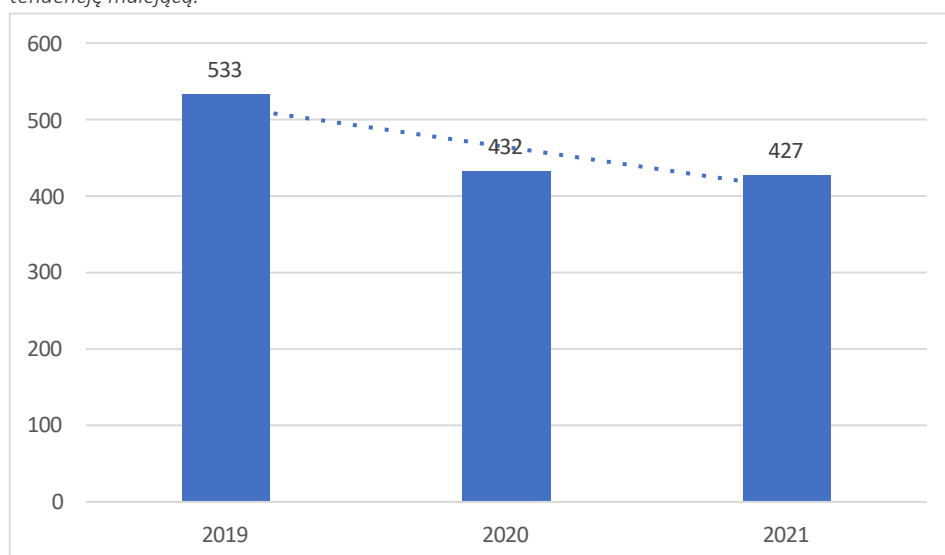
otoczenia biznesu, dostępność usług doradczych i finansowych. Aktywność gospodarcza mieszkańców przekłada się na liczbę i kondycję lokalnych firm oraz wyznacza możliwości dochodowe gospodarstw domowych i instytucji samorządowych. Dostępność i wysoka jakość usług doradczych wspiera konkurencyjność lokalnej gospodarki, dostępność do usług finansowych umożliwia pozyskanie funduszy niezbędnych do stabilnego prowadzenia działalności operacyjnej oraz finansowania projektów inwestycyjnych.

Lokalna gospodarka rozwija się, jeśli dysponuje odpowiednimi zasobami, w tym przestrzenią przygotowaną do prowadzenia działalności produkcyjnej i usługowej oraz odpowiednimi zasobami ludzkimi. Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój gospodarczy jest również lokalny rynek pracy i kształtująca go sytuacja demograficzna (zmiany w funkcjonalnych grupach ludności) oraz jakość kapitału ludzkiego (w tym poziom wykształcenia potencjalnych pracowników).

3.3.1. Działalność gospodarcza na terenie powiatu wągrowieckiego

W powiecie wągrowieckim na 1000 mieszkańców pracuje 176 osób. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. 50,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 49,1% mężczyźni.

Wykres. 10. Ogólna liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w latach 2019 – 2021 wykazuje tendencję malejącą.

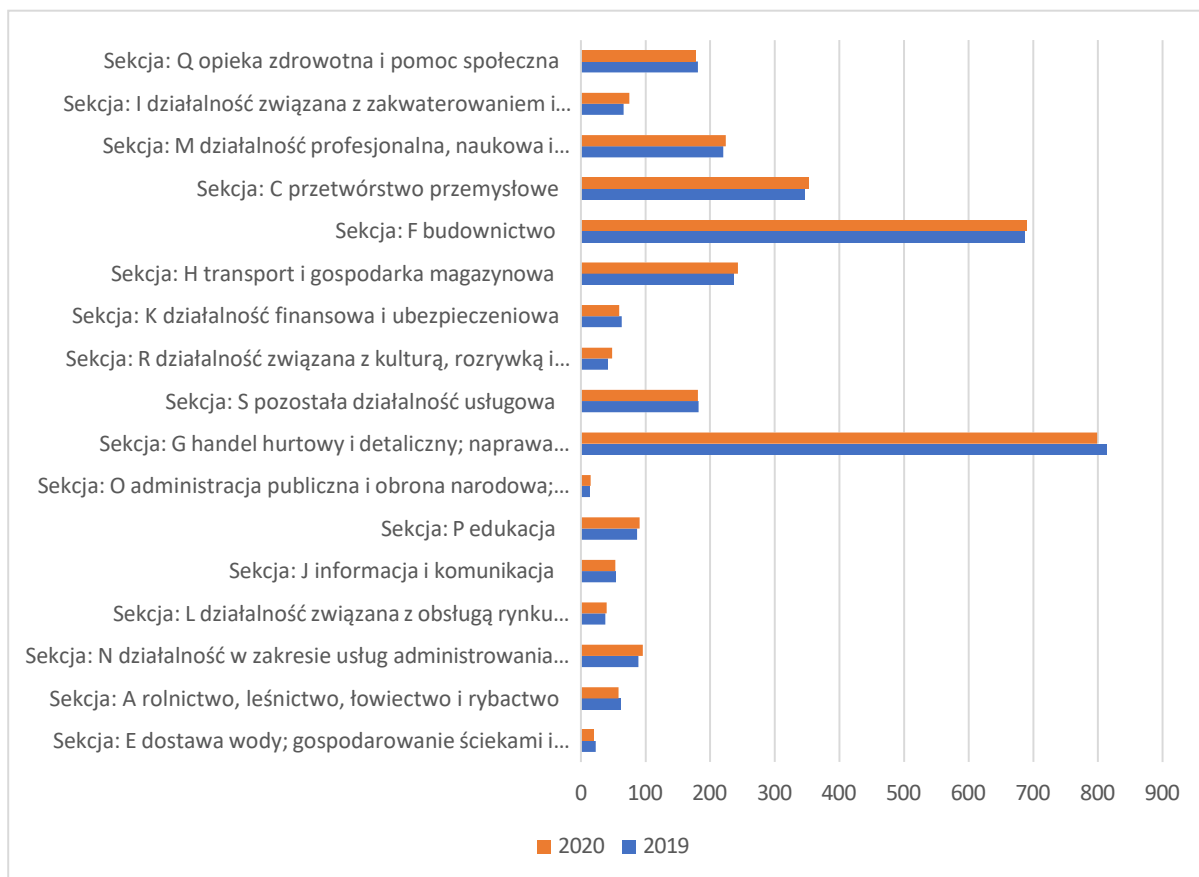

Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl>

W 2019 i 2020 r. najwięcej podmiotów gospodarczych (osób fizycznych) prowadziło działalność w sektorze **handlu hurtowego i detalicznego** (2020r.-799), sektorze **budownictwa** (2020r.-690) oraz **przetwórstwa przemysłowego** (2020r.- 352).

Podział działalności gospodarczej wg jej przedmiotu w latach 2019 i 2020 prezentuje poniższy wykres.

Wykres.11. Podział płatników składek w powiecie wągrowieckim wg sekcji PKD w latach 2019-2020

Źródło: <https://analizy.monitorrozwaju.pl>

30% aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu wągrowieckiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) 32,3% w przemyśle i budownictwie, a 13,8% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowania i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,2% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).¹⁰

Zgodnie z prognozą zapotrzebowania pracowników na rok 2022¹¹ duży deficyt poszukujących pracę w powiecie wągrowieckim wykazują takie zawody jak:

¹⁰ https://www.polskawliczbach.pl/powiat_wagrowiecki

¹¹ <https://barometrzwodow.pl/modul/prognozy-na-plakatach?publication=county&province=15&county=353&year=2022&form-group%5B%5D=all>

- cieśle i stolarze budowlani
- murarze i tynkarze
- robotnicy budowlani
- kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych
- operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych
- pielęgniarki i położne
- lekarze

Uczniowie wybierają takie kierunki kształcenia, jakie są oferowane w dostępnych im szkołach.

Analizując główne kierunki kształcenia młodzieży w powiecie wągrowieckim w latach 2020 – 2023 w technikach można zauważyć, że uczniowie wybierają kierunki kształcenia, które nie znajdują się na w/w liście zawodów deficytowych w powiecie. Są to natomiast kierunki kształcenia, na które jest zapotrzebowanie w kraju.

Tabela 11. Najczęściej wybierane zawody w technikach powiatu wągrowieckiego.

Rok szkolny	Rekrutacja- przedział od 61-do 59	Rekrutacja- przedział od 47 do 31	Rekrutacja- przedział od 30 do 29	Rekrutacja- przedział od 16 i poniżej
2020/2021		Ekonomista Informatyk Logistyk	Programista Rolnik Mechatronik	Usługi Fryzjerskie T.Grafiki cyfrowej i poligrafii T. Hotelarstwa T żywienia
2022/2023	Logistyk Ekonomista Informatyk	T. Żywienia i usług T. Fotografii i multimediów T. Grafiki i poligrafi cyfrowej	Programista T.Architektury krajobrazu Mechatronik Rolnik	T. Hotelarstwa T.Technologii chemicznej Hodowca koni

Źródło: badanie własne

W województwie wielkopolskim potrzebni są specjaliści takich zawodów jak kierowcy, kurierzy, budowlancy, ale również cukiernicy, czy też kucharze. Niezmiennie sporą popularnością cieszą się również elektrycy, kosmetyczki, sprzedawcy, kasjerzy oraz krawcy.

Jeżeli chodzi o bardziej wyspecjalizowane zawody, to w województwie wielkopolskim nieustannie brakuje inżynierów budownictwa, lekarzy, a także fizjoterapeutów.

Niezmiennie potrzebni są również ratownicy medyczni, informatycy oraz programiści.

Dokonując analizy płatników składek wg Sekcji PKD w powiecie wągrowieckim można dostrzec, że w 2019 r. było ich 3.575 a w 2020 roku podobnie, 3.650. Najwięcej z nich zajmowało się działalnością związaną z:

- handlem hurtowym i detalicznym,
- naprawą pojazdów samochodowych
- budownictwem
- przetwórstwem przemysłowym
- transportem i gospodarką magazynową.

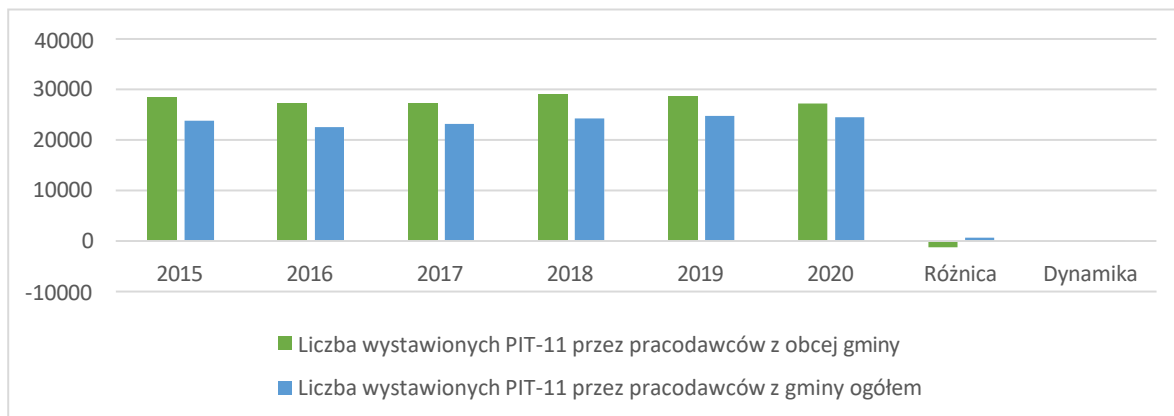
Analizując liczbę osób zatrudnionych na rynku pracy w powiecie wągrowieckim daje się zauważyć od 2015 roku tendencję spadkową (tabela i wykres poniżej).

Tabela 12. Liczba mieszkańców na rynku pracy powiatu wągrowieckiego.

Wskaźnik	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Różnica	Dynamika
Liczba wystawionych PIT-11 przez pracodawców z obcej gminy	28452	27270	27175	28932	28708	27229	-1223	-4,29847
Liczba wystawionych PIT-11 przez pracodawców z gminy ogółem	23818	22524	23147	24234	24719	24472	654	2,745822

Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl>

Wykres 12. Liczba wystawionych PIT – 11 w powiecie wągrowieckim

Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl>

Różnica liczby osób wchodzących i schodzących z lokalnego rynku pracy w ostatnich 15 latach w powiecie wągrowieckim jest ujemna. Natomiast odsetek ludności mobilnej zawodowo (25-44 lata) wykazuje tendencje wzrostową, co świadczy o tym, że mieszkańcy powiatu dojeżdżają do pracy w Poznaniu, Bydgoszczy i Pile (tabela poniżej).

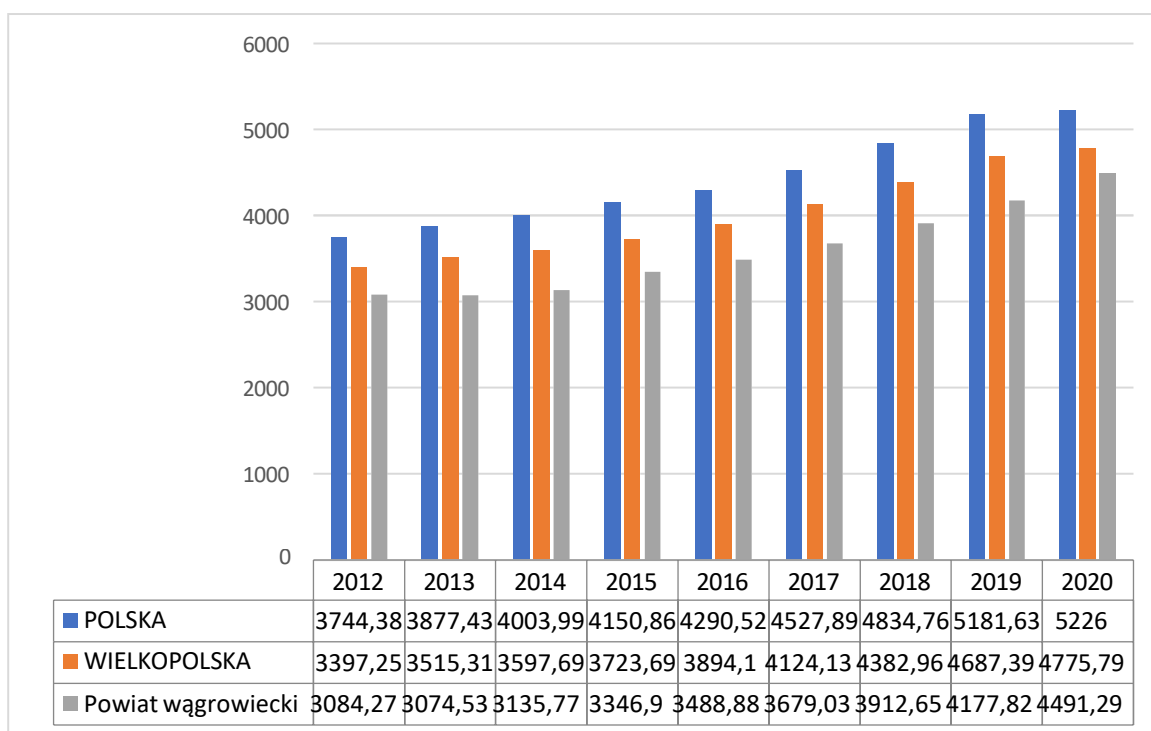
Tabela 13. Dostępność kwalifikowanej siły roboczej w powiecie wągrowieckim

Wskaźnik	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika
Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	-1,34	-10,8	-19,7	-24,9	-30	32,48	-30,9	28,84	-26,2	-25,9	1831,343
Odsetek ludności mobilnej zawodowo (25-44 lat) wśród ludności ogółem	29,94	30,28	30,61	30,91	30,98	31,06	31	30,96	30,81	30,66	2,40481

Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl>

Korzystna sytuacja gospodarcza w kraju wpłynęła pozytywnie na sytuację ekonomiczną mieszkańców powiatu. Systematycznie rosły wynagrodzenia. Były one niższe od średniej dla województwa wielkopolskiego i kraju. W 2020 roku średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w powiecie wągrowieckim wynosiły ok. 4,5 tys. zł (w tym czasie średnia dla województwa wynosiła ok. 4,7 tys. zł, a dla kraju 5,2 tys. zł). Odpowiada to 81,3% przeciętnemu miesięcznemu wynagrodzeniu brutto w Polsce.

Wykres 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie wągrowieckim od 2012 do 2020 roku

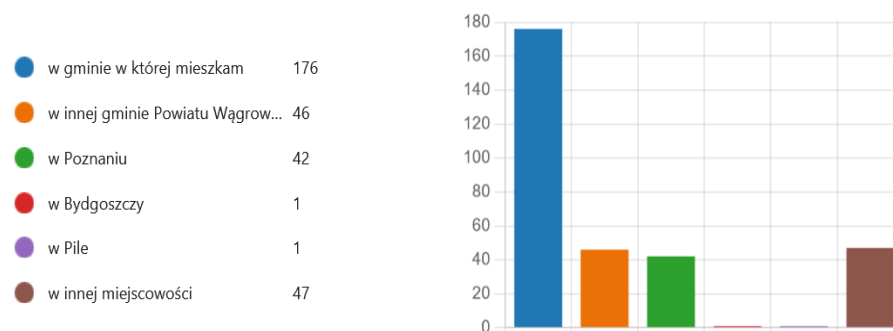

Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl>

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu wągrowieckiego 5.407 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 2.338 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy. Saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -3.069.

Z przeprowadzonych badań mieszkańców wynika, że spośród 313 badanych: 176 pracuje w gminie w której mieszka, natomiast pozostałe 137 respondentów w innych gminach powiatu wągrowieckiego (w tym w Poznaniu 42 osoby).

Wykres 14: Gdzie mieszkańcy powiatu wągrowieckiego realizują swoje aktywności zawodowe?

Źródło: badania ankietowe mieszkańców

Badana młodzież z powiatu wągrowieckiego wskazuje, że chcieliby w przyszłości pracować i mieszkać w Poznaniu (104 respondentów na 336 badanych tj. 31%), 90 (26,7%)- za granicą a 74 (22%) w gminie, w której mieszkają.

Atrakcyjność na rynku pracy oceniają w sposób następujący: za bardzo atrakcyjne i atrakcyjne uważają:

- praca w zagranicznej firmie 72% badanych
- praca w małej lub średniej firmie lokalnej 59%
- telepraca zdalna, wolny zawód i praca w rodzinnej firmie 55%
- praca w dużej firmie pow.250 pracowników 54%
- własna działalność gospodarcza 52%

za mało atrakcyjne uważają:

- pracę w instytucji publicznej np. urzędzie 65%
- pracę w rodzinnym gospodarstwie rolnym i prowadzenie własnego gospodarstwa rolnego 63%
- prowadzenie domu – gospodarstwa domowego 53%

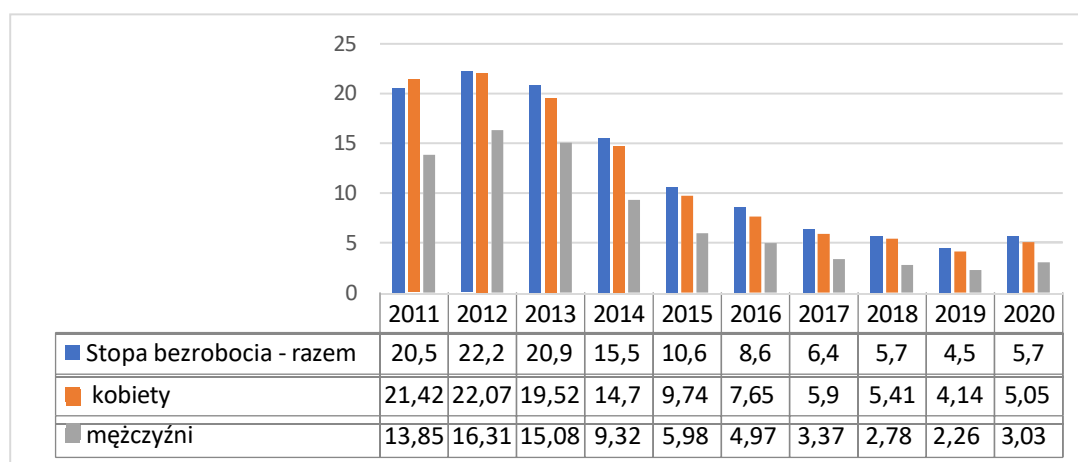
Spośród 336 badanych: 221 podjęło już kiedyś pracę a 115 nigdy nie pracowało. Była to przede wszystkim praca sezonowa (63 respondentów) i staże pracy (67 respondentów) oraz praca dorywcza w okresie wolnym od nauki (51 respondentów). 42 osoby prowadziły działalność na własny rachunek.

Młodzi ludzie niechętnie chcą prowadzić własną działalność gospodarczą (163 osoby zdecydowanie nie i raczej nie a 68 osób jest niezdecydowanych) bo tylko 105 odpowiedziało raczej tak i zdecydowanie tak.

Do podjęcia działalności gospodarczej mógłby ich skłonić jedynie dobry pomysł na własny biznes (150 respondentów) oraz wiedza i doświadczenie (115 osób) a także posiadanie odpowiednich środków finansowych „na start”.

Bezrobocie rejestrowane w powiecie wągrowieckim wynosiło w 2020 roku 5,7% (7,7% wśród kobiet i 4,0% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla woj. wielkopolskiego oraz mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski. Natomiast pomiędzy 2011 i 2020 rokiem, podobnie jak w przestrzeni kraju i woj. wielkopolskiego, w samym powiecie odnotowano duży spadek bezrobocia. W tym okresie udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym zmniejszył się w powiecie z 20,5% do 5,7% i był on niższy w porównaniu do kraju (3,8%) i województwa (2,2%). Mniejsze bezrobocie zaobserwowano wśród mężczyzn niż kobiet powiatu wągrowieckiego.

Wykres 15. Stopa bezrobocia powiatu wągrowieckiego w latach 2011-2020

Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl>

Wielkopolska od wielu lat jest regionem o najniższej stopie bezrobocia rejestrowanego w kraju. Charakteryzuje się również korzystnym położeniem geograficznym, zapleczem logistycznym i dobrymi ośrodkami akademickimi co świadczy o tym, że młodzież z powiatu wągrowieckiego chętnie po zakończeniu edukacji pozostaje w dużych ośrodkach miejskich takich jak Poznań, Bydgoszcz i Piła. Potwierdzają to także badania młodzieży.

Wartość stopy bezrobocia na przestrzeni ostatnich 20 lat w aspekcie kraju i województwa przedstawia poniższy wykres z którego widzimy, że dopiero od roku 2018 jest ona niższa w powiecie wągrowieckim w stosunku do kraju. W poprzednich latach zawsze przewyższała stopę bezrobocia w kraju i województwie wielkopolskim.

Wykres 16. Stopa bezrobocia w latach 1990 – 2022 [%].

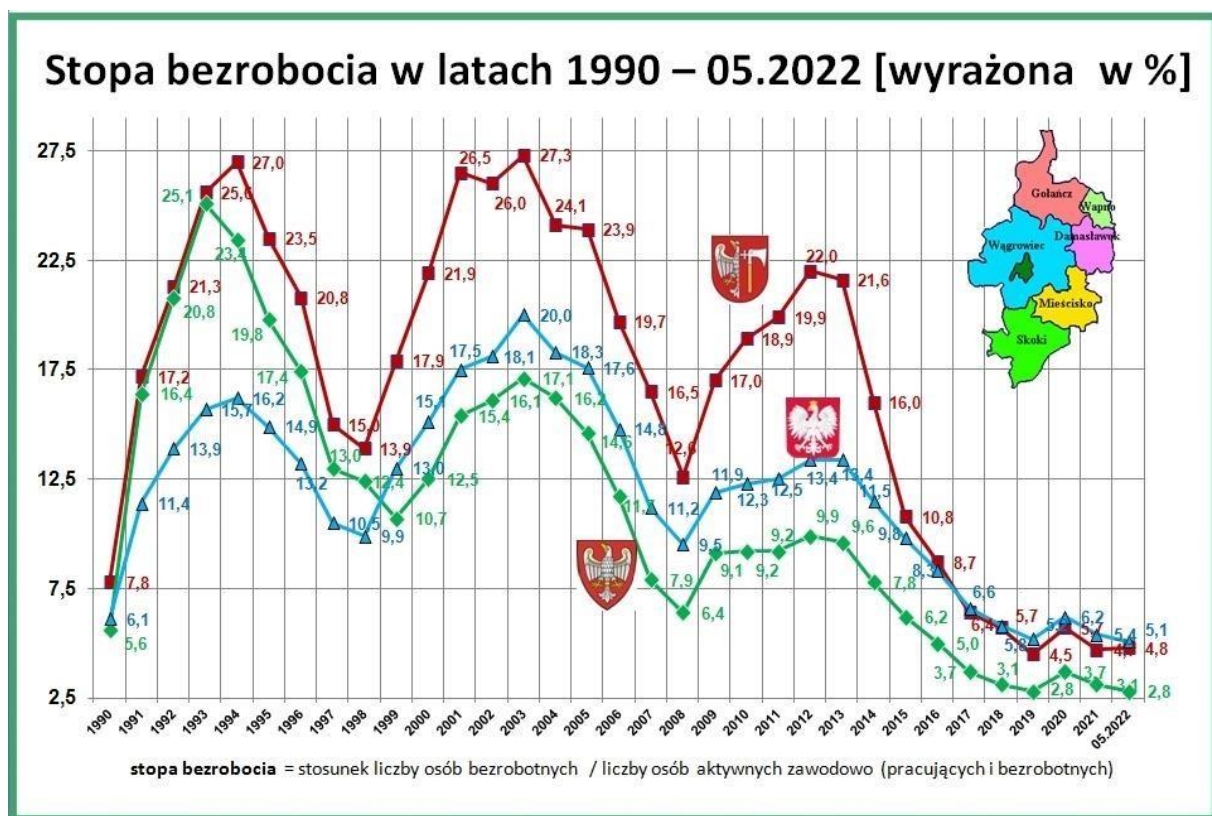

Tabela. 14. Stopa bezrobocia w powiecie wągrowieckim w latach 2018-05.2022

	2018	2019	2020	2021	05.2022
POLSKA	5,8%	5,2%	6,2%	5,4%	4,9%
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE	3,1%	2,8%	3,7%	3,1%	2,7%
POWIAT WĄGROWIECKI	5,7%	4,5%	5,7%	4,7%	4,6%

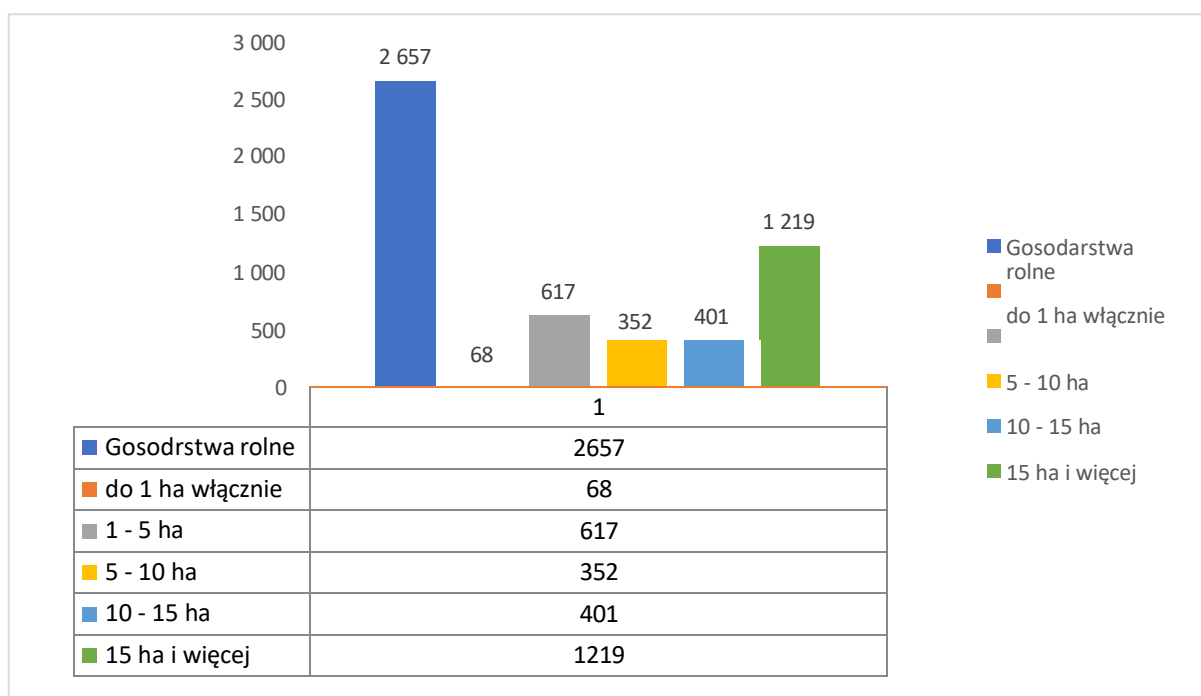
Źródło: dane z BDL

3.3.2. Rolnictwo jako dział gospodarki powiatu wągrowieckiego

Struktura gospodarcza powiatu wągrowieckiego jest typowo rolnicza. Na terenie powiatu znajdują się wysokiej jakości gleby, które mogą być wykorzystane na przetwórstwo rolno-spożywcze.

Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego 2020r. potwierdzają utrzymanie się tendencji spadkowej liczby gospodarstw rolnych przy jednoczesnym wzroście ich średniej powierzchni. W woj. wielkopolskim było ponad 116 tys. gospodarstw rolnych natomiast w powiecie wągrowieckim jest ich 2657 a ich strukturę przedstawia poniższy wykres.

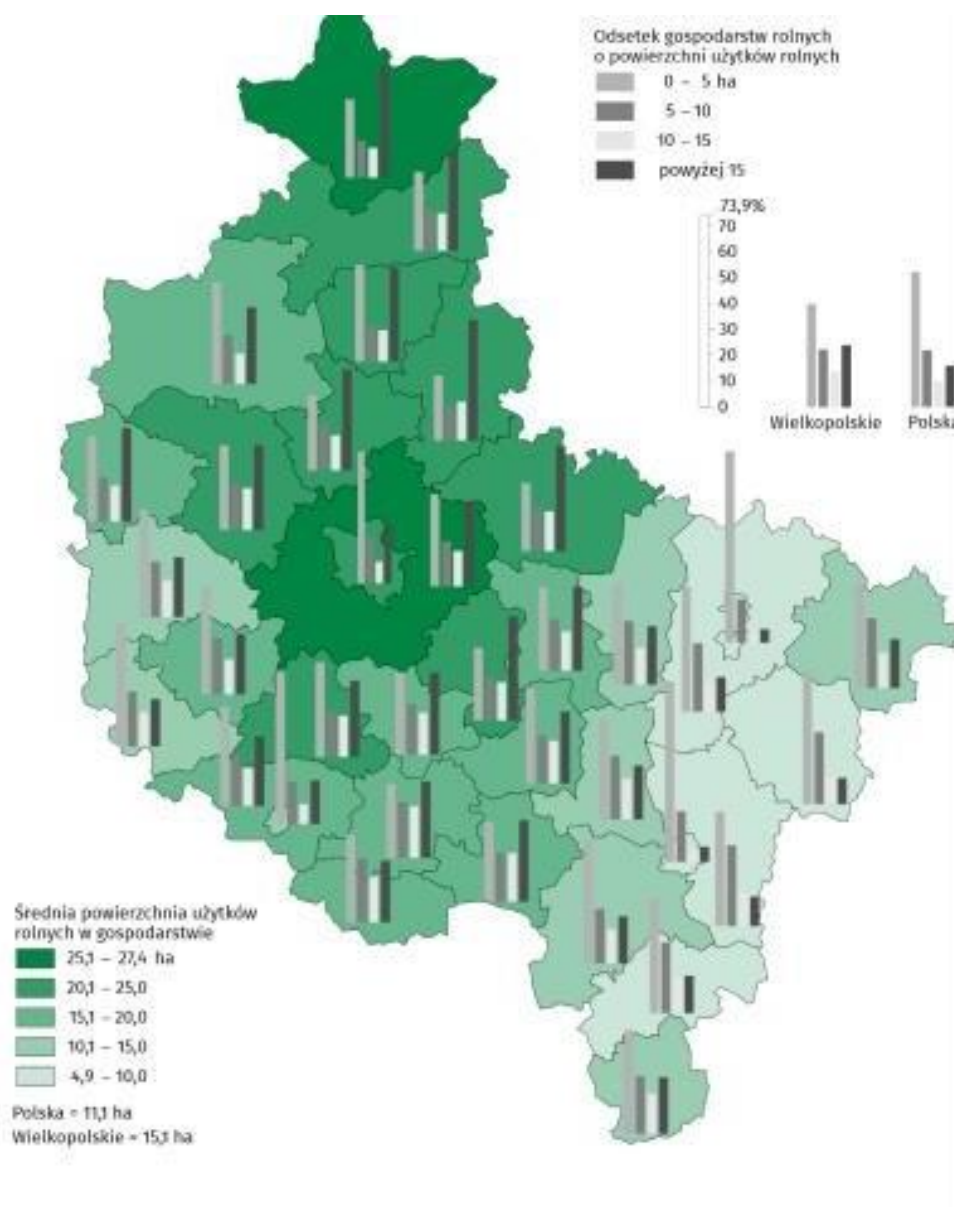
Wykres 17. Liczba gospodarstw rolnych w powiecie wągrowieckim wg. powierzchni w hektarach w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2020 .

W powiecie wągrowieckim liczba gospodarstw rolnych powyżej 15 ha jest stosunkowo wysoka biorąc pod uwagę dane woj. wielkopolskiego zobrazowane na mapie nr 12.

Mapa 12. Gospodarstwa rolne i średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnych w 2020 r. woj. wielkopolskiego.

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2020; Urząd Statystyczny w Poznaniu.

Ogólna powierzchnia gospodarstw rolnych w woj. wielkopolskim w 2020 r. wynosiła 1915 tys. ha a w samym powiecie wągrowieckim - 71,4 tys. ha. Ogólnie liczba gospodarstw rolnych w porównaniu ze spisem z 2010 r. w woj. wielkopolskim zmalała o 1,9%, przy przeciętnym spadku w kraju na poziomie 3,5%.

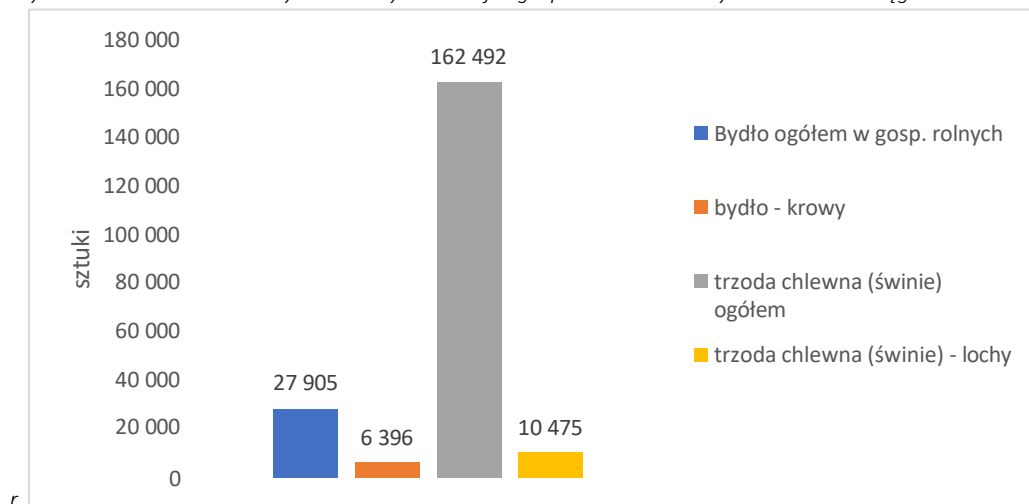
Pomimo ograniczenia całkowitej powierzchni gospodarstw, w porównaniu ze spisem z 2010 r., wielkość użytków rolnych zmniejszyła się nieznacznie (o 0,6%; w kraju o 1,2%), w tym obszar użytków w dobrej kulturze pozostał prawie niezmienny (spadek o 0,1%; w kraju wzrost o 0,2%). Zestawiając wyniki spisów 2010 i 2020, odnotowano wzrost areału łąk trwałych i zasiewów (odpowiednio

o 3,4% i 1,6%; w kraju o 7,6% i 3,6%), zmniejszyła się natomiast powierzchnia pastwisk trwałych (o 33,1%), upraw trwałych (o 35,8%), a przede wszystkim gruntów ugorowanych (o 56,4%; w kraju odpowiednio o: 36,4%, 10,1% i 58,4%).

Według wstępnych wyników PSR 2020, średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w województwie wielkopolskim wyniosła 15,1 ha, tj. o 1,0 ha więcej niż w 2010 r. i o 4,0 ha więcej niż przeciętnie w kraju. Najbardziej zwiększyła się średnia powierzchnia gospodarstw mieszanych – o 3,9 ha do 20,4 ha (w kraju wyniosła 13,3 ha). Zmniejszył się natomiast średni obszar użytków rolnych w gospodarstwach prowadzących wyłącznie produkcję zwierzęcą – z 4,0 ha w 2010 r. do 1,4 ha w 2020 r. (w kraju do 1,9 ha).

Natomiast w powiecie wągrowieckim liczba hodowli trzody chlewnej w porównaniu do bydła ogółem jest na wysokim poziomie, co przedstawiono na wykresie nr 17.

Wykres 18. Liczba hodowli bydła i trzody chlewnej w gospodarstwach rolnych w Powiecie wągrowieckim w 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2020 .

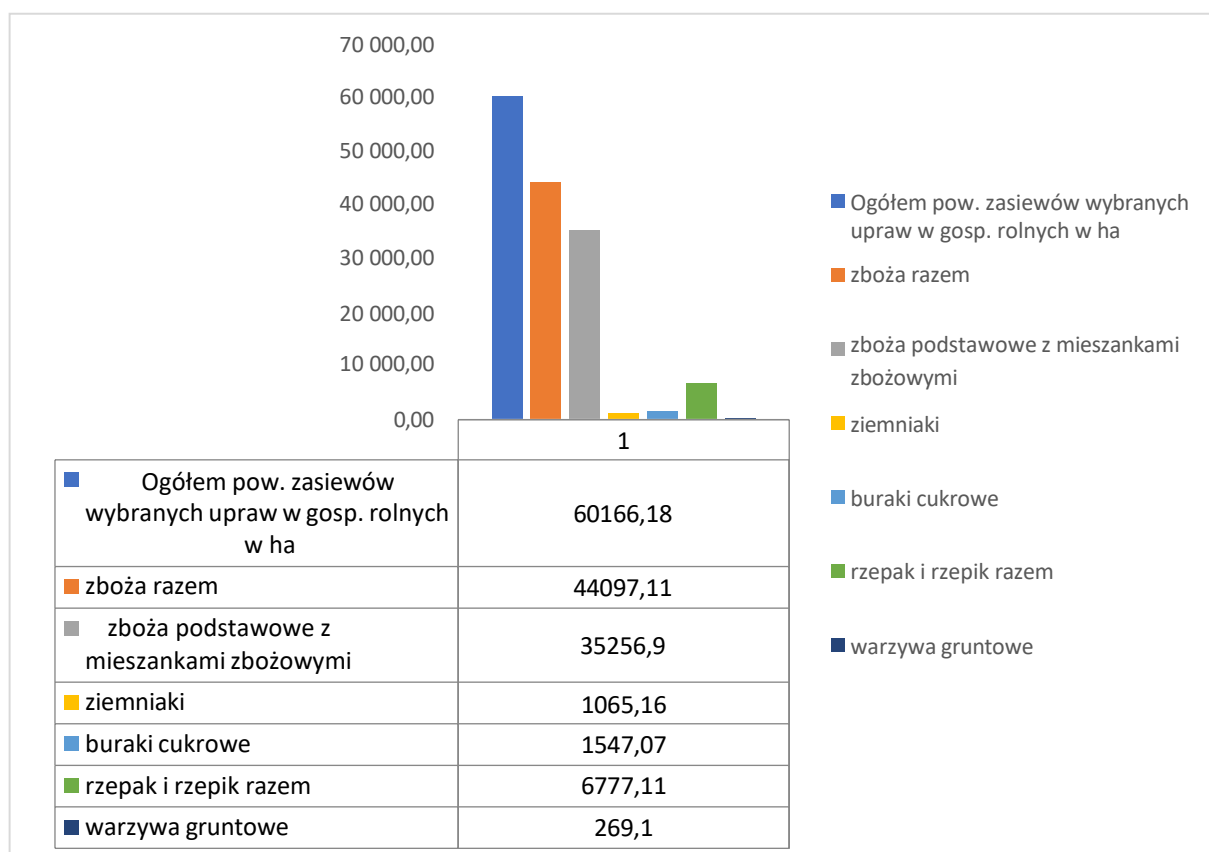
Wyniki wstępne PSR 2020 wykazały w Wielkopolsce liczebność stada bydła na poziomie 1095 tys. szt., czyli o 29,8% więcej niż wynikało z PSR 2010. W powiecie wągrowieckim odnotowano 162 tys. sztuk. W przekroju województw był to najwyższy zanotowany wzrost. W skali kraju populacja bydła zwiększyła się o 9,8%, tj. o 564 tys. sztuk – z tego niemal połowa dotyczyła przyrostu stada w województwie wielkopolskim (251 tys. sztuk). W powiecie wągrowieckim zanotowano je na poziomie 6 tys. szt.

W 2020 r. powierzchnia zasiewów w wielkopolskim obejmowała 1484 tys. ha, co w skali kraju stanowiło 13,8% i oznaczało największy obszar pod zasiewami wśród

wszystkich województw. W powiecie wągrowieckim powierzchnia zasiewów ogółem wynosi 53 tys. ha z czego zboża razem wynoszą 39 tys. ha.

Szczegółowa analizę zasiewów wybranych upraw w powiecie wągrowieckim przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Ogółem powierzchnia zasiewów wybranych upraw w gospodarstwach rolnych w ha w powiecie wągrowieckim wg. PSR 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2020 .

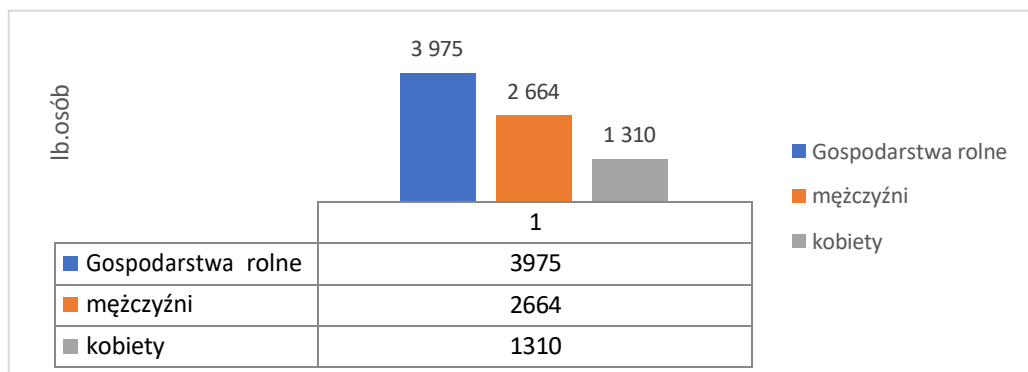
Podobnie jak w poprzednim spisie, woj. wielkopolskie było dominującym regionem pod względem zasiewów zbóż. Powierzchnia zasiewów zbóż w 2020 r. objęła obszar 1045 tys. ha , w samym powiecie wągrowieckim - 35 tys. ha i w porównaniu z poprzednim spisem zmniejszyła się o 2,6%, podobnie jak w kraju.

Uprawa ziemniaków w województwie wielkopolskim w 2020 r. zajmowała obszar 31 tys. ha, (w powiecie wągrowieckim 1 tys. ha) tj. o 22,2% mniej niż w 2010 r. (w kraju powierzchnia zasiewów zmniejszyła się w tym czasie o 39,8%).

Obszar zasiewów buraków cukrowych obejmował 55 tys. ha (w powiecie wągrowieckim 1,5 tys. ha) i w porównaniu z poprzednim spisem zwiększył się o 29,5%, przy przeciętnym wzroście w kraju o 19,2%.

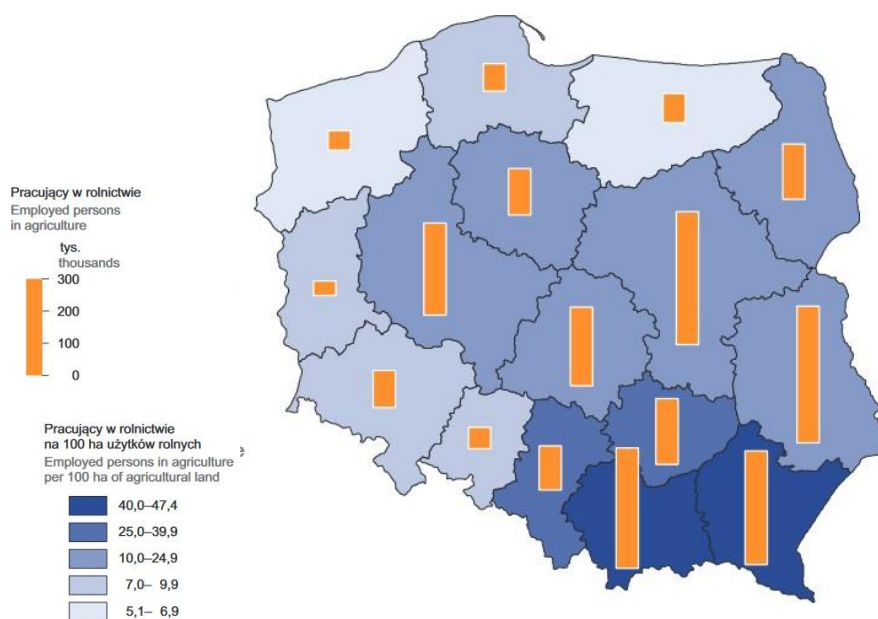
Liczbę osób pracujących w gospodarstwach rolnych w powiecie wągrowieckim w podziale na płeć przedstawia wykres nr 19.

Wykres 20. Liczba osób pracujących w gospodarstwach rolnych w powiecie wągrowieckim wg. płci, wg Powszechnego Spisu Rolnego 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2020 .

Mapa 13. Pracujący w rolnictwie według województw, stan w dniu 31 grudnia 2019 r.

Źródło: Rocznik Statystyczny Rolnictwa GUS; Warszawa 2020.

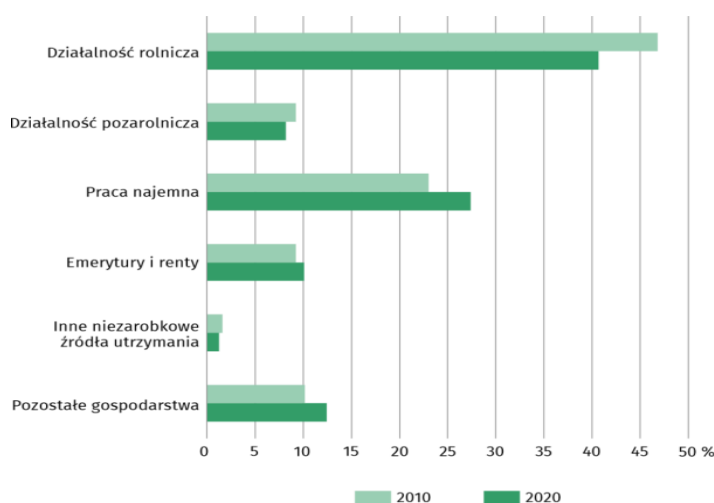
Zarówno w woj. wielkopolskim jak i powiecie wągrowieckim liczba osób pracujących w rolnictwie jest na średnim poziomie bo mieści się w przedziale 10,0 – 24,9 pracujących na 100 ha użytków rolnych.

Na przestrzeni lat 2010–2020 odnotowano wzrost odsetka gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego uzyskujących dochody z tytułu innych niezarobkowych źródeł utrzymania (poza emeryturą i rentą) oraz pobierających

emerytury i renty. Obniżył się natomiast udział gospodarstw, dla których źródłem dochodów była działalność pozarolnicza oraz praca najemna. Należy zauważyć znaczny wzrost gospodarstw, które uzyskały dochody z innych, niezarobkowych źródeł (był on ponad 3-krotnie wyższy od notowanego w 2010 r.), na co wpływ miał m.in. program „Rodzina 500+”.

Wyniki PSR 2020 wykazały, że w okresie od 2 czerwca 2019 r. do 1 czerwca 2020 r. łącznie dochody z prowadzonej działalności rolniczej w woj. wielkopolskim uzyskało ok. 116 tys. gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (ok. 125 tys. w 2010 r.). Dla 40,4% ogółu omawianych gospodarstw źródłem dochodów była praca najemna (spadek o 2,1 p.proc. w stosunku do 2010 r.), a dla 27,0% – emerytury i renty (wzrost o 1,4 p.proc.). Na przestrzeni 10 lat udział gospodarstw domowych dla których źródłem dochodów były inne niezarobkowe źródła utrzymania poza emeryturą i rentą (w skład których wchodzi m.in. świadczenie wychowawcze z programu „Rodzina 500+”) wzrósł o 11,5 p.proc. do poziomu 16,2%. Najmniejszy odsetek odnotowano dla gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego, które uzyskały dochody z działalności pozarolniczej (15,2%, w porównaniu z 2010 r. spadek o 2,5 p.proc.).

Wykres 21. Struktura gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego według głównego źródła dochodu w woj. wielkopolskim.

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2020; Urząd Statystyczny w Poznaniu.

Według PSR 2020, w województwie wielkopolskim wśród gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego przeważały takie, dla których głównym źródłem utrzymania (tj. źródłem dochodów przekraczających 50% dochodów ogółem) była działalność rolnicza. Natomiast w kraju odnotowano przewagę gospodarstw, dla których głównym źródłem dochodów była praca najemna (w 2010

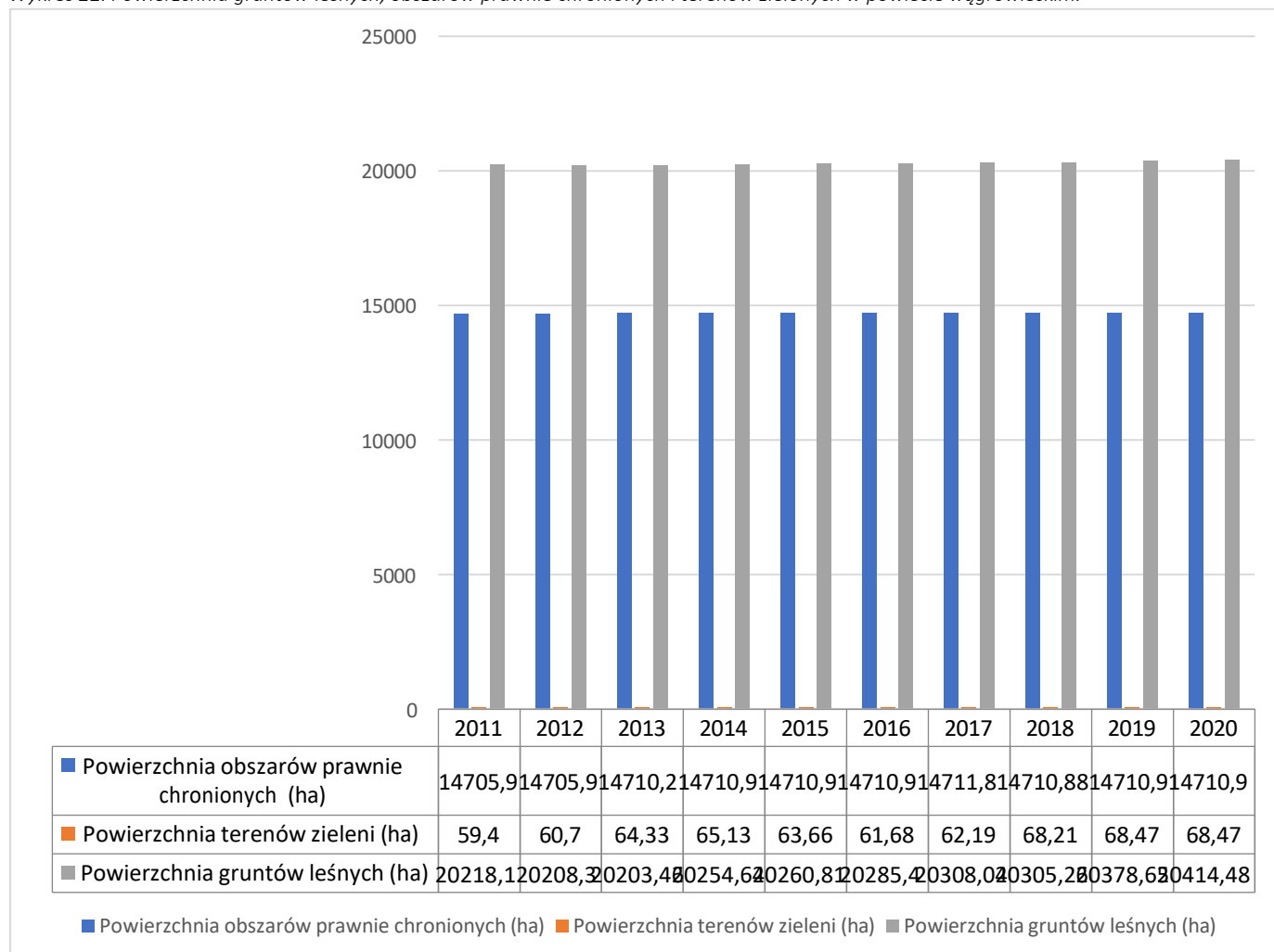
r. zarówno w wielkopolskim, jak i w kraju dominującym źródłem dochodów gospodarstw była działalność rolnicza).

Jak wynika z przeprowadzonych badań preferencji młodzieży, praca w gospodarstwie rolnym nie jest uznawana za atrakcyjną przez większość ankietowanych. Jedynie 13% młodzieży uznało pracę w rodzinnym gospodarstwie rolnym za bardzo atrakcyjną, nieco ponad 22 % ankietowanych uznało pracę w rodzinnym gospodarstwie rolnym za atrakcyjną, a ponad 63 % uważa, że jest ona mało ciekawa lub zupełnie nieatrakcyjna. Spośród 336 młodych ludzi których przebadano, 74 osoby chciałyby pracować w gminie, w której mieszka, 90 osób za granicą a 104 osoby - w Poznaniu.

Powiat wągrowiecki charakteryzuje się znaczną powierzchnią gruntów leśnych oraz obszarów prawnie chronionych w porównaniu do powierzchni terenów zielonych.

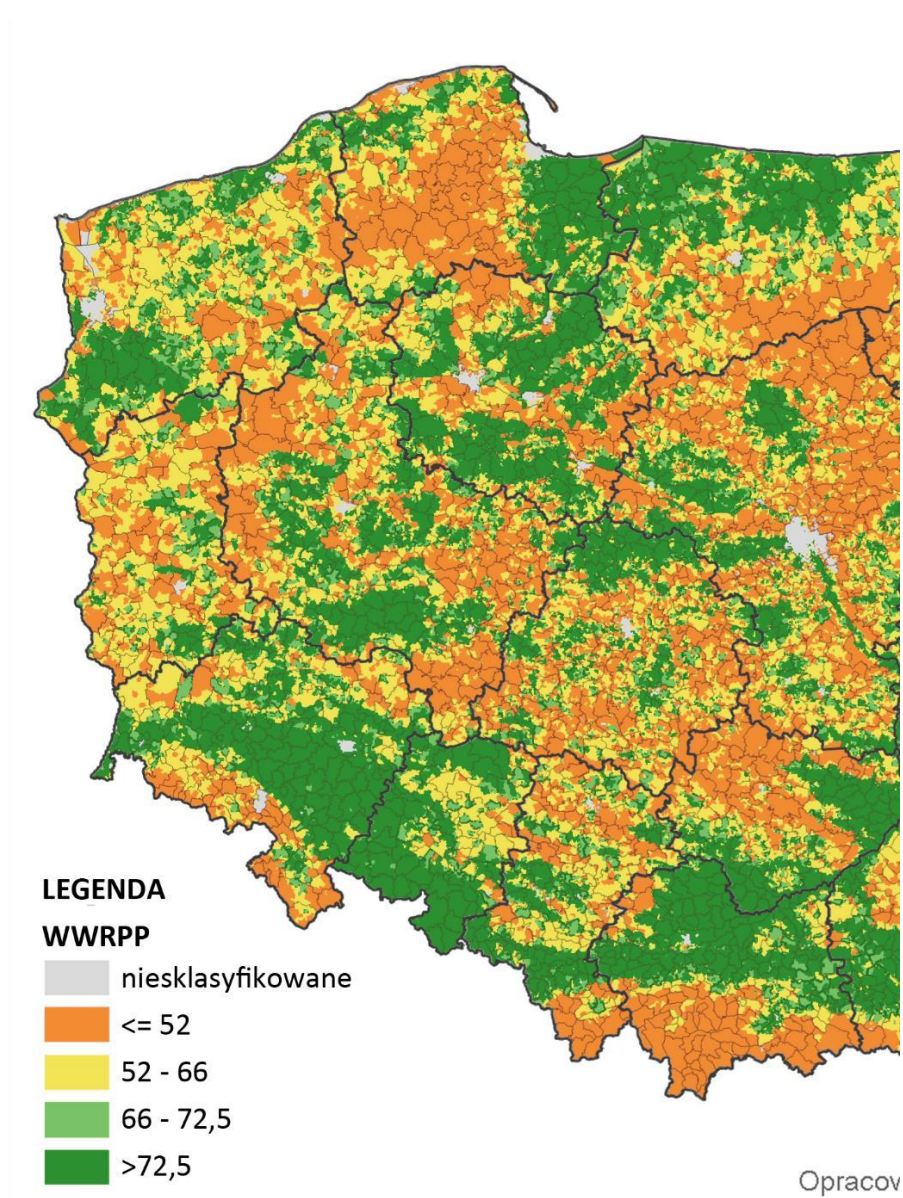
Wykres 22. Powierzchnia gruntów leśnych, obszarów prawnie chronionych i terenów zielonych w powiecie wągrowieckim.

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL

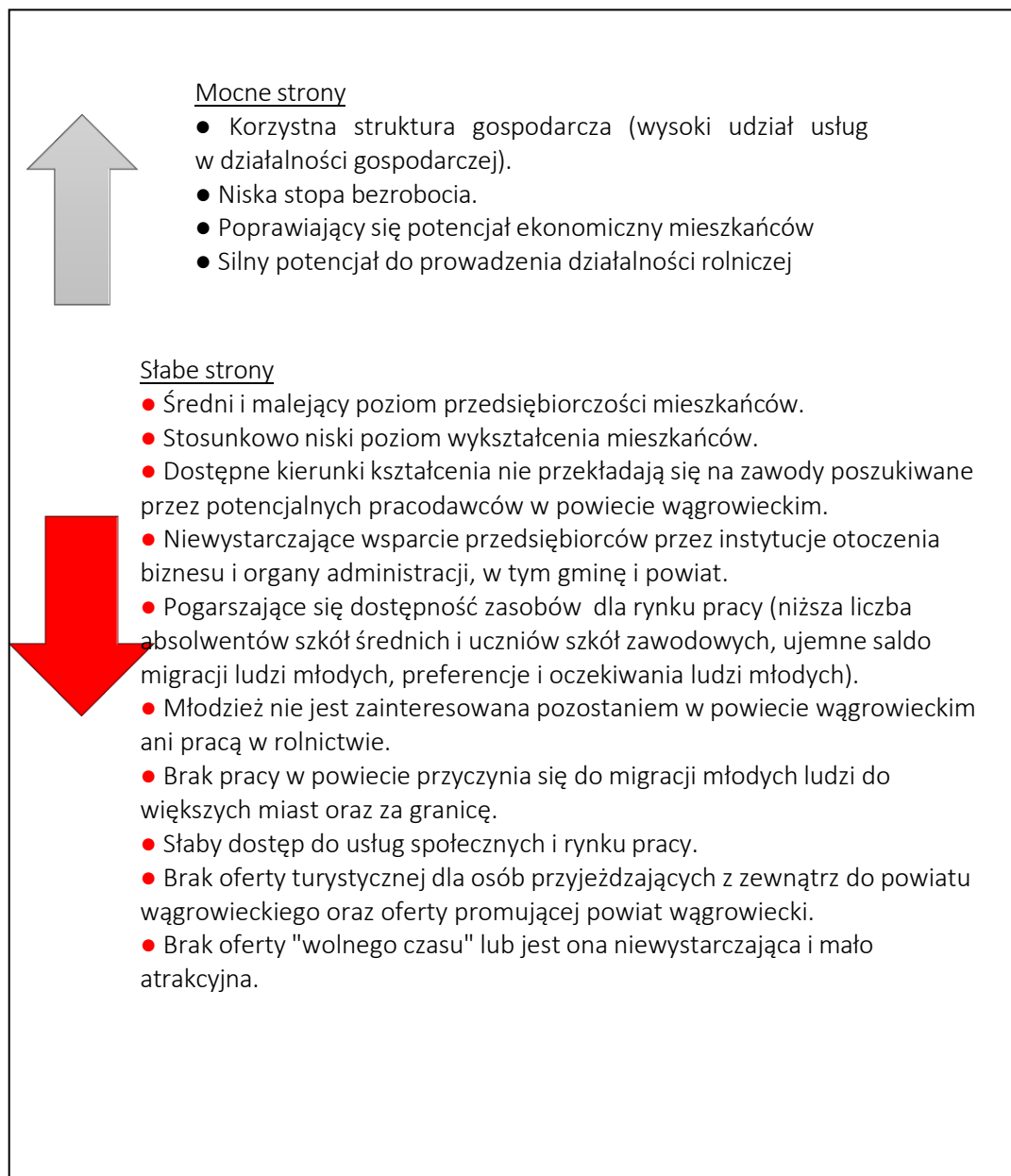
Powiat wągrowiecki jest obszarem, w którym istnieje bardzo duży potencjał do prowadzenia działalności rolniczej (w większości >72,5)

Mapa 14. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP)

3.4. Podsumowanie

3.4.1. Słabe i mocne strony

Mocne strony

- Korzystna struktura gospodarcza (wysoki udział usług w działalności gospodarczej).
- Niska stopa bezrobocia.
- Poprawiający się potencjał ekonomiczny mieszkańców
- Silny potencjał do prowadzenia działalności rolniczej

Słabe strony

- Średni i malejący poziom przedsiębiorczości mieszkańców.
- Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców.
- Dostępne kierunki kształcenia nie przekładają się na zawody poszukiwane przez potencjalnych pracodawców w powiecie wągrowieckim.
- Niewystarczające wsparcie przedsiębiorców przez instytucje otoczenia biznesu i organy administracji, w tym gminę i powiat.
- Pogarszające się dostępność zasobów dla rynku pracy (niższa liczba absolwentów szkół średnich i uczniów szkół zawodowych, ujemne saldo migracji ludzi młodych, preferencje i oczekiwania ludzi młodych).
- Młodzież nie jest zainteresowana pozostaniem w powiecie wągrowieckim ani pracą w rolnictwie.
- Brak pracy w powiecie przyczynia się do migracji młodych ludzi do większych miast oraz za granicę.
- Słaby dostęp do usług społecznych i rynku pracy.
- Brak oferty turystycznej dla osób przyjeżdżających z zewnątrz do powiatu wągrowieckiego oraz oferty promującej powiat wągrowiecki.
- Brak oferty "wolnego czasu" lub jest ona niewystarczająca i mało atrakcyjna.

3.4.2. Wyzwania rozwojowe

Wyzwania rozwojowe określone na podstawie słabych i mocnych stron powiatu wągrowieckiego w obszarze „gospodarczym” prezentuje schemat poniżej

Rysunek 2: Wyzwania rozwojowe powiatu wągrowieckiego – „obszar „gospodarczy”

Źródło: Opracowanie własne

4. SFERA SPOŁECZNA – analiza pogłębiona

Poziom aktywności społecznej mieszkańców jest jednym z elementów składowych kapitału społecznego powiatu. Aktywność społeczna przejawia się udziałem mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym¹², a także działalnością w organizacjach społecznych czy grupach nieformalnych. Ilość funkcjonujących na terenie powiatu organizacji społecznych oraz ich aktywność jest jednym z wyznaczników poziomu aktywności jej mieszkańców.

Integracja społeczna to zespolenie i zharmonizowanie elementów zbiorowości społecznej, rozumiane jako intensywność i częstotliwość kontaktów między członkami tej zbiorowości. Ważnym elementem integracji mieszkańców jest włączanie się w życie społeczności i wspieranie osób wykluczonych społecznie.

4.1. Aktywność społeczna mieszkańców powiatu wągrowieckiego

W powiecie wągrowieckim dużą rolę odgrywają organizacje pozarządowe realizujące jego zadania statutowe. Powiat współpracuje z sektorem pozarządowym zlecając mu realizację zadań publicznych z przekonaniem, że organizacje pozarządowe znając potrzeby lokalne mogą działać skuteczniej i efektywniej.

Wszelkie działania podejmowane w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi regulowane są w Rocznym Programie Współpracy powiatu wągrowieckiego z organizacjami pozarządowymi. Organizacje pozarządowe zgodnie z zasadą partnerstwa biorą udział we współtworzeniu rocznego programu współpracy. Zgłaszając do niego swoje propozycje uczestniczą w lepszym identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych.

Na terenie powiatu wągrowieckiego działają organizacje pozarządowe, których ilość w 2022r. przedstawia poniższa tabela:

¹² Opis w rozdziale 3 opracowania

Tabela 15. Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu wągrowieckiego w 2022r.

Lp.	Organizacje pozarządowe na terenie powiatu wągrowieckiego	2022 rok
1.	Stowarzyszenia rejestrowe	107
2.	Stowarzyszenia zwykłe	28
3.	Jednostki OSP działające na terenie powiatu wągrowieckiego	43
4.	Fundacje	16

Źródło: dane źródłowe gromadzone w powiecie wągrowieckim

„Roczny Program Współpracy powiatu wągrowieckiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2020 rok” zawierał katalog 24 zadań priorytetowych w 15 zakresach, które były zlecane organizacjom pozarządowym.

Na realizację zadań publicznych objętych Rocznym Programem Współpracy zaplanowano w 2020r. kwotę w wysokości **160.000 zł**, w tym:

- **130.000 zł** na tryb konkursowy;
- **30.000 zł** na tryb pozakonkursowy (tzw. „małe granty”).

Konkursy ofert zostały ogłoszone z zakresu:

- promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- wspierania pieczy zastępczej;
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- wspierania osób z niepełnosprawnością;
- wspierania osób starszych;
- porządku i bezpieczeństwa publicznego;
- ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej;
- upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;

- nauki, edukacji, oświaty i wychowania;
- działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży;
- kultury i sztuki;
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- turystyki i krajoznawstwa.

Łącznie w konkursach wzięły udział **22 organizacje pozarządowe**, które złożyły **38 ofert** na 2020 rok, w tym:

- Polski Związek Działkowców Stowarzyszenie Ogrodowe w Warszawie Okręg w Pile;
- Towarzystwo Społeczno – Prawne w Wągrowcu;
- Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Wojciecha w Wągrowcu;
- Stowarzyszenie Pomocy Uczniom im. Jana Pawła II w Mieścisku;
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Wielkopolski Oddział Regionalny Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Wągrowcu;
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Wapno;
- Stowarzyszenie im. Adama z Wągrowca Wspieramy Nasze Talenty;
- Wągrowieckie Stowarzyszenie Społeczno – Kulturalne im. Stanisława Przybyszewskiego;
- Miejski Klub Sportowy „Nielba” Wągrowiec;
- Klub Jeździecki „Sokół” Damastawek;
- Polski Związek Wędkarski Koło Wągrowiec;
- Stowarzyszenie Sportowe „Szkwał” Kamienica;
- Stowarzyszenie Europejskiego Dziedzictwa Kulturowego w Siennie;
- Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Wojciecha w Wągrowcu;
- Wągrowieckie Stowarzyszenie Miłośników Motoryzacji;
- Polski Związek Niewidomych Okręg Wielkopolski z siedzibą w Poznaniu Zarząd Koła Powiatowego w Wągrowcu;
- Wągrowieckie Towarzystwo „Amazonki”;
- Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Skokach;
- Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Wągrowcu;
- Wągrowiecki Uniwersytet Trzeciego Wieku;
- WOPR Województwa Wielkopolskiego Oddział Powiatowy w Wągrowcu;
- Stowarzyszenie im. Ks. Jerzego Niwarda Musolffa w Wągrowcu.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2022 poz. 1327 ze zm.) umożliwia organizacjom pozarządowym oraz uprawnionym podmiotom otrzymywanie dotacji w trybie pozakonkursowym – tzw. „małe granty”.

W 2020 roku w trybie pozakonkursowym tzw. „małych grantów” łącznie złożono **17 ofert** przez **10 organizacji**:

- Stowarzyszenie Pomocy Uczniom im. Jana Pawła II w Mieścisku;
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Wielkopolski Oddział Regionalny Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Wągrowcu;
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Wapno;
- Towarzystwo Miłośników Miasta Skoki i Ziemi Skockiej;
- Fundacja Konkursu Historycznego Patria Nostra z Zielonki;
- Okręg Nadnotecki Polski Związek Wędkarski - Koło Wągrowiec;
- Uczniowski Klub Sportowy MOS Gołańcz;
- Stowarzyszenie Europejskiego Dziedzictwa Kulturowego w Siennie;
- WOPR Województwa Wielkopolskiego Oddział Powiatowy w Wągrowcu;
- Towarzystwo Wspierania Rodziny i Dziecka ALIA Skoki.

W 2020 roku w trybie konkursowym i pozakonkursowym złożono łącznie 55 ofert, z których dofinansowano 33 zadania o charakterze powiatowym.

„Roczny Program Współpracy Powiatu Wągrowieckiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2021 rok” zawierał katalog 17 zadań priorytetowych w 14 zakresach, które były zlecane organizacjom pozarządowym.

Na realizację zadań publicznych objętych Rocznym Programem Współpracy zaplanowano w 2021r. kwotę w wysokości **160.000,00 zł**, w tym:

- **130.000,00 zł** na tryb konkursowy,
- **30.000,00 zł** na tryb pozakonkursowy (tzw. „małe granty”).

Zarząd Powiatu wągrowieckiego na wsparcie realizacji zadań publicznych ogłosił w 2021 roku łącznie **15 otwartych konkursów ofert**. Konkursy ofert zostały ogłoszone z zakresu:

- nauki, edukacji, oświaty i wychowania;
- działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży;
- kultury i sztuki;
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu;
- turystyki i krajoznawstwa;
- przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju przedsiębiorczości;
- wspierania pieczy zastępczej;
- wspierania osób z niepełnosprawnością;
- wspierania osób starszych;
- porządku i bezpieczeństwa publicznego;

- ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej;
- upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
- działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami.

łącznie w konkursach wzięło udział **17 organizacji pozarządowych**, które złożyły **28 ofert** na wsparcie realizacji zadań publicznych w 2021 roku.

Organizacje, które wzięły udział w konkursach:

- Towarzystwo Społeczno-Prawne;
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Wielkopolski Oddział Regionalny Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski W Wągrowcu;
- Europejska Fundacja Kultury i Ekologii z Poznania;
- Stowarzyszenie Anatomia Rocka z Poznania;
- Fundacja Rozwoju Kinematografii z Warszawy;
- Wągrowieckie Stowarzyszenie Społeczno – Kulturalne im. Stanisława Przybyszewskiego;
- Klub Jeździecki „SOKÓŁ” Damasławek;
- Fundacja Piotra Reissa;
- Okręg Nadnotecki Polskiego Związku Wędkarskiego w Pile – Koło Wągrowiec;
- Gminny Ludowy Klub Sportowy "Sokół" Damasławek;
- Fundacja Instytut Białowieski;
- Stowarzyszenie Pomocy Uczniom im. Jana Pawła II w Mieścisku;
- Stowarzyszenie "Pomaga.My";
- Polski Związek Niewidomych Okręg Wielkopolski z Siedzibą w Poznaniu Zarząd Koła Powiatowego w Wągrowcu;
- Wągrowiecki Uniwersytet Trzeciego Wieku;
- Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Wągrowcu;
- WOPR Województwa Wielkopolskiego Oddział Powiatowy w Wągrowcu.

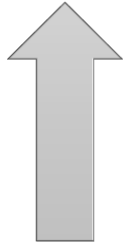
W 2021 roku w trybie pozakonkursowym tzw. „małych grantów” **17 organizacji pozarządowych** złożyło **łącznie 18 ofert**.

Organizacje, które złożyły oferty:

- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Wapno;
- Agencja Muzyczna Robsound ze Suchego Lasu;
- Stowarzyszenie Pomocy Uczniom im. Jana Pawła II w Mieścisku;
- Towarzystwo Społeczno – Prawne z Wągrowca;
- Stowarzyszenie Seniorów "Cystersi" Łekno;
- Okręg Nadnotecki Polski Związek Wędkarski - Koło Wągrowiec;

- Stowarzyszenie Walking Futbol Polska z Łodzi;
- Klub Jeździecki "Sokół" Damasławek;
- Wągrowiecki Uniwersytet Trzeciego Wieku;
- Fundacja Adra Polska (Adventist Development and Relief Agency Polska) w Warszawie;
- Fundacja Centrum Działań Profilaktycznych w Wieliczce;
- Fundacja Ewy Johansen "Talent" w Poznaniu;
- Klub Modelarzy BSP "Latamy Dronami" w Warszawie;
- Nowe Horyzonty w Warszawie;
- Stowarzyszenie Lwie Serca w Wągrowcu;
- Stowarzyszenie Nasz Czas w Swarzędzu;
- Stowarzyszenie Operetka Wrocławska.

W 2021 roku w trybie konkursowym i pozakonkursowym złożono łącznie 46 ofert, z których dofinansowano 27 zadań o charakterze powiatowym. Liczba ofert złożonych przez NGO i realizujących zadania o charakterze powiatowym w ostatnich 2 latach wykazuje tendencję spadkową.

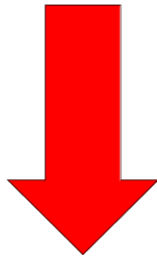

Mocne strony

- Powiat węgrowski corocznie dofinansowuje zadania realizowane przez organizacje pozarządowe w ramach "Rocznego Programu Współpracy".
- Organizacje pozarządowe są aktywnym partnerem powiatu węgrowskiego w realizacji jego zadań statutowych.
- NGO działają w różnych obszarach aktywności mają różnorodny profil, posiadają zasoby ludzkie i rzeczowe co sprzyja realizacji określonych zadań.
- Znają potrzeby lokalne, dlatego też mogą realizować je skutecznie i efektywnie.
- Współpraca NGO z samorządem jest oparta na wzajemnym zaufaniu i zrozumieniu.

Słabe strony

- Stała niezmienna kwota oferowana przez powiat na zadania dla NGO w ciągu ostatnich lat.
- Rozbieżność między środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację zadań powiatu a kwotami wnioskowanymi przez organizacje.
- Brak środków na realizację zadań statutowych NGO (np. z zakresu rynku pracy).
- Niski poziom aktywności społecznej mieszkańców.
- Brak środków na wsparcie działalności samej organizacji (lokal, szkolenia działaczy, dojazdy, noclegi).
- Organizacje nie są gotowe do realizacji dużych skomplikowanych zadań stanowiących spore obciążenie logistyczne, wolą realizować pojedyncze aktywności cykliczne.
- Duże wymagania formalne w zakresie składania wniosków i rozliczeń.
- Nie wszystkie organizacje posiadają odpowiedni potencjał, część z nich nie dysponuje wkładem własnym.
- Brak wsparcia dla organizacji powoduje zniechęcenie (wypalenie) wolontariuszy NGO.

4.2. Pomoc społeczna

W powiecie wągrowieckim zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez jednostki organizacyjne powiatu i w nich wydzielone działy, ponadto w skład ww. wchodzi instytucje nie należące bezpośrednio do sektora pomocy społecznej.

Podstawową jednostką powiatu w tym obszarze jest PCPR powołany Uchwałą Nr 443/2013 Zarządu Powiatu Wągrowieckiego z dnia 4 kwietnia 2013r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu (PCPR). **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu** to powiatowa jednostka organizacyjna pomocy społecznej, w strukturach której funkcjonują:

- powołany przez Starostę dnia 3 stycznia 2000 roku *Powiatowy Zespół do Orzekania o Niepełnosprawności*;
- utworzony Uchwałą Nr XXXVIII/199/2005 z dnia 28 grudnia 2005 roku Rady Powiatu Wągrowieckiego - *Ośrodek Interwencji Kryzysowej*;
- Centrum realizuje ponadto od 2012 zadania *Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej* w powiecie
- oraz *proceedi mieszkania chronione* dla usamodzielnianych podopiecznych pieczy zastępczej.

Dla prawidłowej realizacji zadań aktualnie zatrudnionych jest 17 pracowników; 6 wolontariuszy, 35 osób wykonuje zadania w formie umów zleceń.

Bazę lokalową centrum stanowią:

-10 pomieszczeń biurowych i gabinetów oraz pokój dla spotkań rodzin przy ul. Wierzbowej 1,

-5 pomieszczeń i gabinetów w budynku przy ul. Kcyńskiej 48 użytkowanym przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności,

10 miejscowy hostel ośrodka interwencji kryzysowej zlokalizowany w kompleksie budynków MOW w Antoniewie

oraz - dwa mieszkania chronione treningowe zlokalizowane Wągrowcu na ul. Klasztornej.

Obszary działalności centrum określają w szczególności: ustawa o pomocy społecznej; ustawa o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej, ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnych; ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz lokalne strategie i programy uchwalone przez Radę Powiatu a wśród nich:

- Program rozwoju pieczy zastępczej do 2024,
- Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2025,
- Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w powiecie wągrowieckim do roku 2025.

W 2021 roku zespół pracowników Centrum, realizował zadania określone w dokumentach strategicznych jako priorytetowe, związane z:

1. wykonywaniem powierzonych funkcji Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie wągrowieckim – pracownicy Zespołu pieczy zastępczej organizowali, koordynowali i nadzorowali sytuację opiekuńczo-wychowawczą **167 podopiecznych w 76 rodzinnych formach pieczy zastępczej.**

W obszarze rodzinnej pieczy zastępczej między innymi:

- wzmacniano potencjał opiekuńczo-wychowawczy osób tworzących rodziną pieczę zastępczą, w szczególności rodziców zastępczych,
- zapewniano stałe wsparcie specjalistów pracy z rodziną a także dostęp do poradnictwa psychologicznego oraz pedagogicznego (w ramach którego udzielono blisko 600 porad specjalistycznych),
- zatrudniano osoby do pomocy prowadzącym rodzinne domy dziecka, organizowano wolontariat wspierający pieczę zastępczą, umożliwiano uczestnictwo w projektach dedykowanych podopiecznym pieczy; podejmowano działania edukacyjne, integracyjne oraz socjalizacyjne dla podopiecznych pieczy zastępczej,
- finansowo wspierano zdarzenia mające wpływ na jakość świadczonych usług przez rodziny zastępcze zawodowe i prowadzących rodzinne domy dziecka, a także partycypowano w kosztach utrzymania oraz niezbędnych remontów ich domów lub mieszkań.

Do efektów interdyscyplinarnej współpracy zaliczyć należy w szczególności powroty dzieci do rodzin pochodzenia, inicjowanie zwieńczonych skutecznymi adopcjami, procesów adopcyjnych, organizację rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie wągrowieckim po raz pierwszy, organizowanie, monitorowanie i nadzorowanie pobytu w rodzinnej pieczy zastępczej oraz realizację procesu usamodzielnienia pełnoletnich podopiecznych pieczy zastępczej.

Wskaźnikiem procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej pozostaje liczba dzieci pochodzących z naszego powiatu, pozostających w instytucjonalnych formach pieczy.

Stan na dzień 31 grudnia 2021 - 5 małoletnich wychowanków pozostawało w pieczy instytucjonalnej (dla porównania jeszcze w roku 2010 – 40 dzieci przebywało w „domach dziecka”).

Zgodnie z przyjętym modelem, od 2020 roku sukcesywnie zmniejszaliśmy liczbę dzieci przebywających w wągrowieckiej placówce opiekuńczo-wychowawczej, dochodząc do standardu 14 podopiecznych.

- Pełnoletni wychowankowie rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej oraz wybranych jednostek pomocy społecznej mogą otrzymywać wsparcie również po opuszczeniu pieczy. W roku 2021 koordynowano realizację indywidualnych programów usamodzielnia 37 podopiecznych. Usamodzielniani wychowankowie korzystają nie tylko ze świadczeń na kontynuację nauki, pomoc rzeczową i usamodzielnienie, z zasobów mieszkania chronionego, z pracy socjalnej, wsparcia psychologicznego, prawnego, współpracy z pracodawcami, z rodziną pochodzenia oraz innych oddziaływań.
- Przedmiotem działalności PCPR jest również interwencja kryzysowa prowadzona na rzecz licznej grupy mieszkańców powiatu w 78 nowych sprawach wszczętych tylko w 2021 roku. Działaniem komplementarnym dla interwencji kryzysowej były usługi nieodpłatnego poradnictwa prawnego, obywatelskiego i mediacji oraz działalność punktu dla ofiar pokrzywdzonych przestępstwem.
- Ważnym obszarem działalności Centrum jest również realizacja zadań wskazanych w Powiatowym Programie Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych do 2025 roku.

Należą do nich:

- likwidacja barier architektonicznych, technicznych oraz innych funkcjonalnych ograniczających bądź utrudniających działanie osób z niepełnosprawnościami (OZN) w społeczeństwie,

- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki OZN

- umożliwienie uczestnictwa w terapii zajęciowej oferowanej w warsztatach w Wągrowcu i Gołańcu prowadzonych przez Stowarzyszenie Rehabilitacja.

Aktywność projektowa pracowników oraz aplikowanie o dodatkowe środki finansowe w ramach programów celowych PFRON „Aktywny samorząd” oraz „Program wyrównywania różnic między regionami III” umożliwiły blisko 220

osobom niepełnosprawnym dalszą edukację i zaspokojenie potrzeb wynikających z niepełnosprawności.

W ramach realizacji zadań PCPR nadzoruje organizację całodobowych usług opiekuńczych dla mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze oraz współpracuje z organizacjami pozarządowymi i wolontariatem przy realizacji zadań dedykowanych grupom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

W roku 2021 Centrum odpowiadało za prawidłowe wydatkowanie i rozliczenie kwoty **10.308.299 zł**, przy czym **17 849 524 zł** - to suma wydatków i przychodów jednostek pomocy społ. i pieczy zastępczej w powiecie wągrowieckim w tym roku.

Realizując zadania we wskazanym okresie:

- wydano 548 nowych decyzji administracyjnych, z czego blisko 450 dotyczyło blisko trzech tysięcy świadczeń oraz dodatków,
- wydano 456 rozstrzygnięć indywidualnych w kwestiach dofinansowań ze środków PFRON,
- dokonano 223 ocen sytuacji dzieci w pieczy rodzinnej oraz oceniono pracę 27 rodzin zastępczych,
- udzielono 559 porad psychologicznych rodzinnym formom pieczy zastępczej,
- blisko 620 razy wizytowano warunki domowe dzieci w pieczy zastępczej, przy czym 20 z tych wizyt miało charakter kontrolny,
- obsługiwano administracyjnie, merytorycznie i księgowo proces wydania 1625 orzeczeń dotyczących ustalenia niepełnosprawności,
- prowadzono rozliczenia wynikające z 88 porozumień zawartych z właściwymi powiatami w sprawach finansowych dot. pieczy zastępczej,
- prowadzono 77 nowych spraw w ramach interwencji kryzysowej,
- uczestniczono w spotkaniach rodzin pochodzenia z dziećmi przebywającymi w pieczy, w interwencjach, wysłuchaniach, postępowaniach sądowych, głównie jako powód oraz świadek w sprawach rodzinnych, opiekuńczych, jako powołani członkowie Zespołów Interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz Zespołów ds. oceny sytuacji dziecka w pieczy instytucjonalnej,
- a także realizowano przypisaną PCPR funkcję kontrolną w stosunku do domu pomocy społecznej, warsztatów terapii zajęciowej, rodzinnych domów dziecka,

rodzin zastępczych oraz podmiotów, którym powiat powierzył lub zlecił realizację zadań z obszarów należących do jego działalności.

4.3. Ochrona zdrowia

4.3.1. Zespół Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu – ogólna charakterystyka

Na terenie powiatu wągrowieckiego w październiku 2001 zarejestrowano w KRS Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Szpital został wpisany do Rejestru Zakładów Opieki Zdrowotnej prowadzonego przez Wojewodę Wielkopolskiego - Księga Rejestrowa nr 15859.

ZOZ w Wągrowcu jest jednostką sektora finansów publicznych. Jego organem założycielskim jest Rada Powiatu Wągrowieckiego.

Zespół Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu korzysta ze zróżnicowanej infrastruktury technicznej i budowlanej. Budynek główny ZOZ-u, gdzie zlokalizowane są oddziały szpitalne, został oddany do użytku w roku 1923. Był wielokrotnie remontowany i dostosowywany do bieżących potrzeb. W roku 1977 oddano do użytku zlokalizowany nieopodal budynek administracyjno-socjalny. W 2015 roku zmodernizowano i oddano do użytku budynek w którym zlokalizowano zaplecze rehabilitacyjne dla pacjentów Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego. Obiekt ten został w roku 2019 zmodernizowany poprzez dokonanie jego rozbudowy, dzięki czemu stało się możliwe uruchomienie w tej lokalizacji Dziennego Domu Opieki Medycznej. Jego funkcjonowanie finansowane jest m.in. ze środków projektu unijnego pn. „Program usług zdrowotnych i społecznych świadczonych w społeczności lokalnej 7 gmin powiatu wągrowieckiego dla niesamodzielnych osób starszych”. Jest to pierwszy w kraju tak kompleksowy program polityki senioralnej, w którym udział bierze powiat wągrowiecki, gminy oraz miejscowy szpital. Główny budynek szpitalny może służyć na potrzeby leczenia – zgodnie z opinią Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego – do dnia 31 grudnia 2022 r. ¹³Stąd też

13 Decyzję o rozbudowie szpitala podjęto w 2016r. głównie z uwagi na spełnienie przez ZOZ wymogów wynikających z Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (obowiązujące: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań,

podjęto działania w celu rozbudowy i dostosowania do aktualnych wymagań istniejącego obiektu Szpitala.

4.3.2. Działalność medyczna szpitala powiatowego w Wągrowcu

Zespół Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu realizuje świadczenia zdrowotne w następujących rodzajach i zakresach:

- 1) Leczenie szpitalne – świadczenia w Oddziale:
 - a. wewnętrznym,
 - b. dziecięcym,
 - c. chirurgicznym wraz z blokiem operacyjnym,
 - d. anestezjologii i intensywnej terapii,
 - e. położniczo-ginekologicznym,
 - f. noworodkowym,
 - g. szpitalnym oddziale ratunkowym.
- 2) Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze – w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym
- 3) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna:
 - a. z zakresu chirurgii w Poradni Chirurgicznej,
 - b. z zakresu ginekologii w Poradni Położniczo-Ginekologicznej,
 - c. z zakresu rehabilitacji medycznej w Poradni Rehabilitacyjnej,
 - d. z zakresu zdrowia psychicznego w Poradni Psychologicznej,
 - e. z zakresu chirurgii i ginekologii w Gabinetzie Zabiegowym,
 - f. z zakresu medycyny pracy w Poradni Medycyny Pracy,
 - g. z zakresu diagnostyki w Pracowni Tomografii Komputerowej.
- 4) Podstawowa opieka zdrowotna
 - a. nocna i świąteczna ambulatoryjna i wyjazdowa opieka lekarska i pielęgnarska,
 - b. transport sanitarny w POZ
- 5) Ratownictwo medyczne
 - a. Zespół Ratownictwa Medycznego Specjalistyczny „S” z miejscem stacjonowania w Wągrowcu,
 - b. Zespół Ratownictwa Medycznego Podstawowy „P” z miejscem stacjonowania w Wągrowcu,
 - c. Zespół Ratownictwa Medycznego Podstawowy „P” z miejscem stacjonowania w Gołańczy.

jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą Dz.U.2022.402). Rozporządzenie to było wiele razy zmieniane, jak i termin na dostosowanie. W przypadku, gdy termin minął szpitale mogły występować do Państwowej Inspekcji Sanitarnej z wnioskiem o ocenę wpływu nieprawidłowości na zdrowie i bezpieczeństwo pacjentów.

6) Profilaktyka i promocja zdrowia – Szkoła rodzenia, realizacja programu pilotażowego „Dieta Mamy” oraz współrealizacja projektu DDOM.

Liczba pacjentów hospitalizowanych w Szpitalu w latach 2015-2020 wynosiła odpowiednio:

- w 2015 r.: 15 877 osób, - w 2016 r.: 15 980 osób,
- w 2017 r.: 15 023 osób, - w 2018 r.: 15 941 osób,
- w 2019 r.: 14 402 osób, - w 2020 r.: 10 722 osób.

Tabela 17. Ilość miejsc (łóżek) w poszczególnych oddziałach wraz ze stopniem ich wykorzystania w okresie lat 2019-2020 w Zespole Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu.

L.p.	Oddział	Liczba łóżek (szt.) I-VI 2019	Stopień wykorzystania łóżek (w %)	Liczba łóżek (szt.) VII-XII 2019	Stopień wykorzystania łóżek (w %)	Liczba łóżek (szt.) I-XII 2020	Stopień wykorzystania łóżek (w %)
1	CHIRURGICZNY	40	52,4	25	86,6	25	65,4
2	DZIECIĘCY	25	32,0	15	32,7	15	22,9
3	GINEKOLOGIA	9	51,2	6	59,4	6	41,1
4	NOWORODKOWY	3	89,1	3	100,9	3	99,7
5	ANESTEZJOLOGII i INT. TERAPII	4	53,3	4	40,1	4	42,6
6	POŁOŻNICTWO	16	29,3	7	77,6	7	70,6
7	SZPITALNY ODDZIAŁ RATUNKOWY	5	43,2	5	34,3	5	24,4
8	WEWNĘTRZNY	52	55,0	35	84,5	35	70,9
9	ZOL	38	98,0	38	97,6	38	92,9

Źródło: Program naprawczy Zespołu Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu 2021-2023

Tabela 18. Liczba pacjentów leczonych w roku 2018-2020 w Zespole Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu

L.p.	Jednostka organizacyjna	Liczba pacjentów leczonych ogółem w 2018r.	Liczba pacjentów leczonych ogółem w 2019r.	Liczba pacjentów leczonych ogółem w 2020r.
1	O.CHIRURGICZNY	1 616	1 553	1 172
2	O.DZIECIĘCY	734	653	351
3	O.GINEKOLOGIA	629	601	407
4	O. NOWORODKOWY	436	420	419
5	O.ANESTEZJOLOGII i INTENSYWNEJ TERAPII	85	55	50
6	O.POŁOŻNICTWO	670	666	617
7	O.WEWNĘTRZNY	1 603	1 687	1 524
8	SZPITALNY ODDZIAŁ RATUNKOWY	10 168	8 767	6 182
9	ZOL	122	115	102
10	NiŚOZ (w tym porady lekarskie udzielone telefonicznie)	11 450	11 469	6 653
	NiŚOZ (ambulatoryjna i wyjazdowa opieka pielęgnarska)	5 121	3 362	1 877
11	PORADNIA POŁ.-GIN.	3 060	3064	2 790
12	PORADNIA CHIRURGICZNA	11 387	10 574	9 092
13	PORADNIA ZDROWIA PSYCHICZNEGO	76	2 146	2 759
14	PORADNIA REHABILITACYJNA	76	849	95

Źródło: Program naprawczy Zespołu Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu 2021-2023

Działalność wągrowieckiego szpitala w ostatnich trzech latach charakteryzuje się ujemnym wynikiem finansowym. Strata szpitala w latach 2018 - 2020 wykazuje ujemny wynik finansowy z tendencją malejącą co rokuje pozytywnie na dalszą przyszłość jego funkcjonowania.

Tabela 19. Wynik finansowy ZOZ w latach 2018-2020.

Wynik finansowy (w zł)				
Lp.	Wyszczególnienie	Wartość		
		2018	2019	2020
1	Przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi	29 524 111,34	33 294 945,61	37 735 346,00
2	Koszty sprzedaży (działalności operacyjnej)	33 578 992,91	36 245 079,73	39 590 196,52
3	Zysk/strata na sprzedaży	-4 054 881,57	- 2 950 134,12	-1 854 850,52

4	Przychody operacyjne pozostałe	1 269 924,71	1 172 506,07	1 218 736,24
5	Koszty operacyjne pozostałe	63 612,12	103 515,34	122 838,83
6	Zysk/strata na dz. operacyjnej	-2 848 568,98	- 1 881 143,39	-758 953,11
7	Przychody finansowe	2 354,40	6 043,05	23 411,20
8	Koszty finansowe	1 482,57	88 136,94	130 000,00
9	Wynik finansowy	-2 942 584,16	- 1 963 237,28	- 862 984,61

Źródło: Program naprawczy Zespołu Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu 2021-2023

W 2019 r. ZOZ otrzymał z budżetu powiatu środki pieniężne na pokrycie straty netto za 2018 rok w wysokości 1 804 237,67 zł. W roku 2020 i 2021 również otrzymał z budżetu Powiatu środki pieniężne na pokrycie części straty netto za 2019 rok w wysokości łącznie 908 089,40 zł. W roku 2018 największą stratę na działalności przyniosły oddziały: położniczo-ginekologiczny i chirurgiczny (tabela nr 20). W roku 2019 największą stratę na działalności przyniosły oddziały: położniczo-ginekologiczny oraz anestezjologii i IT (tabela nr 21). W roku 2020 sytuacja była analogiczna – największą skumulowaną stratę przyniosły funkcjonalnie powiązane ze sobą Oddziały: Położniczo-Ginekologiczny oraz Noworodkowy (tabela nr 22), pomimo wzrostu w tym okresie wyceny wszystkich świadczeń szpitalnych o 3%. Łączna strata operacyjna Oddziałów oraz ZOL w roku 2019 przekroczyła kwotę 3,6 mln zł., a w roku 2020 przekroczyła kwotę 2,6 mln zł.

W 2021 roku w Zespole Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu realizowane były świadczenia związane z zapobieganiem i zwalczaniem choroby COVID-19, co miało wpływ na ograniczenie podstawowej działalności oraz zniekształcenie wyników finansowych, zarówno po stronie kosztów jak i przychodów

Tabela 20. Zysk/strata – działalność podstawowa w Oddziałach w 2018 roku.

KOMÓRKA ORGANIZACYJNA	KOSZTY CAŁKOWITE ODDZIAŁU	PRZYCHODY ODDZIAŁU		ZYSK/STRATA ODDZIAŁU
	WYKONANE	NFZ	POZOSTAŁE	
ODDZ. WEWNĘTRZNY	4 551 168	4 496 335	0	-54 833
ODDZ. CHIRURGICZNY	6 352 251	5 099 164	6 275	-1 246 812
ODDZ. ANEST. i INT. TERAPII	3 500 974	1 823 108	1 089 294	-588 572
ODDZ. DZIECIĘCY	2 001 047	2 184 907	25 079	208 939
ODDZ. POŁOŻ.-GINEKOL.	3 724 237	2 346 634	6 971	-1 370 632

ODDZ. NOWORODKÓW	1 079 782	761 528	0	-318 254
SOR	4 564 906	4 047 847	60 533	-456 526
ZOL	2 476 642	1 439 615	448 760	-588 267
RAZEM ODDZIAŁY	28 251 007	22 199 138	1 636 912	-4 414 957

Źródło: Program naprawczy Zespołu Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu 2021-2023

Tabela 21. Zysk/strata – działalność podstawowa w Oddziałach w 2019 roku.

KOMÓRKA ORGANIZACYJNA	KOSZTY CAŁKOWITE ODDZIAŁU	PRZYCHODY ODDZIAŁU		ZYSK/STRATA ODDZIAŁU
	WYKONANE	NFZ	POZOSTAŁE	
ODDZ. WEWNĘTRZNY	5 326 147	5 542 719	1 800	218 372
ODDZ. CHIRURGICZNY	5 956 162	5 925 577	7 244	-23 341
ODDZ. ANEST.I INT.TERAPII	4 057 810	1 928 422	1 115 036	-1 014 352
ODDZ. DZIECIĘCY	2 200 362	2 231 451	6 415	37 504
ODDZ. POŁOŻ.- GINEKOL.	4 046 990	2 530 026	1 430	-1 515 534
ODDZ. NOWORODKÓW	1 206 646	775 334	0	-431 312
SOR	4 750 519	4 290 238	62 418	-397 863
ZOL	2 766 941	1 799 704	485 951	-481 286
RAZEM ODDZIAŁY	30 311 577	25 023 471	1 680 294	-3 607 812

Źródło: Program naprawczy Zespołu Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu 2021-2023

Tabela 22. Zysk/strata – działalność podstawowa w Oddziałach w 2020 roku.

KOMÓRKA ORGANIZACYJNA	KOSZTY CAŁKOWITE ODDZIAŁU	PRZYCHODY ODDZIAŁU		ZYSK/STRATA ODDZIAŁU
	WYKONANE	NFZ	POZOSTAŁE	
ODDZ. WEWNĘTRZNY	5 717 595	5 996 963	852	280 220
ODDZ. CHIRURGICZNY	6 778 855	6 311 522	280 781	-186 552
ODDZ. ANEST.I INT.TERAPII	3 707 917	2 085 984	908 844	-713 089
ODDZ. DZIECIĘCY	2 132 085	2 367 737	0	235 652
ODDZ. POŁOŻ.- GINEKOL.	4 142 762	2 696 541	0	-1 446 221

ODDZ. NOWORODKÓW	1 263 971	778 327	0	-485 644
SOR	5 781 807	5 897 814	47 070	163 077
ZOL	3 018 271	2 044 368	516 364	-457 539
RAZEM ODDZIAŁY	32 543 263	28 179 256	1 753 911	-2 610 096

Źródło: Program naprawczy Zespołu Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu 2021-2023

Polityka kadrowa ZOZ-u w decydującym zakresie uwarunkowana jest: a) określonymi prawnie wymaganiami w zakresie norm minimalnego zatrudnienia osób o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych i kompetencjach dodatkowych b) stwarzaniem możliwości podwyższania wykształcenia oraz nabywania nowych, oczekiwanych przez Pracodawcę, kwalifikacji i kompetencji.

Tabela 23. Przeciętne zatrudnienie w ZOZ w 2020 r. - umowy o pracę

WYSZCZEGÓLNIENIE	PRZECIĘTNA LICZBA ZATRUDNIONYCH W ROKU OBROTOWYM (w etatach)	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	PRZECIĘTNA LICZBA ZATRUDNIONYCH W ROKU POPRZEDNIM - 2019 (w etatach)
Pracownicy ogółem w tym:	172,1	150,05	22,05	189
Lekarze medycyny	1,50	1,00	0,50	3,00
Inni z wyższym wykształceniem medycznym	3,00	3,00	0,00	3,00
Pielęgniarki	93,75	93,75	0,00	99,75
Położne	12,30	12,30	0,00	13,00
Technicy medyczni	2,80	2,00	0,80	3,00
Ratownicy medyczni	13,75	0,00	13,75	15,50
Pozostały średni personel medyczny	9,90	9,90	0,00	11,50

Niższy personel medyczny	2,25	1,00	1,25	2,25
Obsługa	14,30	11,30	3,00	16,00
Administracja	20,80	16,80	4,00	22,00

Źródło: Program naprawczy Zespołu Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu 2021-2023

Tabela 24. Potrzeby kadrowe w zakresie zatrudnienia pielęgniarek i położnych 2020-2023

Oddział	Liczba łóżek - stan w roku 2019	Liczba etatów pielęgniarskich, jaka musi przypadać w przeliczeniu na jedno łóżko	Liczba łóżek - stan po zmianach (od 2020 r.)	Liczba etatów pielęgniarskich, jaka musi przypadać w przeliczeniu na jedno łóżko
Wskaźniki zatrudnienia pielęgniarek i położnych w wymiarze 0,6 na łóżko (dla oddziałów o profilu zachowawczym)				
Wewnętrzny	52	31,2	35	21
ZOL	38	22,8	38	22,8
Wskaźniki zatrudnienia pielęgniarek i położnych w wymiarze 0,7 na łóżko (dla oddziałów o profilu zabiegowym)				
Chirurgiczny	40	28	25	17,5
Ginekologiczny	9	13	7	9,1
Położniczy	16		7	
Sala porodowa	wyodrębnienie przy oddziale ginekologiczno-położniczym personelu położniczego dedykowanego sali porodowej			
Wskaźniki zatrudnienia pielęgniarek i położnych w wymiarze 0,8 na łóżko (dla oddziałów o profilu dziecięcym)				
Dziecięcy	25	20	15	12
W Oddziale Noworodków zastosowanie mają minimalne normy wynikające z przepisów - 0,8 etatu na łóżko (stanowisko) noworodkowe.				
Noworodków	7 łóżeczek na Rooming-in			
	- łóżeczka w Oddziale Noworodków			
	3 inkubatory zamknięte w Oddziale Noworodków			
	- inkubatory na Sali Porodowej			
	Ogółem: 10 x 0,8 etatu = 8,0 etatów			
1. W OAiT zastosowanie mają minimalne normy wynikające z przepisów wydanych na podstawie „ ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ZDROWIA z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie standardu organizacyjnego opieki zdrowotnej w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii ” Na jedno stanowisko intensywnej terapii nie mniej niż równoważnik 2,2 etatu.				
OAiT	Ogółem: 4 stanowiska x 2,2 = 8,8 etatu			
W Bloku Operacyjnym zastosowanie mają minimalne normy wynikające z „ ROZPORZĄDZENIA				

MINISTRA ZDROWIA z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu ustalania minimalnych norm zatrudnienia pielęgniarek i położnych w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami”

Blok Operacyjny	Jeden stół operacyjny powinien być zabezpieczony: 1 pielęgniarka operacyjna 1 pielęgniarka asystująca (tzw. brudna) 1 pielęgniarka anestezjologiczna na każde stanowisko znieczulenia
-----------------	--

Źródło: Program naprawczy Zespołu Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu 2021-2023

Ponadto w powiecie znajduje się również Dom Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze dla osób w podeszłym wieku. Opis działalności placówki znajduje się w podrozdziale 5.3 Pozostałe jednostki organizacyjne Powiatu Wągrowieckiego.

4.4. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych w powiecie wągrowieckim

Na przestrzeni ostatnich 4 - 5 lat (2018 – 2022) Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu realizował zadania związane z aktywizacją zawodową bezrobotnych i poszukujących pracy oraz wspieraniem przedsiębiorczości i pracodawców, a także ustawowe zadania oświatowe w stosunku do osób pozostających bez zatrudnienia (przede wszystkim świadczenia pieniężne – zasiłek dla bezrobotnych oraz ubezpieczenie zdrowotne wszystkich zarejestrowanych).

Do najważniejszych przedsięwzięć realizowanych przez PUP należą:

- ☒ realizacja dwóch wieloletnich projektów pozakonkursowych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach POWER (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój) i WRPO (Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny) – rok 2022 jest ostatnim rocznym odcinkiem realizacyjnym;
- ☒ realizacja wielu małych programów aktywizacyjnych kierowanych do bezrobotnych z grup ryzyka, najczęściej mieszkańców wsi oraz regionów o wysokim bezrobociu,
- ☒ realizacja programów - wspólnie z samorządem województwa wielkopolskiego – RAZEM SKUTECZNIEJ i RAZEM SKUTECZNIEJ BIS. Programy miały na celu wypracowanie modelu aktywizacji (we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej) bezrobotnych beneficjentów pomocy społecznej, czyli wspólnych klientów PUP i OPS;
- ☒ organizacja konferencji i spotkań roboczych dla pracodawców i przedsiębiorców z udziałem instytucji otoczenia biznesu: w ich trakcie możliwość uzyskania wiedzy

i kontaktu z Urzędem Skarbowym, Państwową Inspekcją Pracy, PEFRON-em, punktami informacyjnymi funduszy europejskich i innymi organizacjami i instytucjami;

☒ prowadzenie strony internetowej PUP (ponad 6,9 mln odsłon w ciągu 5 lat);

☒ wspieranie lokalnej przedsiębiorczości poprzez udzielanie bezzwrotnych środków finansowych na tworzenie nowych podmiotów gospodarczych;

☒ wspieranie przedsiębiorczości poprzez refundowanie kosztów tworzenia stanowisk pracy lub kosztów wynagrodzeń;

☒ wspieranie pracodawców i pracowników poprzez dofinansowywanie kosztów kształcenia ustawicznego pracodawców i ich pracowników;

☒ wsparcie pracodawców, przedsiębiorców i inne uprawnione podmioty w związku z wystąpieniem pandemii.

Łącznie w okresie 2018 – 2021 na działania aktywizujące bezrobotnych i wspierające pracodawców i przedsiębiorców wydano w powiecie wągrowieckim 56,8 mln zł, z tego 22,4 mln zł na aktywizację zawodową bezrobotnych i wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy, a 34,4 mln zł na działania osłonowe w związku z wystąpieniem pandemii.

Podstawowe formy aktywizacji zawodowej bezrobotnych w latach 2018 – 2022 z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego zostały wskazane w tabeli 25.

Tabela 25. Wykaz wydatkowanych środków z Funduszu Pracy i EFS w latach 2019 – 2021.

Lp.	Nazywa usługi / instrumentu rynku pracy	Liczba skierowanych	Wydatki / limity w zł	Liczba skierowanych	Wydatki / limity w zł	Liczba skierowanych	Wydatki / limity w zł
		2021		2020		2019	
1.	Prace interwencyjne	27	373.117,31	46	294.504,45	87	331.605,66
2.	Roboty publiczne	35	387.624,75	18	131.311,16	31	255.661,91
3.	Staże	141	783.885,84	56	313.434,07	122	832.831,83
4.	Przygotowanie zawodowe	1	2.019,04	0	-	0	4.420,45
5.	Prace społecznie użyteczne	10	5.088,33	8	4.520,52	16	10.438,08
6.	Środki na działalność gospodarczą	98	2.278.533,97	71	1.692.634,5	79	1.687.591,9
7.	Refundacja koszt. wyposażenia stanowiska pracy	37	921.068,00	6	146.000,00	18	396.000,00
8.	Szkolenia	105	173.130,95	4	18.169,31	50	141.341,70
9.	Bony szkoleniowe	12	38.548,34	3	13.704,18	24	74.064,55
10.	Bony zatrudnieniowe	1	25.660,55	7	107.005,32	19	117.750,41
11.	Bony stażowe	26	283.383,36	13	112.319,25	10	89.865,56
12.	Bony na zasiedlenie	4	36.000,00	5	36.500,00	4	28.000,00
13.	Dofinansowanie zatrudnienia 50+	3	23.800,00	0	65.954,16	10	107.795,10
14.	Dojazdy do pracy i na staż	49	22.964,63	1	9.506,74	49	45.916,73
15.	Studia podyplomowe	2	9.534,62	-	-	0	0,00
16.	Koszty opieki nad dzieckiem	14	14.297,58	4	3.432,28	1	776,00
17.	Badania lekarskie (przydatności zawodowej)	0	0,00	1	80,00	3	230,00
18.	Refundacja składek ZUS spółdzielni socjalnej	0	4 743,59	-	5.738,38	1	8.407,26
19.	Krajowy Fundusz Szkoleniowy	45 pracod./ 306 osób	629.300,00	63 pracod./ 345 osób	565.299,71	40 pracod./ 292 osoby	380.885,30
20.	Refundacja kosztów do 30 r. ż.	0	0,00	2	-	23	0,00
Razem		565 *	6.007.957,27	245	3.520.114,10	547	4.554.597,14

Źródło: opracowania własne Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu

Wnioski

1. Zmniejszyła się liczby prac interwencyjnych (przy podobnej kwocie)
2. Zaobserwowano wzrost robót publicznych
3. Znaczący wzrost staży i szkoleń
4. Wzrosła liczby udzielonych skromnych środków na działalność gospodarczą (w kwocie ok. 20.000zł na osobę)
5. procentowo najwięcej środków kierowanych jest na wsparcie przedsiębiorczości: dotacje na podejmowanie działalności gospodarczej oraz doposażenia stanowisk pracy.

W roku 2020 i 2021 głównym zadaniem wykonywanym przez PUP w Wągrowcu była realizacja Tarczy antykryzysowej w związku z pandemią COVID-19. W ramach Tarczy antykryzysowej oraz branżowej do przedsiębiorców z terenu powiatu wągrowieckiego w okresie od kwietnia 2020 roku do kwietnia 2022 roku trafiło prawie 35 milionów złotych. Szczegółowy rodzaj wsparcia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Pomoc jaką otrzymali przedsiębiorcy z powiatu wągrowieckiego w ramach tarczy antykryzysowej w latach 2020 – 2022.

Rodzaj wsparcia	Liczba złożonych wniosków	Wydatki w zł
Mikropożyczki – jednorazowe niskooprocentowane pożyczki dla mikroprzedsiębiorców (art.15zzd) i organizacji pozarządowych (art.15zzda)	3607	16.642.967,27
Dofinansowanie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla niezatrudniających (art.15 zzc)	844	3.556.100,00
Dofinansowanie kosztów wynagrodzeń pracowników (u przedsiębiorców) (art.15 zzb)	521	9.188.852,93
Dofinansowanie kosztów wynagrodzeń pracowników (organizacje pozarządowe i in.) (art.15 zze)	4	18.391,44
Dofinansowanie kościelnej osobie prawnej części kosztów wynagrodzeń pracowników (art. 15zze2)	1	4.024,35
Dotacje dla określonych branż (tarcza branżowa, art.15zze4, art.15zze4a, art.15zze5)	1059	4.925.000,00
Dotacje dla określonych branż (kody PKD: 56.30.Z, 93.29.A, 93.29.Z)	3*	15.000,00
RAZEM	6039	34.350.335,99

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu

4.5. Czynniki demograficzno-społeczne wpływające na życie mieszkańców powiatu wągrowieckiego

W odniesieniu do danych GUS można zaobserwować powolny spadek ludności w Polsce oraz w województwie. Przewiduje się, że ogółem liczba ludności w roku 2050 zmniejszy się o w stosunku do roku 2013 o ok. 5,7% w województwie wielkopolskim oraz o około 8,29 % w całej Polsce. W ciągu najbliższych 5 lat przewiduje się minimalny wzrost liczby osób zamieszkujących województwo wielkopolskie oraz spadek liczby mieszkańców kraju (tabela 27).

Tabela 27. Liczba ludności w województwie wielkopolskim w grupach wiekowych 2014-2050

Grupa wiekowa	2013	2014	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2050
przedprodukcyjny*	669 381	666 199	663 475	660 623	644 757	593 182	560 844	534 688	521 465	514 691	514 691
mobilny	1 414 564	1 410 436	1 403 918	1 327 687	1 221 673	1 125 522	1 039 829	987 004	960 872	938 167	938 167
niemobilny	803 052	805 356	809 074	855 155	921 281	1 026 011	1 105 306	1 124 739	1 043 927	929 846	929 846
poprodukcyjny	580 019	590 026	599 753	646 903	702 650	726 160	728 714	742 594	813 361	905 222	905 222
SUMA	3 467 016	3 472 017	3 476 220	3 490 368	3 490 361	3 470 875	3 434 693	3 389 025	3 339 625	3 287 926	3 287 926

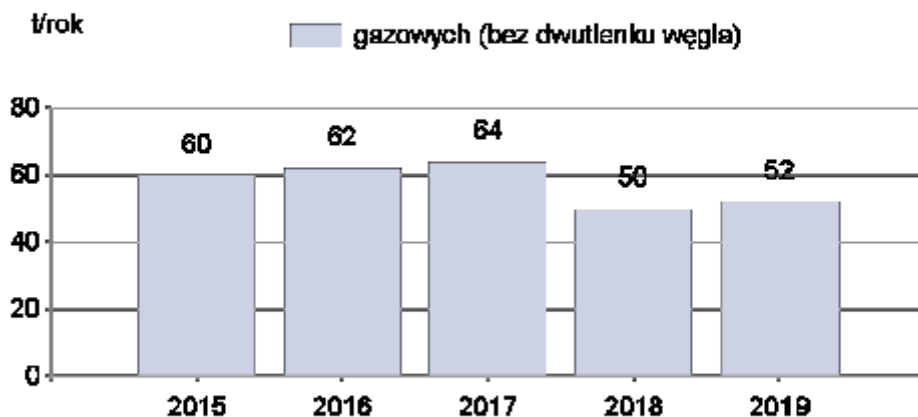
Źródło: GUS. Prognoza ludności na lata 2014-2050. Warszawa, 2014.

Jak wynika z powyższych danych, liczba mieszkańców będzie sukcesywnie spadać do roku 2050. Z drugiej jednak strony na obszarze województwa wielkopolskiego wzrośnie udział osób w wieku starszym (pow. 65 roku życia), które wymagać będą zwiększonego i ułatwionego dostępu do świadczeń opiekuńczych oraz wysokospecjalistycznych świadczeń medycznych.

Głównym czynnikiem środowiskowym wpływającym na pogorszenie ogólnego stanu zdrowia populacji jest emisja zanieczyszczeń powietrza. W Polsce w roku 2019 podwyższony poziom pyłu PM 2,5 (smog) był przyczyną ok. 43 tys. przedwczesnych zgonów (wg Światowej Organizacji Zdrowia, inne szacunki wskazują na liczbę nawet do 100 tys. przedwczesnych zgonów). W Europie z tego powodu rocznie umiera ok. 400 tys. osób. Problem ten dotyka także mieszkańców powiatu wągrowieckiego.

ŚRODOWISKO

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych

W 2019 r. emisja dwutlenku węgla wynosiła 4,7 tys. t i stanowiła 98,9% ogólnej emisji zanieczyszczeń gazowych

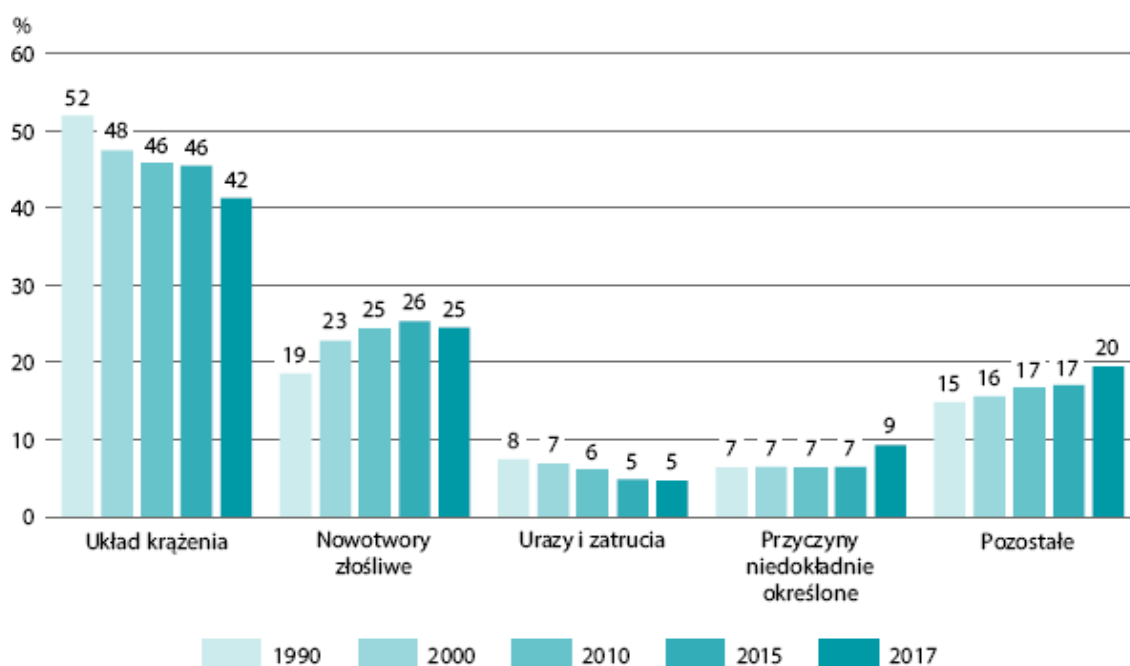
Źródło: US, Statystyczne vademecum samorządowca, Poznań 2020.

Jak wskazano powyżej, na obszarze województwa wielkopolskiego wzrośnie udział osób w wieku starszym, które wymagać będą zwiększonego i ułatwionego dostępu do świadczeń opiekuńczych oraz wysokospecjalistycznych świadczeń medycznych. Zaznaczyć jednak należy, że zmiana struktury wiekowej (tj. wzrost liczby osób starszych w populacji o nominalnie mniejszej liczebności) nie oznacza szansy na poprawienie dostępności do leczenia dla osób po 65 roku życia.

Długość trwania życia, zgonu i umieralność to kolejna kategoria zmiennych epidemiologicznych istotnych z perspektywy projektowania zapotrzebowania na świadczenia systemu ochrony zdrowia. W Polsce w XXI wieku przez wiele lat systematycznie zmniejszało się natężenie zgonów, ale w latach 2017–2018 ta korzystna tendencja uległa zakłóceniu, szczególnie silnie w roku 2020. Spadek umieralności był przede wszystkim efektem korzystnych zmian w oddziaływaniu chorób układu krążenia oraz zewnętrznych przyczyn zgonów, ale w ostatnich latach widoczny jest wzrost natężenia zgonów powodowanych chorobami układu oddechowego. Współczynnik zgonów wywołanych tymi chorobami przekracza nawet natężenie zgonów z powodu działania przyczyn zewnętrznych. Zagrożenie chorobami układu oddechowego rośnie zwłaszcza w populacji osób starszych, a ta zbiorowość jest w Polsce coraz liczniejsza. Średnioroczna liczba zgonów w

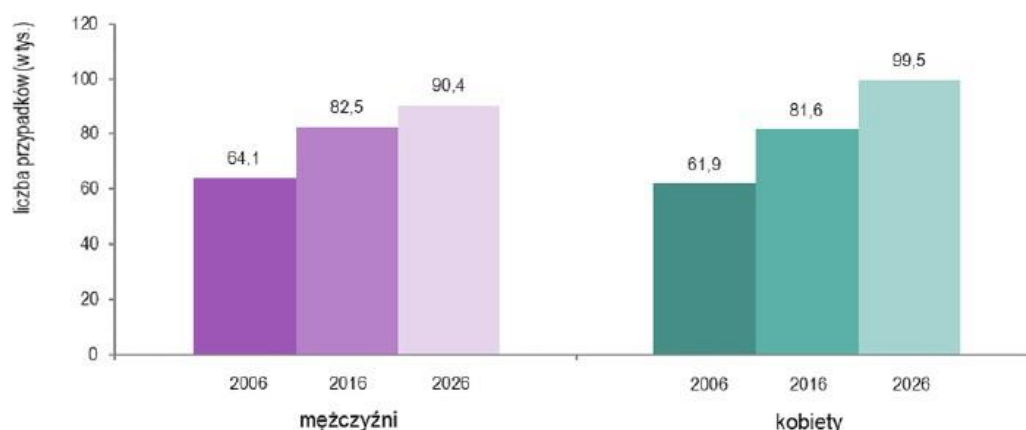
minionych latach wyniosła niespełna 380 tys. (współczynnik zgonów kształtował się na poziomie ok. 10‰). W ogólnej liczbie osób zmarłych w 2018 roku mediana wieku dla mężczyzn wynosiła 71 lat a dla kobiet - 83 lata (w roku 2000 było to odpowiednio: 69 i 78 lat). Zmiany w umieralności pozostają w ścisłym związku ze zmianami w strukturze podstawowych przyczyn zgonów, którymi są choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe. Obie grupy przyczyn powodują ok. 70% wszystkich zgonów.

Wykres 24. Zgony wg przyczyn w latach 1990-2017.

Źródło: GUS. Sytuacja demograficzna Polski do 2018 r. Tworzenie i rozpad rodzin Warszawa, 2019.

Wykres 25. Obserwowana i prognozowana liczba zachorowań na nowotwory złośliwe.

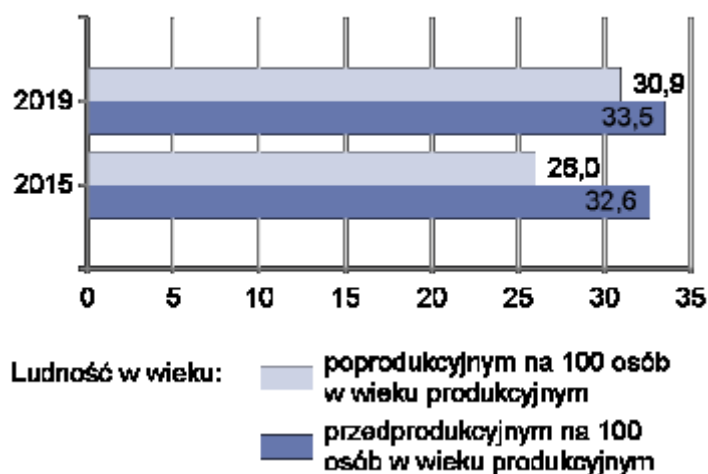

Źródło: Program pn. Narodowa Strategia Onkologiczna na lata 2020-2030, Warszawa 2020.

Zasadnicze dane demograficzno-epidemiologiczne dotyczące populacji mieszkańców powiatu wągrowieckiego, kształtujące popyt na usługi ochrony zdrowia i lecznictwa ujęto w tabeli 21. Zwraca uwagę trend wzrostu liczby ludności powiatu w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do liczebności osób aktywnych zawodowo, a także relatywnie niski wskaźnik pracujących (172 osób na 1000 mieszkańców w roku 2019 w stosunku do średniej wojewódzkiej wynoszącej 285).

Wykres 26. Współczynniki obciążenia demograficznego 2015/2019 – Powiat wągrowiecki.

Współczynniki obciążenia demograficznego

Źródło: US, Statystyczne vademecum samorządowca, Poznań 2019.

4.5.1. Stopień poczucia bezpieczeństwa zdrowotnego i nie tylko mieszkańców powiatu wągrowieckiego

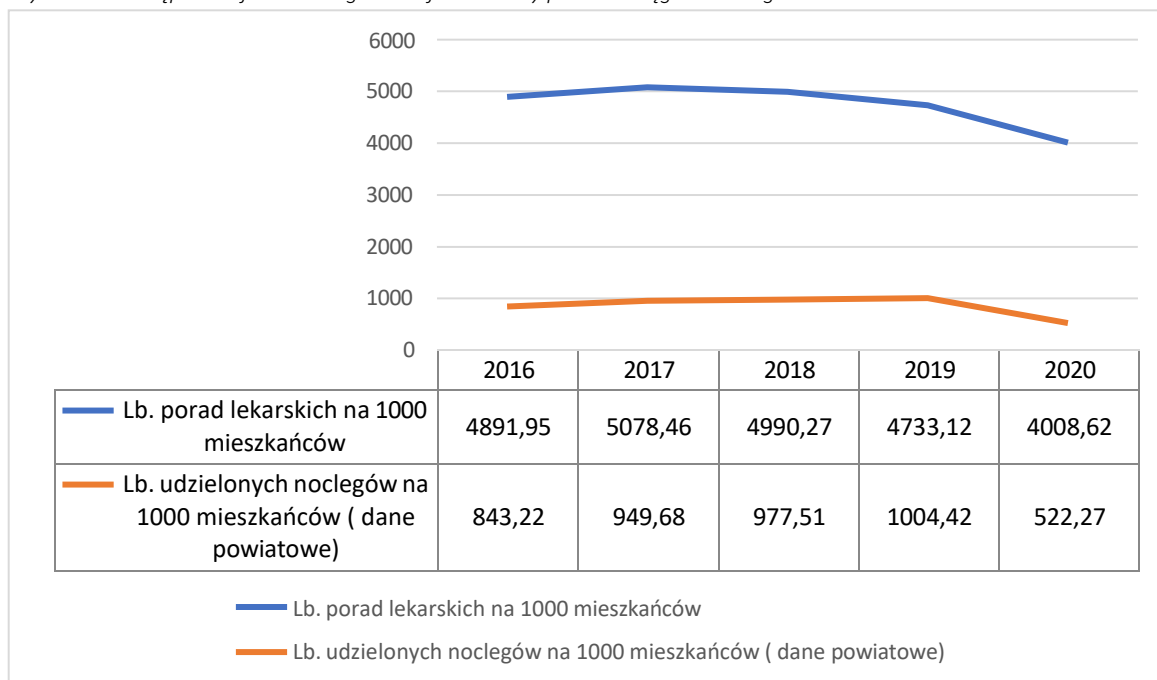
Zasadniczym czynnikiem społecznym warunkującym dobrostan oraz stopień poczucia bezpieczeństwa zdrowotnego społeczności jest poziom kapitału ludzkiego. W Polsce rok 2007 można uznać za początek okresu wzmożonych inwestycji w kapitał ludzki. Zauważalna była znaczna skala działań podjętych w tym okresie, będących działaniami celowymi, mającymi przynieść efekt w postaci rozwoju ilościowego i jakościowego kapitału ludzkiego w Polsce. Znaczące fundusze przeznaczone na ten cel również stanowiły o tym jak niezwykle ważna w swej skali jest ta interwencja państwa w strukturę społeczną. W roku 2017 nie można było stwierdzić wyraźnego oraz jednoznacznie pozytywnego wpływu tych inwestycji na poziom kapitału ludzkiego wyrażony przy użyciu wskaźnika syntetycznego Ze względu na jakość i poziom kapitału ludzkiego najwyższe wyniki osiąga w latach 2007–2017 województwo mazowieckie z wartością 0,86 wskaźnika w 2017 r., na drugim miejscu województwo małopolskie z wartością 0,67 wskaźnika w 2017 roku.

Pozostałe województwa (lubuskie, łódzkie, opolskie, podlaskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie) znajdują się w bliskiej odległości od średniej.

W powiecie wągrowieckim wskaźnik kapitału ludzkiego jest niski, czego wyrazem są m.in. roszczeniowe postawy pacjentów w relacjach z pracownikami systemu ochrony zdrowia, kontestowanie rzeczywistości ekonomiczno-prawnej oraz powszechne negowanie zasad i procedur wprowadzonych w związku z ogłoszonym stanem epidemii.

Dostępność i jakość usług medycznych oraz dostępność do infrastruktury noclegowej w powiecie wągrowieckim na przestrzeni ostatnich 5 lat wykazuje tendencję malejącą.

Wykres 27. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury powiatu wągrowieckiego w latach 2016 - 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL

Szczegółowo w rozbiciu na poszczególne usługi w tym np. miejsca noclegowe w hotelach, wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca lub stosunek liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury

	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika 2020/2016
Liczba podmiotów gospodarczych świadczących usługi na 1000 mieszkańców	74,29	75,09	77,27	80,06	82,94	111,66
Miejsca noclegowe w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)	2,13	2,13	2,12	2,12	2,12	99,53
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)	65,50	65,60	65,80	65,80	68,10	103,97
Stosunek liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat	65,74	73,81	78,20			
Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)	95,8	95,6	96,0	95,6	95,9	100,16
Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca (zł)	125,46	169,54	103,22	113,53	130,47	103,99
Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca (zł)	115,21	119,93	158,17	222,89	152,03	131,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRL

Analizując powyższą tabelę można zauważyć w 2019r. wzrost wydatków na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadający na 1 mieszkańca oraz ich gwałtowny spadek w 2020r. Powolny wzrost wykazują wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca oraz stosunek liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat oraz odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej. Na stałym poziomie jest współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych i liczba miejsc noclegowych w hotelach.

4.5.2. Zalety i wady zamieszkiwania w powiecie wągrowieckim - wyniki przeprowadzonych badań

Ogólnie z przeprowadzonych badań wśród mieszkańców wynika, że ponad połowa spośród 313 badanych respondentów twierdzi, że **powiat wągrowiecki jest dobrym miejscem do życia**. Jako mocne strony zamieszkiwania w powiecie wymieniają:

- region atrakcyjny pod względem historycznym, przyrodniczym, region rozwijający się z perspektywami, bliskość jezior lasów i rzek, czyste powietrze, mało uciążliwego przemysłu, cisza i spokój, przyroda jest dużym potencjałem do wykorzystania
- spokój, dostęp do obcowania z naturą, sprawne drogi, rosnąca sieć dróg rowerowych, tańsze usługi niż w miastach powiatowych, tańsze życie, mieszkania

tańsze niż w dużych aglomeracjach, bliskie relacje w lokalnych sklepach czy punktach usługowych, wielość i różnorodność sklepów i punktów usługowych,

- bardzo dobre położenie geograficzne, miejsca do aktywnego spędzania wolnego czasu, dostęp do Internetu, linia kolejowa i autobusowa pozwalająca na przemieszczanie się do innych miast (w tym do Poznania), dobry transport publiczny, możliwość szybkiego przemieszczania się po mieście i okolicy

- możliwość uczestniczenia przez dzieci w zajęciach pozalekcyjnych, dostęp do parków i placów zabaw, ciekawych spotkaniach i wyjazdach, dostępność do szkół ponadgimnazjalnych, dostęp do bibliotek, bliskość rodziny i przyjaciół,

- bardzo dobre miejsce na szczęśliwe dzieciństwo i późną starość, obszar związany z turystyką i szeroko rozumianą rekreacją,

Do wad i słabych stron zamieszkiwania w powiecie wągrowieckim należy:

- bardzo zły stan dróg, niezadowalająca komunikacja miejska, słaba sieć powiązań kolejowych, brak transportu publicznego między gminami powiatu i z innymi powiatami,

- brak miejsc pracy, niskie zarobki, brak pomysłu na zatrzymanie osób młodych, brak pracy dla osób o wykształceniu zawodowym i wyższym, brak wyspecjalizowanych zakładów pracy;

- słaba oferta kulturalna i edukacyjna, mało imprez ogólnodostępnych dla ludzi młodych, brak miejsc w żłobkach i przedszkolach, brak oferty zagospodarowania czasu wolnego, brak ścieżek rowerowych, brak oferty turystycznej i sportowej, niska jakość szkolnictwa ponadpodstawowego, brak oferty dodatkowych zajęć dla dzieci z obszarów wiejskich, ograniczona oferta szkół średnich;

- zaniedbywanie stanu zabytków np. pałaców oraz brak ich promocji w ofertach kulturalnych i turystycznych, betonoza na rynku;

- słaba opieka zdrowotna oferowana przez szpital wągrowiecki, mała liczba przychodni i ograniczony dostęp do specjalistów, brak specjalistycznej i fachowej opieki medycznej powiatowego szpitala oraz jego zła renoma;

- miasto turystyczne, które aspiracje ma duże ale nie inwestuje w turystykę np. plaża miejska, promenada nad rzeką, brak Orlika dla dzieci pomiędzy rzekami na tzw. Starówce;

- brak wody (susza), zły stan powietrza, śmieci na ulicach, w lasach itd.; zanieczyszczenie i nadmierna eutrofizacja wód; wrybienie jezior i rzek - rabunkowa gospodarka rybacka; rabunkowa gospodarka leśna;

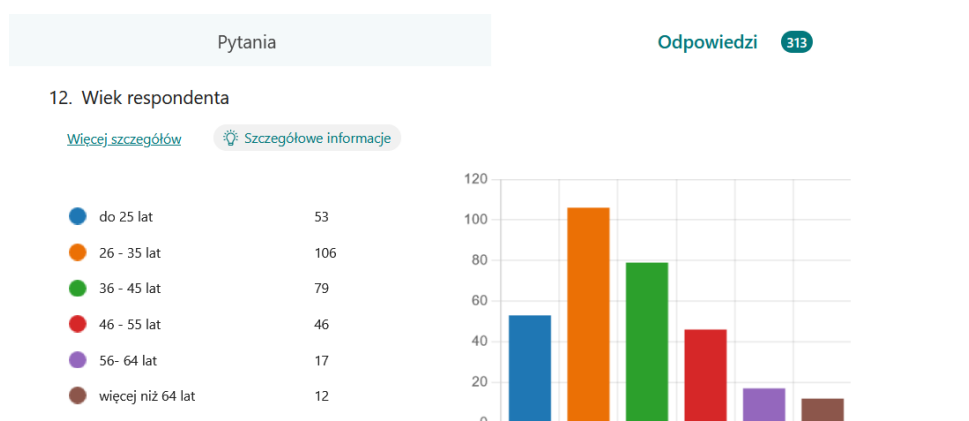
- brak wystarczającego zaangażowania osób zajmujących wyższe stanowiska w powiecie w życie społeczeństwa, brak chęci zrozumienia, izolowanie się, urzędnicy mają za dużo do powiedzenia i z chęcią robiliby tylko pod górkę, czas rozpatrywania wniosków wydłużony maksymalnie, drogie opłaty za śmieci, wodę, podatki za grunt;

- brak mieszkań, brak miejsc parkingowych, drożyzna: mieszkania i usługi;

- nic się nie dzieje w tym mieście, jest nudno, nieuprzejmi i złośliwi mieszkańcy, postępujące zubożenie społeczeństwa; wysokie bezrobocie w porównaniu do reszty regionu/kraju, wspieranie patologii i nierobów kosztem uczciwie pracujących ludzi.

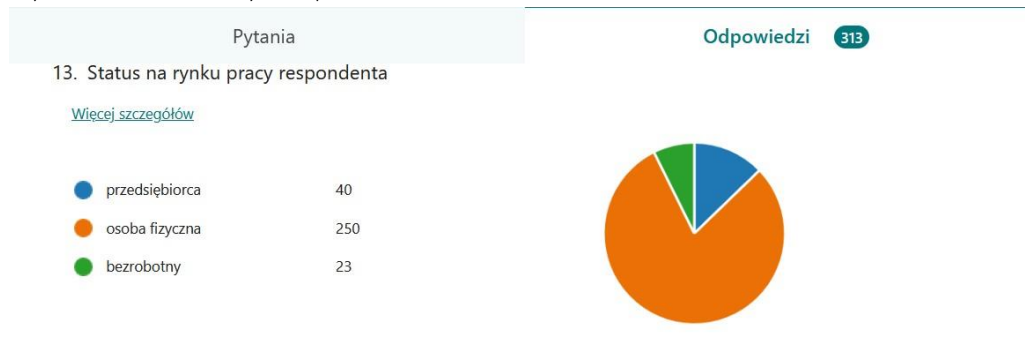
Badania mieszkańców przeprowadzono w maju 2022r., wzięło w nich udział 313 respondentów w tym 170 kobiet i 143 mężczyzn. Przeważająca liczba osób w wieku 26-35 lat. Wiek respondentów i ich status przedstawiono poniżej.

Wykres 29. Struktura wiekowa badanych respondentów

Źródło: badania własne mieszkańców, maj 2022r.

Wykres 30. Status badanych respondentów

Młodzież z powiatu wągrowieckiego najbardziej w życiu ceni sobie dom i rodzinę 244 respondentów tj. 66,6% (wśród badanych było 173 kobiety i 163 mężczyzn), następnie znajomych i przyjaciół 188 osób, tj.55,9% dalej: dobrobyt i stabilność finansową 175 osoby - 52% oraz spokojne życie bez kłopotów 143 osoby - 42,5% a także pracę zgodną z zainteresowaniami 110 osób, 32,7%.

Najmniej ważne dla nich jest bycie społecznikiem oraz życie i służba dla ważnych idei społecznych, religijnych lub politycznych.

4.6. Podsumowanie

4.6.1. Słabe i mocne strony

Mocne strony

- Różnorodność istniejących form pomocy społecznej (finansowa, pozafinansowa)
- Istniejąca infrastruktura społeczna.
- Poprawiająca się sytuacja majątkowa mieszkańców
- Rozwinięty system pomocy społecznej, w tym rozwijający się system rodzinnej pieczy zastępczej, doświadczona kadra pomocy zastępczej.

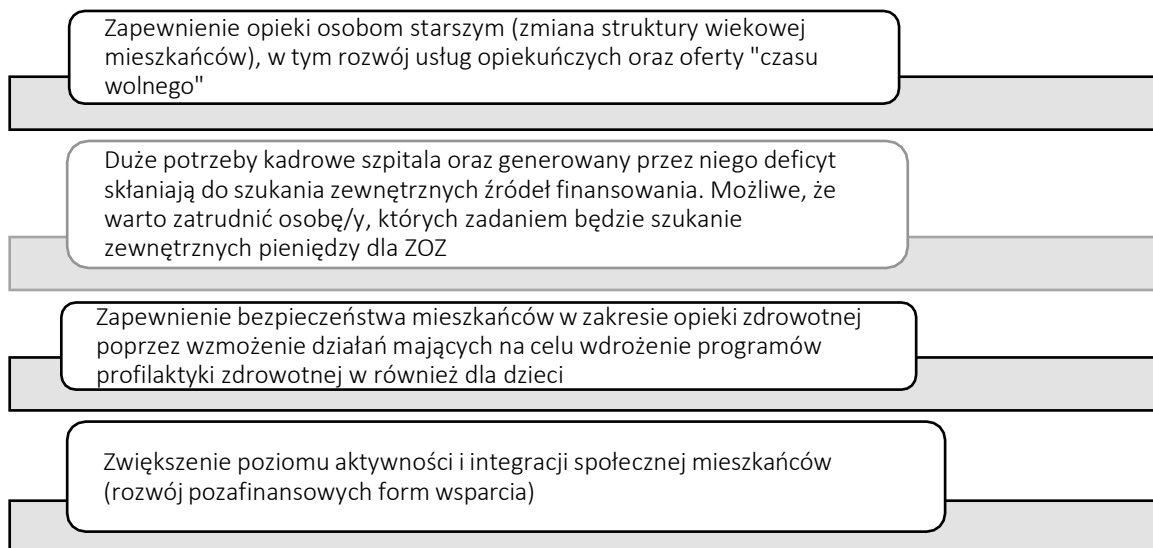

Słabe strony

- Brak specjalistów zwłaszcza w zakresie najczęściej występujących w powiecie chorób: układu krążenia, nowotworów, układu oddechowego.
- **Wzrastający problem otyłości dzieci i młodzieży w wieku szkolnym i wynikających z niej chorób, konieczność wprowadzenia działań profilaktycznych oraz wczesna diagnoza, pomoc medyczna i terapeutyczna.**
- Brak profilaktyki w zakresie zdrowotnym w szczególności dzieci z otyłością (uświadamianie rodziców).
- Nieadekwatne kierunki kształcenia zawodowego w porównaniu do sygnalizowanych przez pracodawców potrzeb.

4.6.2. Wyzwania rozwojowe

Rysunek 3: Wyzwania rozwojowe Powiatu wągrowieckiego – „Sfera Społeczna”

5. POTENCJAŁ INSTYTUCJONALNY

Istotnym aspektem wpływającym na rozwój powiatu wągrowieckiego jest potencjał instytucjonalny, oparty na odpowiednich strukturach organizacyjnych, kompetentnych i sprawnych urzędnikach, a także mechanizmach zapewniających właściwe wykorzystanie zasobów. Najistotniejszym z zasobów powiatu są ludzie, ich kompetencje i postawy. Nie bez znaczenia dla rozwoju powiatu pozostają również zasoby finansowe umożliwiające prowadzenie działań rozwojowych.

5.1. Organizacja Starostwa Powiatowego w Wągrowcu

Powiat wągrowiecki powstał 1 stycznia 1999 roku w wyniku reformy samorządowej, jednak tradycje struktur powiatowych są w regionie wągrowieckim znacznie starsze – Wągrowiec pełnił rolę stolicy powiatu w okresie międzywojennym oraz w czasach PRLu do roku 1975. Obecnie należy do grona 35 powiatów woj. wielkopolskiego – jako jeden z największych powiatów Wielkopolski, zajmuje powierzchnię 1040,8 km.2. W skład powiatu wągrowieckiego wchodzi 7 gmin:

- 1 gmina miejska Wągrowiec
- 2 gminy miejsko-wiejskie: Gołańcz i Skoki
- 4 gminy wiejskie: Damasławek, Mieścisko, Wapno oraz Wągrowiec

Mieszkańcy powiatu podejmują rozstrzygnięcia w głosowaniu powszechnym – poprzez wybory i referendum powiatowe – lub za pośrednictwem organów powiatu, do których należą:

- 1) Rada Powiatu (RP) – organ stanowiący i kontrolny powiatu; w skład RP wchodzi obecnie 19 osób. Funkcję Przewodniczącego RP pełni obecnie Małgorzata Osuch zaś Wiceprzewodniczących: Krystyna Urbaniak i Andrzej Banaszyński.
- 2) Zarząd Powiatu (ZP) – organ wykonawczy powiatu; w skład ZP wchodzi obecnie 5 osób. Funkcję Przewodniczącego ZP pełni Tomasz Kranc, a Wiceprzewodniczącego - Michał Piechocki.

Należy zaznaczyć, że w poprzedniej kadencji panowie również kierowali ZP - na odwróconych pozycjach.

Działalność organów powiatu jest jawna. Ograniczenia jawności mogą wynikać wyłącznie z ustaw. Jawność działań organów powiatu obejmuje w szczególności prawo obywateli do uzyskiwania informacji, wstępu na sesje Rady Powiatu i posiedzenia jej komisji, a także dostępu do dokumentów wynikających z wykonywania zadań publicznych, w tym protokołów posiedzeń organów powiatu i komisji Rady Powiatu.

Wicestarosta oraz członkowie Zarządu wybierani są przez Radę Powiatu na pięcioletnią kadencję, na wniosek Starosty, zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy ustawowego składu Rady, w głosowaniu tajnym. Zarząd Powiatu wykonuje uchwały Rady Powiatu i zadania powiatu określone przepisami prawa, do których w szczególności należą:

- przygotowanie projektów uchwał Rady
- wykonywanie uchwał Rady
- gospodarowanie mieniem powiatu
- wykonywanie budżetu powiatu, zatrudnianie i zwalnianie kierowników jednostek organizacyjnych powiatu.

W realizacji zadań Zarząd Powiatu podlega wyłącznie Radzie Powiatu. Zarząd wykonuje zadania przy pomocy Starostwa Powiatowego oraz jednostek organizacyjnych powiatu. W pracach Zarządu Powiatu, z głosem doradczym uczestniczą Skarbnik Powiatu oraz Sekretarz Powiatu.

Przy Radzie Powiatu Wągrowieckiego w kadencji 2028-2023 działa aktualnie 6 Komisji Stałych:

- Komisja Bezpieczeństwa i Komunikacji (w jej skład wchodzi 9 osób)
- Komisja Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki (w jej skład wchodzi 8 osób)
- Komisja Finansów, Obszarów Wiejskich i Strategii Rozwoju Powiatu (w jej skład wchodzi 8 osób)
- Komisja Rewizyjna (w składzie 3 osobowym)
- Komisja Zdrowia, Polityki Społecznej i Rynku Pracy (w jej skład wchodzi 10 osób)
- Komisja Skarg, Wniosków i Petycji (w jej skład wchodzi 4 osoby)

5.2. Zasoby ludzkie i jakość działań urzędu

Na koniec września 2022r. Starostwo zatrudniało 102 pracowników na 98,9 etatach. Starostwo realizuje zadania poprzez pracowników zatrudnionych w 16 wydziałach oraz samodzielnych stanowiskach zadaniowych.

W skład Starostwa Powiatowego w Wągrowcu wchodzi następujące wydziały:

1. Wydział Organizacyjny - w tym:
 - a) Biuro Rady
 - b) Sekretariat Starosty
 - c) Kancelaria Ogólna
2. Wydział Finansów - w tym: Główny Księgowy
3. Wydział Rozwoju, Inwestycji i Transportu Publicznego
4. Wydział Architektury i Budownictwa
5. Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa
6. Wydział Geodezji, Kartografii i Katastru - w tym:
 - a) Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej,
 - b) Kancelaria Geodezyjna
- 6a. Wydział Gospodarki Nieruchomościami
7. Wydział Komunikacji
8. Wydział Oświaty, Kultury i Sportu
9. Wydział Spraw Obywatelskich i Zdrowia
10. Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, w tym:
 - a) Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego
 - b) Pełnomocnik ochrony informacji niejawnych
11. Zespół Radców Prawnych
12. Powiatowy Rzecznik Konsumentów
13. Audytor wewnętrzny
14. Samodzielne stanowisko ds. kontroli
15. Inspektor Ochrony Danych
16. Służba bezpieczeństwa i higieny pracy

Fluktuacja kadr w podstawowych strukturach organizacyjnych starostwa **nie jest wysoka** - mniejsza niż 5% rocznie. Niski stopień rotacji kadr gwarantuje **pamięć instytucjonalną**, co jest istotne z punktu widzenia **ciągłości działań i umiejętności współpracy** wewnątrz urzędu i z mieszkańcami. Kluczowy wpływ na jakość działań Starostwa Powiatowego w Wągrowcu mają **kompetencje i umiejętności**, zarówno merytoryczne, jak miękkie pracowników. Pracownicy Starostwa podnoszą swoje kompetencje podczas szkoleń: obowiązkowych i fakultatywnych (głównie specjalistycznych oraz związanych z budowaniem umiejętności miękkich, w tym zarządczych). Każdy z wydziałów w urzędzie dysponuje rocznym budżetem szkoleniowym. Pracownicy są kierowani na szkolenia przez bezpośrednich przełożonych (lub uczestniczą w nich z własnej inicjatywy, po akceptacji przez kierowników) zgodnie z istniejącymi potrzebami. W Starostwie nie ma planu szkoleniowego, będącego wynikiem badania kompetencji pracowników. W lipcu 2022r. przeprowadzono badanie ankietowe wśród pracowników, w którym udział wzięło 39 osób (załącznik nr 4). Szesnastu pracowników Starostwa

Powiatowego w Wągrowcu spośród 39 badanych średnio 2 razy w roku podnosi swoje kwalifikacje. Natomiast tylko 5 osób 3 razy w roku a 5 - częściej. Wszyscy pracownicy (z wyjątkiem 1 osoby) chcieliby poszerzyć swoje kwalifikacje w zakresie:

- wykonywanych obowiązków, które wykonują choć nie tylko analiza przepisów prawnych ale także ich zastosowanie w praktyce;
- bardziej zaawansowanej obsługi specjalistycznych programów komputerowych używanych w starostwie - w tym programów geodezyjnych;
- zarządzania ryzykiem, oceny ryzyka, realizacji działań zarządczych, oceny kompetencji zawodowych, zarządzania zasobami ludzkimi, relacji w grupie i otoczeniu, itp.;
- szkoleń dziedzinowych z ochrony środowiska, pozwoleń zintegrowanych, spółek wodnych, zamówień publicznych;
- przepisów KPA, przepisów i wiedzy praktycznej z zakresu EGIB, prowadzenia mapy numerycznej;
- konkretnych stanowisk pracy np. Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Wągrowcu /radcy prawnego/ kadr/ przepisów drogowych.

Jakość działań pracowników Starostwa zależy również od umiejętności współpracy i częstotliwości spotkań z kierownictwem urzędu, która wg badanych respondentów jest nieregularna (17 respondentów udzieliło takiej odpowiedzi). Czternastu z nich twierdzi, że takie spotkania odbywają się raz na kwartał a pięcioro, że co najmniej raz na miesiąc. Pracownicy Starostwa Powiatowego w Wągrowcu realnie zastępują się przy realizacji obowiązków, dzielą wiedzę, posiadają doświadczenie pracy w zespołach zadaniowych, międzywydziałowych, powoływanych dla rozwiązywania istotnych problemów lub realizacji ponadstandardowych działań.

5.3. Pozostałe jednostki organizacyjne powiatu wągrowieckiego

5.3.1. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza

Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Wągrowcu łączy działania socjalizacyjne i interwencyjne. Zapewnia dziecku całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia. Przy zaspokajaniu potrzeb Placówka kieruje się w szczególności:

- 1)dobrem dziecka,
- 2)poszanowaniem praw dziecka,
- 3)potrzebą wyrównywania deficytów rozwojowych,

- 4) koniecznością wspierania rozwoju dziecka poprzez umożliwienie kształcenia, rozwój zainteresowań i indywidualizowanie oddziaływań wychowawczych,
- 5) potrzebą działań przygotowujących do samodzielnego życia,
- 6) poszanowaniem praw rodziców wynikających z przepisów prawa rodzinnego, a przede wszystkim prawa do kontaktowania się z dzieckiem,
- 7) potrzebą działań w celu utrzymywania więzi dziecka z rodziną i umożliwienia jego powrotu do rodziny.

Zaspokojenie potrzeb dziecka Placówka realizuje co najmniej na poziomie obowiązującego standardu opieki i wychowania. Całodobowy pobyt dziecka w Placówce powinien mieć charakter przejściowy – do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej, umieszczenia w rodzinie przysposabiającej lub rodzinnej pieczy zastępczej. Placówka działa w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.).

Placówka posiada 14 miejsc z następującym podziałem:

- 1) miejsca socjalizacyjne -10
- 2) miejsca interwencyjne -4

Placówka ma charakter całodobowy i całoroczny.

Do Placówki przyjmowane są dzieci w wieku powyżej 10 roku życia. Umieszczenie dziecka młodszego jest możliwe w wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan jego zdrowia lub dotyczy to rodzeństwa.

Placówkę powołuje i prowadzi powiat wągrowiecki. Organem sprawującym nadzór nad działalnością Placówki, jakością świadczonych usług i zgodnością zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami jest Wojewoda Wielkopolski. Dzieci do Placówki kieruje powiat wągrowiecki za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wągrowcu, po zasięgnięciu opinii dyrektora Placówki.

W Placówce zatrudnieni są pracownicy administracji, wychowawcy, psycholog, pedagog i pracownik gospodarczy – razem jest to 13 osób na 11,25 etatach, z czego 10 osób pracuje bezpośrednio z dziećmi. Na dzień dzisiejszy Placówka spełnia wszelkie wymogi odnośnie infrastruktury, zatrudnienia i opieki określone odpowiednimi przepisami.

5.3.2. Dom Pomocy Społecznej

Dom Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze mieści się w zabytkowym kompleksie budynków, w skład którego wchodzi trzy budynki: Pałac – budynek z częścią administracyjną, rehabilitacją, zapleczem kuchennym, magazynowym oraz jadalnią.

W pozostałych budynkach – oficynach mieszczą się pokoje mieszkańców. W skład kompleksu wchodzi również park z sześcioma stawami. Cały obiekt jest monitorowany, ogrodzony i wyposażony w trzy bramy wjazdowe.

Dom jest placówką stacjonarną, zapewniającą całodobową opiekę mieszkańcom w podeszłym wieku. W Domu Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze przebywa 60 mieszkańców i zatrudnionych jest 35 pracowników.

Zadania realizowane przez placówkę:

- całodobowa opieka nad mieszkańcami,
- organizacja i nadzór nad opieką pielęgniarstwa,
- zabezpieczenie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających,
- usługi w zakresie pracy socjalnej,
- inicjowanie i organizacja różnych form pracy terapeutycznej,
- pomoc w utrzymaniu kondycji fizycznej mieszkańców, rehabilitacja,
- utrzymywanie kontaktu z rodzinami i społecznością lokalną,
- zapewnienie przestrzegania praw mieszkańców.

Kierunki rozwoju/potrzeby inwestycyjne:

1. Rewitalizacja obiektu w celu poprawy jakości usług oraz wizualizacji placówki: (wykonanie elewacji budynków DPS, wymiana pokrycia dachowego, odnowienie schodów, naprawa kamiennych murów, kostki brukowej przy Pałacu oraz ogrodzenia obiektu).

2. Wymiana dwóch wind w oficynach, montaż podjazdu dla osób niepełnosprawnych przy Pałacu.

5.3.3. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii im. Kompanii Gołanieckiej

Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii im. Kompanii Gołanieckiej w Gołanicy to placówka oświatowa, w skład której wchodzi Szkoła Podstawowa Specjalna (klasy IV – VIII) i Szkoła Branżowa I stopnia, kształcąca w zawodach kucharz, mechanik pojazdów samochodowych, monter zabudowy robót wykończeniowych. Ośrodek jest publiczną placówką dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wymagającej specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania oraz specjalistycznej pomocy psychoedukacyjnej, pedagogicznej i socjoterapeutycznej z powodu zagrożenia niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem.

Zadania realizowane przez Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii im. Kompanii Gołanieckiej w Gołanicy:

- Stworzenie wychowankom optymalnych warunków dla ich pełnego rozwoju w zakresie opieki, wychowania, nauczania, terapii i socjoterapii.
- Realizacja programów nauczania, które zawierają podstawę programową kształcenia ogólnego z przedmiotów objętych ramowym planem nauczania.
- Umożliwianie zdobywania wiedzy i umiejętności niezbędnych do uzyskania świadectwa ukończenia szkoły podstawowej oraz do dalszego kształcenia, a także ukończenia Szkoły Branżowej I stopnia i zdobycia kwalifikacji zawodowych.

Liczba nauczycieli i wychowanków: nauczyciele – 12, wychowawcy – 26.

Łączna liczba zatrudnionych nauczycieli i wychowawców wynosi: 38.

Wychowankowie i wychowanki łącznie: 87. Szkoła podstawowa – 60.

Szkoła branżowa I stopnia – 27

Kierunki rozwoju/potrzeby inwestycyjne:

Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii im. Kompanii Gołanieckiej w Gołańczy rozwija się. Świadczy o tym utworzenie Szkoły Branżowej I stopnia, a tym samym stworzenie wychowankom możliwości dalszego kształcenia i zdobycia kwalifikacji zawodowych w trzech zawodach: kucharz, mechanik pojazdów samochodowych i monter zabudowy robót wykończeniowych. Rozwój placówki i powodzenie w naborach uczniów/wychowanków do poszczególnych szkół w najbliższych latach wiązać się będzie z zapewnieniem jej konkurencyjności na rynku edukacyjnym szkół specjalnych, dlatego konieczne będzie doposażenie placówki o kolejne pracownie, sale lekcyjne i hale. Kontynuowane będą szeroko zakrojone działania związane z promocją placówki.

5.3.4. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Antoniewie

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Antoniewie jest placówką oświatową, publiczną i resocjalizacyjną. W Ośrodku funkcjonują następujące szkoły:

- Szkoła Podstawowa Specjalna – klasa VII, VIII
- Czteroletnie Liceum Ogólnokształcące Specjalne
- Trzyletnia Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna w zawodach kucharz, stolarz.

W placówce przebywa młodzież niedostosowana społecznie w wieku od 10 do 18 roku życia (zgodnie z Ustawą o wspieraniu resocjalizacji z 2022 r).

Do ośrodka młodzież kierowana jest na podstawie postanowień sądów i wskazań Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie.

Ośrodek jest koedukacyjny, może w nim przebywać 108 wychowanków (72 chłopców, 36 dziewcząt). Jedynym czynnikiem decydującym o naborze wychowanków jest oferta edukacyjna ośrodka.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy jest placówką nieferyjną, sprawującą całodobową opiekę nad młodzieżą. Wychowankowie mogą korzystać z przepustek i wyjazdów na ferie wyłącznie za zgodą właściwych sądów rejonowych (według miejsca zamieszkania).

Kierunki rozwoju/potrzeby inwestycyjne:

1. Wymiana stolarki okiennej w budynku szkolno – administracyjnym i na Sali gimnastycznej
2. Renowacja boisk sportowych
3. Wymiana pokrycia dachowego na wieżycze nr 2 w budynku internackim nr 3.
4. Wymiana istniejącej wewnętrznej sieci wodociągowej na nową.
5. Remont budynku gospodarczego na obiekcie sportowym.
6. Prace renowacyjne zabytkowej bramy wjazdowej wymiana uszkodzonych płyt piaskowca.
7. Wymiana nawierzchni z płyt betonowych ułożonych wokół dziedzińca na kostkę brukową.
8. Remont łazienek w budynkach internackich znajdujących się na piętrze.

5.3.5. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Wągrowcu

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka jest placówką kształcenia dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym oraz ze sprzężonymi niepełnosprawnościami. W skład Ośrodka wchodzi:

- 8-letnia szkoła podstawowa,
- 3-letnia szkoła przysposabiająca do pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i ze sprzężonymi niepełnosprawnościami,
- internat.

Głównym zadaniem tej Placówki jest kształcenie, wychowanie i przygotowanie do życia dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie na miarę ich możliwości poprzez **przygotowanie ich do dalszego etapu** kształcenia a także aktywnego i odpowiedzialnego **uczestniczenia w społeczeństwie**.

Ośrodek zapewnia akceptację każdemu uczniowi i wychowankowi niezależnie od jego wyglądu, pochodzenia, stanu intelektualnego i statusu materialnego oraz stwarza warunki do kompensacji braków ucznia poprzez rozwój zainteresowań i jego mocnych stron.

W roku szkolnym 2022/2023 w Placówce uczy się 98 uczniów (80% z powiatu wągrowieckiego). W internacie mieszka 27 wychowanków. W placówce jest zatrudnionych 42 nauczycieli.

Kierunki rozwoju/potrzeby inwestycyjne:

Placówka jest zlokalizowana w dwóch punktach na terenie miasta Wągrowca. Pierwszy to budynek przy ul. Janowieckiej 22 (dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim). Drugi punkt to wynajmowane pomieszczenia w Bursie nr 1 przy ul. Kcyńskiej 48 (uczą się tam dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, w nim mieści się również internat oraz dyrekcja i administracja Ośrodka).

W żadnym z tych miejsc nie ma bazy sportowej, brak boisk i sali gimnastycznej, nie ma też wystarczającej ilości pomieszczeń aby proces kształcenia i wychowania odbywał się w prawidłowy sposób.

Jednym z kierunków rozwoju ośrodka jest **szkoła dobrych relacji między uczniami, nauczycielami a dziećmi, a także ich rodzicami**. Sieć wzajemnych kontaktów i wsparcia tworzy dobry klimat do nauki, wzmacnia motywację, a w końcu przekłada się na lepsze osiągnięcia uczniów. By to osiągnąć należy zainwestować w rozwój bazy szkoły.

Dobra organizacja procesu kształcenia, wychowania i opieki powiązana jest z dobrze wyposażoną szkołą. Aby proces kształcenia i wychowania odbywał się w prawidłowy sposób niezbędne jest nieustanne tworzenie odpowiednich i bezpiecznych warunków do pracy, dlatego ogromnie ważne byłoby zbudowanie **Kompleksu** zawierającego:

- oddziały szkoły podstawowej,
- oddziały Szkoły Przystosowanej do Pracy,
- Internat,
- zespoły wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka (są w statucie Placówki)

oraz w planach :

- przedszkole,
- oddziały zajęć rewalidacyjno – wychowawczych,
- oddziały Branżowej Szkoły I Stopnia.

Jednym z celów rozwojowych Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego jest **utworzenie kompleksu budynków**, który byłby wyposażony we wszystko to co jest niezbędne do funkcjonowania tego typu placówki oświatowej, czyli zapewnienie:

- ✓ sal lekcyjnych dla wszystkich oddziałów klas I – VIII SP i I-III SPdP,
- ✓ sal do prowadzenia zajęć rewalidacyjnych,
- ✓ sal do zajęć gimnastyki korekcyjnej,
- ✓ kuchni,
- ✓ pracowni tematycznych: pracownia krawiecka (wyposażona w maszyny do szycia), pracownia stolarska, pracownia florystyczna,
- ✓ sal gimnastycznych,
- ✓ zapewnienie gabinetu dla: pielęgniarki szkolnej, pedagoga, psychologa, logopedy, dyrektora i wicedyrektorów,
- ✓ sali na archiwum szkolne,
- ✓ internatu: pokoje z łazienkami, pokój wychowawców, gabinet kierownika internatu, kuchnia, duża świetlica, miejsca wyciszeń, izolatki, pracownie grupowe- przestrzenne
- ✓ miejsc do wypoczynku (ławki, plac zabaw),
- ✓ ogrodu przyszkolnego - do uprawy ziół, sadu i warzyw,
- ✓ stołówki dla uczniów i wychowanków internatu,
- ✓ magazynów,
- ✓ garażu.

Kierunki rozwoju to utworzenie Branżowej Szkoły I Stopnia prowadzącej oddziały wielozawodowe zapewniające kształcenie w systemie dualnym:

- 1) kształcenie ogólne w szkole
- 2) praktyczna nauka zawodu u pracodawcy

lub np. kształcenie w kierunku:

Kucharz - z praktyczną nauką zawodu organizowaną w szkole

Cukiernik - z praktyczną nauką zawodu organizowaną w szkole

Czas trwania nauki w szkole branżowej wynosi 3 lata.

Ukończenie nauki w szkole umożliwia uzyskanie świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie nauczonym w branżowej szkole.

W szkole mogłyby funkcjonować 2 typy oddziałów:

- 1) uczniów niebędących młodocianymi pracownikami,
- 2) uczniów - młodocianych pracowników, dla których szkoła organizuje wyłącznie kształcenie ogólne.

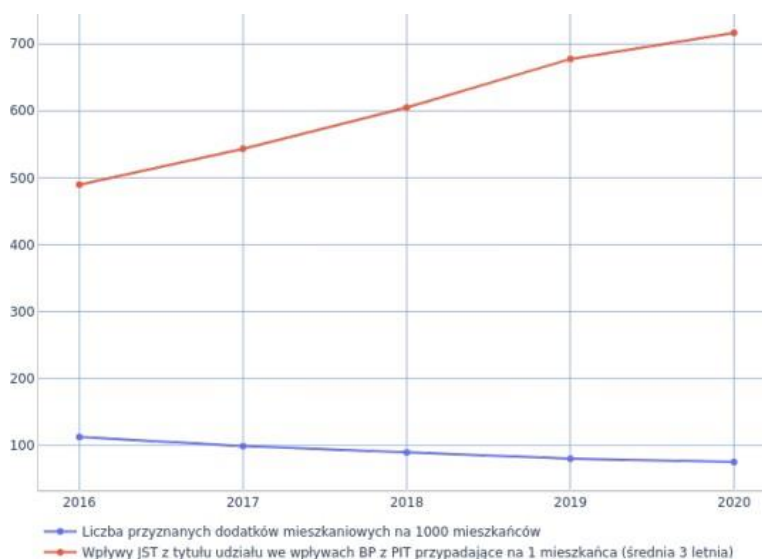
5.4. Zasoby finansowe

5.4.1. Sytuacja finansowa

Sytuacja materialna mieszkańców powiatu wągrowieckiego na przestrzeni 5 lat (2016-2020) badana liczbą przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców przedstawia tabela nr 27 wraz z wykresem. Wskaźnik ten prezentuje wielkość grupy mieszkańców gminy w najtrudniejszej sytuacji materialnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Chodzi np. o problemy w opłaceniu kosztów mieszkaniowych mieszkańców gminy w najtrudniejszej sytuacji materialnej.

Tabela 28. Sytuacja materialna mieszkańców

	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika 2020/2016
Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców	112	98	89	80	75	66,67
Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3 letnia)	489,6	543,3	605,1	677,6	716,8	146,40

Źródło: <https://analizy.monitorrozwaju.pl>

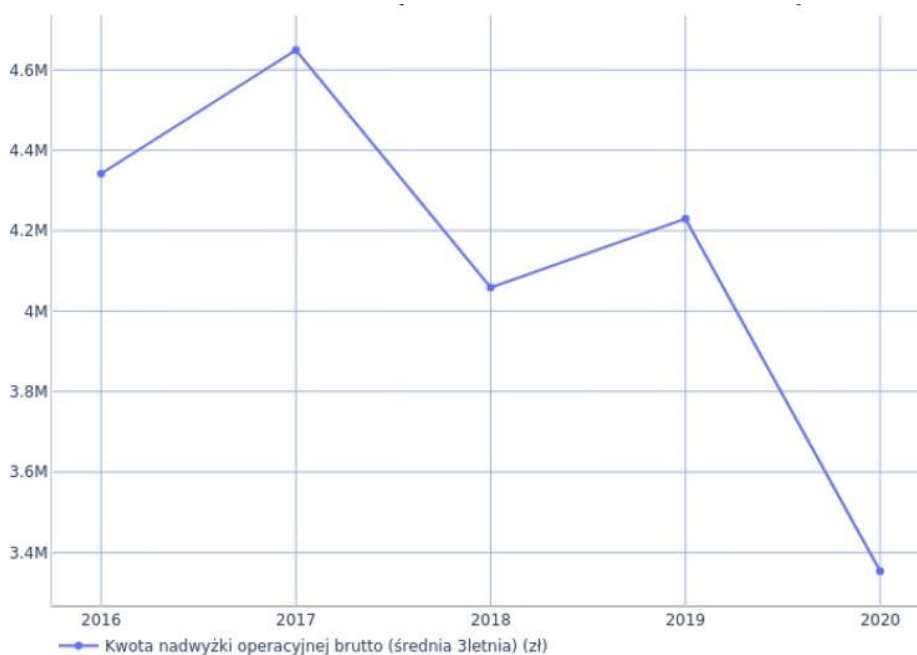
Jak widzimy powyżej liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych maleje a dochody wzrastają. Świadczy to o dobrej sytuacji finansowej mieszkańców. Jednakże rok 2022 może tę sytuację zmienić (wojna w Ukrainie, wysokie ceny energii, brak węgla, wzrastająca inflacja).

5.4.2. Zdolność finansowa rozwoju

Stan finansów lokalnych w powiecie wągrowieckim przedstawia poniższy wskaźnik, który prezentuje średni poziom nadwyżki operacyjnej¹⁴ (bieżącej) w okresie 3 lat.

Tabela 29. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwojem)

	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika 2020/2016
Kwota nadwyżki operacyjnej brutto (średnia 3letnia) (zł)	4 341 920,03	4 649 151,90	4 058 768,99	4 229 734,14	3 353 206,96	77,23

Źródło: <https://analizy.monitorrozwaju.pl>

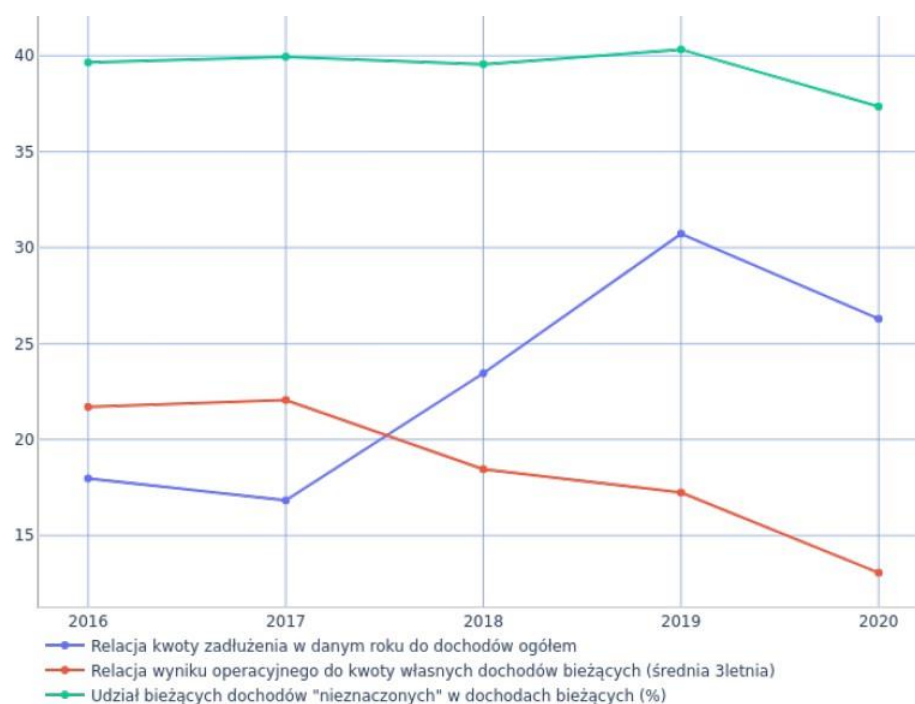
¹⁴ Przez nadwyżkę operacyjną rozumie się dodatnią różnicę między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. Ujemna wartość świadczy o tym, że w analizowanym okresie nie osiągnięto nadwyżki operacyjnej tzn. dochody bieżące były niższe od wydatków bieżących.

W badanym okresie diagnostycznym powiat wągrowiecki generował nadwyżkę operacyjną w wysokości ok.4 mln. zł rocznie (wartość nadwyżki operacyjnej wahała się w okresie 2016-2020). Wygenerowane nadwyżki operacyjne w badanym okresie pozwalały na spłatę długu powiatu wągrowieckiego i finansowanie inwestycji.

Widoczne staje się jednak, że kwota nadwyżki operacyjnej z roku na rok topnieje. Dynamika wprowadzenia tego spadku nie jest zatrważająca, jednakże nadwyżka się uszczupla.

Tabela 30. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwojem).

	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika 2020/2016
Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem	17,97	16,83	23,46	30,73	26,29	146,28
Relacja wyniku operacyjnego do kwoty własnych dochodów bieżących (średnia 3letnia)	21,7	22,1	18,5	17,2	13,1	60,19
Udział bieżących dochodów "nieznaczonych" w dochodach bieżących (%)	39,7	40,0	39,6	40,3	37,4	94,20

Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl>

Powyżej znajduje się analiza trzech wskaźników:

- Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem¹⁵

¹⁵ Wskaźnik informuje o stopniu pokrycia kwoty długu dochodami ogółem budżetu JST. Do 2013 r. włącznie był to wskaźnik ustawy określający maksymalny limit zadłużenia JST.

- Relacja wyniku operacyjnego do kwoty własnych dochodów bieżących (średnia 3letnia)¹⁶
 - Udział bieżących dochodów "nieznaczonych" w dochodach bieżących (%)¹⁷
- Wszystkie trzy wskaźniki od 2019 roku wykazują tendencję spadkową.

5.5. Podsumowanie

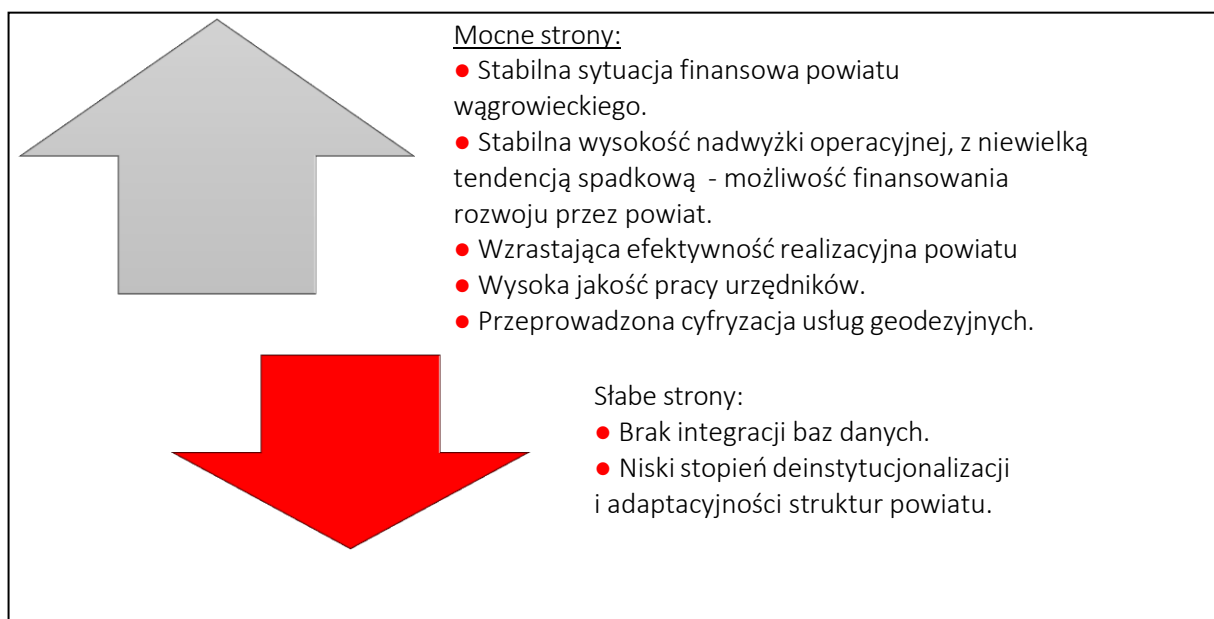
5.5.1. Słabe i mocne strony

Analiza danych pozwoliła na określenie słabych i mocnych stron oraz identyfikację wyzwań rozwojowych w obszarze „Potencjał instytucjonalny”.

16 Wartość nadwyżki operacyjnej brutto (różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi) do własnych dochodów bieżących. Ujemna wartość wskaźnika świadczy o tym, że w analizowanym okresie nie osiągnięto nadwyżki operacyjnej, tzn. dochody bieżące były niższe od wydatków bieżących. Im wyższa wartość wskaźnika, tym większa część dochodów bieżących pozostaje w dyspozycji JST tym więcej środków może być przeznaczone na spłatę aktualnego zadłużenia oraz na wydatki majątkowe. Pożądanym jest wzrost wskaźnika. Incydentalnie zdarzają się przypadki ujemnych wartości wskaźnika wówczas należy przeanalizować wskaźniki w dłuższym okresie oraz zidentyfikować przyczyny przekroczenia wydatków bieżących ponad dochody bieżące.

17

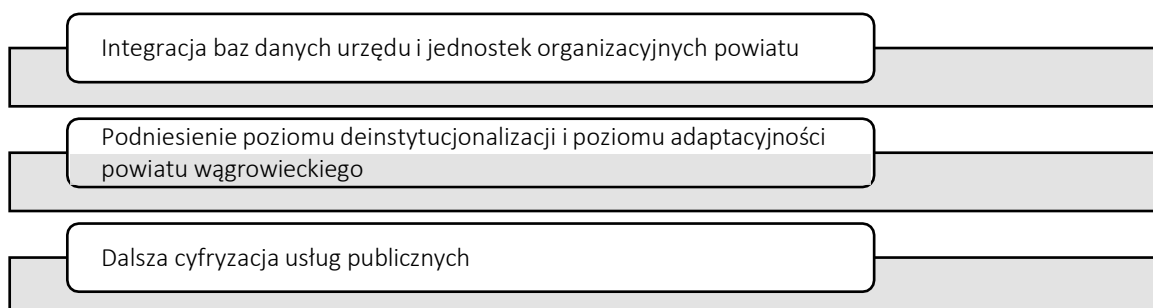
Wskaźnik prezentuje relację dochodów bieżących, które nie są dochodami znaczone do kwoty dochodów bieżących. Przez dochody "nieznaczone" należy rozumieć takie dochody, które co do zasady nie mają wskazanego konkretnego przeznaczenia (inne niż dotacje, oświatowa część subwencji ogólnej). Tym samym wskaźnik prezentuje poziom samodzielności JST w zakresie dochodów bieżących. Pożądanym jest wzrost wskaźnika, ponieważ oznacza, że wzrastają możliwości JST w zakresie generowania nadwyżki operacyjnej, a tym samym wzrasta potencjał finansowy JST

5.5.2. Wyzwania Rozwojowe

Wyzwania rozwojowe określone na podstawie słabych i mocnych stron powiatu wągrowieckiego w obszarze „Potencjał instytucjonalny” prezentuje schemat poniżej.

Rysunek 4: Wyzwania rozwojowe powiatu wągrowieckiego – „Potencjał instytucjonalny”

Źródło: Opracowanie własne

6. Załączniki

Załącznik nr 1 Badania ankietowe mieszkańców – wyniki zbiorcze.

Załącznik nr 2 Badania ankietowe młodzieży – wyniki zbiorcze.

Załącznik nr 3 Badanie ankietowe liderów – wyniki zbiorcze.

Załącznik nr 4 Badanie ankietowe pracowników -wyniki zbiorcze

UWAGA: Załączniki stanowią integralną część niniejszego Raportu diagnostycznego, który jest załącznikiem nr 1 do Programu Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030”.

Badanie opinii mieszkańców Powiatu Wągrowieckiego

313

Odpowiedzi

11:29

Średni czas ukończenia

Aktywny

Stan

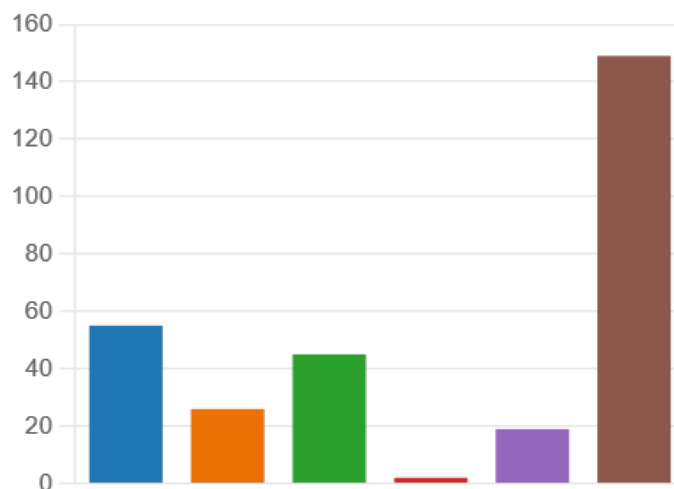
1. Czy według Ciebie Powiat Wągrowiecki jest dobrym miejscem do życia?

 raczej tak	130
 zdecydowanie tak	45
 trudno powiedzieć	75
 raczej nie	51
 zdecydowanie nie	10

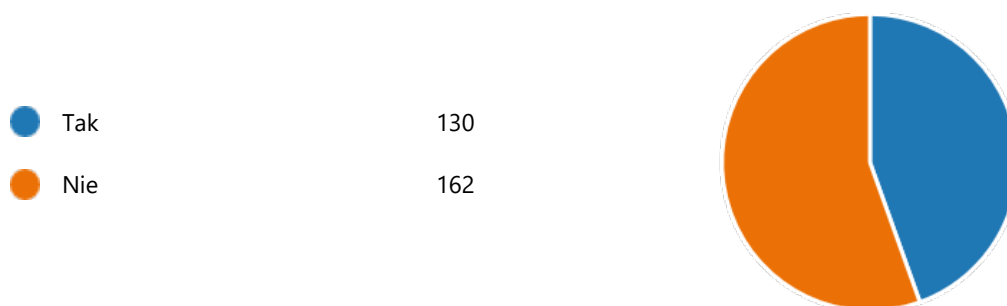

2. Czy obszar Powiatu Wągrowieckiego jest przyjazny do prowadzenia własnej działalności gospodarczej pod kątem:

 dostępność gruntów i nierucho...	55
 możliwości pozyskania pracowni...	26
 niskich kosztów prowadzenia dz...	45
 ulg podatkowych dla mieszkańc...	2
 współpracy z samorządem teryt...	19
 nie jest przyjazny do prowadzen...	149

3. Czy lokalni przedsiębiorcy korzystają z pomocy/współpracy z władzami samorządowymi w celu uzyskania wsparcia finansowego/doradczego?

4. Jak oceniasz poszczególne elementy infrastruktury i oferty terenu, który zamieszkujesz?

Dokonaj oceny każdej wymienionej poniżej kategorii w oparciu o skalę:

Bardzo źle 1 pkt.

Źle - 2 pkt.

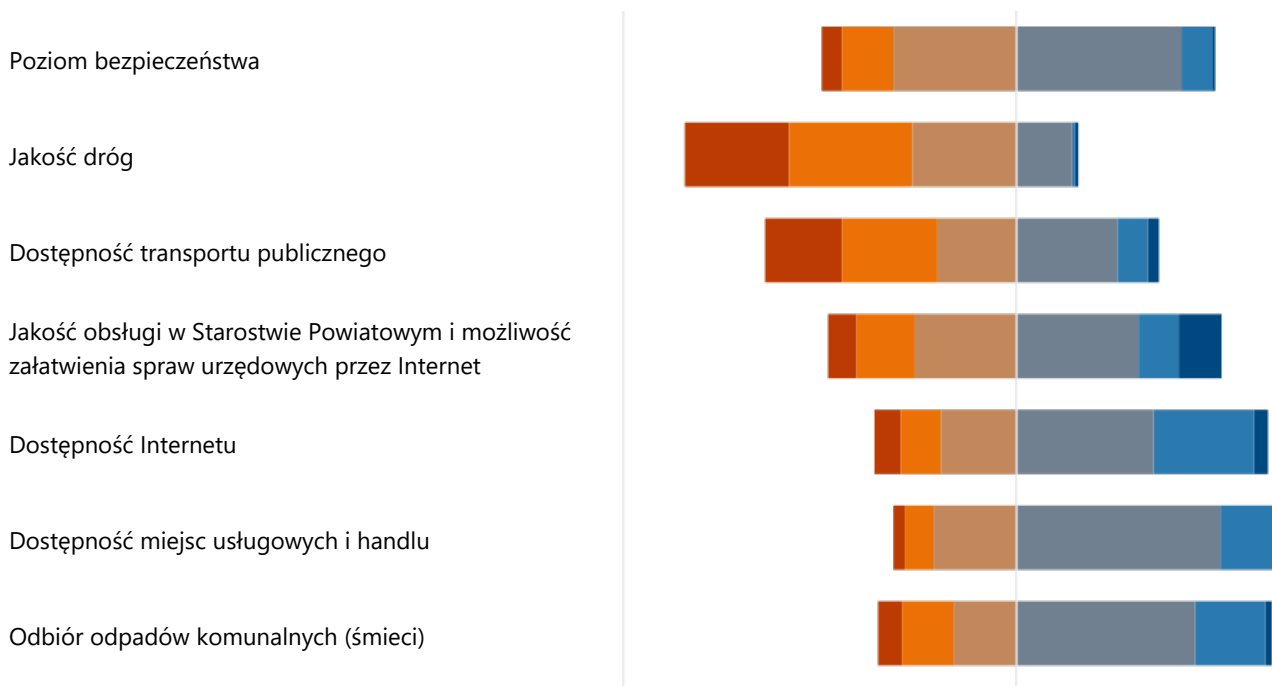
Ani dobrze, ani źle - 3 pkt.

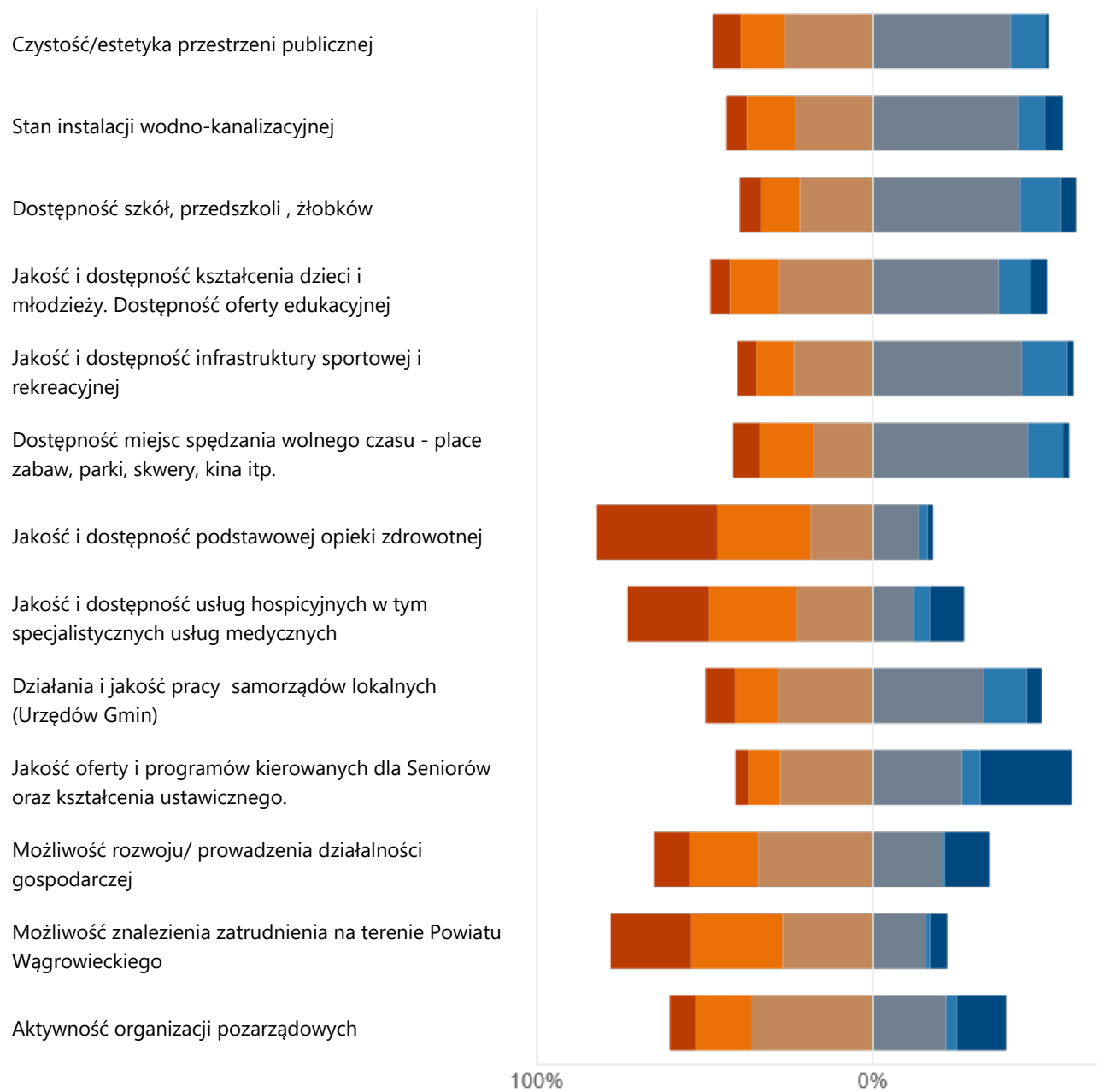
Dobrze - 4 pkt.

Bardzo dobrze - 5 pkt.

Brak odpowiedzi - 0 pkt.

■ Bardzo źle
 ■ Źle
 ■ Ani dobrze, ani źle
 ■ Dobrze
 ■ Bardzo dobrze
 ■ Brak odpowiedzi

5. Gdzie najczęściej korzysta Pan/i z poniższych usług?

■ w gminie w której mieszkam
 ■ w innej gminie obszaru Powiatu Wągrowieckiego
 ■ w Poznaniu
■ w Bydgoszczy
 ■ w Pile
 ■ w innej miejscowości

Zakupy w sieciach handlowych, większych sklepach, hurtowniach

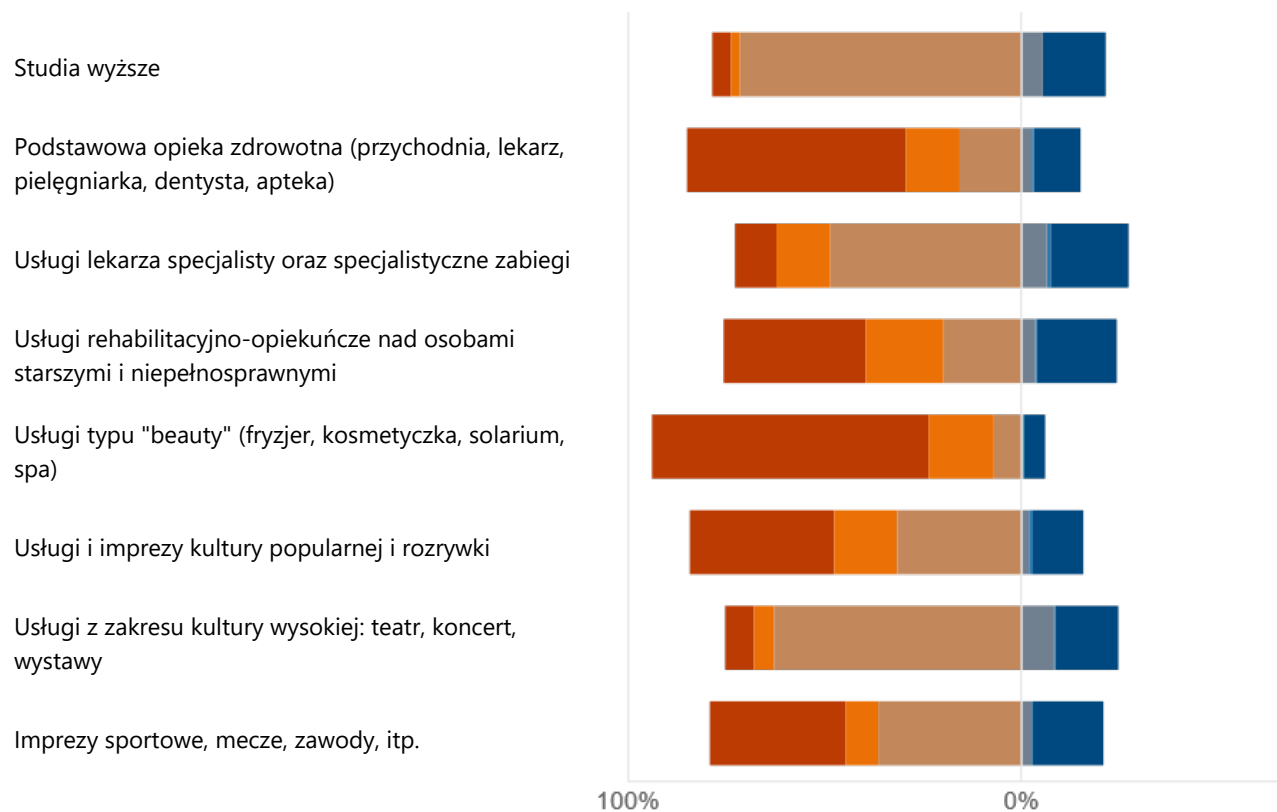

Edukacja podstawowa dzieci i opieka nad dzieckiem (przedszkole, żłobek)

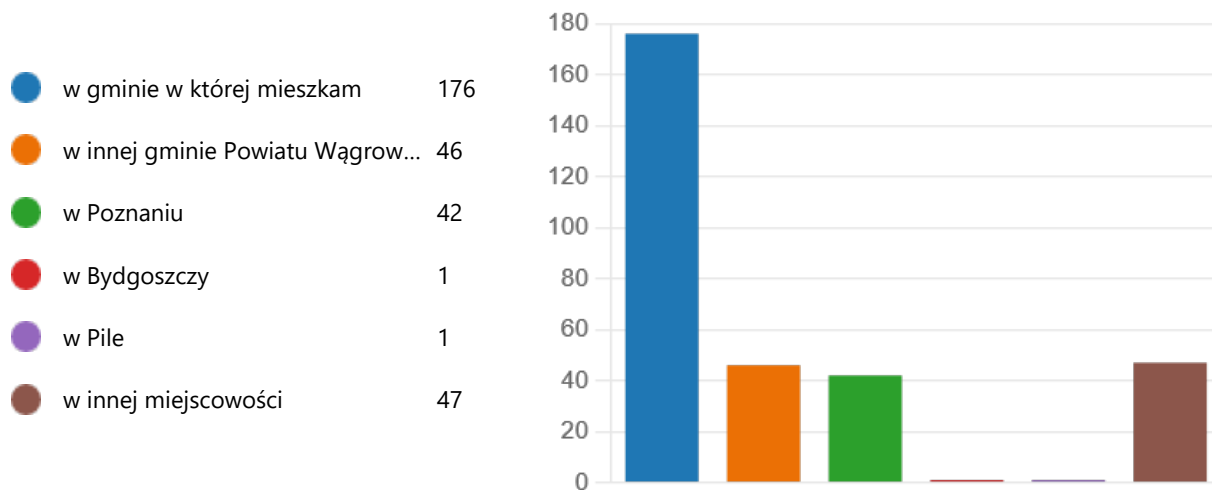

Edukacja (dzieci) w szkołach ponadpodstawowych

6. Gdzie realizuje Pan/Pani swoją aktywność zawodową - gdzie pracują?

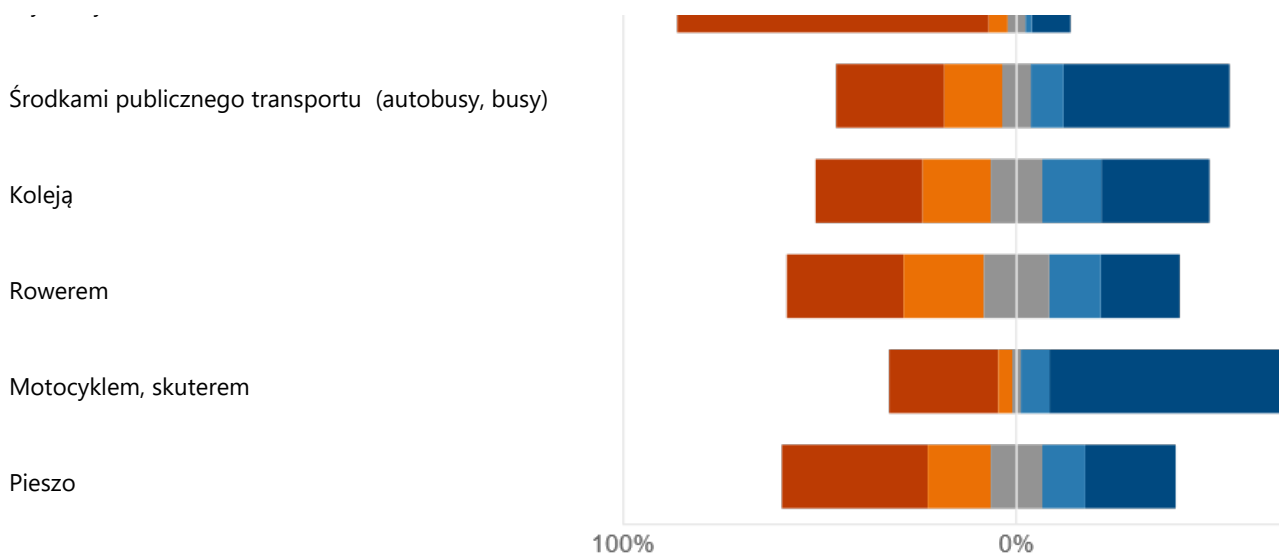

7. W jaki sposób najczęściej przemieszcza się Pan/i, aby uzyskać dostęp do wskazanych wcześniej usługi lub/i zrealizować aktywność zawodową?

■ Najczęściej
 ■ Często
 ■ Czasami
 ■ Sporadycznie
 ■ Rzadko

Prywatnym samochodem

8. Jakie według Pani/Pana są zalety, mocne strony zamieszkiwania w Powiecie Wągrowieckim?

313
Odpowiedzi

Najnowsze odpowiedzi

"brak"

"ładna okolica -lasy, jeziora"

"brak"

9. Jakie według Pani/Pana są wady i słabe strony zamieszkiwania w Powiecie Wągrowieckim?

313
Odpowiedzi

Najnowsze odpowiedzi

"brak"

"brak"

"brak"

10. Wskaż te elementy życia w powiecie , które według Ciebie wymagają poprawy w najbliższych latach.

313
Odpowiedzi

Najnowsze odpowiedzi

"brak"

"brak"

"brak"

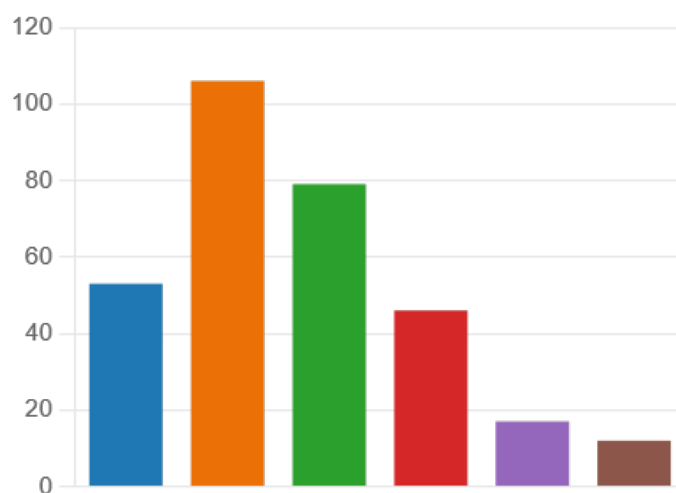
11. Płeć respondenta

● kobieta	170
● mężczyzna	143

12. Wiek respondenta

● do 25 lat	53
● 26 - 35 lat	106
● 36 - 45 lat	79
● 46 - 55 lat	46
● 56 - 64 lat	17
● więcej niż 64 lat	12

13. Status na rynku pracy respondenta

● przedsiębiorca	40
● osoba fizyczna	250
● bezrobotny	23

14. Wykształcenie respondenta

● gimnazjalne, podstawowe	9
● zasadnicze zawodowe, zasadnic...	21

	średnie, średnie branżowe	102
	wyższe	181

Badanie opinii młodzieży Powiatu Wągrowieckiego

336

Odpowiedzi

13:11

Średni czas ukończenia

Aktywny

Stan

1. Czy według Ciebie Powiat Wągrowiecki jest dobrym miejscem do życia?

● raczej tak	165
● zdecydowanie tak	42
● trudno powiedzieć	86
● raczej nie	23
● zdecydowanie nie	20

2. Jak oceniasz poszczególne elementy infrastruktury i oferty terenu, który zamieszkujesz?

Dokonaj oceny każdej wymienionej poniżej kategorii w oparciu o skalę:

Bardzo źle 1 pkt.

Źle - 2 pkt.

Ani dobrze, ani źle - 3 pkt.

Dobrze - 4 pkt.

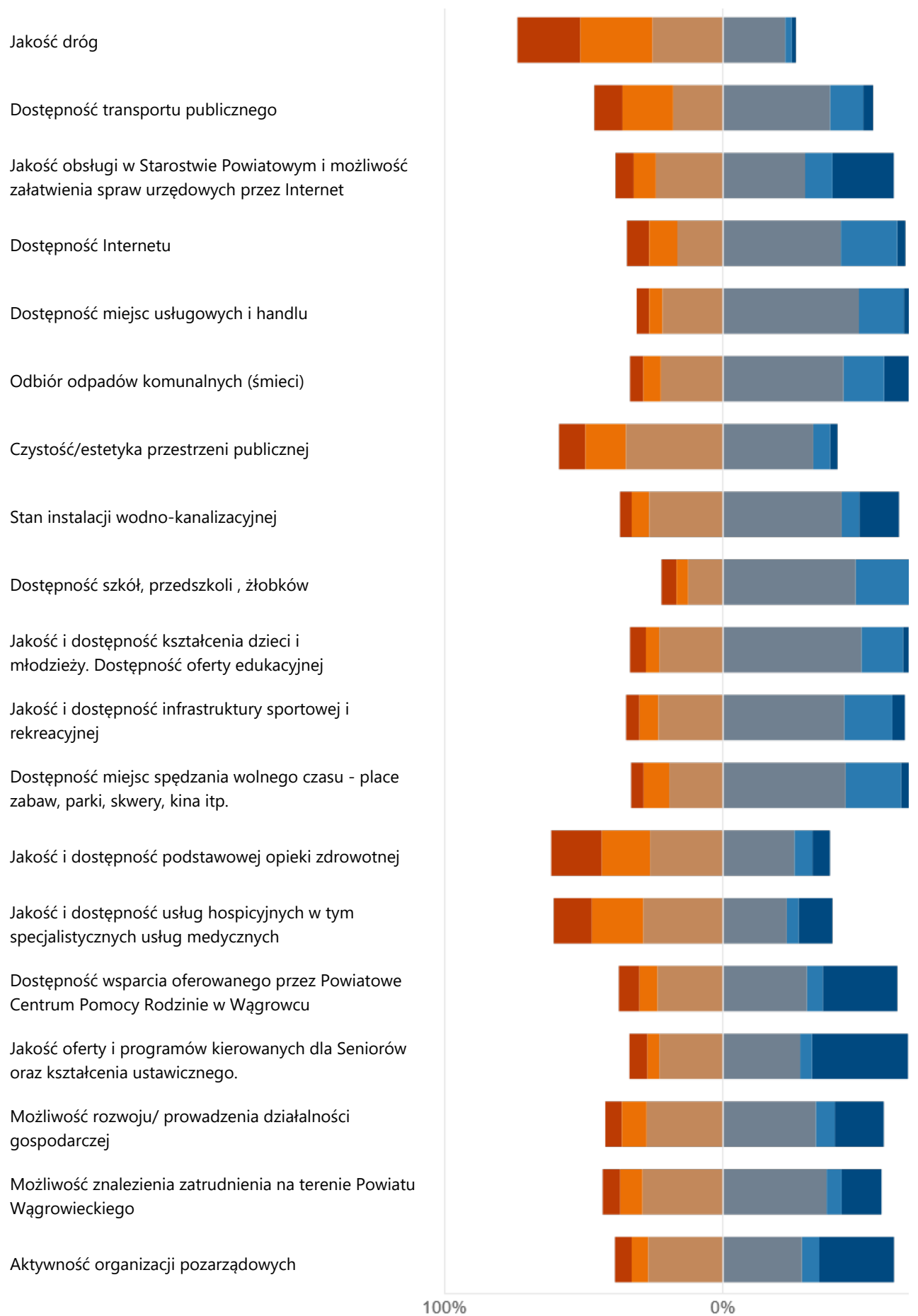
Bardzo dobrze - 5 pkt.

Brak odpowiedzi - 0 pkt.

■ Bardzo źle
 ■ Źle
 ■ Ani dobrze, ani źle
 ■ Dobrze
 ■ Bardzo dobrze
 ■ Brak odpowiedzi

Poziom bezpieczeństwa

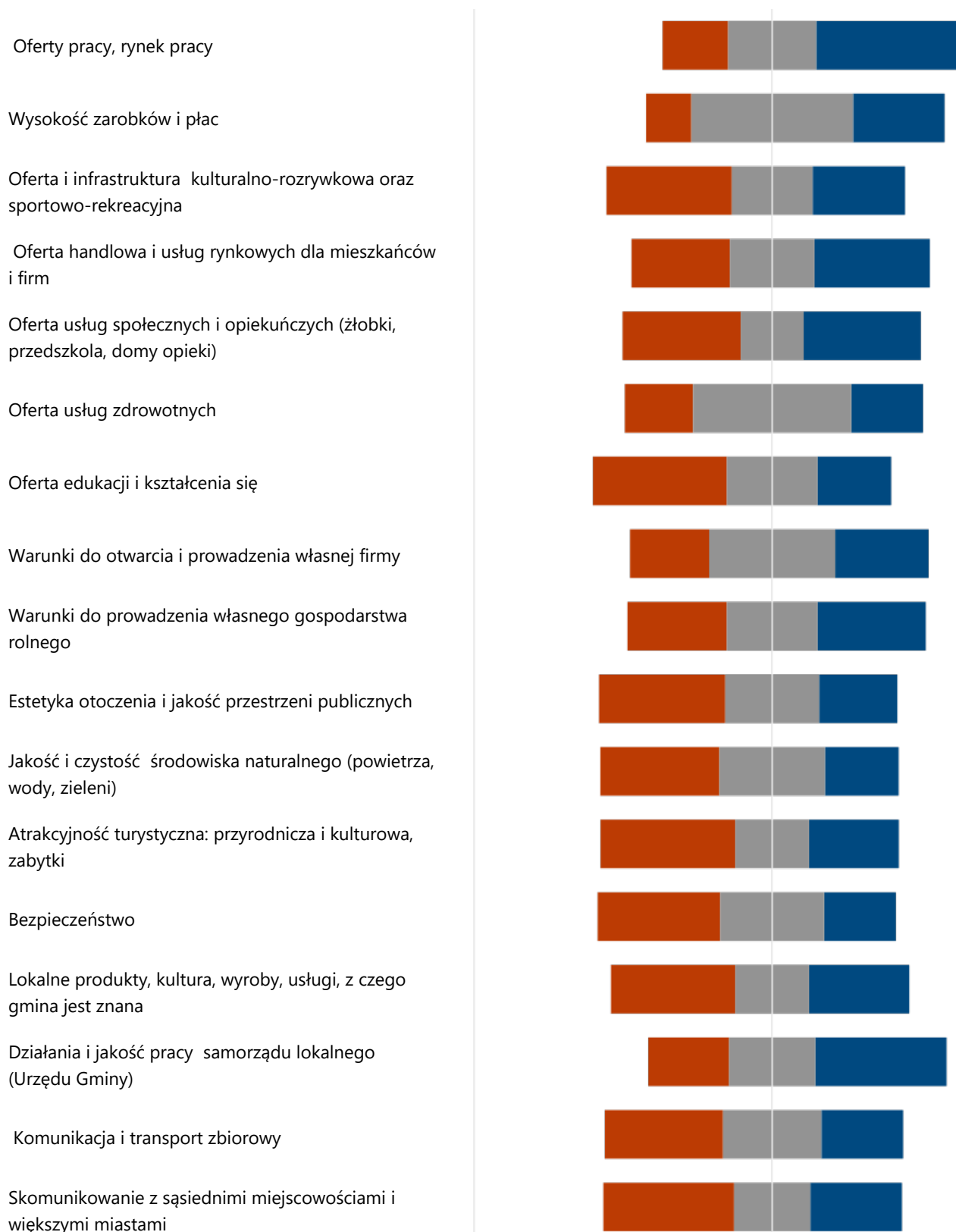

100%

0%

3. Co zachęca Ciebie do mieszkania (teraz i w przyszłości) w Twojej gminie/miejscowości, a co do jej opuszczenia?

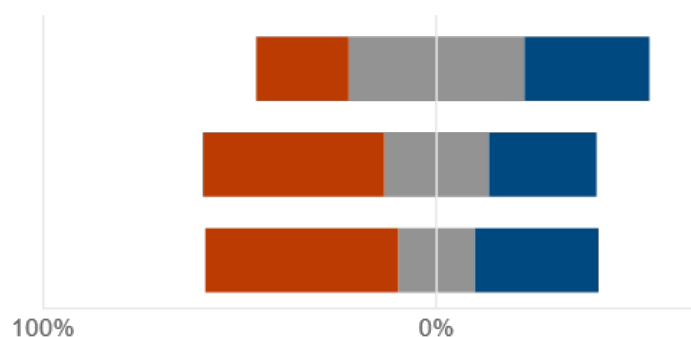
■ zachęca do mieszkania ■ zachęca do opuszczenia ■ nie ma to dla mnie większego znaczenia

Dostępność i ceny mieszkań/domów

Relacje międzyludzkie: z sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi. Aktywność społeczna i współdziałanie...

Więzi i tradycje rodzinne, lokalny patriotyzm, dziedzictwo, historia i sentyment.

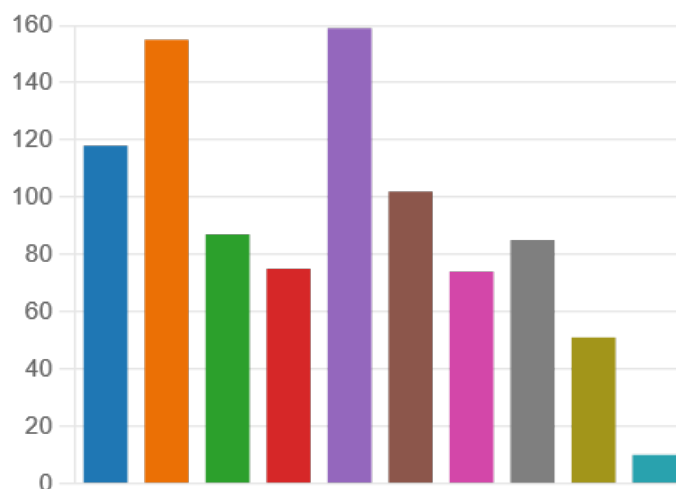
4. Co zamierzasz po ukończeniu nauki w szkole średniej? Wskaż jedną odpowiedź.

● Kontynuować naukę	32
● Podjąć pracę	98
● Kontynuować naukę i pracować	112
● Jeszcze nie wiem	62
● Mam jeszcze inne plany	32

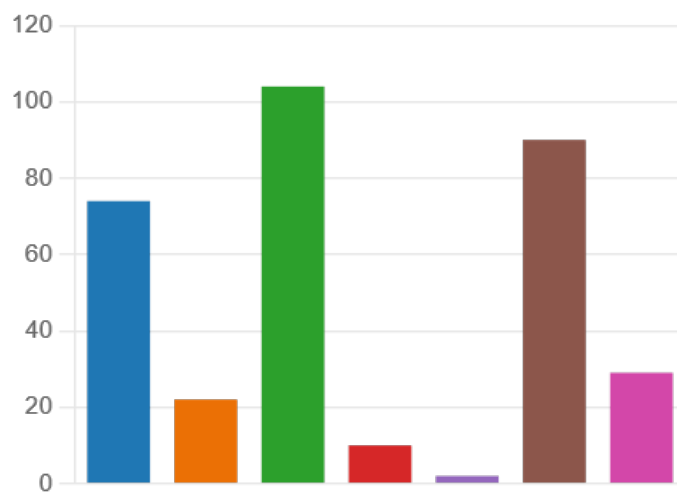
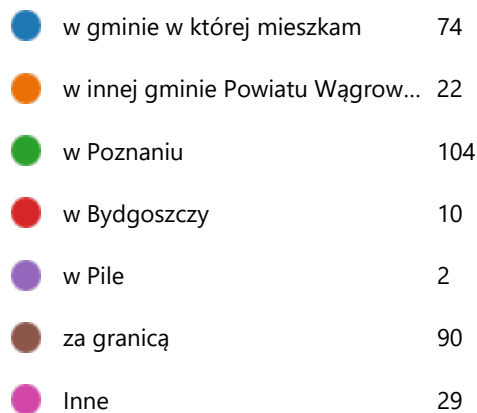

5. W czym potrzebujesz uzupełnić lub pogłębić wiedzę/kompetencje, aby znaleźć i podjąć wymarzoną pracę? Możesz wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

● Wiedzy, jak i gdzie efektywnie s...	118
● Praktycznych umiejętności związ...	155
● Wiedzy z zakresu planowania, z...	87
● Kompetencji społecznych: komu...	75
● Znajomości języków obcych,	159
● Wiedzy psychologicznej: jak wyk...	102
● Wiedzy z zakresu sytuacji na ryn...	74
● Wiedzy specjalistycznej związan...	85
● Nie wiem w czym brakuje mi wi...	51
● Inne	10

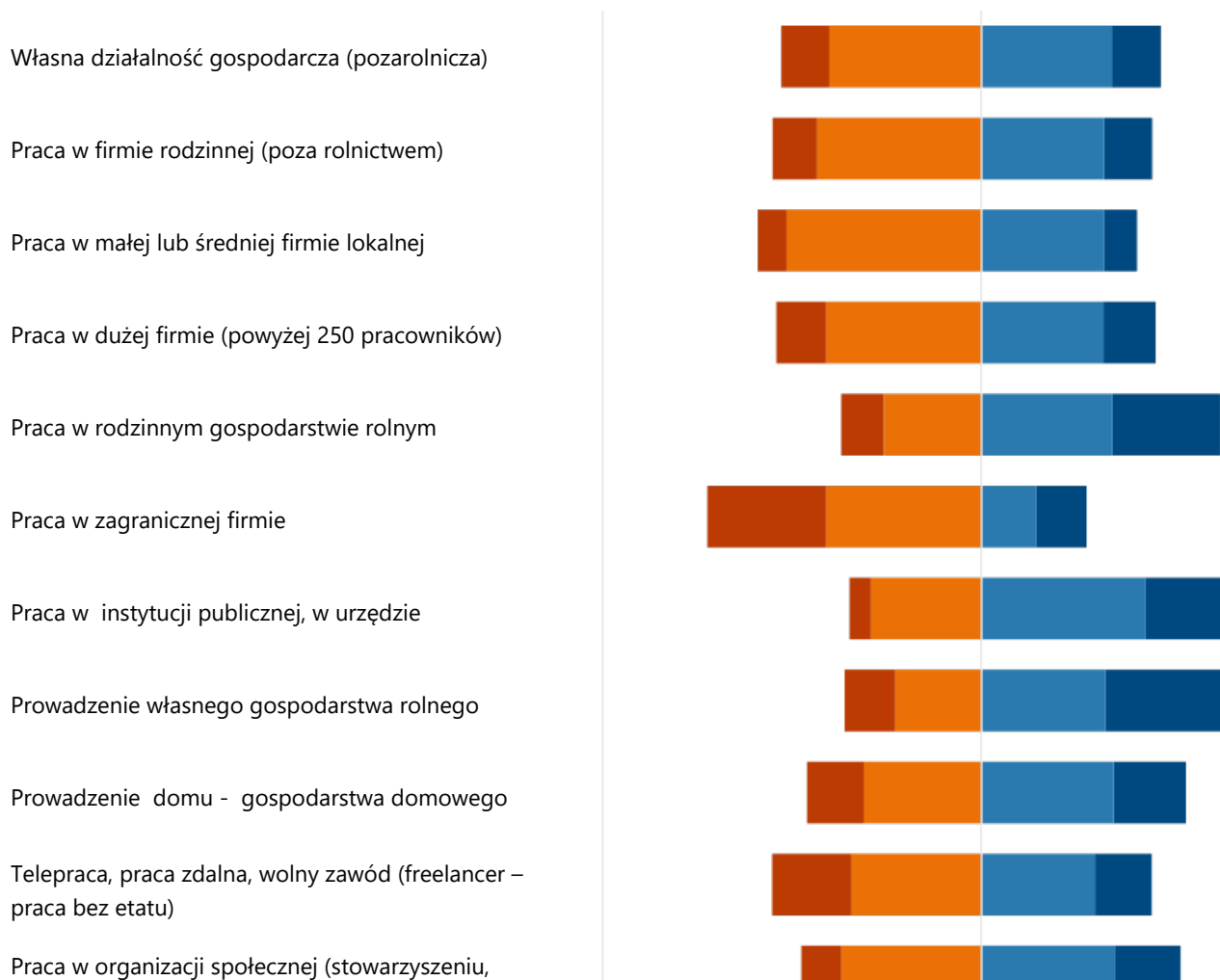
6. Gdzie najbardziej chciał(a)byś w przyszłości pracować i mieszkać?

7. Jak oceniasz atrakcyjność poniższych miejsc pracy?

W każdym wierszu zaznacz odpowiedź na skali.

■ bardzo atrakcyjne
 ■ atrakcyjne
 ■ mało atrakcyjne
 ■ zupełnie nieatrakcyjne

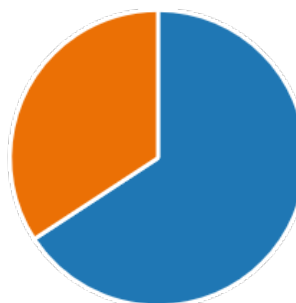

fundacji)

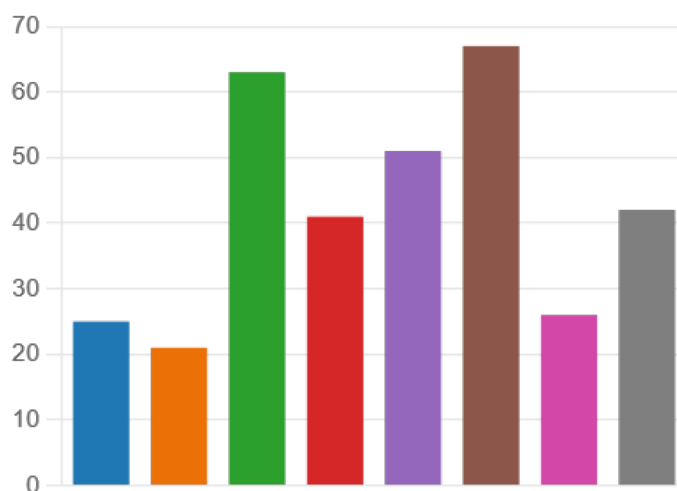
8. Czy podjąłś/podjąłeś już kiedykolwiek pracę, za którą otrzymałeś/aś wynagrodzenie?
Jeśli odp. NIE przejdź do pyt. 10

● Tak	221
● Nie	115

9. Jakiego typu to była praca?

● Praca stała w pełnym wymiarze ...	25
● Praca stała w niepełnym wymiar...	21
● Praca sezonowa	63
● Praca dorywcza (w trakcie roku ...	41
● Praca dorywcza w okresie wolny...	51
● Staż/ praktyka	67
● Wolontariat	26
● Działalność na własny rachunek	42

10. Czy rozważasz prowadzenie własnej działalności gospodarczej/ gospodarstwa rolnego?

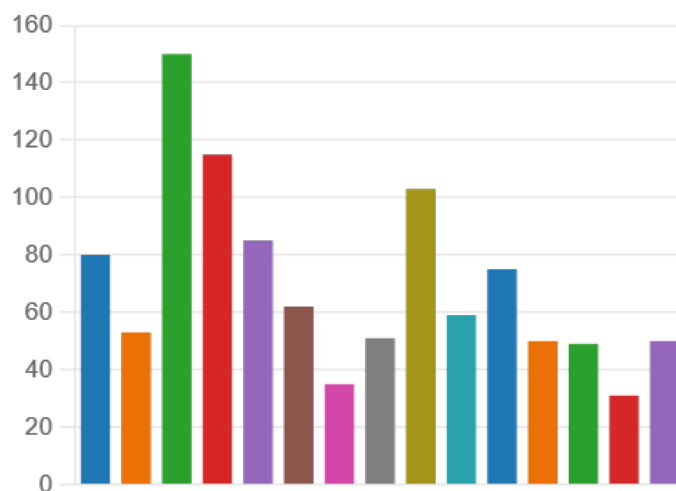
Jeśli odp. zdecydowanie NIE - przejdź do pyt. 15

● Zdecydowanie tak	50
● Raczej tak	55
● Ani tak, ani nie, nie zastanawiałe...	68
● Raczej nie	69
● Zdecydowanie nie	94

11. Co najbardziej mogłoby Ciebie skłonić i zmotywować do podjęcia własnej działalności gospodarczej, prowadzenia własnej firmy, gospodarstwa rolnego?

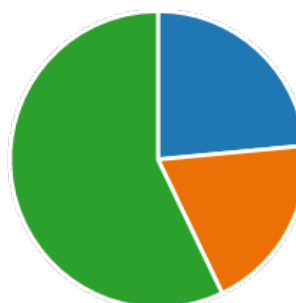
Trudności w znalezieniu pracy „... 80
Przejęcie lub wejście do istniejąc... 53
Posiadanie dobrego pomysłu na... 150
Posiadanie odpowiedniej wiedz... 115
Posiadanie odpowiednich znajo... 85
Opanowanie, wzmocnienie odp... 62
Wsparcie instytucji działających ... 35
Mała konkurencja w branży, któ... 51
Posiadanie odpowiednich środk... 103
Dotacje lub inna forma finanso... 59
Niskie podatki i inne koszty pro... 75
Posiadanie partnera/ów do pro... 50
Posiadany przeze mnie lub rodzi... 49
Wsparcie -patronat ze strony do... 31
Rzeczowe wsparcie ze strony np... 50

12. Czy Twoja najbliższa rodzina (rodzice, rodzeństwo) prowadzi firmę rodzinną lub/i gospodarstwo rolne?

Jeśli odp. Nie - przejdź do pyt. 15

Tak - firmę 79
Tak - gospodarstwo rolne 65
Nie 192

13. Czy Twoja rodzina oczekuje, że podejmiesz pracę w firmie rodzinnej, gospodarstwie

rolnym?

	Zdecydowanie tak	22
	Raczej tak	33
	Nie wiem	80
	Raczej nie	69
	Zdecydowanie nie	132

14. Czy zamierzasz przejąć lub pracować w Waszej firmie rodzinnej, gospodarstwie rolnym?

	Zdecydowanie tak	26
	Raczej tak	20
	Jeszcze nie wiem	76
	Raczej nie	79
	Zdecydowanie nie	135

15. W jakim stopniu masz zaufanie do:

 Ufam Nie wiem Nie ufam

Rodziny

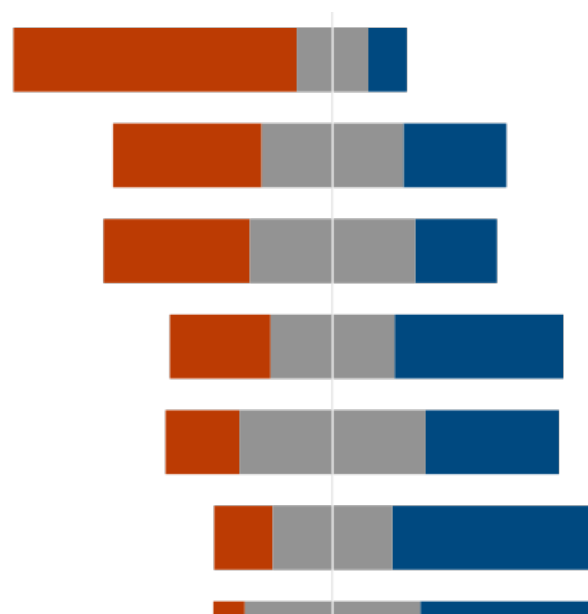
Bliskich sąsiadów i znajomych

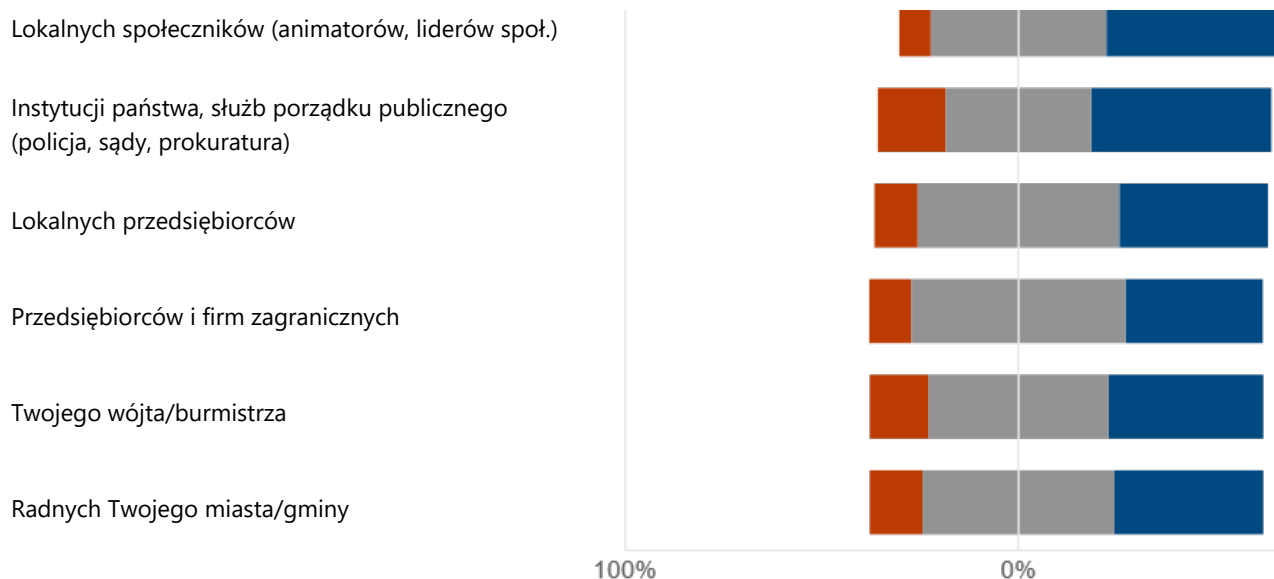
Osób, z którymi pracujesz/ uczysz się

Nauczycieli z Twojej szkoły

Doradców zawodowych

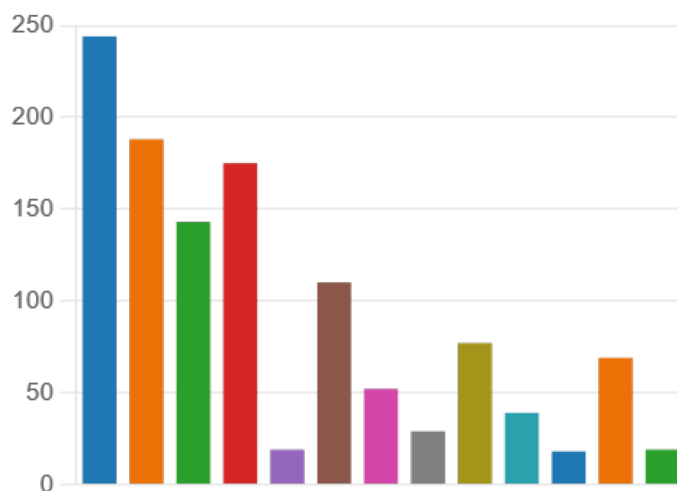
Kapłanów z Twojej parafii

16. Które z poniższych aspektów życia są dla Ciebie szczególnie ważne?
Wybierz 3 najważniejsze.

● Rodzina, małżeństwo, dzieci	244
● Znajomi i przyjaciele	188
● Spokojne życie bez kłopotów, k...	143
● Dobrobyt, stabilność finansowa ...	175
● Pełnienie znaczącej roli społecz...	19
● Praca zgodna z zainteresowania...	110
● Posiadanie własnej firmy, własn...	52
● Aktywność i praca społeczna, by...	29
● Życie barwne, pełne rozrywek, p...	77
● Osiągnięcie sukcesu w dziedzi...	39
● Życie i służba dla ważnych idei s...	18
● Dobra opinia, poważanie i szacu...	69
● Przynależność do wspólnoty sp...	19

17. Proszę zaznaczyć swoją płeć:

● Kobieta	173
● Mężczyzna	163

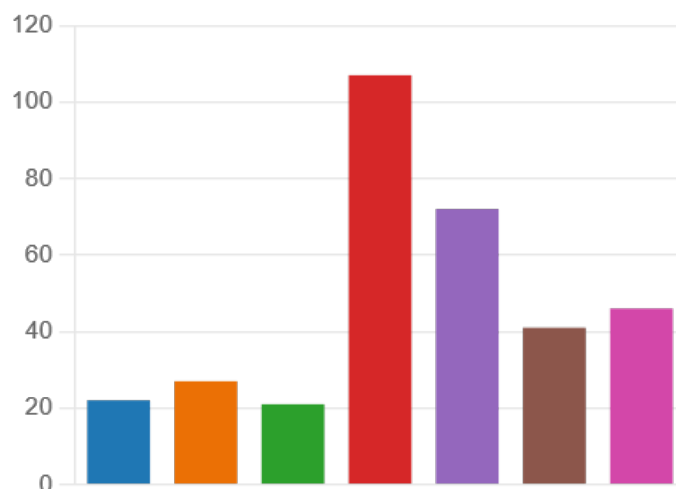
18. Proszę określić miejsce stałego zamieszkania:

● Miejscowość na terenie wiejski...	173
● Miejscowość na terenie miejski...	114
● Miejscowość poza Powiatem W...	49

19. Proszę doprecyzuj nazwę gminy - miejsce stałego zamieszkania:

● Gmina Damasławek	22
● Gmina Mieścisko	27
● Gmina Wapno	21
● Gmina Wągrowiec	107
● Miasto Wągrowiec	72
● Skoki	41
● Gołańcz	46

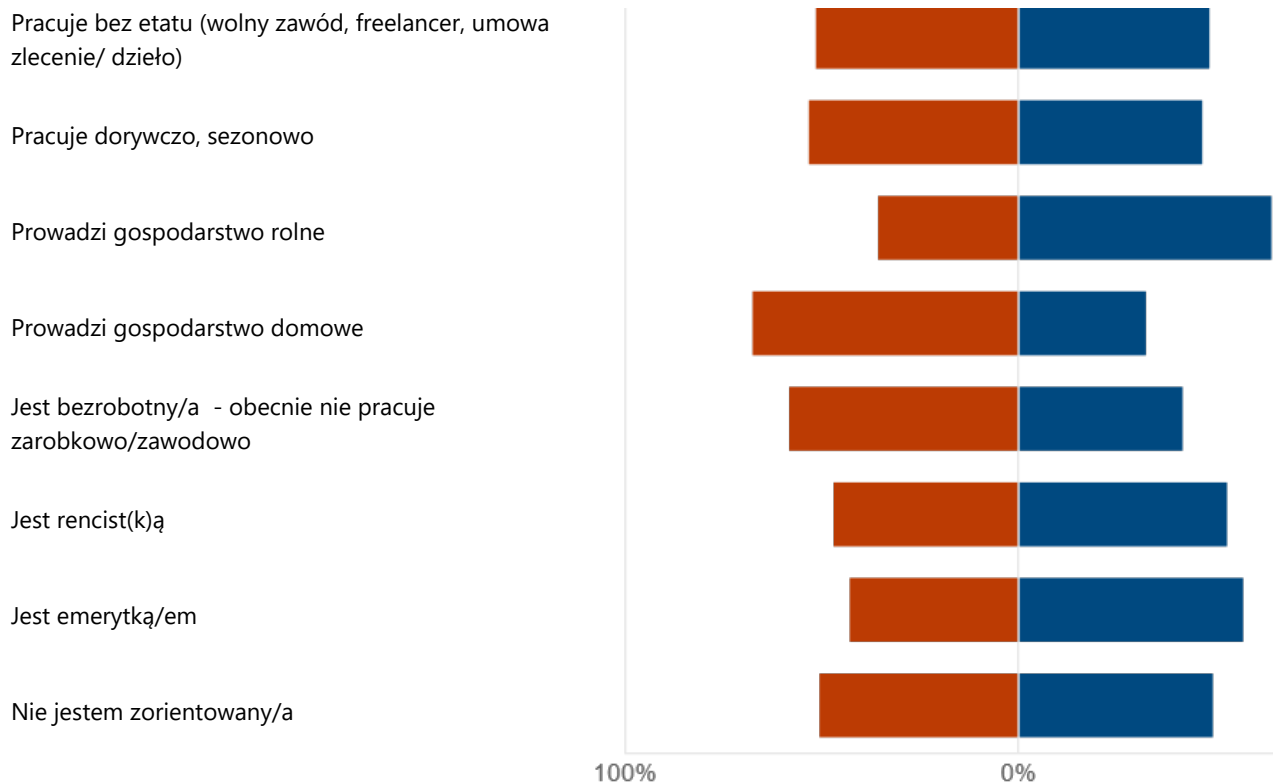
20. Proszę, określić sytuację zawodową rodziców - osobno dla matki i ojca.:

■ Matka ■ Ojciec

Prowadzi własną firmę

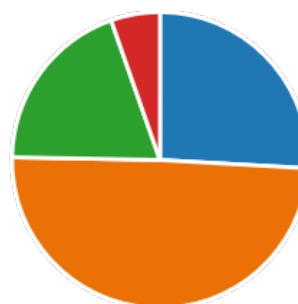
Jest pracownikiem (praca na etat)

21. Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania w Twoim domu/gospodarstwie domowym

- Żyjemy bardzo dobrze - mogę (... 87
- Żyjemy dobrze - starcza nam na... 166
- Żyjemy średnio - starcza nam na... 65
- Żyjemy skromnie - musimy na c... 18

22. Proszę wskaż typ szkoły, do której uczęszczasz:

- Liceum 22
- Technikum 177
- Szkoła branżowa I stopnia 128
- Inna szkoła 9

23. Proszę wpisać nazwę szkoły

...
...
...
...
...

336
Odpowiedzi

Najnowsze odpowiedzi

"Zs1"

"Zespół Szkół nr.1 im Stanisława Mikołajczyka"

"Szkoła nr.1 w wągrowcu na ul.Kcyńskiej"

BADANIE OPINII LOKALNYCH LIDERÓW POWIATU WĄGROWIECKIEGO

17

Odpowiedzi

33:47

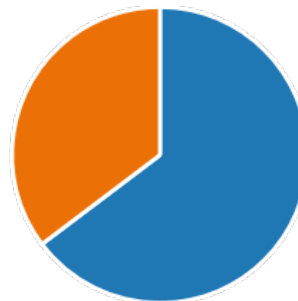
Średni czas ukończenia

Aktywny

Stan

1. Czy według Pana/i Powiat Wągrowiecki jest dobrym miejscem do życia?

● raczej tak	11
● zdecydowanie tak	6
● trudno powiedzieć	0
● raczej nie	0
● zdecydowanie nie	0

2. Jak Pan/i ocenia poszczególne elementy infrastruktury i oferty zamieszkiwanego terenu?

Dokonaj oceny każdej wymienionej poniżej kategorii w oparciu o skalę:

Bardzo źle - 1 pkt.

Źle - 2 pkt

Ani dobrze, ani źle - 3 - pkt.

Dobrze - 4 pkt.

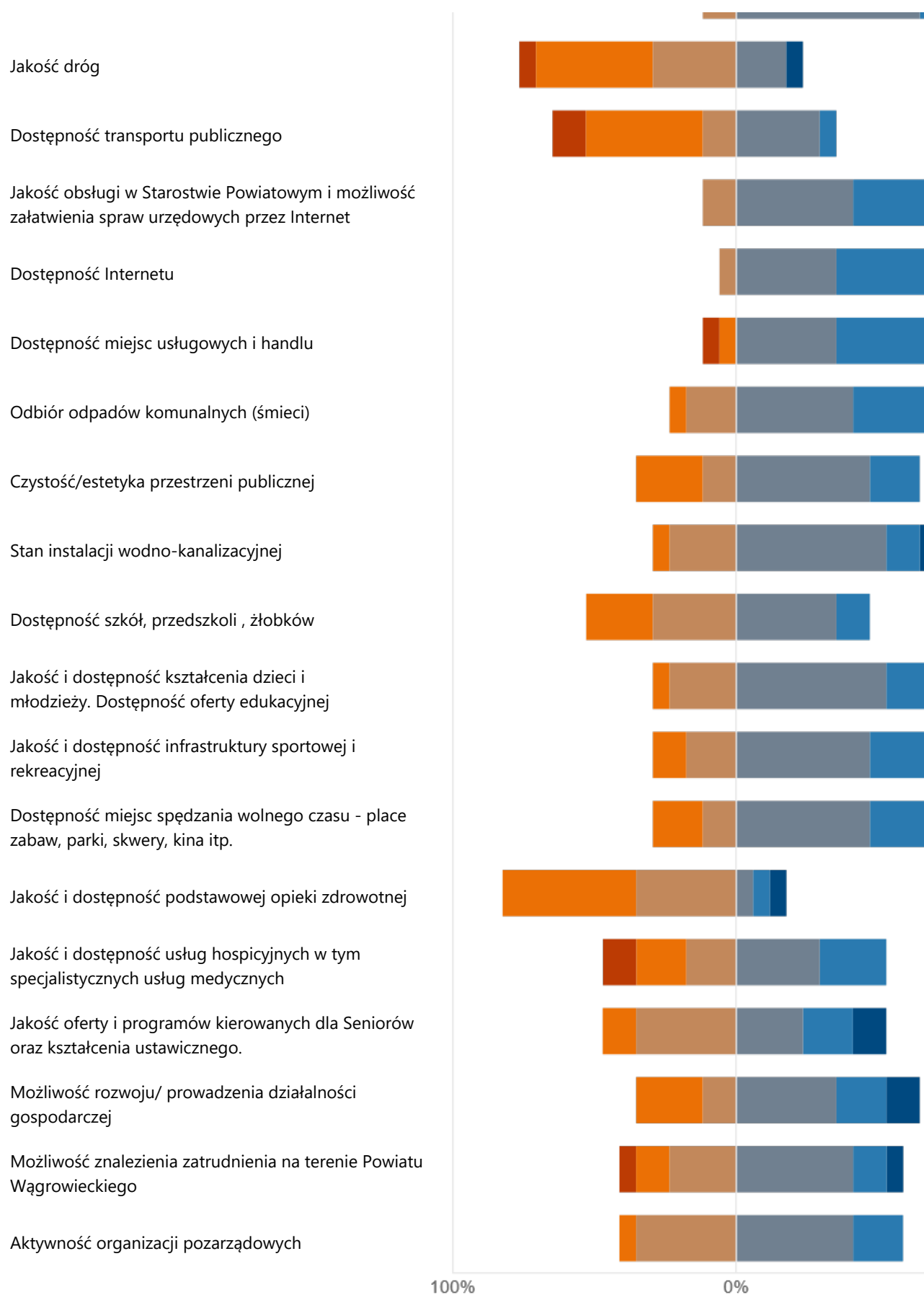
Bardzo dobrze - 5 pkt.

Brak odpowiedzi - 0 pkt.

■ Bardzo źle ■ Źle ■ Ani dobrze, ani źle ■ Dobrze ■ Bardzo dobrze ■ Brak odpowiedzi

Poziom bezpieczeństwa

3. Co zachęca Pana/i do mieszkania i działania w lokalnej społeczności na rzecz

gminy/miejscowości, a co do jej opuszczenia?

■ zachęca do mieszkania ■ zachęca do opuszczenia ■ nie ma to dla mnie większego znaczenia

Oferty pracy, rynek pracy

Wysokość zarobków i płac

Oferta i infrastruktura kulturalno-rozrywkowa oraz sportowo-rekreacyjna

Oferta handlowa i usług rynkowych dla mieszkańców i firm

Oferta usług społecznych i opiekuńczych (żłobki, przedszkola, domy opieki)

Oferta usług zdrowotnych

Oferta edukacji i kształcenia się

Warunki do otwarcia i prowadzenia własnej firmy

Warunki do prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego

Estetyka otoczenia i jakość przestrzeni publicznych

Jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni)

Atrakcyjność turystyczna: przyrodnicza i kulturowa, zabytki

Bezpieczeństwo

Lokalne produkty, kultura, wyroby, usługi, z czego może być sama znana

Działania i jakość pracy samorządu lokalnego

Komunikacja i transport zbiorowy

Skomunikowanie z sąsiednimi miejscowościami i większymi miastami

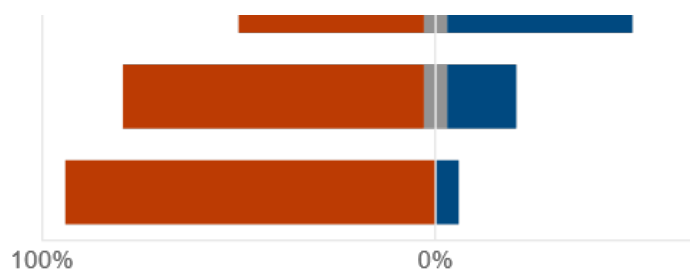

Dostępność i cen mieszkań/domów

Relacje między ludzkie: z sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi. Aktywność społeczna i współdziałanie...

Więzi i tradycje rodzinne, lokalny patriotyzm, dziedzictwo, historia i sentyment.

4. Jakie według Pana/i są zalety, mocne strony zamieszkiwania w Powiecie Wągrowieckim?

17
Odpowiedzi

Najnowsze odpowiedzi

"Jezior, lasy, przyroda, dobre połączenie z Poznaniem, niskie...

"spokój, sąsiedztwo jezior i zieleni"

"Piękne tereny zielone, jeziora, kąpieliska. Dostępność szkół,...

5. Jakie według Pana/i są wady i słabe strony zamieszkiwania w Powiecie Wągrowieckim?

17
Odpowiedzi

Najnowsze odpowiedzi

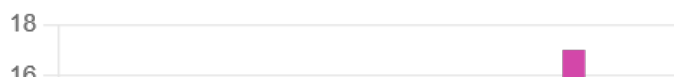
"Niskie płace, brak dróg szybkiego ruchu, małe ambicje mie...

"zła komunikacja z innymi miejscowościami, nierozwiązana ...

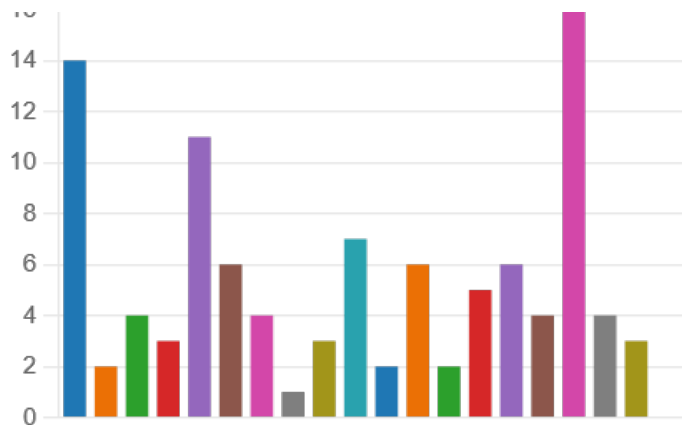
"Zły stan dróg. Mała dostępność podstawowej i specjalistyc...

6. Jakiego rodzaju przedsięwzięcia powinny zostać zrealizowane na terenie Powiatu Wągrowieckiego w pierwszej kolejności, żeby poprawić warunki życia i zachęcić mieszkańców - zwłaszcza młodych, do pozostania bądź powrotu? Proszę wybrać maksymalnie 5 najpilniejszych Pana/i zdaniem:

- Lepsze połączenia komunikacyj... 14
- Lepsza i szersza oferta edukacyj... 2
- Lepsze warunki i wsparcie dla ro... 4
- Lepsze warunki i wsparcie dla ro... 3
- Tworzenie nowych miejsc pracy 11
- Wsparcie rozwoju budownictwa ... 6
- Aktywniejsza polityka prorodzin... 4

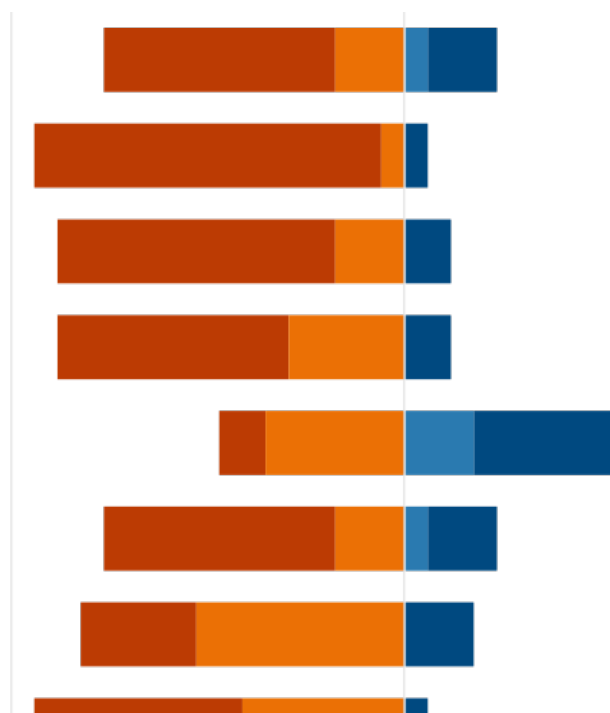
- Podniesienie jakości i poszerzen... 1
- Pełniejsze włączenie mieszkańc... 3
- Stworzenie atrakcyjnej infrastruk... 7
- Stworzenie przez samorząd ofer... 2
- Poprawa warunków środowisko... 6
- Budowanie lokalnego patriotyz... 2
- Poprawa bezpieczeństwa (drog... 5
- Atrakcyjna oferta kulturalna i sp... 6
- Lepsza polityka planowania i za... 4
- Lepsza i bardziej dostępna opie... 17
- Zwiększenie atrakcyjności (ofert... 4
- Lepsza promocja miejscowości i ... 3
- Inne 0

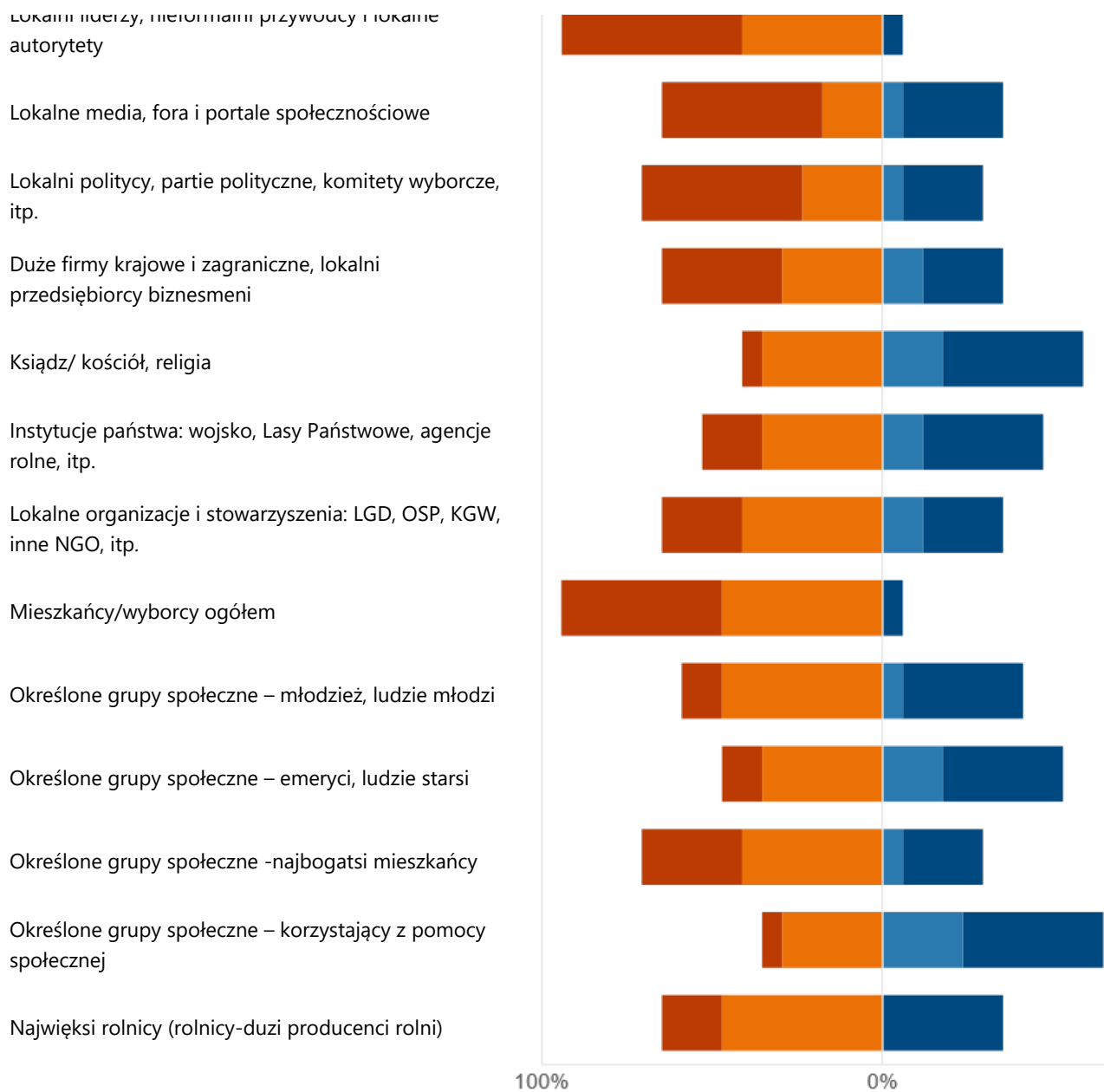

7. Kto i jak duży ma wpływ Pana/i zdaniem na to, co się dzieje w Waszych gminach Powiatu Wągrowieckiego? *Proszę odnieść się do każdego wiersza, wybierając w każdym wierszu jedną odpowiedź*

- Ma duży wpływ
- Ma wpływ ale niewielki
- Nie ma wpływu
- Trudno powiedzieć

- Rada gminy/miasta, radni
- Wójt / burmistrz /urząd gminy
- Starosta/samorząd powiatowy/ starostwo powiatowe
- Marszałek/urząd marszałkowski /samorząd wojew.
- Samorząd sąsiedniego powiatu/ gminy
- Wojewoda i instytucje administracji wojewódzkiej
- Samorządowe (JST) związki, stowarzyszenia, porozumienia, itp.
- Lokalni liderzy, nieformalni przywódcy i lokalne

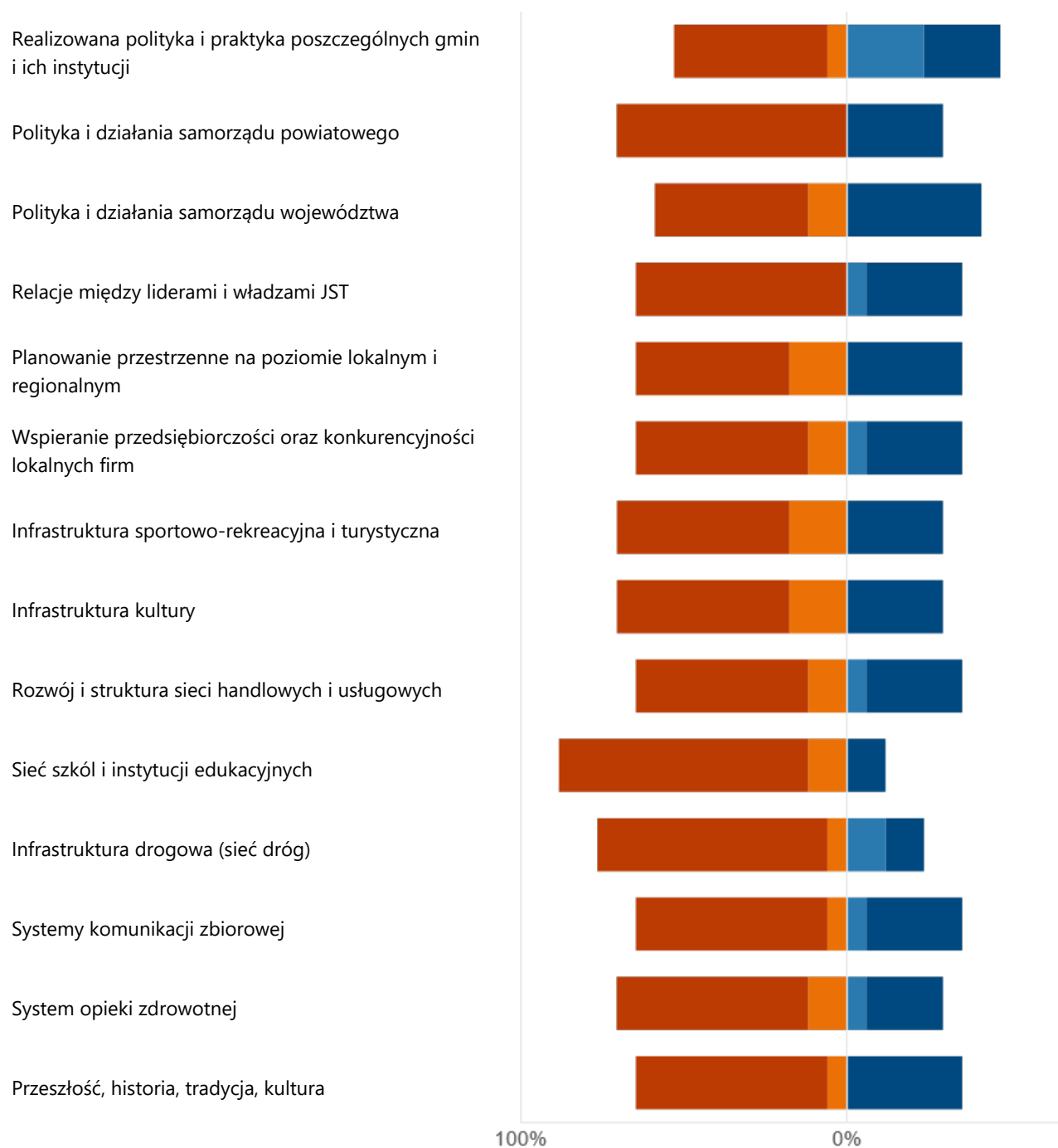

8. Co Pani/a zdaniem OBECNIE sprzyja współpracy i wspólnym działaniom jednostek samorządu terytorialnego (JST) Powiatu Wągrowieckiego, a co je utrudnia?

Proszę odnieść się do każdego wiersza, wybierając w każdym wierszu jedną odpowiedź.

Wewnętrzne czynniki zależne od samorządów i ich działań

- Sprzyja współpracy i integracji
- Nie ma wpływu
- Utrudnia współpracę i integrację
- Trudno powiedzieć

9. Co Pani/a zdaniem **OBECNIE** sprzyja współpracy i wspólnym działaniom jednostek samorządu terytorialnego (JST) Powiatu Wągrowieckiego, a co je utrudnia?

Proszę odnieść się do każdego wiersza, wybierając w każdym wierszu jedną odpowiedź.

Zewnętrzne czynniki (zjawiska i procesy) w zasadzie niezależne od JST.

■ Sprzyja współpracy i integracji ■ Nie ma wpływu ■ Utrudnia współpracę i integrację

■ Trudno powiedzieć

Podział administracyjny i kompetencyjny JST

Warunki naturalne i geograficzne gmin

Skutki zmian klimatu

Globalizacja gospodarcza i kulturowa

Rozwój nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych

Przemiany rynku pracy i zmiany struktury rolnictwa

Depopulacja terenów wiejskich i małych miast

Starzejące się społeczeństwo

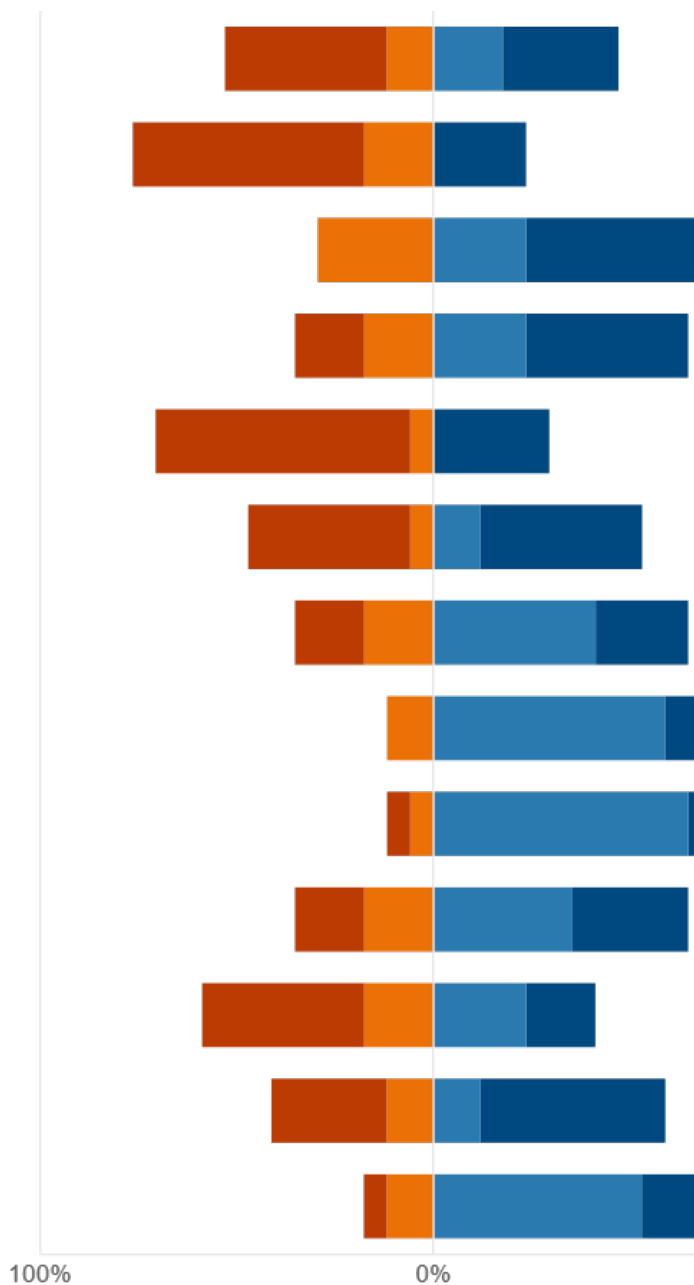
Niepewność sytuacji politycznej, gospodarczej i **pandemicznej**

Wzrost różnorodności i indywidualizmu w społeczeństwie

Rozwój mediów społecznościowych, oparty na wiedzy i danych (big data)

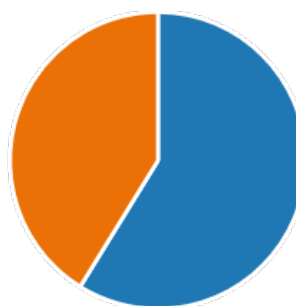
Polityka energetyczna (OZE itd.)

Skutki wojny w Ukrainie: fala migracji, szereg wyzwań, presji itd.

10. Proszę zaznaczyć swoją płeć:

- Kobieta 10
- Mężczyzna 7

11. W jakim przedziale wiekowym Pan/i się znajduje:

● 18 - 34	2
● 35 - 50	5
● pow. 50	10

12. Proszę zaznaczyć, do jakiej kategorii liderów Pan/i się zalicza:

● lider administracji (wójt, burmistrz...)	8
● lider gospodarki (przedsiębiorca...)	2
● lider sektora społecznego (lider ...)	5
● lider opinii (ksiądz, dziennikarz, ...)	2

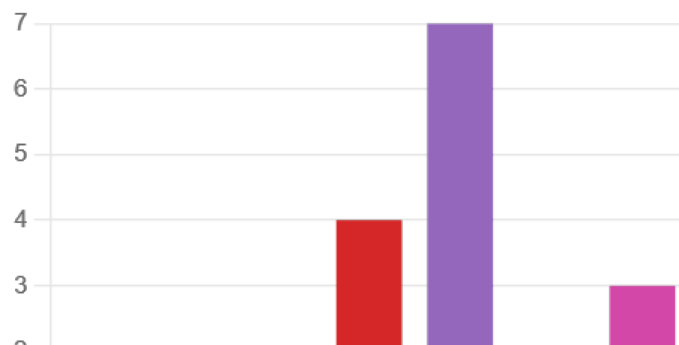
13. Proszę określić miejsce stałego zamieszkania:

● Miejscowość na terenie wiejski...	8
● Miejscowość na terenie miejski...	9
● Miejscowość poza Powiatem W...	0

14. Proszę doprecyzować nazwę gminy - miejsce stałego zamieszkania:

● Gmina Damasławek	1
● Gmina Mieścisko	0
● Gmina Wapno	1
● Gmina Wągrowiec	4
● Miasto Wągrowiec	7

- Miasto Skoki 1
- Miasto Gołańcz 3

Badanie rozwoju instytucjonalnego w Starostwie Powiatowym w Wągrowcu

40

Odpowiedzi

09:34

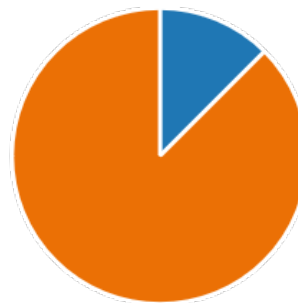
Średni czas ukończenia

Aktywny

Stan

1. Czy w Państwa starostwie istnieje plan szkoleń będący wynikiem badania potrzeb szkoleniowych lub kompetencyjnych pracowników?

 tak	5
 nie	35

2. Jak często uczestniczysz w szkoleniach podnoszących Twoje kwalifikacje (innych niż BHP)?

 1 w roku lub mniej	13
 2 razy w roku	16
 3 razy w roku	5
 więcej	6

3. W jakim zakresie chciałbyś poszerzyć swoje kwalifikacje?

- Nie chcę poszerzać swoich kwali... 2
- Tak, chcę poszerzać swoje kwlifi... 38

4. Chcę poszerzać swoje kwalifikacje w zakresie

40
Odpowiedzi

Najnowsze odpowiedzi

"nie dotyczy"

"kierowania wydziałem, realizowanych zadań na zajmowna...

"zarządzanie ryzykiem, ocena ryzyka, realizacja działań zarzą...

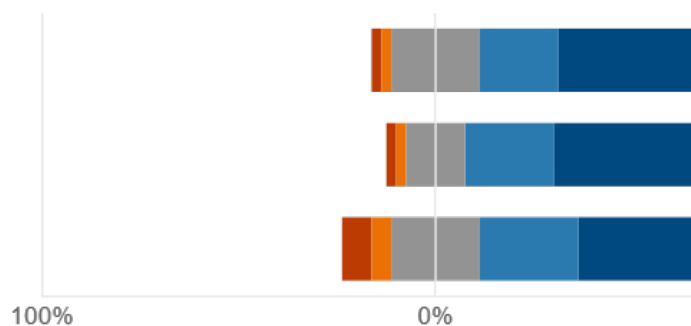
5. Określ w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza w niewielkim, a 5 - w znacznym stopniu

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Realnie zastępujemy się na stanowiskach pracy/ mam zastępcę podczas urlopu

Dzielę się zdobytą wiedzą z innymi współpracownikami

Tworzymy zespoły zadaniowe dla rozwiązania istotnych problemów lub realizacji...

6. Jak często w Państwa urzędzie odbywają się cykliczne spotkania kierownictwa z pracownikami?

- Co najmniej raz na miesiąc 5
- Co najmniej raz na kwartał 14
- Nieregularnie 17
- Incydentalnie 3
- Nie odbywają się 1

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
PROGRAMU ROZWOJU
PN.: „STRATEGIA ROZWOJU POWIATU
WĄGROWIECKIEGO
DO 2030 ROKU”**

2024

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	5
1.1. Podstawa formalno-prawna opracowania.....	5
1.2. Przedmiot, cel i zakres opracowania	5
1.3. Metodologia opracowania.....	7
1.4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym oraz regionalnym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	8
1.5. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	16
2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	24
3. Charakterystyka i stan środowiska powiatu wągrowieckiego	27
3.1. Położenie geograficzne	27
3.2. Zasoby wodne.....	30
3.3. Rzeźba terenu i gleby.....	38
3.4. Zasoby złóż kopalin	41
3.5. Jakość powietrza.....	45
3.6. Zasoby przyrodnicze	47
3.7. Formy ochrony przyrody.....	48
3.8. Zabytki	54
3.9. Gospodarka odpadami	62
3.10. Klimat akustyczny	65
3.11. Pola elektromagnetyczne	68
3.12. Awarie przemysłowe	69
4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu	71
5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu .	73
6. Przewidywane znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	75
6.1. Przewidywane znaczące oddziaływania na wybrane komponenty środowiska, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, skumulowane, krótkoterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne	86
7. Proponowane rozwiązania alternatywne	101
8. Napotkane trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.....	102
9. Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	102
10. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych	105
11. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu	106

12. Źródła.....	110
13. Spis załączników	111
14. Spis rycin.....	111
15. Spis tabel	111

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa formalno-prawna opracowania

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.), zwanej dalej OOS, oraz art. 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 z późn. zm.) projekt Strategii Rozwoju jest jednym z dokumentów, które wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Organ opracowujący projekt dokumentu może (po uzgodnieniu m. in. z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym) odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Jednakże, jak stanowi art. 48 ust. 4 pkt 1 odstępnie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko może dotyczyć wyłącznie zmiany stanowiącej niewielką modyfikację przyjętego już dokumentu lub zmiany dotyczącej obszaru w granicach jednej gminy. Program Rozwoju pn.: Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku nie wpisuje się więc w te kategorie. W związku z tym Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem znak: DN-NS.9011.700.2023 z dnia 03.07.2023 r. ustalił okres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

1.2. Przedmiot, cel i zakres opracowania

Celem prognozy jest ustalenie, czy zapisy projektowanego Programu Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień analizowanego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Zakres merytoryczny prognozy uwzględnia zapisy ustawy OOS wskazane przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego jako wystarczające do przeprowadzenia oceny przewidywanego wpływu realizacji ustaleń Programu Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” na stan środowiska oraz stan

sanitarny obszar objętego opracowaniem. Prognoza została opracowana zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy OOS i zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię i nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Ponadto prognoza określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot

ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne,
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia również:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.3. Metodologia opracowania

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, zostały opracowane w oparciu o współczesną wiedzę o środowisku, mając przy tym na uwadze ogólność założeń projektu Programu Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku.”

Przygotowanie niniejszego dokumentu wymagało dokonania analizy celów i kierunków działań zawartych w Strategii pod kątem ich możliwego oddziaływania na poszczególne „ustawowe” komponenty środowiska. Analizy dokonano w oparciu o przepisy obowiązujące na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym. Należy przy tym podkreślić, że przedmiotowa Strategia co do zasady jest dokumentem ogólnym, analizującym uwarunkowania i szanse rozwoju, wytyczającym główne ramy i kluczowe kierunki działań o pewnym stopniu ogólności. Ocenę oddziaływania przeprowadzono zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy OOS, zawarto w niej wszystkie elementy, jakie powinna zawierać według Ustawodawcy.

Dokonano analizy prawdopodobieństwa występowania oddziaływań na środowisko, czasu trwania, zasięgu, częstotliwości, odwracalności, a także prawdopodobieństwa występowania oddziaływań skumulowanych i transgranicznych oraz prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.

Opracowano szczegółową charakterystykę zasobów środowiska przyrodniczego na podstawie danych Głównego Urzędu Strategicznego, opracowań fizjograficznych, dokumentów w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i pozostałej literatury przedmiotu. Określono istniejące problemy związane z ochroną środowiska na obszarze Powiatu oraz potencjalne zmiany środowiska, które mogą wystąpić w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

Jako, iż w dokumencie Strategii nie przewidziano konkretnych przedsięwzięć, a jedynie wyznaczono ogólne kierunki dalszego rozwoju Powiatu, to właśnie one poddane zostaną ocenie ich oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. W celu dokładniejszej analizy zasięgu realizacji przedsięwzięć realizowanych w ramach Strategii wymagana jest wiedza w zakresie dokładnych rozwiązań technicznych, które na obecnym etapie nie są znane.

1.4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym oraz regionalnym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Program Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” jest dokumentem, który uwzględnia przede wszystkim uwarunkowania i potrzeby lokalne, występujące na obszarze Powiatu. Zawarte w Strategii cele i kierunki rozwoju zgodne są z zapisami dokumentów o zasięgu międzynarodowym, krajowym i regionalnym. W dokumencie

przewidziano 3 cele strategiczne, w ramach których zaledwie część planowanych działań może oddziaływać na środowisko, a w efekcie przyczynią się one do poprawy jego jakości w myśl zasady zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z Raportem Światowej Komisji ds. *Środowiska zrównoważony rozwój to taki rozwój, w którym potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokojone bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie*. Jest to przedmiotem szczególnego zaangażowania Unii Europejskiej w działania z zakresu ochrony środowiska, a także stanowi jedną z głównych zasad wszelkich polityk i działań UE. Podstawowym dokumentem odnoszącym się do zagadnień zrównoważonego rozwoju na poziomie międzynarodowym jest Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju. Wskazuje ona szereg celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych, dążąc do takiego przekształcania gospodarek, aby stworzyć podstawy do długotrwałego, zrównoważonego wzrostu, sprzyjającego tworzeniu nowych miejsc pracy. Wyznacza ona następujące cele zrównoważonego rozwoju:

- 1) wyeliminowanie ubóstwa we wszystkich jego formach na całym świecie,
- 2) wyeliminowanie głodu osiągając bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promowanie zrównoważonego rolnictwa,
- 3) zapewnienie wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowego życia oraz promowanie dobrobytu,
- 4) zapewnienie wszystkim wysokiej jakości edukacji oraz promowanie uczenia się przez całe życie,
- 5) osiągnięcie równości płci oraz wzmocnienie pozycji kobiet i dziewcząt,
- 6) zapewnienie wszystkim ludziom dostępu do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi,
- 7) zapewnienie wszystkim dostępu do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie,
- 8) promowanie stabilnego, zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu gospodarczego, pełnego i produktywnego zatrudnienia oraz godną pracę dla wszystkich ludzi,
- 9) budowanie stabilnej infrastruktury, promowanie zrównoważonego uprzemysłowienia oraz wspieranie innowacyjności,
- 10) zmniejszenie nierówności w krajach i między krajami,

- 11) uczynienie miast i osiedli ludzkich bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu,
- 12) zapewnienie wzorców zrównoważonej konsumpcji i produkcji,
- 13) podjęcie pilnego działania mającego na celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom,
- 14) chronienie oceanów, mórz i zasobów morskich oraz wykorzystywanie je w sposób zrównoważony,
- 15) chronienie, przywrócenie oraz promowanie zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczanie pustynnienia, powstrzymanie i odwracanie procesu degradacji gleby oraz powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej,
- 16) promowanie pokojowego i inkluzywnego społeczeństwa, zapewnienie wszystkim ludziom dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz budowanie na wszystkich szczeblach skutecznych i odpowiedzialnych instytucji, sprzyjających włączeniu społecznemu,
- 17) wzmocnienie środków wdrażania i ożywienie globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Projekt Programu Rozwoju pn.: Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku wykazuje zgodność z wyżej wspomnianym dokumentem w zakresie poprawy jakości i dostępu do opieki zdrowotnej, podniesienia poziomu edukacji i promowania uczenia się w każdym wieku, promowania wykorzystywania nowoczesnych materiałów i energii odnawialnej, rozwoju infrastruktury technicznej, zwiększenia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, zapewnienia odpowiednich warunków w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, zwiększenia roli partycypacji społecznej oraz dbałości o istniejące walory przyrodnicze.

Konieczność dążenia do przeciwdziałania zmianom klimatu oraz degradacji środowiska zawarta została w jednej z kluczowych polityk Unii Europejskiej pn. Europejski Zielony Ład (European Green Deal). Jest to plan mający na celu wspieranie działań, w efekcie których Unia Europejska w roku 2050 stanie się neutralna dla klimatu. Osiągnięcie tego celu będzie wymagało podjęcia działań w wielu obszarach gospodarki, w tym m.in.:

- wspieranie badań naukowych i pobudzanie innowacji,
- przejście na zrównoważoną i inteligentną mobilność,

- redukcja emisji zanieczyszczeń toksycznych do zera (do 2050 r.)
- wspieranie zmian w regionach najbardziej uzależnionych od paliw kopalnych,
- budowa i renowacja w sposób oszczędzający energię i zasoby,
- dostarczanie czystej, taniej i bezpiecznej energii,
- ochrona i odbudowa ekosystemów i bioróżnorodności,
- zmobilizowanie przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym.

Założenia Zielonego Ładu są szczególnie spójne z następującymi kierunkami rozwoju wskazanymi w Strategii: *organizacja kampanii, imprez, konkursów promujących postawy prośrodowiskowe, promocja dbania o czystość środowiska, upowszechnienie informacji i promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz budowa świadomości ekologicznej wśród różnych grup społecznych, upowszechnienie wiedzy i świadomości na temat możliwości poprawy efektywności energetycznej wśród różnych grup społecznych, podejmowanie inicjatyw mających na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, likwidacja starych (nieekologicznych) źródeł ciepła, modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej, zwiększanie retencji oraz przeciwdziałanie skutkom suszy, prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego, realizacja programu usuwania azbestu.*

W odniesieniu do poziomu krajowego, podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego (KSRR 2030), wyznaczająca 3 główne cele:

- zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
- wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
- podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Dokument ten definiuje działania, które powinny być podejmowane zarówno przez rząd, jak i samorządy wojewódzkie, powiatowe i gminne. Głównym celem KSRR jest *efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich socjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym,*

gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Strategia wykazuje spójność z treścią KSRR przede wszystkim w zakresie wspierania przedsiębiorczości oraz rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego.

Równie ważnym dokumentem na szczeblu krajowym jest Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Jej głównym celem jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Dodatkowo określa ona 3 cele szczegółowe:

- trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Wskazuje również obszary wpływające na osiągnięcie poszczególnych celów, tj. Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko oraz Bezpieczeństwo Narodowe. Strategia swoim zakresem nawiązuje do każdego z wymienionych aspektów szczególnie w zakresie celów: *Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego oraz Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów.*

W obszarze środowiska i gospodarki wodnej, najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie krajowym jest Polityka ekologiczna państwa do 2030. Określono w niej cel główny zaczerpnięty bezpośrednio z Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), zakładający rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, a także 3 cele szczegółowe:

- Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
- Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska,
- Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Ponadto dokument określa cele horyzontalne, w tym:

- Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.
- Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Cele zdefiniowane w Programie Rozwoju pn.: Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku w całości lub w części realizują założenia Polityki ekologicznej Państwa 2030.

Dokumentem nawiązującym do rozwoju infrastruktury jest Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku, której głównym celem *jest zwiększenie dostępności transportowej kraju oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego przez utworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego na poziomie krajowym, europejskim i globalnym*. Określa ona sześć kierunków interwencji:

- Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
- Poprawa sposobu organizacji zarządzania systemem transportowym,
- Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów,
- Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- Poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Projekt Programu Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” nawiązuje do ww. celów zwłaszcza w zakresie III celu strategicznego - *Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów*, który zakłada m.in. *Rozwój bezpiecznej infrastruktury drogowej i komunikacyjnej, Modernizację dróg i infrastruktury towarzyszącej (remonty, przebudowa i budowa dróg powiatowych w tym rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów)*,

Wspieranie rewitalizacji linii kolejowych oraz Współpracę z innymi zarządcami dróg w celu podniesienia bezpieczeństwa ruchu drogowego i kolejowego

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku stanowi najważniejszy dokument określający istniejące uwarunkowania i wyzwania rozwojowe na poziomie regionalnym. Jako cel główny dokumentu wskazano: Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe dzięki realizacji 4 celów strategicznych:

- Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców,
- Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,
- Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski,
- Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Program Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” bardzo dobrze wpisuje się w realizację Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. Powiat wągrowiecki, poprzez realizację własnych celów strategicznych, może przyczynić się do osiągnięcia w szczególności celu strategicznego pierwszego SWW tj. wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.

Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 20230 stanowi podstawowy element w zakresie zarządzania środowiskiem na poziomie województwa. Jego głównym celem jest realizacja polityki ochrony środowiska zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.). Określa 10 celów w podziale na poszczególne obszary interwencji:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza,
- Zagrożenie hałasem,

- Pola elektromagnetyczne,
- Gospodarowanie wodami,
- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Zasoby geologiczne,
- Gleby,
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- Zasoby przyrodnicze,
- Zagrożenie poważnymi awariami.

Program Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” nawiązuje do Programu ochrony środowiska zwłaszcza w zakresie celu II - *Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego.*

Równie istotnym dokumentem na poziomie regionalnym jest Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu, którego integralną częścią jest plan Działań Krótkoterminowych. Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne powody (źródła) wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do ww. zanieczyszczeń w strefie wielkopolskiej oraz określa skuteczne i możliwe do zrealizowania działania, których wdrożenie spowoduje poprawę jakości powietrza i dotrzymanie norm określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2021 r., poz. 845).

Mając na uwadze ww. cele nadrzędne, trendy związane ze środowiskiem oraz specyfikę przestrzeni powiatu wągrowieckiego za najważniejsze wyzwania należy uznać kwestie dotyczące ochrony bioróżnorodności, ochrony wód powierzchniowych oraz jakości powietrza. Kluczowe będzie wdrażanie rozwiązań mających na celu zmniejszenie emisji CO₂ oraz szukanie rozwiązań dążących do efektywniejszego użytkowania zasobów środowiska. Analiza zgodności celów wyznaczonych w Programie Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” z ww. dokumentami nadrzędnymi wykazała, że są one w znacznym stopniu komplementarne.

1.5. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Strategia rozwoju jest głównym dokumentem kształtującym politykę przestrzenną, określającą cele i kierunki rozwoju w wymiarze społecznym, środowiskowo-przestrzennym i gospodarczym, dzięki którym możliwa będzie realizacja wizji rozwoju Powiatu Wągrowieckiego. Zbudowanie Strategii jest zadaniem wyjątkowo skomplikowanym, multidyscyplinarnym oraz wymagającym zaawansowanych analiz i aktywnej współpracy środowisk i instytucji funkcjonujących w Powiecie. Strategia zawiera konkluzje określone na podstawie przeprowadzonych badań społecznych oraz spotkań warsztatowo-konsultacyjnych, dotyczących identyfikacji potencjalnych szans rozwojowych, barier oraz rekomendacji w zakresie kierunków rozwoju. Program Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” określa plany rozwojowe w kontekście najbliższych siedmiu lat. Dokument ten przez okres obowiązywania będzie wyznaczał kierunek działań zarówno dla władz, innych podmiotów jak i mieszkańców. Ponadto jego rolą jest możliwość pozyskania środków zewnętrznych w celu realizacji określonych inwestycji. Program Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” powstała przy zachowaniu spójności z nadrzędnymi dokumentami o charakterze regionalnym i krajowym. Uwzględnione zostały w niej przepisy dotyczące tworzenia tego typu dokumentu, które ujednolicają zakres i tryb sporządzania dokumentu. Strategia rozwoju jest efektem wspólnej pracy mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli placówek edukacyjnych, organizacji pozarządowych, instytucji społecznych, reprezentantów różnego typu środowisk funkcjonujących w powiecie oraz przedstawicieli samorządu.

Program Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030” roku wyznacza następującą wizję rozwoju:

Powiat Wągrowiecki będzie wzorem naśladowanym przez podobne powiaty w Polsce w zakresie zapewniania **wysokiej jakości życia** poprzez **integrację** procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych oparty na **otwartej współpracy**.

Będzie ona realizowana w oparciu o 3 cele strategiczne. Wywodzą się one z przyjętego podziału na trzy obszary: społeczny, środowiskowo-przestrzenny i gospodarczy. Zostały wypracowane w trakcie warsztatu strategicznego w dniu 13 kwietnia 2022 roku. Charakteryzują się współzależnością – każdy z celów strategicznych w jakimś stopniu zależy od realizacji innych celów, a jednocześnie wpływa na ich osiągnięcie.

W przedmiotowym dokumencie nie ujęto konkretnych inwestycji czy projektów dla zachowania większej elastyczności działań Powiatu i innych podmiotów realizujących Strategię.

Analiza zapisów treści kierunków działań oraz pożądaných celów rozwojowych pozwala stwierdzić, iż realizacja zapisów Strategii przyczyni się do poprawy stanu środowiska, a jedną z nadrzędnych zasad przyjętych w dokumencie jest troska o zasoby środowiska przyrodniczego.

Obszar społeczny	Obszar środowiskowo-przestrzenny	Obszar gospodarczy
Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim	Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego	Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów

Tabela 1. Cele strategiczne powiatu wągrowieckiego

Źródło: opracowania własne

W ramach każdego celu strategicznego wyróżniono (także w pracach warsztatowych) cele operacyjne i kierunki działań. Cele operacyjne uszczegóławiają konkretne cele strategiczne i są również współzależne. Z kolei uszczegółowieniem celów operacyjnych są kierunki działań, których realizacja może przyczyniać się do więcej niż jednego celu

operacyjnego. Najsilniejsze związki danego kierunku działań występują w ramach celów operacyjnych jednego celu strategicznego.

CEL I: ZAPEWNIENIE DOGODNYCH WARUNKÓW ŻYCIA W POWIECIE WĄGROWIECKIM

Prawidłowe funkcjonowanie społeczności lokalnej wymaga zapewnienia odpowiednich warunków, które pozwolą z jednej strony zaspokoić te podstawowe potrzeby do życia jakimi są zdrowie, praca, edukacja, a także potrzeb związanych z budowaniem relacji i więzi społecznych. Działania powiatu wągrowieckiego w zakresie budowania mocnego kapitału społecznego i ludzkiego powinny być skoncentrowane na trzech obszarach:

- promocji zdrowia, profilaktyce i ochronie zdrowotnej
- zrównoważonej polityce społecznej oraz
- kompetencjach zawodowych, osobistych i społecznych mieszkańców

W nawiązaniu do sformułowanych powyżej założeń celu 1. przewiduje się realizację czterech celów operacyjnych:

Cel operacyjny 1.1. Podnoszenie kompetencji zawodowych i społecznych mieszkańców;

Cel operacyjny 1.2. Rozwój nowoczesnego systemu promocji zdrowia, profilaktyki i ochrony zdrowotnej;

Cel operacyjny 1.3. Prowadzenie zrównoważonej polityki społecznej;

Cel operacyjny 1.4 Budowa zintegrowanego systemu wyspecjalizowanych usług publicznych oraz rozwój instytucjonalny.

Wyróżnione cztery cele operacyjne będą realizowane przez łącznie dwanaście kierunków działań. Kierunki działań mogą realizować więcej niż jeden cel operacyjny (Tabela 2).

Kierunki działania	Cele operacyjne			
	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.
A. Wspieranie i promocja profilaktyki zdrowotnej mieszkańców, podnoszenie zdrowotnej świadomości mieszkańców, promowanie zdrowego stylu życia				
B. Dostosowanie i wykorzystanie infrastruktury edukacyjnej w celu organizacji zajęć pozalekcyjnych, także dla osób dorosłych wspieranie rozwoju kształcenia ustawicznego; promocja i rozwój kształcenia pozaszkolnego				
C. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców				
D. Zapewnienie dostępu do kursów i szkoleń kształtujących i rozwijających kompetencje mieszkańców; wspieranie rozwoju kształcenia ustawicznego				
E. Wzmacnianie więzi społecznych poprzez aktywność kulturową; rozwój polityki senioralnej				
F. Odbudowa i poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznych				
G. Wspieranie inicjatyw społecznych i rozwój organizacji pozarządowych				
H. Podnoszenie jakości usług społecznych w tym min. rozwój pieczy zastępczej; rozwój usług interwencji kryzysowej oraz rozwój mieszkań chronionych; rozwój środowiskowych form wsparcia				
I. Podnoszenie efektywności nauczania w szkołach w tym wspieranie i rozwój nowych zawodów na rynku pracy rozwijających rynek oraz potencjał edukacyjny mieszkańców				
J. Wspieranie działalności służb i podmiotów działających na rzecz mieszkańców w sytuacjach kryzysowych, m.in. poprzez zakup i wymianę niezbędnego sprzętu i wyposażenia ratowniczego				
K. Poprawa dostępności do specjalistów w tym również wsparcie i pomoc psychologiczna dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych				
L. Tworzenie/wdrażanie programów w ramach wczesnej sygnalizacji zagrożeń i mechanizmów w obszarze grupy wysokiego ryzyka socjalnego				

Tabela 2. Powiązanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 1

CEL II: ZAPEWNIENIE WARUNKÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ZGODNIE Z ZASADAMI ROZWOJU ZRÓWNOWAŻONEGO

Cechą charakterystyczną powiatu wągrowieckiego są zasoby i walory przyrodnicze. Powiat charakteryzuje się zróżnicowanym pokryciem terenu oraz występowaniem form polodowcowych.

Przez powiat wągrowiecki przepływają cztery rzeki: Wełna, Nielba, Struga Gołaniecka i Mała Wełna. W centrum Wągrowca podziwiać można unikatowe zjawisko hydrologiczne – skrzyżowanie dróg wodnych rzek Wełny i Nielby. Rzeki krzyżują się pod kątem prostym, a ich wartki nurt sprawia, że wody tylko w niewielkim stopniu mieszają się ze sobą. Nie jest to jednak zjawisko naturalne.

Dolina Wełny wraz z jeziorami Rynny Gołaniecko-Wągrowieckiej, przez którą przepływa Struga Gołaniecka – wchodzi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu o pow. 22.640 ha. Chroni on malowniczy krajobraz dolin rzecznych, rynien i jezior polodowcowych, a także meandrów i przełomów rzek. Jego granice kształtuje bieg rzeki Wełny i Strugi Gołanieckiej.

Dużym atutem powiatu wągrowieckiego jest przyjazne środowisko, piękno przyrody i malowniczość krajobrazów.

Przemiany społeczne, gospodarcze i intensywne wykorzystanie środowiska przyrodniczego przez człowieka wymuszają podjęcie działań w duchu rozwoju zrównoważonego. Kluczowe jest zatem podnoszenie świadomości ekologicznej wszystkich mieszkańców, turystów, przedsiębiorców, a także adaptacja do zmian klimatu.

W nawiązaniu do sformułowanych powyżej założeń celu 2. przewiduje się realizację dwóch celów operacyjnych:

Cel operacyjny 2.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej;

Cel operacyjny 2.2. Adaptacja do zmian klimatu.

Wyróżnione dwa cele operacyjne będą realizowane przez łącznie dziewięć kierunków działań. Kierunki działań mogą realizować więcej niż jeden cel operacyjny (Tabela 3).

Kierunki działania	Cele operacyjne	
	2.1.	2.2.
A. Organizacja kampanii, imprez, konkursów promujących postawy prośrodowiskowe, promocja dbania o czystość środowiska		
B. Upowszechnienie informacji i promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz budowa świadomości ekologicznej wśród różnych grup społecznych		
C. Upowszechnienie wiedzy i świadomości na temat możliwości poprawy efektywności energetycznej wśród różnych grup społecznych		
D. Podejmowanie inicjatyw mających na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych		
E. Likwidacja starych (nieekologicznych) źródeł ciepła		
F. Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej		
G. Zwiększanie retencji oraz przeciwdziałanie skutkom suszy		
H. Prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego		
I. Realizacja programu usuwania azbestu		

Tabela 3. Powiązanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 2

CEL III: TWORZENIE DOBREGO KLIMATU INWESTYCYJNEGO, ROZWÓJ INFRASTRUKTURY ORAZ INTEGRACJE OFERTY SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU PRZEZ MIESZKAŃCÓW I TURYSTÓW

Zagadnienia rozwoju gospodarczego należą do zagadnień przekrojowych, powiązanych bardzo silnie z wymiarem społecznym, środowiskowym i przestrzennym. Decydują o potencjalne konkurencyjności przestrzeni powiatu jako miejsca do życia, w tym stanowią podstawę konkurowania o zasoby kapitału ludzkiego, w tym młodych osób. Powiat wągrowiecki powinien wносить istotny wkład w rozwój przedsiębiorczości oraz budowanie partnerstwa na rzecz aktywności mieszkańców.

Jako struktura ponadlokalna posiada kompetencje do wspierania i moderowania rozwoju gospodarczego.

W dalszym ciągu rolę powiatu będzie współpraca z gminami, przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz podnoszenia konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz prowadzenia działań promujących pod kątem przyciągania i rozwijania

nowych inwestycji. Ponadto będzie wspierać i promować przedsiębiorców już działających na terenie powiatu. Proponowanym polem działań będzie promocja przedsiębiorczości, realizowana m. in. w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Powiat Wągrowiecki.

Ważną potrzebą człowieka jest możliwość spędzania **czasu wolnego** i osiągnięcia z tego określonych korzyści zdrowotnych, psychicznych czy społecznych. Tak jak mieszkańcy powiatu są różnorodni, tak oferta spędzania czasu wolnego na terenie powiatu powinna być dostosowana do tej różnorodności, dlatego istotne jest zapewnienie miejsc **rekreacji czynnej i biernej** dla osób w różnym wieku. W związku z powyższym oraz ze względu na posiadane przez powiat zasoby przyrodnicze, miejsca spędzania czasu wolnego powinny być organizowane zarówno z wykorzystaniem istniejących jak i nowych zabudowań (nowe kluby mieszkańców, sale społeczne), adaptowanych i odnawianych przestrzeni publicznych, jak i walorów przyrodniczych (lasy, tereny niezagospodarowane). Dodatkowo, planując nowe formy spędzania czasu wolnego, warto zwrócić uwagę na możliwość uruchomienia w tym celu istniejącej edukacji.

Rozwój powiatu w sferze czasu wolnego i turystyki może być wzmocniony poprzez wyróżniające się i wyjątkowe produkty lokalne, ekologiczne lub regionalne. Mogą one wносить wkład w rozwój ekonomiczny m. in. obszarów wiejskich oraz wzmocniać lokalne powiązania kooperacji gospodarczej. Powiat będzie integrował działania, wspierając przedsiębiorców poprzez promocję produktów lokalnych. Powiat dążyć będzie do ściślejszej współpracy przy promocji pomiędzy poszczególnymi samorządami. Spowoduje to zintensyfikowanie działań i środków promocyjnych.

Prawidłowe funkcjonowanie powiatu wągrowieckiego i jego mieszkańców uzależnione jest w znaczącej mierze od kapitału infrastrukturalnego powiatu. Kapitał ten obejmuje zarówno infrastrukturę **drogową** (drogi, chodniki, ciągi pieszo-rowerowe), infrastrukturę **komunikacyjną** (transport publiczny), **techniczną** (w tym komunalną). Wiele obecnych problemów powiatu ma podłoże infrastrukturalne, a realizacja pozostałych celów strategicznych bez odpowiedniej infrastruktury nie będzie możliwa.

Dostępność komunikacyjna ma duże znaczenie dla szeregu aspektów funkcjonowania powiatu wągrowieckiego i jego mieszkańców. Jest ważna ze względu na rozwój społeczny,

dostępność do usług publicznych, dojazdy do pracy, konkurencyjność gospodarki, dostępność miejsc ważnych dla ruchu turystycznego. Powiat Wągrowiecki prowadzi będzie działania modernizacyjne oraz związane z przebudową dróg powiatowych. Rozwijać będzie przy tym sieć dróg i ścieżek rowerowych, stanowiących coraz ważniejszy element sieci komunikacyjnej. Dążyć będzie do połączenia i rozwinięcia istniejących dróg w spójny i zintegrowany system, dostosowany do potrzeb mieszkańców oraz turystów.

W tym celu powiat wągrowiecki realizować będzie również działania w zakresie bezpieczeństwa publicznego. Powiat wspierać będzie podnoszenie jakości działalności powiatowych służb bezpieczeństwa, realizować będzie działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego. Odbywać się to będzie m. in. poprzez zakup i wymianę sprzętu powiatowych służb oraz podmiotów ratowniczych.

W nawiązaniu do sformułowanych powyżej założeń celu 3. przewiduje się realizację sześciu celów operacyjnych:

Cel operacyjny 3.1. Wsparcie podmiotów gospodarczych;

Cel operacyjny 3.2. Wzrost przedsiębiorczości i budowanie partnerstwa na rzecz aktywności gospodarczej;

Cel operacyjny 3.3. Rozwój bezpiecznej infrastruktury drogowej i komunikacyjnej;

Cel operacyjny 3.4. Rozwój infrastruktury technicznej;

Cel operacyjny 3.5. Wsparcie rozwoju turystyki opartej o lokalne zasoby;

Cel operacyjny 3.6. Promocja i budowanie wizerunku powiatu.

Kierunki działania	Cele operacyjne					
	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	3.5.	3.6.
A. Promocja przedsiębiorczości w tym promocja przedsiębiorczości w szkołach ponadpodstawowych, wsparcie praktyk zawodowych w tym międzynarodowych, dostosowywanie kierunków kształcenia zawodowego do prognozowanych zmian na rynku pracy						
B. Tworzenie oferty inwestycyjnej i jej promocja we współpracy z samorządami gminnymi						

C. Zwiększenie dostępności do usług doradczych i wspierających przedsiębiorczość						
D. Wsparcie produkcji rolnej w tym wyrobów lokalnych						
E. Ochrona i rozwój walorów turystycznych, w tym dziedzictwa naturalnego i kulturowego powiatu						
F. Modernizacja dróg i infrastruktury towarzyszącej (remonty, przebudowa i budowa dróg powiatowych w tym rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów)						
G. Wspieranie rewitalizacji linii kolejowych						
H. Budowa, przebudowa i modernizacja obiektów będących w zarządzie powiatu						
I. Rewitalizacja zabytków						
J. Rozwój sieci: wodno-kanalizacyjnej, gazowniczej, energetycznej						
K. Współpraca z innymi zarządcami dróg w celu podniesienia bezpieczeństwa ruchu drogowego i kolejowego						

Tabela 4. Powiązanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 3

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku.” Sporządzona została zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.).

W wyniku przeprowadzonej analizy wykazano spójność projektu Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku z założeniami w dokumentach na poziomie międzynarodowym, krajowym i regionalnym.

Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku składa się z następujących elementów:

- ➔ wprowadzenia, w tym przedmiot, zakres i cel opracowania, metodologia, powiązania dokumentu z nadrzędnymi opracowaniami oraz informacje o jego zawartości,
- ➔ charakterystyka środowiska przyrodniczego,

- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2005 roku o ochronie przyrody,
- potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- przewidywane oddziaływanie na środowisko realizacji zadań określonych w projekcie Strategii,
- proponowane rozwiązania alternatywne,
- napotkane trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,
- proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów,
- prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu.

Głównym celem prognozy jest określenie potencjalnego oddziaływania na środowisko realizacji i wdrażania ustaleń projektowanego dokumentu Strategii. Rolą dokumentu jest również ustalenie spójności dokumentów nadrzędnych wobec przedmiotowego opracowania. Istotnym elementem jest informowanie mieszkańców o wystąpieniu możliwych skutków wdrażanych założeń na poszczególne komponenty środowiska.

Program rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” określa rolę instytucji powiatowych i wskazuje przede wszystkim na potencjał kreowania rozwiązań rozwojowych, dla których Powiat Wągrowiecki może być realizatorem. Dotyczy to w szczególności kwestii administracji, opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, edukacji poziomu ponadpodstawowego oraz komunikacji.

Według Strategii w 2030 roku powiat wągrowiecki będzie wzorem naśladowanym przez podobne powiaty w Polsce w zakresie zapewniania **wysokiej jakości życia** poprzez **integrację** procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych oparty na **otwartej współpracy**. W ramach projektu Strategii wskazane zostały trzy cele strategiczne:

1. zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim,
2. zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego,
3. tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów.

Do celów strategicznych przyporządkowano cele operacyjne i kierunki działań. Nie ujęto natomiast konkretnych inwestycji czy projektów społecznych, aby zachować większą elastyczność działań Powiatu i innych podmiotów realizujących Strategię.

Część z uwzględnionych w dokumencie kierunków rozwoju ma charakter nie inwestycyjny, zatem nie będą one oddziaływały negatywnie na środowisko. Mimo, iż na etapie sporządzania Strategii nie jest znana skala i lokalizacja pozostałych przedsięwzięć, można stwierdzić, że część z nich będzie zaliczana do inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1839). Przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie oddziaływać na środowisko są m.in. modernizacja dróg i infrastruktury towarzyszącej (remonty, przebudowa i budowa dróg powiatowych, w tym rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów), budowa, przebudowa i modernizacja obiektów będących w zarządzie powiatu. Z uwagi na ogólny charakter Strategii, która nie określa ich konkretnej lokalizacji ani wielkości, na obecnym etapie nie ma możliwości jednoznacznego określenia ich oddziaływania na środowisko. Będzie to możliwe na etapie projektowania, gdy określone zostaną zarówno lokalizacja, jak i szczegółowy zakres i rozmiar prac. W stosunku do tych przedsięwzięć, dla których będzie wymagane uzyskanie zgody na realizację przedsięwzięcia, zostanie przeprowadzona stosowna procedura.

Jak wynika z przeprowadzonej w niniejszym dokumencie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na poszczególne komponenty środowiska, negatywne oddziaływanie ograniczy się jedynie do okresu prowadzenia prac budowlanych. Na etapie eksploatacji natomiast poszczególne inwestycje przyniosą korzystne zmiany zarówno w środowisku, jak i w odniesieniu do poziomu życia mieszkańców. Większość inwestycji będzie generować oddziaływania krótkookresowe, chwilowe, mające związek z prowadzeniem budowy i ustanie po zakończeniu wszystkich prac, w tym emisją hałasu, pyłów, spalin pochodzących ze środków transportu, pracujących maszyn oraz naruszenie struktury gleby i

rzeźby terenu. Może wystąpić częściowe zniszczenie roślinności w miejscu przejazdów i prowadzenia prac budowlanych, które w okresie wegetacyjnym zostanie przywrócone do stanu pierwotnego.

Analiza planowanych działań pod kątem ich wpływu na poszczególne komponenty środowiska pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- ➔ Nie zidentyfikowano znaczących negatywnych oddziaływań w odniesieniu do żadnego celu ani kierunku działań, które wiązałyby się z bezpowrotnym negatywnym skutkiem dla środowiska, niemożliwym do zlikwidowania lub zminimalizowania na etapie wdrażania kolejnych dokumentów lub na etapie projektowania i które wymagałyby podjęcia działań kompensacyjnych,
- ➔ Najistotniejsze negatywne skutki realizacji programu ochrony środowiska mogą wystąpić w odniesieniu do różnorodności biologicznej, powierzchni ziemi oraz krajobrazu,
- ➔ Nie przewiduje się realizacji inwestycji, które powodują oddziaływanie skumulowane na środowisko, które na etapie eksploatacji będą źródłem nowych, uciążliwych i znacznych emisji do środowiska.

Z uwagi na długi okres, dla którego sporządzana jest Strategia, w celu efektywnego osiągnięcia założonych celów niezbędne jest systematyczne prowadzenie monitoringu, który odbywać się będzie w systemie rocznego sprawozdania.

3. Charakterystyka i stan środowiska powiatu wągrowieckiego

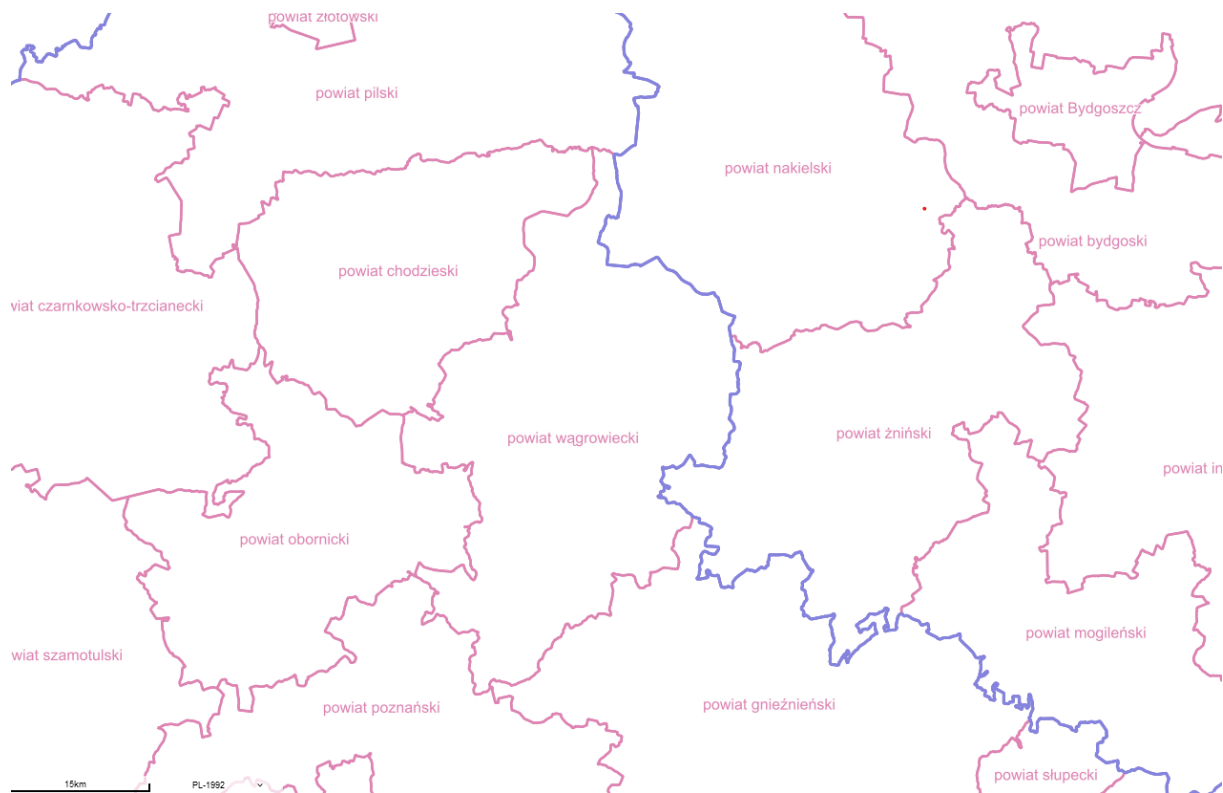
3.1. Położenie geograficzne

Powiat Wągrowiecki jest jednym z 35 powiatów województwa wielkopolskiego. W skład powiatu wągrowieckiego wchodzi 7 gmin: -1 gmina miejska Wągrowiec, 2 gminy miejsko – wiejskie: Gołańcz i Skoki oraz 4 gminy wiejskie: Wągrowiec, Damasławek, Mieścisko, Wapno. Gmina Mieścisko od 1 stycznia 2024 r. będzie miała status gminy miejsko-wiejskiej.

Położony jest w północnej części województwa i graniczy:

- na południu z powiatami: poznańskim i gnieźnieńskim,
- na północy z powiatem pilskim,

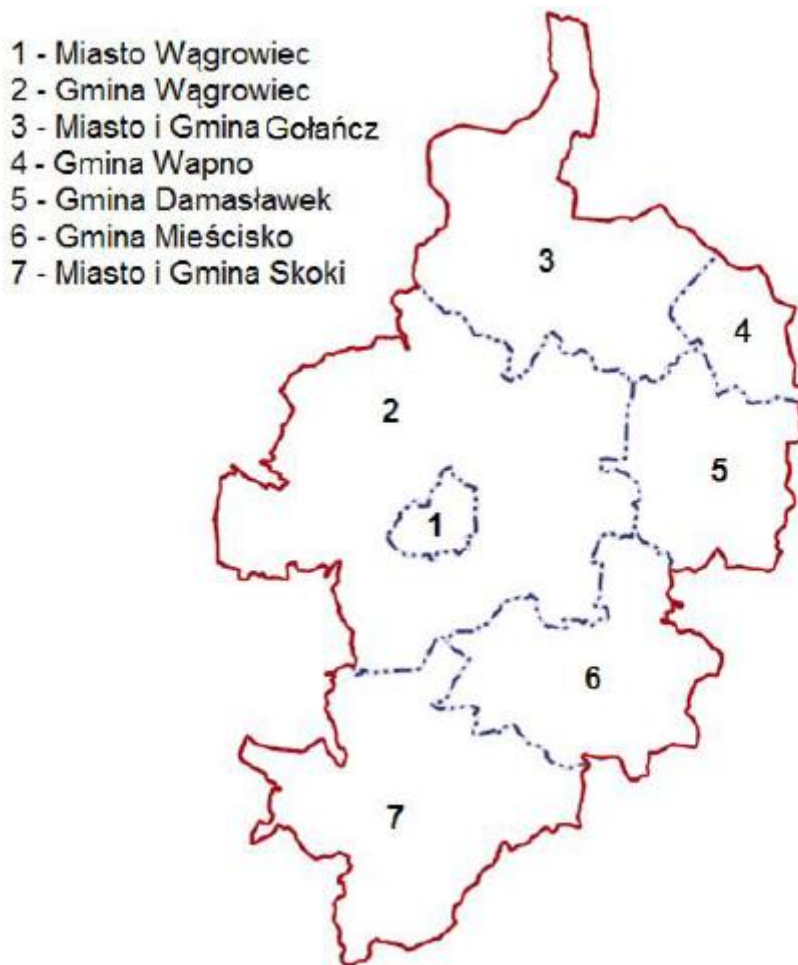
- na zachodzie z powiatami chodzieskim i obornickim,
- na wschodzie z powiatami żnińskim i nakielskim (województwo kujawsko – pomorskie).

Ryc. 1. Położenie powiatu wągrowieckiego na tle sąsiednich powiatów

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polska.e-mapa.pl

Powiat wągrowiecki zajmuje powierzchnię 103 965 ha – jest on dziesiątym co do wielkości powiatem województwa wielkopolskiego. Pod względem powierzchni największą gminą na jego terenie jest gmina wiejska Wągrowiec, stanowiąca około 33% obszaru Powiatu (347,8 km²), kolejną pod względem wielkości jest gmina miejsko-wiejska Skoki zajmująca 19% powierzchni Powiatu (198,5 km²). Najmniejszymi jednostkami w powiecie wągrowieckim jest gmina wiejska Wapno oraz gmina miejska Wągrowiec stanowiąc kolejno 4,25% oraz 1,72% jego powierzchni.

Ryc. 2. Gminy powiatu wągrowieckiego

Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu wągrowieckiego na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2030.

Wg ewidencji prowadzonej przez **Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu**, przez teren powiatu wągrowieckiego przebiegają drogi wojewódzkie:

1. droga wojewódzka nr 190 o długości 36,110 km,
2. droga wojewódzka nr 196 o długości 21,880 km,
3. droga wojewódzka nr 197 o długości 7,700 km,
4. droga wojewódzka nr 241 o długości 32,940 km.

Na terenie powiatu wągrowieckiego nie występują autostrady, drogi ekspresowe i drogi krajowe.

Przez powiat wągrowiecki przebiegają linie kolejowe:

- 356 – niezelektryfikowana, linią kursują pociągi osobowe na trasie Poznań Główny - Wągrowiec i Poznań Główny - Gołańcz, linia zmodernizowana w latach 2011-2013,
- 236 - niezelektryfikowana jednotorowa linia kolejowa łącząca Wągrowiec z miejscowością Bzowo Goraj przez Rogoźno Wielkopolskie i Ryczywół, obsługuje wyłącznie ruch towarowy,

- 377 - linia kolejowa łącząca stację Gniezno Winiary ze stacją Sława Wielkopolska, obsługuje wyłącznie ruch towarowy.

Warto zauważyć, że Rada Powiatu Wągrowieckiego Uchwałą Nr XLV/356/2022 z dnia 26 października 2022 r. zdecydowała o przystąpieniu Powiatu Wągrowieckiego do związku powiatowo-gminnego „Wielkopolski Transport Regionalny” z siedzibą w Poznaniu. Związek został utworzony w celu zaspokajania potrzeb mieszkańców gmin i powiatów, w zakresie **publicznego transportu zbiorowego** w powiatowo-gminnych przewozach pasażerskich oraz skorelowanych usług publicznych. Związek zapewnia organizację publicznego transportu zbiorowego między powiatami i gminami województwa wielkopolskiego, w tym gwarantuje połączenia pozwalające na sprawną komunikację mieszkańców gmin i powiatów, uczestniczących w związku, z terenem miasta Poznania. Przystąpienie do związku pozwoli Powiatowi Wągrowieckiemu na zapewnienie publicznego transportu zbiorowego głównie między gminami powiatu, a także na swobodne tworzenie połączeń z powiatami sąsiadującymi: poznańskim i obornickim, należącymi do Związku, przy wykorzystaniu wszystkich możliwych zewnętrznych źródeł finansowania przy udziale środków własnych.

3.2. Zasoby wodne

Obszar powiatu wągrowieckiego w większości znajduje się w granicach działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu i należy do regionu wodnego Warty w dorzeczu Odry. Północ powiatu (część gminy Gołańcz) leży w granicach działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy w regionie wodnym Noteci w dorzeczu Odry.

W skali powiatu wągrowieckiego istotne są dwie rzeki: Wełna i Mała Wełna, które przecinają opisywany obszar równoleżnikowo. Północną granicę powiatu stanowi rzeka Noteć.

Układ hydrologiczny powiatu wągrowieckiego obejmuje także liczne jeziora m.in.: Durowskie, Kaliszańskie, Kobyleckie, Bracholińskie, Stępuchowskie, Łęgowskie, Skockie, Maciejak, Włókna, Czeszewskie i Grylewskie.

Powiat wągrowiecki położony jest w obrębie 25 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzek oraz 14 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Jezior (JCWP1). W kolejnych tabelach zestawiono poszczególne JCWP znajdujące się na terenie powiatu wągrowieckiego.

W nowej strukturze Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie powiat wągrowiecki zlokalizowany jest w zasięgu:

1. Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu – Zarząd Zlewni w Poznaniu (Nadzory Wodne w Gnieźnie, Obornikach, Poznaniu i Wągrowcu),
2. Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy – Zarząd Zlewni w Inowrocławiu (Nadzory Wodne w Chodzieży i Żninie).

Państwowe Gospodarstwo Wodne przejęło również obowiązki związane z wydawaniem decyzji i orzekaniem w sprawach gospodarki wodnej poprzez wydawanie m.in. pozwoleń wodnoprawnych, co spowodowało znaczne ograniczenie kompetencji organów JST w zakresie gospodarowania wodami.

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Stan/ cele środowiskowe oraz zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych dla JCWP wg II aktualizacji Planu gospodarowania wodami			
		Stan wód	Cele środowiskowe		Zagrożenie
			Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
Jednolite części wód powierzchniowych rzek					
1.	Kcynka RW600010188529	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	dobry stan chemiczny	zagrożona
2.	Noteć od Dopływu spod Sipior do Gwdy RW60001618859	zły	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Noteć w obrębie JCWP (dla węgorza europejskiego)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
3.	Margoninka RW600015188569	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
4.	Młynówka Borowska RW600015188532	zły	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	dobry stan chemiczny	zagrożona
5.	Rudka RW600010186589	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona

6.	Mała Wełna od Dopywu z Rejowca do ujścia RW6000181966979	zły	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
7.	Trojanka RW600010185969	zły	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona
8.	Mała Wełna od jez. Gorzuchowskiego do Dopywu z Rejowca RW600016186675	zły	dobry potencjał chemiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
9.	Wełna od Lutomni do Nielby RW60001618651	zły	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wełna w obrębie JCWP (dla węgorza europejskiego)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
10.	Mała Wełna do jez. Gorzuchowskiego RW6000181866539	zły	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 µS/cm)]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	dobry stan chemiczny	zagrożona
11.	Pomorka RW6000101883669	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona
12.	Gołaniecka Struga RW60001818649	zły	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki – II klasa jakości)	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność	zagrożona

				elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki – II klasa jakości	
13.	Wełna od Nielby do ujścia RW60001618699	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Wełna od ujścia do ujścia Flinty (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wełna od ujścia do ujścia Flinty (dla troci wędrowniej) oraz Wełna w obrębie JCWP (dla węgorza europejskiego)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
14.	Dopływ z jez. Sarbii RW600010186563	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona
15.	Kanał Ruda Koźlanka – Nieświastowice RW600009186369	zły	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki – II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona
16.	Nielba RW6000181865299	zły	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 µS/cm)]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	dobry stan chemiczny	zagrożona

17.	Dopływ z Gruntowic RW600015186389	zły	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki – II klasa jakości)	dobry stan chemiczny	zagrożona
Jednolite części wód powierzchniowych					
1.	Kaliszańskie LW10227	zły	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
2.	Budziszewskie LW10249	zły	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [PMPL, ESMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	dobry stan chemiczny	zagrożona
3.	Rgielskie LW10210	zły	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, fosfor ogólny]; pozostałe wskaźniki – II klasa jakości)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
4.	Grylewskie LW10212	zły	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [ESMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	dobry stan chemiczny	zagrożona
5.	Czeszewskie LW10215	zły	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [ESMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	dobry stan chemiczny	zagrożona
6.	Kobyleckie LW10216	zły	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [ESMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	dobry stan chemiczny	zagrożona
7.	Łeknieńskie LW10206	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
8.	Łęgowskie LW10218	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu	dobry stan chemiczny	zagrożona

			gospodarczym (węgorz europejski)		
9.	Rościńskie LW10241	zły	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [ESMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	dobry stan chemiczny	zagrożona
10.	Włókieńskie LW10245	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	niezagrożona
11.	Maciejak LW10248	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
12.	Durowskie LW10217	zły	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
13.	Bracholińskie LW10207	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
14.	Stępushowskie LW10208	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	niezagrożona

Tabela 5. Ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) położonych w granicach powiatu wągrowieckiego, wykaz celów środowiskowych dla tych JCWP oraz ocena zagrożenia nieosiągnięcia wyznaczonych celów środowiskowych

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335)

Obszar powiatu położony w dolinach Wełny i Noteci zagrożony jest wystąpieniem powodzi lub podtopień. Za odpowiednie kształtowanie gospodarowania wodami odpowiada przede wszystkim specjalnie do tego powołane Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. **Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie** poinformowało, że w latach 2019-2022 nie prowadziło dużych inwestycji w zakresie gospodarowania wodami i ochrony środowiska. Prowadzone są natomiast bieżące prace utrzymaniowe.

Zgodnie z informacjami otrzymanymi od Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, reprezentowanego przez RZGW w Poznaniu i RZGW w Bydgoszczy, na terenie powiatu wągrowieckiego nie ma wałów przeciwpowodziowych, zapór wodnych, śluz i małych elektrowni wodnych. W obszarze działania Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy znajdują się m.in. sztuczne zbiorniki wodne: kompleks stawów „Prostkowo”, kompleks stawów „Zamczysko”, kompleks stawów „Rybowo”. Ponadto infrastruktura kompleksu stawów „Prostkowo” znajdują się jazy (6 sztuk). Ponadto na obszarze administrowanym przez RZGW w Poznaniu znajduje się 15 jazów, a sztucznych zbiorników wodnych lub zbiorników retencyjnych nie stwierdzono.

W zakresie występowania **stref ochronnych ujęć wody** RZGW w Poznaniu ustanowił 43 tereny ochrony bezpośredniej, natomiast RZGW w Bydgoszczy ustanowił 5 terenów ochrony bezpośredniej, o których mowa w art. 121 ust.2 pkt 1 ustawy Prawo wodne.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie poinformowało również, że zgodnie z **II aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027**,

PGW Wody Polskie planuje realizację działań naprawczych, których celem jest poprawa stanu wód w obszarze wybranych jednolitych części wód występujących na terenie powiatu wągrowieckiego, w tym:

- opracowanie wariantowej analizy sposobu udroźnienia budowli piętrzących na cieku wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej,
- analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych,
- ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowej JCWP,
- działania renaturyzacyjne,
- realizacja wybranego wariantu udroźnienia cieku,
- opracowanie wniosku na potrzebu ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych dla GZWP nr 138 (Pradolina Toruń – Eberswalde).
-

PGW Wody Polskie RZGW w Poznaniu przekazał informację, że w Programie Planowanych Inwestycji w gospodarce wodnej PGW Wody Polskie na lata 2023-2030 ujęto jedno zadanie dla powiatu wągrowieckiego. Będzie ono realizowane jedynie w przypadku pozyskania źródła finansowania, które na dzień przekazania odpowiedzi nie jest zapewnione. Chodzi o zadanie „Poprawa retencyjności zlewni Strugi Gołanieckiej”. Czas niezbędny na realizację zadania to 4 lata.

Ryc. 3. Obszar zagrożony powodziami

Źródło: <https://wagrowiecki.e-mapa.net/>

Na obszarze powiatu wągrowieckiego widoczny jest duży udział budynków mieszkalnych podłączonych do wodociągów w budynkach mieszkalnych ogółem – w 2021 roku było to aż 96,7%. Przy czym na obszarze miejskim jest to 99,0 %, a na obszarze wiejskim 94,3 %.

Na zdecydowanie niższym poziomie kształtuje się odsetek budynków podłączonych do kanalizacji. Na przestrzeni analizowanego okresu widoczny jest jego niewielki wzrost do 68,1 %. Według danych GUS w dniu 31.12.2021 r. odsetek mieszkańców podłączonych do sieci kanalizacyjnej wyniósł 68,1 %, przy czym na obszarze miejskim było to 92,8 %, a na obszarach wiejskich 45,8 %. Pozostali mieszkańcy gromadzą ścieki w 5 911 zbiornikach bezodpływowych oraz 990 przydomowych oczyszczalniach ścieków.

3.3. Rzeźba terenu i gleby

Zgodnie z fizyczno-geograficzną regionalizacją Polski wg J. Kondrackiego prawie cały powiat wągrowiecki jest położony w obrębie Pojezierza Chodzieskiego stanowiącego część Pojezierza Wielkopolskiego. Jedynie północny kraniec powiatu wągrowieckiego zlokalizowany jest w obrębie Doliny Środkowej Noteci będącej fragmentem Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej.

Korzystając z danych zwartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Wągrowieckiego na lata 2019-2022 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2026” należy stwierdzić, że położony jest w regionie polodowcowych jezior i pofałdowanej równiny. Krajobraz został ukształtowany w wyniku ostatniego zlodowacenia i około 12 tysięcy lat działania różnych czynników po ustąpieniu lodowca wiślańskiego.

Północna część powiatu leży w granicach Pojezierza Chodzieskiego. Moreny lodowcowe ciągną się równoleżnikowo od Chodzieży po Kcynię na wschodzie, a na zachodzie występują pod Czarnkowem. Jest to dość płaski i monotony obszar, wyniesiony na 80-95 m n.p.m. przeważnie użytkowany rolniczo. Na tym terenie występują liczne jeziora, różnej wielkości i pochodzenia. Największe jeziora rynnowe zgrupowane są w rynnach gołaniecko-wągrowieckiej, natomiast na wschód od Wągrowca oraz między Wągrowcem a Margoninem znajdują się owalne formy typu wytopiskowego. W rejonie Wągrowca i Rogoźna przebiega równoleżnikowo do jeziora niezbyt wielka Pradolina Wełny.

Południowo i wschodnia część opisywanego terenu wchodzi w skład Pojezierza Gnieźnieńskiego. Jest to również wysoczyzną morenową, ale o poziomie "wyższym" - wyniesionym na 100-110 m n.p.m. Związane jest to z położeniem na Wale Kujawsko-Pomorskim - pokrytym warstwą utworów polodowcowych różnej grubości podłużnym wyniesieniu, spiętrzone w tym samym okresie, co Karpaty (ponad 60 milionów lat temu), Właśnie w tym wale znajdują się wysady solne w Wapnie i na wschód od Damasławka. Dzisiejszy krajobraz tego terenu to przede wszystkim falista morena denna. Wśród niej spotyka się zagłębienia powstałe wskutek wytopienia odosobnionych brył lodowca, dziś zajęte przez torfowiska lub małe jeziora (tzw. oczka). W północnej części tego Pojezierza leżą pojedyncze pagórki, pozostałość starszego pasma moreny czołowej (najwyższe są Chełmianki, zwane także Korfantówką – 162 m n. p. m.). Wzgórza są oddzielone między sobą równinami i sprawiają wrażenie, jakby były "nałożone" na płaską morenę denną. Dalej na południe wysoczyznę ponacinana jest systemem długich rynien jeziornych, często o zawiłym przebiegu. Bezpośrednio po ustąpieniu lodowca wytworzyły się gdzieś z lotnych piasków pola wydumowe. Na południe od pasma moren występują pola sandrowe i wytopiskowe rynn jeziorne zgrupowane zwłaszcza w okolicach Wągrowca nad Wełną.

Podłoże mezozoiczne obszaru budują utwory jury i kredy synklinorium mogileńsko - łódzkiego (część południowa powiatu) oraz artyklinorium pomorskiego (część północna powiatu). W części granicznej artyklinorium i synklinorium występuje wysad solny Wapna oraz Damasławka. W jądrach wysadów występują sole permskie i anhydryty przykryte czapami gipsowymi, zaś w osłonach bocznych osady triasu i jury środkowej i górnej.

Osady jury środkowej to piaski, piaskowce, mułowce i iłowce, zaś górnej to margle, wapienie margliste i mułowce margliste. Na tych osadach zalegają piaski i piaskowce drobnoziarniste, średnioziarniste, muły i mułowce kredy dolnej. Osady kredy górnej stanowią większość podłoża mezozoiku obszaru powiatu, a są to margle, opoki i wapienie.

Utwory trzeciorzędowe reprezentowane są przez utwory oligocenu i miocenu o miąższości 20-150 m, najczęściej 100-140 m lokalnie do 200 m (Damaśławek).

Oligocen stanowią utwory piaszczyste (piaski drobne z glaukonitem), ilasto-mulaste o miąższości do 70 m, lokalnie do ponad 130m w rejonie struktury Damaśławka.

Miocen to utwory burowęglowe, przechodzące ku górze w utwory mułowo-ilaste i ilaste iłów poznańskich o miąższości od 20 do 100 m. W obrębie utworów burowęglowych o miąższości do 70 m można wyróżnić cztery serie sedymentacyjne: 1 - dolna seria piasków drobnych, 2 - dolna seria węglowa z mułkami, 3 - seria piasków i mułowców górnych, 4 - górna seria węglowo-ilasta. Serię piasków dolnych stanowią piaski drobne i pylaste, lokalnie średnioziarniste ze żwirem i warstwami mułów i iłów. Miąższość tej serii dochodzi do 40 m. Zaliczona jest ona do utworów miocenu dolnego.

Bezpośrednio pod piaskami miocenu dolnego występuje do kilku pokładów węgla brunatnych przewarstwionych piaskami, mułowcami i iłami zmiennej grubości zaliczonych do miocenu środkowego. Miąższość tej serii wykazuje dużą zmienność - od 5 do 40 m.

Serię piasków i mułków górnych stanowią piaski drobnoziarniste i pylaste, mułki piaszczyste i ilaste z drobnymi warstwami węgla brunatnych o miąższości do 30 m. Górną serię węglową miocenu górnego tworzą iły i mułki oraz 1 lub 2 pokłady węgla brunatnego, o miąższości od kilku do 10 m, przewarstwionych iłami.

Najwyższy kompleks osadów ilasto - mulastych to seria iłów poznańskich o zmiennej miąższości, dochodzącej do 50 m. Lokalnie w wąskim pasie najstarszej plejstocenijskiej doliny kopalnej w rejonie Groszkówka, jak również na wysadach solnych iły te zostały zerodowane.

Występowanie oraz litologia utworów czwartorzędowych związane są z działalnością akumulacyjną lądolodów oraz erozyjną i akumulacyjną wód lodowcowych i rzecznych w okresach interglacjalnych. Na obszarze powiatu utwory czwartorzędowe występują od zlodowaceń południowopolskich po holocen. Ich miąższość jest zależna od morfologii podłoża pod czwartorzędowego i współczesnej powierzchni terenu i wynosi najczęściej od 20 do 90 m.

Najstarszymi osadami czwartorzędowymi są dwa poziomy glin morenowych ze zlodowaceń południowo polskich występujące w obniżeniach podłoża podczwartorzędowego, rozdzielone lokalnie utworami rzeczными i fluwioglacjalnymi. Znaczną miąższość - do 40 m - osiągają osady fluwioglacjalne w północnej części gminy Gołańcz. Dolinę kopalną z najstarszego okresu interglacjalnego, o przebiegu SSE-NNW i szerokości około 0,5 km, przy głębokim wcięciu - do 90 m w osady trzeciorzędowe można śledzić również w rejonie Wysoka - Skoki - Roszkówko. Wypełniają ją najczęściej różnoziarniste z przewagą średnioziarnistych oraz mułki i iły zastoiskowe o miąższości 20 - 30m. W okresie interglacjalnego wielkiego osady południowopolskie uległy silnej erozji a doliny kopalne prawdopodobnie występowały na linii Piastowie - Mieścisko oraz w rejonie Skoków. Głębokie erozyjne przegłębienie charakteru dolinowego występuje w rejonie wysadu solnego Wapno. Doliny te wypełniają piaski ze żwirem, piaski

różnoziarniste i pylaste oraz mułki i ility zastoiskowe o miąższości do 30 m. Zlodowacenie środkowo polskie reprezentują osady wodnolodowcowe o zróżnicowanej miąższości do 30 m i gliny morenowe o miąższości od kilku do 45 m. Osady wodnolodowcowe występują ciągłą pokrywą w północnej części powiatu oraz w rejonie Kamienicy - Wągrowca. Interglacjał emski reprezentowany jest przez osady piaszczysto - żwirowe i mułkowo - ilaste o zróżnicowanej miąższości występujące w pasie doliny Wełny i rynien glacialnych obszaru oraz w Pradolinie Toruńsko - Eberswaldzkiej. Cały obszar powiatu pokryty jest osadami zlodowacenia bałtyckiego. Są to lokalnie transgresyjne osady fluwioglacjalne piasków i żwirów o miąższości do 10 m (największe rozprzestrzenienie na południe od linii Gołańcz - Czeszewo), poziom glin morenowych o miąższości 5-15 m, lokalnie 20 m oraz osady rynien lodowcowych, wykształcone w postaci piasków, mułów i glin o miąższości do 20 m oraz osady wodnolodowcowe i rzeczne piasków i żwirów tarasów pradolinnych oraz sandrów.

Osady sandrowe o większym rozprzestrzenieniu spotyka się na przedpolu moren czołowych oscylacji chodzieskiej Grabowo - Bogdanowo w obszarze nadnoteckim. W fazie pomorskiej zlodowacenia bałtyckiego ukształtowała się Pradolina Toruńsko - Eberswaldzka. Utwory holoceniowe stanowią wypełnienie tarasów holoceniowych dolin rzecznych oraz rynien lodowcowych. Są to piaski różnoziarniste, muły i torfy o miąższości zwykle od kilku m do około 10 m w dolinie Wełny i Noteci. Stopień antropogenicznych przekształceń rzeźby na opisywanym terenie jest ograniczony terytorialnie. Istotne zmiany rzeźby występują w obrębie terenów zabudowanych i komunikacyjnych, gdzie istnieją liczne nasypy pod budynkami i terenami komunikacyjnymi, a w niektórych przypadkach niwelacje pierwotnie bardziej stromych powierzchni.

Na obszarze wysoczyzny morenowej dominują gleby pseudobielicowe (płowe), poprzedzielane enklawami gleb brunatnych czy bielicowych. Pozostały obszar zaliczono do kompleksu żytanego bardzo dobrego, przydatnego pod uprawę, co stało się przyczyną rozwoju rolnictwa i niewielkiej ilości lasów na Pałukach. Zalesienia dominują jedynie w północno-wschodniej części regionu, gdzie występują słabe gleby bielicowe i wydmy - należące do kompleksu żytano-łubinowego. Rozwijana od wieków kultura rolna owocuje dobrymi wynikami, mimo że region zalicza się do obszarów o najmniejszych opadach w kraju. Charakterystyka gleb występujących na terenie powiatu wągrowieckiego przedstawiona jest poniżej:

- Gleby brunatne płowe - (pseudobielicowe i pseudogleje). Są to gleby poleśne, wilgotne, wytworzone z różnych materiałów morenowych, głównie z piasków naglinowych i glin zwałowych lekkich, w mniejszym stopniu z piasków słabo gliniastych bądź z pyłów różnej genezy;
- gleby brunatne właściwe i wylugowane - są to gleby żyzne i bardzo żyzne, nadające się pod uprawę pszenicy, buraków cukrowych, jęczmienia i roślin pastewnych takich jak koniczyna. Należą w większości do III klasy bonitacyjnej;
- gleby rdzawe - (skrytobielicowe i bielicowe). Bielice należą do V klasy bonitacyjnej i nadają się tylko do uprawy najmniej wymagających roślin.

Opisywane gleby należą do podatnych na suszę. Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu, form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych.

3.4. Zasoby złóż kopalin

Powiat wągrowiecki jest ubogi w surowce mineralne, które występują tu w niewielkich ilościach. Na terenie powiatu eksploatowane są kopaliny pospolite takie jak piaski i żwiry (dawniej kruszywa naturalne) oraz torfy. W okolicy jeziora Łeknieńskiego (gmina Wągrowiec) istnieją złoża kredy – eksploatacja zaniechana. Ponadto na terenie Gminy Wapno znajdują się złoża soli kamiennej. Złoże nie jest eksploatowane od czasu górniczej katastrofy, która miała miejsce w 1977 roku. Podczas katastrofy woda wdarła się do podziemnych wyrobisk kopalni. Podczas eksploatacji kopalnia w Wapnie dostarczała 0,5 mln ton soli rocznie. Kopalinią towarzyszącą soli kamiennej są złoża gipsu i anhydrytu. W okolicach Damasławka w wypiętronym wsadzie solnym występują także złoża soli kamiennej.

Złoża posiadają różny stopień eksploatacji, niektóre są rozpoznane, lecz nie rozpoczęto na nich eksploatacji, część jest aktualnie eksploatowanych, a na części wydobywanie zostało już zakończone. W latach 2019-2021 w co najmniej jednym roku eksploatowano złoża: „Niedźwiedziny” (gmina Skoki), „Grylewo I” (gmina Wągrowiec), „Rybowo I” (gmina Gołańcz), „Niedźwiedziny KR” (gmina Skoki), „Rejowiec I” (gmina Skoki), „Sienno” (gmina Wągrowiec). Szczegółowe dane dotyczące kopalin są prezentowane w rocznych Bilansach Zasobów Złóż Kopalin w Polsce. W tabeli zestawiono najważniejsze dane dotyczące powiatu wągrowieckiego.

Skróty literowe dotyczące stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

B – w przypadku kopalin stałych – kopalnia w budowie, w przypadku ropy i gazu – przygotowane do wydobywania lub eksploatacja próbna,

E – złożo eksploatowane,

G – podziemny magazyn gazu (PMG),

M – złożo skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym,

P – złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2 + D, a w przypadku ropy i gazu – w kat. C),

R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1, a w przypadku ropy i gazu – w kat. A + B),

Z – złożo, z którego wydobywanie zostało zaniechane,

T – złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo,

K – zmiana rodzaju kopaliny w złożu.

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania na koniec 2021 r.		Zasoby wg stanu na 2021 r.	Wydobycie		
		geologiczne - bilansowe	przemysłowe		2019	2020	2021
A	B	C	D	E	F	G	H
sól kamienna (tys. t)							
1.	Wapno	Z – złoża, z którego wydobyte zostało zaniechane	bilansowe – 0 pozabilansowe – 128 989	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
gips i anhydryt (tys. t.)							
2.	Wapno	R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo	bilansowe – 7 683 pozabilansowe – 1 921	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
kreda jeziorna i kreda piszcząca (tys. ton)							
3.	Łekno	Z – złoża, z którego wydobyte zostało zaniechane	1 299	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
piaski i żwiry (tys. ton)							
4.	Bartdzieje	R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo	288	213	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
5.	Gorzewo I	R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo	347	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
6.	Grylewo I	E – złoża eksploatowane	227	-	1	34	1
7.	Kamienica II*	Z – złoża, z którego wydobyte zostało zaniechane	21	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
8.	Kamienica III	Z – złoża, z którego wydobyte zostało zaniechane	171	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
9.	Kamienica ZH	R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo	122	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania

10.	Łęgowo	R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo	207	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
11.	Niedźwiedziny*	E – złoża eksploatawane	7912	644	103	118	56
12.	Niedźwiedziny 1	R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo	1587	862	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
13.	Niedźwiedziny DH	Z – złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane	765	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
14.	Niedźwiedziny KR	E – złoża eksploatawane	946	467	5	brak wydobywania	14
15.	Pokrzywnica*	Z – złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane	3456	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
16.	Potuły-Cieśle	Z – złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane	687	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
17.	Rąbczyn I*	Z – złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane	20	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
18.	Rąbczyn II*	R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo	54	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
19.	Rejowiec	E – złoża eksploatawane	8791	8271	260	353	372
20.	Rejowiec I	R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo	1813	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
21.	Rgielsko	Z – złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane	7	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
22.	Rgielsko I	Z – złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane	100	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
23.	Rgielsko-Karasiewicz	Z – złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane	2	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania

24.	Skoki*	Z – złożę, z którego wydobyte zostało zaniechane	265	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
25.	Smogulec	Z – złożę, z którego wydobyte zostało zaniechane	189	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
26.	Szczodrochowo	Z – złożę, z którego wydobyte zostało zaniechane	538	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
piaski kwarcowe do produkcji cegły wapienno-piaskowej (tys. m³)							
27.	Przysieczyn II	R – złożę o zasobach rozpoznanych szczegółowo	864,00	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
28.	Siemno	E – złożę eksploatowane	333,34	333,24	23,76	18,10	20,32
torfy do celów rolniczych (tys. m³)							
29.	Brzeźno JŁ	R – złożę o zasobach rozpoznanych szczegółowo	20,45	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
30.	Łekno	Z – złożę, z którego wydobyte zostało zaniechane	242,38	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
31.	Rybowo	Z – złożę, z którego wydobyte zostało zaniechane	232,29	-	brak wydobywania	brak wydobywania	brak wydobywania
32.	Rybowo I	Z – złożę, z którego wydobyte zostało zaniechane	26,40	-	2,65	1,50	brak wydobywania

Tabela 6. Wykaz złóż występujących na terenie powiatu wągrowieckiego wraz z informacją o stanie ich zagospodarowania, zasobach oraz wydobywaniu w latach 2019-2021

Źródło: Bilanse zasobów złóż kopalin w Polsce za 2019 r., 2020 r. i 2021 r.

Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy

Bilans za 2019 r. http://geoportal.pgi.gov.pl/css/surowce/images/2019/pdf/bilans_2019.pdf

Bilans za 2020 r. http://geoportal.pgi.gov.pl/css/surowce/images/2020/bilans_2020.pdf

Bilans za 2021 r. http://geoportal.pgi.gov.pl/css/surowce/images/2021/bilans_2021.pdf

Poszczególne, wciąż eksploatowane złoża zlokalizowane są w gminach wiejskich Wągrowiec i Skoki. Wydobyciu podlegają piaski i żwiry oraz piaski kwarcowe do produkcji cegły wapienno-piaskowej, a łączne zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 18 209,34 tys. t.

3.5. Jakość powietrza

Zanieczyszczenie powietrza jest główną przyczyną globalnych skażeń, szkodzi zdrowiu człowieka i środowisku. Głównym źródłem zanieczyszczeń w skali powiatu wągrowieckiego jest emisja powierzchniowa pochodząca z indywidualnych palenisk domowych. Jedynie w przypadku NO_2 najważniejszy jest udział zanieczyszczeń komunikacyjnych. Głównym problemem jest spalanie niskiej jakości surowców w przestarzałych i mało wydajnych piecach w gospodarstwach domowych. Problem jest szczególnie widoczny w zwartej, słabo przewietrzanej zabudowie w okresie jesienno-zimowym i bezwietrzne dni.

Podobny problem występuje również w małych firmach produkcyjno-usługowych, z których emisja nie wymaga uzyskania pozwolenia.

W mniejszym stopniu na złą jakość powietrza w powiecie wągrowieckim wpływa transport (emisja liniowa).

Oceny i wynikające z nich działania odnoszone są do jednostek terytorialnych nazywanych strefami, obejmujących obszar całego kraju.

Według tego podziału w województwie wielkopolskim wydzielono 3 strefy: aglomeracja poznańska, miasto Kalisz oraz strefa wielkopolska. Powiat wągrowiecki należy do strefy wielkopolskiej. Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie na terenie strefy jest zaliczenie strefy do odpowiedniej klasy.

W przypadku pyłu PM_{10} klasyfikacja opiera się na dwóch wartościach kryterialnych: stężeniach 24-godzinnych i średnich dla roku. Ocenę wykonano na podstawie pomiarów automatycznych i manualnych. Wągrowiec (pomiar przy ul. Lipowej) nie znalazł się w obszarze przekroczeń dla pyłu PM_{10} dla czasu uśredniania 24 godziny podobnie jak wiele innych miast Wielkopolski. Dlatego wg oceny za 2022 r. całą strefę wielkopolską zaliczono do klasy A.

Klasyfikacja jakości powietrza dla pyłu $PM_{2.5}$ w województwie wielkopolskim została wykonana na podstawie pomiarów manualnych oraz wynikach modelowania matematycznego. Dla stacji w Wągrowcu nie ma pomiarów manualnych.

Podobnie jak w przypadku pyłu PM_{10} , największe ilości benzo(a)pirenu pochodzą z gospodarstw domowych. Głównym źródłem emisji zanieczyszczenia są procesy spalania paliw stałych. W roku 2022 w województwie wielkopolskim we wszystkich stanowiskach stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego substancji – otrzymane stężenia średnie roczne wahały się od 2 do 4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Dla Wągrowca było to 4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (natomiast w latach 2019, 2020 i 2021 odpowiednio 3,1 i 3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). W związku z powyższym wszystkie strefy zaliczono do klasy C.

W tabeli przedstawiono klasy jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie wielkopolskiej w latach 2019-2022.

Dane zaprezentowano w ujęciu poszczególnych lat biorąc pod uwagę kryterium ochrony zdrowia oraz kryterium ochrony roślin.

Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie (dla kryteriów: poziom dopuszczalny i poziom docelowy) jest zaliczenie strefy do jednej z poniżej wymienionych klas: **klasa A** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych, **klasa B** - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji, **klasa C** - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne albo przekraczają poziomy docelowe.

W przypadku poziomu celu długoterminowego dla ozonu przyjęto następujące oznaczenie klas: **klasa D1** - jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy nie przekraczają poziomu celu długoterminowego, **klasa D2** - jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy przekraczają poziom celu długoterminowego.

Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} i kryterium – poziom dopuszczalny dla fazy II zostały określone następujące klasy: A1 i C1. **Klasa A1** oznacza brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla fazy II, **klasa C1** - przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla fazy II.

Zanieczyszczenie	Klasa			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
SO ₂ (dwutlenek siarki)	A	A	A	A
NO ₂ (dwutlenek azotu)	A	A	A	A
CO (tlenek węgla)	A	A	A	A
C ₆ H ₆ (benzen)	A	A	A	A
PM _{2,5} (pył zawieszony)	A/C1	A/C1	A/C1	A/A1
PM ₁₀ (pył zawieszony)	C	A	C	A
B(a)P (benzo(a)piren)	C	C	C	C
As (arsen)	A	A	A	A
Cd (kadm)	A	A	A	A
Ni (nikiel)	A	A	A	A
Pb (ołów)	A	A	A	A
O ₃ <i>dc</i> (ozon – poziom docelowy)	A	A	A	A
O ₃ <i>dt</i> (ozon – poziom długoterminowy)	D2	D2	D2	D2

Tabela 7. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2019-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim(raporty za lata 2019-2022)

Strefa	Rok	Klasyfikacja wg rodzajów zanieczyszczeń			
		$O_3\ dc$	$O_3\ dt$	NO_2	SO_2
Strefa wielkopolska	2019	C	D2	A	A
	2020	A	D2	A	A
	2021	A	D2	A	A
	2022	A	D2	A	A

Tabela 8. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2019-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim (raporty za lata 2019-2022).

Działaniami zmierzającymi do poprawy jakości powietrza powinny być:

- rozbudowa lokalnych, wspólnych źródeł ciepła – np. wspólne kotłownie,
- rozbudowa sieci gazowej,
- systematyczne przeprowadzanie działań termomodernizacyjnych budynków co przekłada się na zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło,
- wyeliminowanie spalania paliw złej jakości w piecach domowych,
- wyeliminowanie spalania odpadów w paleniskach domowych,
- ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych,
- usprawnienie ruchu, w celu zmniejszenia emisji spalin, budowa ścieżek rowerowych,
- rozwój technologii energooszczędnych,
- zwiększanie udziału OZE.

Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków, jak również z uwzględnieniem siedlisk nietoperzy, a w razie występowania chronionych gatunków ptaków czy nietoperzy, termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych a także do okresów rozrodczych i hibernacji nietoperzy.

3.6. Zasoby przyrodnicze

Powiat wągrowiecki wyróżnia się dużą różnorodnością obszarów cennych przyrodniczo. Jednym z najważniejszych walorów krajobrazowych na jego terenie są zbiorniki wodne – znajduje się tu kilkanaście jezior, które są położone głównie w gminie Wągrowiec i gminie Skoki. Zgodnie z danymi GUS wg stanu na 31.12.2021 r. na terenie powiatu wągrowieckiego było 19 930,14 ha lasów ogółem z czego 17 722,14 ha to lasy publiczne, a 2 208,00 ha to lasy prywatne. Lesistość powiatu wynosi 19,2 %. Wskaźnik ten jest niższy niż w przypadku całego województwa wielkopolskiego, gdzie lasy pokrywają około 26% jego powierzchni.

Największe powierzchnie lasów występują w południowej części powiatu. W części środkowej opisywanego powiatu lasy rozmieszczone są wzdłuż brzegów rzeki Wełny oraz na północ od Wągrowca. Zwarty fragment lasu występuje też w północnym fragmencie powiatu.

Najbardziej naturalny charakter zachowały zbiorowiska wodne i bagienne – a więc tych, które nie zostały silnie przekształcone przez działalność człowieka. Powiat wągrowiecki posiada wysokie walory środowiska przyrodniczego w postaci kilku rzek wśród których znaczną rolę pełnią m.in. Wełna, Nielba, struga Gołaniecka i Mała Wełna, a także jezior wpisujących się w krajobraz leśny lub rolniczy. Natomiast jezioro Durowskie położone w bezpośrednim sąsiedztwie Wągrowca posiada walory turystyczne.

Sieć wodna Powiatu jest bardzo bogata, co wpływa na ogromną obfitość gatunków występującej w niej roślinności.

3.7. Formy ochrony przyrody

Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem wynosi 14,1 %. Formy ochrony przyrody występujące na obszarze powiatu wągrowieckiego zostały przedstawione poniżej. Do powierzchniowych form ochrony przyrody należą: 4 obszary Natura 2000, 1 rezerwat przyrody, 1 park krajobrazowy, 2 obszary chronionego krajobrazu i 5 użytków ekologicznych. Ponadto występuje 108 pomników przyrody.

NATURA 2000

1. **Dolina Noteci PLH 300004** – obszar obejmujący fragment doliny Noteci między miejscowością Wielen, a Bydgoszczą. Plan zadań ochronnych został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. 2014 poz. 1477 oraz Dz. Urz. Woj. Wlkp. 2014 poz. 2924), następnie zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 listopada 2015 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. 2015 poz. 3765 oraz Dz. Urz. Woj. Wlkp. 2015 poz. 7256), a także zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 9 grudnia 2022 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. 2022 poz. 6951 oraz Dz. Urz. Woj. Wlkp. 2022 poz. 9786).
2. **Jezioro Kaliszańskie PLH 300044** - Ostoja chroni jedno z największych jezior północnej Wielkopolski - Jezioro Kaliszańskie. W granicach obszaru znajdują się również Jezioro Toniszewskie i jezioro Kaliszanki oraz liczne drobne zbiorniki wodne usytuowane w obrębie łąk i torfowisk niskich przylegających do fragmentu rzeki Rudki. Plan zadań ochronnych dla opisywanego obszaru został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 27 stycznia 2022 r.

w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Kaliszańskie PLH300044 (Dz. Urz. Woj. Wlkp. 2022 poz. 1268).

- 3. Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego PLB300001** - Obszar obejmuje pradolinę rzeczną o zmiennej szerokości od 2 do 8 km, która ma tu przebieg równoleżnikowy. Od północy obszar graniczy z wysoczyzną Pojezierza Krajeńskiego - maksymalne deniwelacje pomiędzy dnem doliny a skrajem wysoczyzny dochodzą tu do 140 m. Od południa pradolina jest ograniczona piaszczystym Tarasem Szamocińskim, zajęтым w znacznej mierze przez lasy, stykającym się z krawędzią Pojezierza Chodzieskiego. Znaczne części pradoliny zostały zmeliorowane i prowadzona jest na nich gospodarka łąkowa. W kilku miejscach pradoliny założono stawy rybne, na których prowadzona jest intensywna hodowla ryb – stawy Antoniny, Smogulec, Ostrówek, Występ i Ślesin. Zachodnia część pradoliny, objęta przez obszar, jest obecnie doliną Noteci. Część wschodnia jest doliną żeglownego Kanału Bydgoskiego, wybudowanego w końcu XVIII w., łączącego dorzecza Odry i Wisły. Plan zadań ochronnych dla opisywanego obszaru nie został ustanowiony.
- 4. Stawy Kiszkowskie PLH300050** - Obszar ten obejmuje fragment doliny Małej Wełny oraz niewielkiego dopływu w okolicach Kiszkowa, wzdłuż których wybudowano w latach 80. ubiegłego wieku dwa kompleksy stawów rybnych. Większy z zespołów stawu, znajdujący się na wschód od Kiszkowa, w dolinie rzeki Małej Wełny zajmuje powierzchnię około 200 ha. Drugi kompleks niewielkich stawów rybnych wybudowano w układzie szeregowym wzdłuż niewielkiego ciek wodnego na północ od Kiszkowa między Rybnem a Pomarzanami. Plan zadań ochronnych dla opisywanego obszaru został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy Kiszkowskie PLH300050 (Dz. Urz. Woj. Wlkp. 2020 poz. 2463).

REZERWAT PRZYRODY

- 1. „DĘBINA”** - na terenie powiatu wągrowieckiego zlokalizowany jest jeden rezerwat przyrody.

Data uznania rezerwatu przyrody „Dębina” to 05.06.1957 r. w oparciu o Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 30 kwietnia 1957 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1957 r. Nr 44, poz. 277). Powierzchnia rezerwatu wynosi 31,3 ha.

Rodzaj rezerwatu: leśny; typ rezerwatu: fitocenotyczny, podtyp rezerwatu: zbiorowisk leśnych, typ ekosystemu: leśny i borowy, podtyp ekosystemu: lasów nizinnych.

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, fragmentu lasu o charakterze naturalnym.

Obowiązuje Zarządzenie Nr 4/09 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 17 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Dębina" (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2009 r. Nr 100, poz. 1522).

Ryc. 4. Rezerwat przyrody „Dębina”

Źródło: <https://wagrowiecki.e-mapa.net/>

PARK KRAJOBRAZOWY

1. PUSZCZA ZIELONKA - Na terenie powiatu wągrowieckiego Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka obejmuje część gminy Skoki.

Cele ochrony Parku to:

- ochrona i zachowanie jednego z najciekawszych fragmentów krajobrazu polodowcowego w środkowej Wielkopolsce;
- zachowanie trwałości oraz różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych wraz ze spontanicznymi procesami ich dynamiki;
- zachowanie populacji rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk;
- zachowanie cennych ekosystemów, w tym: bagiennych, leśnych, łąkowych, murawowych, wodnych i zaroślowych;
- utrzymanie walorów kulturowych, w tym historycznych traktów: Annowskiego, Bednarskiego, Pławińskiego, Poznańskiego i Zielonkowskiego;
- utrzymanie struktury przestrzennej terenów z uwzględnieniem swoistych cech miejscowego krajobrazu.

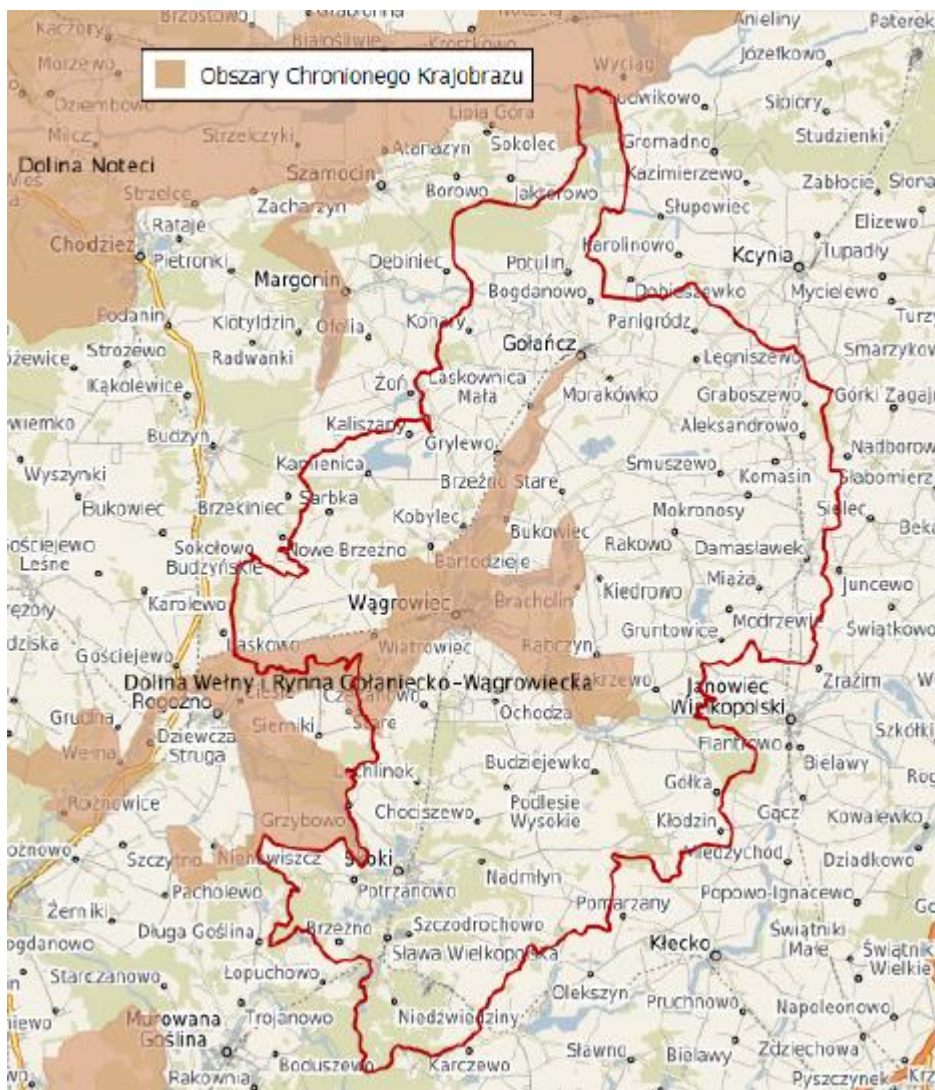

Ryc. 5. Park Krajobrazowy „Puszcza Zielonka” w powiecie wągrowieckim.

Źródło: <https://wagrowiecki.e-mapa.net/>

OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

1. **DOLINA NOTECI** - został ustanowiony Uchwałą Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim. Obszar obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.
2. **DOLINA WEŁNY I RYNNA GOŁANIECKO-WĄGROWIECKA** - został ustanowiony Uchwałą Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim. Obszar obejmuje część Pojezierza Chodzieskiego i Pojezierza Gnieźnieńskiego oraz liczne rezerваты przyrody.

Ryc. 6. Obszary chronionego krajobrazu na tle granic powiatu

Źródło: <https://wagrowiecki.e-mapa.net/>

UŻYTKI EKOLOGICZNE

1. „**WĄGROWIECKA OSTOJA**” oraz „**ŚMIESZKA**” - zostały ustanowione Uchwałą Nr XII/73/2011 Rady Miejskiej w Wągrowcu z dnia 27 października 2011 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie miasta Wągrowca. Użytki ekologiczne są położone jest na obszarze ujścia rzeki Wełny do Jeziora Łęgowskiego. Celem ich ochrony jest zachowanie dużej wartości przyrodniczej, w szczególności ze względu na licznie występujące tam chronione gatunki ptaków oraz płazów. Powierzchnia użytku ekologicznego „Wągrowiecka ostoja” wynosi 15,73 ha, natomiast powierzchnia użytku ekologicznego „Śmieszka” to 8,31 ha.
2. **UŻYTEK EKOLOGICZNY BEZ NAZWY** - został ustanowiony Uchwałą Nr VI/55/2003 Rady Gminy Mieścisko z dnia 24 czerwca 2003 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny terenu o powierzchni 0,28 ha stanowiącego własność Skarbu Państwa będącego w zarządzie Lasów Państwowych. Obszar stanowią łąki, bagna, tereny okresowo

zalewane wykazujące duże walory przyrodnicze ze względu na występującą szatę roślinną. Celem jest ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk. Powierzchnia użytku ekologicznego wynosi 0,28 ha.

3. „**UROCZYSKO POMARZANKI**” - został ustanowiony Uchwałą Nr XXXII/196/05 Rady Miejskiej Gminy Skoki z dnia 9 lutego 2005 r. w sprawie uznania obiektów przyrodniczych za użytki ekologiczne. Teren obejmuje siedliska przyrodnicze o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, a celem ochrony jest ich zachowanie. Powierzchnia użytku ekologicznego wynosi 0,74 ha.
4. „**UROCZYSKO SMOLARKI**” - został ustanowiony Uchwałą Nr XXXII/196/05 Rady Miejskiej Gminy Skoki z dnia 9 lutego 2005 r. w sprawie uznania obiektów przyrodniczych za użytki ekologiczne. Obecnie obowiązuje Uchwała Nr XXXII/221/2009 Rady Miejskiej Gminy Skoki z dnia 16 czerwca 2009 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XXXII/196/05 Rady Miejskiej Gminy Skoki z dnia 9 lutego 2005 roku, w sprawie uznania obiektów przyrodniczych za użytki ekologiczne. Teren obejmuje siedliska przyrodnicze o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, a celem ochrony jest ich zachowanie. Powierzchnia użytku ekologicznego wynosi 6,43 ha.

POMNIKI PRZYRODY

Na terenie powiatu wągrowieckiego znajduje się 108 pomników przyrody. Są to okazałe drzewa, grupy drzew oraz głązy narzutowe. Gatunkami drzew objętymi ochroną pomnikową są:

- Buk pospolity (Buk zwyczajny) - *Fagus sylvatica*,
- Cis pospolity - *Taxus baccata*,
- Dąb bezszypułkowy - *Quercus petraea*,
- Dąb szypułkowy - *Quercus robur*,
- Dąb węgierski - *Quercus frainetto*,
- Grab zwyczajny (Grab pospolity) - *Carpinus betulus*,
- Grusza pospolita – *Pyrus communis*,
- Jałowiec wirginijski - *Juniperus virginiana*,
- Jesion wyniosły - *Fraxinus excelsior*,
- Klon jawor (Jawor) - *Acer pseudoplatanus*,
- Klon pospolity (Klon zwyczajny) - *Acer platanoides*,
- Lipa drobnolistna - *Tilia cordata*,
- Lipa szerokolistna - *Tilia platyphyllos*,
- Miłorząb dwukłapowy (Miłorząb chiński, Miłorząb dwudzielny) - *Ginkgo biloba*,
- Platan klonolistny - *Platanus xacerifolia (Platanus xhispanica)*,
- Platan zachodni - *Platanus occidentalis*,
- Sosna czarna - *Pinus nigra*,

- Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - *Pinus sylvestris*,
- Topola czarna - *Populus nigra*,
- Topola biała - *Populus alba*,
- Wiąz szypułkowy - *Ulmus laevis* (*Ulmus pedunculata*, *Ulmus effusa*),
- Wierzba biała - *Salix alba*.

3.8. Zabytki

Pisząc o zabytkach i dobrach materialnych powiatu wągrowieckiego należy zwrócić uwagę przede wszystkim na wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych woj. wielkopolskiego. Obiekty z obszary powiatu wypisano poniżej:

DAMASŁAWEK – gm.

Damasławek

- park dworski, 1 poł. XIX, nr rej.: A-417 z 12.03.1982
- dworek, ob. plebania, 1 poł. XIX, nr rej.: A-584 z 3.05.1969

Kołybki

- zespół pałacowy:
- pałac, 1882, nr rej.: A-435 z 23.04.1983
- park, 1 poł. XIX, nr rej.: A-391 z 18.03.1981

Kopanina

- park dworski, 1 poł. XIX, nr rej.: 1065/Wlkp/A z 23.06.1979:
- kaplica grobowa rodziny Sobierajskich, w parku, 1830, nr rej.: 1066/Wlkp/A z 23.06.1979

Kozielsko

- kościół par. pw. św. Józefa, 1869-1874, nr rej.: A-737 z 4.12.1992
- plebania, XVIII, nr rej.: A-587 z 3.05.1969

Niemczyn

- kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP, 1897, nr rej.: 759/Wlkp/A z 21.02.1989 i z 31.08.2009
- cmentarz przy kościele (nieczynny), 1 poł. XIX, nr rej.: j.w.
- park dworski, 1 poł. XIX, pocz. XX, nr rej.: 726/Wlkp/A z 12.12.2008
- d. kaplica ewangelicka, w parku, pocz. XX, nr rej.: j.w.

Smuszewo

- zespół pałacowy, nr rej.: 753/Wlkp/A z 23.06.1979, z 12.03.1982 i z 19.06.2009 :
- pałac, 1870-80, 1928
- park, 2 poł. XIX

Stareżyn

- park dworski, 2 poł. XIX, nr rej.: A-412 z 12.03.1982

Stępuchowo

- zespół pałacowy:
- pałac, 1860-70, nr rej.: 1091/A z 29.04.1970

- park, 1 poł. XIX, XIX/XX, nr rej.: A-392 z 28.03.1981

GOŁAŃCZ – m. i gm.

Brdowo

- zespół dworski, k. XIX:
- dwór, nr rej.: A-522 z 2.04.1985
- park, nr rej.: A-509 z 17.12.1984

Chojna

- kościół par. pw. św. Małgorzaty, szach., 1770, nr rej.: A-583 z 3.05.1969
- cmentarz katolicki, nr rej.: A-569 z 29.07.1988

Czerlin

- zespół dworski, poł. XIX:
- dwór, nr rej.: A-1010 z 11.03.1970
- park, nr rej.: A-529 z 13.02.1986

Czesławice

- zespół dworski, 1 poł. XIX:
- dwór, nr rej.: A-1011 z 11.03.1970
- park, nr rej.: A-1724 z 23.04.1975

Czeszewo

- kościół pw. św. Andrzeja, XVII/XVIII, nr rej.: Ak-I-11a/264 z 14.03.1933 (wypis z księgi rejestru)
- cmentarz katolicki, nr rej.: A-570 z 29.07.1988
- zajazd, ob. dom nr 27, 1912, nr rej.: 483 z 15.12.1983
- zespół dworski, 1859-60:
- dwór, nr rej.: A-351 z 29.10.1968
- park, nr rej.: A-530 z 14.02.1986

Gołańcz

- kościół pw. św. Wawrzyńca, ul. Libelta, 1931-34, nr rej.: A-498 z 25.01.1984
- kościół klasztorny bernardynów pw. NMP, ul. Klasztorna, XV/XVI, 1695-1700, AK-I-11a/252 z 10.03.1993 r. wypis z księgi rejestru
- brama na cmentarz kościelny, 1 poł. XVIII, nr rej.: A-177 z 19.03.1968
- cmentarz rzym.-kat., nr rej.: A-572 z 29.07.1988
- ruina zamku XIV-XV, nr rej.: 6347/30A z 12.03.1930
- park miejski, k. XIX, nr rej.: A-531 z 14.02.1986
- dom, ul. Rynek (d. 22 Stycznia) 26, 4 ćw. XIX, nr rej.: 1035/Wlkp/A z 13.12.1983

Laskownica Mała

- park dworski, poł. XIX, nr rej.: A-510 z 17.12.1984

Oleszno

- park dworski, nr rej.: A-528 z 24.02.1986

Panigródz

- kościół par. pw. św. Jana Chrzyciela, 1830, 1913, nr rej.: 172/Wlkp/A z 10.05.2004
- cmentarz przykościelny, 2 poł. XIX, nr rej.: 172/Wlkp/A z 1.03.1989

- cmentarz katolicki, 1 poł. XIX, nr rej.: A-573 z 1.03.1989

Rybowo

- cmentarz ewangelicki, 2 poł XIX, nr rej.: A-581 z 9.03.1989

- park dworski, poł. XIX, nr rej.: A-527 z 24.02.1986

Smogulec

- zespół kościoła parafialnego, nr rej.: 1028/Wlkp/A z 23.11.2017 :

- kościół pw. św. Katarzyny, 1616-19, XIX, nr rej.: AK-I-11a/258 z 14.03.1933

- cmentarz kościelny

- bramka wejściowa ze schodami, 1888

- ogrodzenie z bramą wjazdową, mur., 1888

- kaplica, ob. składzik, 1909

- plebania, poł. XIX, 1910

- cmentarz katolicki, nr rej.: 1029/Wlkp/A z 29.07.1988

- park dworski, pocz. XIX, nr rej.: A-503 z 29.05.1984

MIEŚCISKO – gm.

Budziejewko

- kościół par. pw. św. Wojciecha, 1848-58, nr rej.: 727/Wlkp/A z 19.12.2008

- cmentarz kościelny, j.w.

Budziejewo

- dwór, poł. XIX, nr rej.: 350/A z 29.10.1968

Gołaszewo

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. pw. św. Stanisława Biskupa, 1853,
nr rej.: 2599/A z 10.07.1996

Mieścisko

- kościół par. pw. św. Michała Archanioła, k. XVII, 1875-76, nr rej.: 1016/A z 11.03.1970

Podlesie Kościelne

- kościół pw. św. Anny, drewn., 1712, nr rej.: 2459/A z 10.03.1933

- zespół dworski, XIX/XX, nr rej.: 2156/A z 7.06.1988:

- dwór

- park

Popowo Kościelne

- kościół par. pw. Zwiastowania NMP, drewn., 1629, 1720.1926, nr rej.: 761/Wlkp/A
z 14.03.1933 i z 15.09.2009

- cmentarz kościelny, nr rej.: j.w.

- ogrodzenie, mur, z bramą , nr rej.: j.w.

- zespół dworski, k. XIX

- zespół dworski, k. XIX, nr rej.: 2099/A z 28.10.1986:

- dwór

- park

Sarbia

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. pw. MB Bolesnej, 1903-05, nr rej.: 2602/A z 31.07.1996

Żabiczyn

- park, 1 poł. XIX, nr rej.: 2036/A z 23.12.1985

SKOKI – m. i gm.

Antoniewo

- zespół zakładu wychowawczego, 1914, nr rej.: 292/Wlkp/A z 11.04.2006:
- szkoła, ob. budynek administracyjny
- 3 budynki internatowe
- dom nauczycieli
- budynek mieszkalny
- budynek gospodarczy
- brama wjazdowa, 1936

Chociszewo

- park, 2 poł. XIX, nr rej.: 1981/A z 7.12.1984

Glinno

- zespół dworski, 1 poł. XIX:
- dwór, nr rej.: 253/A z 29.10.1968
- park, nr rej.: 2167/A z 26.10.1988

Jabłkowo

- kościół par. pw. św. Michała Archanioła, drewn., 1754, nr rej.: 880/Wlkp/A z 31.12.1958
- d. cmentarz przy kościele (XV ?) , nr rej.: 880/Wlkp/A z 16.01.2013
- zespół dworski, 1 poł. XIX – pocz. XX, nr rej.: 788/Wlkp/A z 11.03.1970, z 28.10.1986 i z 25.03.2005 :
- dwór
- park

Jagniewice

- zespół dworski, nr rej.: A-32/Wlkp z 15.06.2000:
- dwór, 1800
- park, XIX-XX

Lechlin

- kościół par. pw. św. Stanisława, 1839-40, nr rej.: 1015/A z 11.03.1970
- zespół dworski, 1 poł. XIX, nr rej.: 734/Wlkp/A z 11.03.1970 i z 27.06.1985:
- dwór
- park

Pawłowo Skockie

- zespół dworski, nr rej.: 2105/A z 3.11.1986:
- dwór, 1870
- park, poł. XIX

Pomarzanki

- park, XIX/XX, nr rej.: 2023/A z 11.09.1985

Raczkowo

- kościół par. pw. Wszystkich Świętych, drewn., 1780, nr rej.: 2461/A z 14.10.1933

Rejowiec

- zbiór kalwiński, ob. kościół rzym-kat. Serca Jezusa, drewn. 1820, nr rej.: 1161/A z 16.07.1970

- dzwonnica, drewn., 1820, nr rej.: j.w.

Roszkowo

- pałac, 1 poł. XIX, nr rej.: 1094/A z 29.04.1970

Rościnnno

- zespół pałacowy, k. XIX, nr rej.: 2234/A z 22.05.1992:

- pałac

- park

Skoki

- kościół par. pw. św. Mikołaja, ul. Kościelna, szach., 1737, nr rej.: 1162/A z 16.07.1970

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. pw. Apostołów Piotra i Pawła, ul. Parkowa, 1855-56,

nr rej.: 2627/A z 31.08.1997

- zespół pałacowy, nr rej.: 1728/A z 29.04.1975:

- pałac, 1870

- park, 2 poł. XIX

Stawiany

- zespół pałacowy:

- pałac, 1854, nr rej.: 1512/A z 11.04.1974

- park, 2 poł. XIX, nr rej.: 2012/A z 12.08.1985

- spichrz folwarczny, 1860, nr rej.: 1544/A z 4.07.1974

WAPNO – gm.

Aleksandrowo

- park dworski, 1920-25, nr rej.: A-476 z 22.10.1983

Srebrna Góra

- kościół par. pw. św. Mikołaja (dec. d. ewangelicki pw. Serca Jezusowego) , 1849, nr rej.: A-219/1163 z 16.07.1970

- d. cmentarz (nieczynny), przy kościele, nr rej.: A-583 z 9.03.1989

- ogrodzenie mur. , nr rej.: j.w.

- cmentarz katolicki, 1880, nr rej.: A-582 z 9.03.1982

- zespół dworski, nr rej.: kl.III-680/29/68 z 1.06.1968:

- dwór, 1790-92, nr rej.: kl.III-885/24/60 z 1.06.1960

- oficyna, 1800

- spichrz, 1800

- brama wjazdowa, 1779

- park, k. XVIII – XIX

Stołężyn Strona | 58

- park dworski, poł. XIX, nr rej.: A-468 z 18.10.1983

Wapno

- budynki w zespole kopalni soli, ul. Solna 1, 1929-30, nr rej.: 1057/Wlkp/A z 5.06.2018 :

- młyn solny

- budynek kruszarki soli

- 2 hale magazynów soli (wschodnia i zachodnia)

- 2 estakady komunikacyjne (wschodnia i zachodnia)

- budynek skażania/denaturyzacji soli

- magazyn worków

WAĞROWIEC – gm.

- wiatrak holender, poł. XIX, nr rej.: A-1014 z 11.03.1970 Czekanowo

- cmentarz ewangelicki, k. XIX, , nr rej.: 184/Wlkp/A z 16.08.2004

- dwór, 2 poł. XIX, nr rej.: A-440 z 19.07.1983

Danabórz

- ruiny zamku, XV/XVI, nr rej.: 1216/30A z 15.05.1930

- dwór, poł. XIX, nr rej.: A-352 z 29.10.1968

Grylewo

- kościół par. pw. św. Katarzyny, 1861-64, nr rej.: 815/Wlkp/A z 9.10.1997 i z 28.09.2010

- cmentarz kościelny, nr rej.: j.w.

- ogrodzenie z bramą i furtką, XIX/XX, nr rej.: j.w.

- plebania, k. XVIII, nr rej.: 815/Wlkp/A z 3.05.1969

- zespół dworski, k. XVIII, nr rej.: A-119 z 1.06.1968:

- dwór

- 2 oficyny

- park

Kaliszany

- park dworski, 2 poł. XIX, nr rej.: A-535 z 14.02.1986

Łaziska

- zespół dworski, XIX, nr rej.: A-324 z 31.02.1978:

- dwór

- park

- grobowiec Franciszka Łakińskiego z kolumną, 1 poł. XIX, nr rej.: A-438 z 27.06.1983

Łekno

- układ urbanistyczny, 1584, nr rej.: 587 z 27.09.1988

- kościół par. pw. św. Piotra i Pawła, ul. Poprzeczna, XV, nr rej.: AK-I-11a/253 z 10.03.1933

(wypis z księgi rejestru)

- kościół ewangelicki, ob. nieczynny, ul. Poczтовая, 1910, nr rej.: 63/Wlkp/A z 4.07.2001

- cmentarz kościelny, nr rej.: j.w.

- ruiny klasztoru cysterskiego, nr rej.: AK-I-4/12/51 z 26.07.1951

- dwór „pastorówka”, poł. XIX, nr rej.: A-722 z 9.09.1991

Łęgowo

- zespół pałacowy, 2 poł. XIX:
- pałac, nr rej.: A-442 z 21.07.1983
- park, nr rej.: A-505 z 15.12.1984

Łukowo

- zespół pałacowy, k. XIX, nr rej.: A-295/1727 z 23.04.1975:
- pałac
- park

Nowe

- dwór, k. XVIII, nr rej.: A-439 z 19.07.1983

Ochodza

- park dworski, k. XIX, nr rej.: A-508 z 17.12.1984

Potulice

- kościół par. pw. św. Katarzyny, drewn., 1728, XIX, nr rej.: Ak-I-11a/190 z 22.12.1932 (wypis z księgi rejestru)
- plebania, XIX, nr rej.: A-282 z 11.09.1974
- zespół dworski, pocz. XIX, nr rej.: kl.IV-733/92/56 z 1.08.1956:
- dwór
- oficyna
- park
- świątynia grecka (w parku), nr rej.: A-327 z 21.10.1968
- gorzelnia folwarczna, poł. XIX, nr rej.: A-328 z 21.10.1968
- chałupa podcieniowa, szach., XVIII/XIX, nr rej.: A-178 z 19.07.1968 (nie istnieje)

Przysieka

- zespół dworski, poł. XIX:
- dwór, nr rej.: 1095 z 29.04.1970
- oficyna, nr rej.: 582 z 2.08.1956
- park, nr rej.: A-470 z 18.10.1983

Redgoszcz

- zespół pałacowy:
- pałac, 1866, nr rej.: 1440/A z 12.04.1973
- park, XIX, nr rej.: 179/A z 20.07.1968 oraz 1725/A z 23.04.1975

Rgielsko

- park dworski, nr rej.: A-506 z 28.12.1984

Tarnowo Pałuckie

- kościół par. pw. św. Mikołaja, drewn., 1639, nr rej.: AK-I-11a/259 z 14.03.1933
- dwór, XVIII/XIX, nr rej.: A-441 z 21.07.1983

Werkowo

- pałac, k. XIX, nr rej.: A-443 z 21.07.1983

Wiatrowo

- zespół pałacowy, nr rej.: A-1102 z 6.05.1970:
- pałac, 1856

- park, XIX

Wiśniewo

- park dworski, k. XIX, nr rej.: A-507 z 17.12.1984

Żelice

- zespół pałacowy, 2 poł. XIX:

- pałac, nr rej.: A-436 z 23.04.1983

- park, nr rej.: A-534 z 14.02.1986

WĄGROWIEC – m.

- układ urbanistyczny miasta, k.XV- XIX/XX, nr rej.: 436/Wlkp/A z 12.12.2006

- kościół par. pw. św. Jakuba Apostoła, ul. Klasztorna 4, 3 ćw. XV, 2 poł. XVI, nr rej.: Ak I-11a/260 z 14.03.1933

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. pw. św. św. Piotra i Pawła, ul. Kolejowa 7, 1834-35, nr rej.: A-1164 z 16.03.1970

- zespół klasztorny cystersów, ul. Klasztorna 21:

- kościół, ob. par. pw. Wniebowzięcia NMP, 2 poł. XVIII, 1946-62, nr rej.: 945/Wlkp/A z 14.03.1933 (wypis z księgi rejestru)

- brama, przy kościele, 2 poł. XVIII, nr rej.: 945/Wlkp/A z 20.07.1968

- klasztor z wirydarzem, ob. dom księży emerytów, XIV/XV, 2 poł. XVIII, 1946-48, nr rej.: 945/Wlkp/A z 3.11.1958

- dziedziniec kościelno klasztorny i ogród klasztorny, nr rej.: 945/Wlkp/A z 10.03.2017

- mur ogrodzeniowy, od ul. Klasztornej, z bramą wschodnią i bramą wewnętrzną, 2 poł. XVIII, nr rej.: j.w.

- opatówka, ul. Opacka 15, k. XVIII, nr rej.: A-1165 z 16.03.1970

- cmentarz, ul. Wyzwolenia, 1880, nr rej.: A-493 z 14.12.1983

- cmentarz starofarny, ul. Gnieźnieńska, 1850, nr rej.: 1000/Wlkp/A z 15.12.1983

- zespół grobowców, 2 poł. XIX, nr rej.: 1000/Wlkp/A z 8.09.2016 :

- grobowiec (nr 1) niezidentyfikowanej rodziny, przy ogrodzeniu, po 1860

- grobowiec (nr 2) ks. Macieja Bukowieckiego

- grobowiec (nr 3) rodziny Zapałowskich, 1888

- grobowiec (nr 4) rodziny Czechowiczów

- grobowiec (nr 7) niezidentyfikowanej rodziny

- grobowiec (nr 8) rodziny Strachler

- grobowiec (nr 9) rodzin Piątkowskich i Molińskich

- grobowiec (nr 10) niezidentyfikowanej rodziny

- grobowiec (nr 14) Salomei z Dembińskich Freza

- grobowiec (nr 15) rodzin Świątkowskich i Gorszewskich

- grobowiec (nr 17) rodziny Lehman, 1884

- grobowiec (nr 18) rodziny Lewandowskich

- grobowiec niezidentyfikowanej rodziny, obok kaplicy cmentarnej

- grobowiec rodziny Głogowskich, obecnie kaplica cmentarna, 1911

- grobowiec rodziny Keglów, Las Durowski, 1938, nr rej.: A-430 z 1.02.1983

- dom, ul. Klasztorna 10, 1 poł. XIX, nr rej.: A-1168 z 17.07.1970
- gimnazjum męskie, ob. LO, ul. Klasztorna 17-17a, 1875-78, nr rej.: 88/Wlkp/A z 25.03.2002
- sala gimnastyczna, j.w.
- willa dyrektora, j.w.
- gimnazjum żeńskie, ob. szkoła podstawowa, ul. Klasztorna 19, 1876, pocz. XX, nr rej.: 89/Wlkp/A z 29.03.2002
- starostwo, ul. Kościuszki 8, 1890, 1913, nr rej.: 86/Wlkp/A z 19.03.2002
- sąd, ul. Kościuszki 18, 18 c, pocz. XX, nr rej.: A-785 z 20.12.1996
- więzienie, nr rej.: j.w.
- Królewskie Ewangelickie Seminarium Nauczycielskie, ob. zespół szkół, ul. Kościuszki 49, 1906-09, nr rej.: 87/Wlkp/A z 19.03.2002
- dom, ul. Poznańska (d. Marchlewskiego) 4, 1 poł. XIX, nr rej.: A-1166 z 17.07.1970
- dom, ul. Poznańska (d. Marchlewskiego) 7, 1830, nr rej.: A-1167 z 17.07.1970
- willa, ul. Przemysłowa 14, 1903, nr rej.: 1025/Wlkp/A z 13.07.2017
- umocnienia obronne z 1939 r. w rejonie Wągrowiec-Gołańcz, nr rej.: A-477 z 24.10.1983.

Realizacja Programu nie wpłynie negatywnie na dobra materialne i kulturowe powiatu wągrowieckiego.

3.9. Gospodarka odpadami

Dzięki selektywnej zbiórce odpadów możliwe jest szybsze i efektywniejsze odzyskiwanie surowców w procesie recyklingu oraz ograniczenie ilości odpadów zalegających na składowiskach. Możliwe jest również ograniczenie wydatków w ramach zużycia energii i nakładów finansowych. Na poziom segregacji odpadów znacząco wpływa także świadomość ekologiczna mieszkańców oraz akcje promocyjne dotyczące odpowiedniej selektywnej zbiórki odpadów, organizowane na obszarze Powiatu. Na przestrzeni lat zauważalny jest wzrost ilości odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu odpadów zebranych w skali Powiatu, z 22 993,12 Mg w 2017 roku do 24 121,82 Mg w 2021 roku. Corocznie zwiększa się udział odpadów zebranych selektywnie w ogólnej masie odebranych odpadów komunalnych. Jest to zjawisko bardzo korzystne, świadczące o rosnącym poziomie świadomości społeczeństwa w zakresie gospodarowania odpadami. Jest to zapewne również wynik prowadzonej polityki, w ramach której w zamian za prawidłowe segregowanie odpadów uzyskuje się niższą stawkę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. W 2021 r. zebrano selektywnie 7 726,04 ton odpadów, w tym 7 619,71 ton z gospodarstw domowych. Biorąc pod uwagę masę odebranych odpadów zebranych selektywnie dominują: odpady biodegradowalne (2 750,38 ton), tworzywa sztuczne (1821,36 ton) i szkło (1 550,02 ton), odpady wielkogabarytowe (672,00 ton) oraz papier i tektura (650,52 ton). Masa pozostałych

odpadów zebranych selektywnie jest mniejsza, a należą do nich zmieszane odpady opakowaniowe czy odpady niebezpieczne.

Gminy powiatu wągrowieckiego prawidłowo realizują nałożone zadania z zakresu gospodarowania odpadami czego wynikiem są osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczania masy odpadów komunalnych.

Wszystkie gminy osiągnęły **poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła**. Podstawa prawna to Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz.U. 2016 poz. 2167). Rozporządzenie obowiązywało dla wyliczania poziomu do roku 2020 włącznie, wymagany poziom: minimum 40 % za 2019 r., minimum 50 % za 2020 r.

Gmina/rok	poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)		poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)		poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpady budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne (%)	
	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2021 r.	2019 r.	2021 r.
Wągrowiec (miejska)	56,00 %	65,36 %	brak danych	brak danych	100,00%	100,00 %
Wągrowiec (wiejska)	43,71 %	55,82 %	brak danych	brak danych	100,00 %	100,00 %
Skoki	63,26 %	72,85 %	brak danych	brak danych	100,00 %	93,40 %
Gołańcz	50,70 %	104,60 %	brak danych	0,0034 %	brak danych	100,00 %
Mieścisko	50,00 %	56,16 %	brak danych	0,02 %	100,00 %	100,00 %
Wapno	75,51 %	67,93 %	brak danych	brak danych	99,78 %	97,40 %
Damaśławek	53,69 %	59,65 %	brak danych	brak danych	100,00 %	100,00 %
Wartość minimalna	40 %	50 %	40 %	brak jednoznaczne go wskaźnika	60 %	nie określono

Tabela 9. Poziomy recyklingu i ograniczania masy odpadów komunalnych osiągnięte w gospodarce odpadami przez gminy powiatu wągrowieckiego

Źródło: opracowanie własne

Gminami o największym udziale odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2020 roku są: gmina Gołańcz (104,60 %), gmina Wapno (67,93 %) oraz miasto Wągrowiec (65,36%). Największy postęp w tym zakresie odnotowano w gminie Gołańcz, gdzie w analizowanym okresie czasu udział odpadów zebranych selektywnie zwiększył się najbardziej.

Na terenie powiatu wągrowieckiego wytwarzane są nie tylko odpady komunalne. Odpady inne niż komunalne wytwarzane są m.in. w zakładach przemysłowych w zależności od prowadzonych procesów technologicznych / produkcyjnych, w zakładach świadczących usługi serwisowe, samochodowe, transportowe, placówkach leczniczych, szpitalu, stacjach

demontażu pojazdów, punktach zbierania odpadów zarówno sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zużytych baterii i akumulatorów, w przedsiębiorstwach budowlanych, jednostkach budżetowych, rolnictwie stacjach paliw, w serwisach samochodowych.

Niemniej jednak należy przedstawić charakterystykę gospodarki odpadami innymi niż komunalne w powiecie wągrowieckim.

Za odpady przemysłowe uważa się przede wszystkim powstające w procesach produkcyjnych stałe i ciekłe substancje oraz przedmioty użytkowe, uciążliwe dla środowiska i nieużyteczne bez dodatkowych zabiegów technologicznych. Na terenie powiatu odpady przemysłowe pochodzą głównie z przemysłu rolno-spożywczego.

W wyniku procesów oczyszczania ścieków powstają osady ściekowe, które są odpadem wymagającym oddzielnego ujęcia w systemie gospodarki odpadami, z racji powszechności wytwarzania, wzrastającej masy oraz niekorzystnych parametrów fizycznych, chemicznych i biologicznych. Do odpadów powstających w komunalnych oczyszczalniach ścieków można zaliczyć: skratki, odpady z piaskowników, odpady z procesów stabilizacji i odwadniania osadów, w tym komunalne osady ściekowe. Jedną z głównych form unieszkodliwiania osadów jest ich składowanie.

Wraki samochodów zawierają złom stalowy, zużyte oleje, płyny chłodnicze, zużyte akumulatory, zużyte opony, szkło i tworzywa sztuczne. Większość tych elementów można odzyskać z odpadów jako surowiec wtórny. Materiały przeznaczone do recyklingu stanowią około 85% masy wraku samochodowego. Należą do nich przede wszystkim: złom stalowy, zużyte opony i guma, oleje i nieużyte resztki paliwa, szkło, płyny hamulcowe i chłodnicze. Materiały nienadające się do recyklingu stanowią około 15% masy całego wraku samochodowego. Można do nich zaliczyć np. pianki poliuretanowe, zanieczyszczoną gumę, masy tłumiące hałas oraz niektóre rodzaje tworzyw (np. izolacje kabli elektrycznych).

Wykaz przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu pojazdów oraz punkty zbierania pojazdów prowadzony przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego wg stanu na 15 lutego 2023 r. wskazuje, że na terenie powiatu wągrowieckiego znajdują się 3 stacje demontażu pojazdów:

1. Robert Prokopiak „MOTOPARTS” Robert Prokopiak w Wągrowcu,
2. Karola Wałęka, SCRABCAR- Kasacja Pojazdów Karol Wałęka w Mieścisku,
3. Bolesław Lemański Zakład Produkcyjno-Handlowo-Usługowy w Wągrowcu.

Według bazy azbestowej prowadzonej przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii zamieszczonej na stronie internetowej www.bazaazbestowa.gov.pl zinwentaryzowana ilość wyrobów azbestowych na terenie powiatu wągrowieckiego (wg stanu na dzień 16.05.2023 r.) wynosi 29 766 Mg, z czego usunięto i unieszkodliwiono 4 312 Mg (jedynie 14,5 %), a do unieszkodliwienia pozostało 25 453 Mg.

Zgodnie z obowiązującym prawem proces usuwania azbestu i jego unieszkodliwienia powinien zakończyć się do 31.12.2032 r.

W powiecie wągrowieckim w fazie eksploatacyjnej znajduje się jedno składowisko odpadów przedsiębiorstwa Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych Sp. z o.o. z siedzibą w m. Toniszewo 31, 62-104 Pawłowo Żońskie.

Od 17.06.2015 r. Zakład Zagospodarowania Odpadów Nowe – Toniszewo - Kopaszyn prowadzi działalność w zakresie:

- składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
- mechaniczno- biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych,
- kompostowania selektywnie zebranych odpadów zielonych oraz innych bioodpadów.

ZZO w Toniszewie to klasyczny przykład zakładu, który ma odbierać i przetwarzać odpady jako MBP, czyli metodą mechaniczno-biologiczną. Składa się z trzech podstawowych elementów: sortowni o wydajności 35 tyś. ton zmieszanych odpadów komunalnych rocznie, kompostowni, czyli reaktorów biostabilizujących, przekształcających frakcje organiczną, w ilości 23 tyś. ton rocznie oraz kwatery nowego składowiska o powierzchni 2,4 ha, służącej do składowania balastu przez najbliższe 15 lat. Przy założeniu, że strumień odpadów wyniesie 35 tyś. ton na rok, a składowany balast nie przekroczy 30 procent tej wartości, okres ten może znacznie się wydłużyć. W efekcie powstał nowoczesny obiekt, doskonale wpisujący się w koncepcję funkcjonowania tego typu zakładów w całym województwie i w kraju. Istotą tej koncepcji jest minimalizowanie strumienia odpadów - balastu, przeznaczonego na składowisko.

3.10. Klimat akustyczny

Hałasem nazywane są wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Ocena stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonywana jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Stan akustyczny środowiska warunkują różne czynniki, m.in. uwarunkowania wynikające z położenia powiatu, jego wielkości, ilości osób zamieszkujących dany obszar, poziom uprzemysłowienia, a także sieć drogową.

Hałas drogowy

Najczęściej spotykanym rodzajem hałasu jest hałas drogowy, który z uwagi na powszechność i gęstość występowania dróg i ulic charakteryzuje się procentowo największym zasięgiem oddziaływania i stanowi główne zagrożenie na terenach zurbanizowanych. Do głównych przyczyn narażenia na ponadnormatywny hałas w otoczeniu dróg należą:

- duże natężenia ruchu pojazdów,
- duże udziały pojazdów ciężarowych w ruchu,
- duże prędkości pojazdów,
- zły stan techniczny pojazdów,
- rodzaj i stan techniczny nawierzchni drogowych,
- nieefektywna urbanistyka i brak jednoznacznych zapisów w przepisach dotyczących planowania przestrzennego uwzględniających kryterium hałasu.

Przez powiat wągrowiecki przebiegają pięć dróg wojewódzkich, drogi powiatowe oraz gminne.

Zgodnie z danymi Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w latach 2021–2022 nie prowadzono na terenie powiatu wągrowieckiego pomiarów poziomu hałasu komunikacyjnego (drogowego, kolejowego, lotniczego) w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

W roku 2021 Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu, realizując ustawowy obowiązek wynikający z art. 175 ustawy Prawo ochrony środowiska, wykonał pomiary akustyczne w otoczeniu dróg wojewódzkich o obciążeniu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. W powiecie wągrowieckim całodobowe badania hałasu przeprowadzono w jednym punkcie pomiarowym, zlokalizowanym w otoczeniu drogi wojewódzkiej nr 241 w Wągrowcu, przy ul. Rgielskiej 86, na terenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (klasyfikacja na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego), w odległości 10 m od krawędzi jezdni.

Czas pomiaru	Równoważny poziom hałasu LAeq (dB)	Wielkość przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu (dB)		Natężenie ruchu	
		dopuszczalna norma (dB)	wielkość przekroczenia (dB)	ogółem (pojazdy/h)	pojazdy ciężkie (hałaśliwe, %)
pora dnia 6:00-22:00	65,8	61	4,8	607	9,1
pora nocy 22:00-6:00	59,6	56	3,8	105	14,6

Tabela 10. Wyniki monitoringu hałasu komunikacyjnego, które przeprowadzono w punkcie pomiarowym, zlokalizowanym w otoczeniu drogi wojewódzkiej nr 241 w Wągrowcu, przy ul. Rgielskiej 86.

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Natężenia ruchu pojazdów, jest głównym generatorem hałasu drogowego. Dlatego ma największy wpływ na jego poziom. Obserwowany w ostatnich latach bardzo dynamiczny przyrost liczby pojazdów oraz wzrost ich natężenia na sieci dróg spowodował przyrost powierzchni terenów zagrożonych hałasem drogowym.

Głównymi Pomiarami Ruchu Drogowego na terenie kraju objęte są drogi wojewódzkie oraz krajowe. GPR przeprowadzane są co 5 lat. Ostatni został przeprowadzony w 2020 r., a jego wyniki przedstawiono poniżej.

Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych (ŚDRR) na odcinkach pomiarowych dróg wojewódzkich przebiegających przez powiat wągrowiecki wyniósł:

1. Droga wojewódzka nr 190:

- dla odcinka Margonin – Pawłowo Żońskie – ŚDRR = 5444,

- dla odcinka Pawłowo Żońskie - Wągrowiec – ŚDRR = 5444,
- dla odcinka Wągrowiec /przejście/ – ŚDRR = 6337,
- dla odcinka: Wągrowiec - Mieścisko – ŚDRR = 5808,
- dla odcinka Mieścisko - KłECKO – ŚDRR = 5808.

2. Droga wojewódzka nr 193:

- dla odcinka Margonin - Gołańcz – ŚDRR = 1813,

3. Droga wojewódzka nr 194:

- dla odcinka Margonin - Gołańcz – ŚDRR = 3269,
- dla odcinka Mieczkowo - Gołańcz – ŚDRR = 991,
- dla odcinka Gołańcz - Morakowo – ŚDRR = 1065.

4. Droga wojewódzka nr 196:

- dla odcinka Murowana Goślina - Skoki – ŚDRR = 9131,
- dla odcinka Skoki - Wągrowiec – ŚDRR = 6105,
- dla odcinka Wągrowiec /przejście/ – ŚDRR = -.

5. Droga wojewódzka nr 197:

- dla odcinka Sława - Kiszkowo – ŚDRR = 2726.

6. Droga wojewódzka nr 241:

- dla odcinka granica województwa - Wągrowiec – ŚDRR = 7710,
- dla odcinka Wągrowiec /obwodnica/ – ŚDRR = 14749,
- dla odcinka Wągrowiec - Rogoźno – ŚDRR = 4844.

7. Droga wojewódzka nr 251:

- dla odcinka Kaliska - Niemczyn – ŚDRR = 2816,
- dla odcinka Niemczyn - Damasławek – ŚDRR = 2944.

Ze względu na brak pomiarów hałasu wzdłuż czynnych linii kolejowych nie można jednoznacznie stwierdzić czy występują przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu, jednak z uwagi na to, że linia nr 356, obsługiwana przez autobus szynowy o niewielkiej częstotliwości, nie powinna powodować znacznych uciążliwości związanych z hałasem. Na pozostałych odcinkach prowadzi się wyłącznie ruch towarowy, a częstotliwość kursowania pociągów jest mała.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy na terenie powiatu wągrowieckiego jest istotny, z uwagi na dużą aktywność gospodarczą mieszkańców – szereg warsztatów naprawczych, obiektów wyposażonych w urządzenia wentylacyjne i chłodnicze zewnętrzne (kurniki, chłodnie, zakłady przetwórcze), usytuowanych niejednokrotnie pośród niewielkiej odległości od zabudowy

mieszkańców. Ponadto hałas emitowany jest w związku z działalnością wydobywczą i transportową w związku z eksploatacją złóż.

Hałas rolniczy

Obszary rolnicze zajmują na terenie powiatu wągrowieckiego znaczne powierzchnie, w związku z czym hałas emitowany przez maszyny rolnicze jest istotnym szkodliwym czynnikiem środowiskowym. W związku z tym część mieszkańców opisywanego obszaru może być narażona na hałas pochodzenia rolniczego. Spośród maszyn stosowanych w rolnictwie, generujących hałas, największe zagrożenie dla narządu słuchu stwarzają ciągniki rolnicze, kombajny zbożowe oraz maszyny warsztatowo-budowlane, a zwłaszcza pilarki tarczowe. Opisywany hałas ma jednak znaczenie lokalne i występujące jedynie czasowo w trakcie wykonywania prac w rolnictwie.

Na terenie powiatu wągrowieckiego obowiązuje Uchwała nr XVIII/107/2008 Rady Powiatu Wągrowieckiego z dnia 31 marca 2008 r. w sprawie wprowadzenia zakazu używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi na jeziorach i rzekach w granicach powiatu wągrowieckiego, zmieniona Uchwałą nr XXXVIII/263/2014 Rady Powiatu Wągrowieckiego z dnia 26 marca 2014 r.

Do działań naprawczych mających na celu poprawę stanu klimatu akustycznego, zalicza się m.in. właściwe planowanie przestrzenne i gospodarka przestrzenna z uwzględnieniem problemów akustycznych, odpowiednią politykę transportową (tj. ograniczenia prędkości dopuszczalnej pojazdów, nowe „ciche” nawierzchnie bitumiczne lub np. budowę ekranów akustycznych), edukację ekologiczną, nasadzenia zieleni izolacyjnej oraz zastosowanie rozwiązań technicznych gwarantujących odpowiednie warunki akustyczne wewnątrz budynków.

3.11. Pola elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne to emisja zaburzenia elektromagnetycznego wywołanego przez przepływ prądu elektrycznego lub zmianę ładunków w źródle. Zgodnie z ustawą o ochronie środowiska pola elektromagnetyczne to pola elektryczne, magnetyczne i elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Na podstawie ww. ustawy, ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zagwarantowaniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej stanu poziomów dopuszczalnych lub na tych poziomach. W przypadku, gdy wartości pól elektromagnetycznych są powyżej poziomów dopuszczalnych, należy je zmniejszyć do poziomu dozwolonego.

W celu oceny i obserwacji pola elektromagnetycznego wprowadzono monitoring PEM, dzięki któremu możliwe jest śledzenie poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania określa się dla każdego województwa w zakresie Państwowego Monitoringu Środowiska. Punkty pomiarowe w zakresie stałej sieci monitoringu wyznacza się w każdym mieście w dwuletnim cyklu pomiarowym (liczba punktów zależna jest od liczby mieszkańców), z kolei w ramach

monitoringu badawczego ustanawia się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej na obszarze województwa w czteroletnim cyklu pomiarowym. Wyniki monitoringu pól elektromagnetycznych przeprowadzone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ) oraz Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Poznaniu w punktach pomiarowych zlokalizowanych w powiecie wągrowieckim są następujące:

1. w 2017 r. w Wągrowcu przy ul. Bobrownickiej 40 wyniki $<0,3$ V/m, a w Gołańczy wynik $0,37$ V/m,
2. w 2018 r. w Rejowcu 14 (gmina Skoki) wynik $<0,3$ V/m,
3. w 2019 r. w Wapnie (gmina Wapno) wynik $<0,3$ V/m,
4. w 2020 r. w Wągrowcu wynik $0,61$ V/m oraz w Gołańczy wynik $0,55$ V/m,
5. w 2021 r. nie prowadzono pomiarów PEM na opisywanym obszarze,
6. w 2022 r. w Wągrowcu przy ul. Księdza Wujka wynik $1,6$ V/m natomiast w Wągrowcu przy ul. Kcyńskiej wynik $2,4$ V/m; dodatkowo w 2022 r. w Skokach przy ul. Zamkowej pomiar wyniósł $1,4$ V/m, a w Gołańczy przy ul. dra Piotra Kowalika wynik pomiaru to $<0,8$ V/m.

Nie ma podstaw do wskazania, że istnieje zagrożenie ze strony oddziaływania pól elektromagnetycznych. Co więcej, należy wyjaśnić, że dopuszczalny poziom 7 V/m obowiązywał do końca 2019 r. Normy zostały złagodzone. Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Szczegółowe dane w tym zakresie zawiera Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Rosnące zapotrzebowanie na usługi telekomunikacyjne pobudza rozwój

W środowisku występują także naturalne źródła pola elektromagnetycznego. Wśród nich są zjawiska naturalne takie jak promieniowanie słoneczne, pole geomagnetyczne Ziemi, zjawiska atmosferyczne, promieniowanie kosmiczne oraz pierwiastki promieniotwórcze.

W województwie wielkopolskim głównymi źródłami PEM są stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje energetyczne oraz radiowo-telewizyjne centra nadawcze i przekaźnikowe.

W celu poprawy stopnia ochrony przed polami elektromagnetycznymi konieczne są działania polegające na właściwej lokalizacji obiektów emitujących te pola, a przede wszystkim uwzględnienie ich lokalizacji w MPZP.

3.12. Awaryjne przemysłowe

Zgodnie z art. 271b ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.), organem właściwym do realizacji zadań ministra właściwego do spraw klimatu w sprawie przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznych skutków awarii przemysłowych oraz awaryjnego zanieczyszczenia wód granicznych jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony

Środowiska (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 824 ze zm.), do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie poważnych awarii należy:

- kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii,
- badanie przyczyn powstawania oraz sposobów likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska,
- prowadzenie rejestru zakładów, których działalność może być przyczyną wystąpienia poważnej awarii, w tym zakładów o zwiększonym ryzyku i zakładów o dużym ryzyku,
- współdziałanie w zwalczaniu poważnej awarii z organami właściwymi do jej zwalczania oraz sprawowanie nadzoru nad usuwaniem skutków tej awarii.

Jeśli poważna awaria ma miejsce w zakładzie, określa się ją mianem poważnej awarii przemysłowej. Zakładem stwarzającym zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lub zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, o których mowa w art. 248 ust. 1 Ustawy Prawo ochrony środowiska.

Zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zwanej dalej „awarią przemysłową”, w zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie uznaje się za zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, zwany dalej „zakładem o zwiększonym ryzyku”, albo za zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii, zwany dalej „zakładem o dużym ryzyku”.

Rejestr zakładów ZDR (Zakładów Dużego Ryzyka) i ZZR (Zakładów Zwiększonego Ryzyka) prowadzony jest przez WIOŚ w Poznaniu .

Na terenie powiatu wągrowieckiego występuje **zakład dużego ryzyka** wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, którym jest Baza Paliw nr 4 w miejscowości Rejowiec w gminie Skoki wchodząca w skład PERN SA z siedzibą w Płocku. Zakłady zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej na terenie powiatu wągrowieckiego nie występują.

Możliwe jest wystąpienie innych poważnych zdarzeń stanowiących zagrożenie dla środowiska. Zagrożenie pożarowe i wybuchowe stanowią na przykład zbiorniki paliw płynnych znajdujące się na stacjach paliw zlokalizowanych na terenie powiatu wągrowieckiego, a także przesyłowe gazociągi wysokiego ciśnienia.

Skutkami zagrożenia pożarowego ze strony awarii na tego typu obiektach to zagrożenie życia i zdrowia, straty w gospodarce. W przypadku wystąpienia pożarów i wybuchów zbiorników niezbędna będzie ewakuacja zamieszkałej w pobliżu ludności oraz nastąpią utrudnienia w ruchu kołowym. Ryzyko wystąpienia tego typu zagrożenia określa się jako prawdopodobne.

Innym typem zagrożeń na terenie powiatu są zagrożenia pochodzące z komunikacji. W transporcie samochodowym największe zagrożenie występuje na drogach wojewódzkich,

po których odbywa się transport w ruchu tranzytowym. W efekcie dużego i stale rosnącego natężenia przewozów materiałów, stanu technicznego dróg oraz niejednokrotnie fatalnego stanu technicznego taboru ciężarowego rośnie ryzyko zagrożenia. Biorąc to pod uwagę, za potencjalne źródło awarii przemysłowych można uznać drogi krajowe i wojewódzkie oraz stacje paliw jako miejsca wypadków drogowych i zagrożeń produktami ropopochodnymi dla gleb i wód.

Jednak jak poinformował WIOŚ w Poznaniu, w latach 2021-2022 prowadzono na terenie powiatu wągrowieckiego kontrole planowe i pozaplanowe. Nie stwierdzono składowania niebezpiecznych lub potencjalnie niebezpiecznych substancji bez zabezpieczenia. Nie stwierdzono też dużych wycieków paliw.

4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

W szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody

Ochrona środowiska ma na celu eliminowanie negatywnych skutków działalności człowieka na biosferę, szczególnie w zakresie zapobieganiu zanieczyszczeniom powietrza, wód, gleb oraz zagwarantowania odpowiednich warunków bytowych zarówno dla zwierząt, jak i roślin. Wśród głównych problemów i zagrożeń dla środowiska występujących na obszarze powiatu wągrowieckiego wyróżnia się:

Obszar	Problemy i zagrożenia
Zasoby wodne	<ul style="list-style-type: none"> -zły stan wód powierzchniowych, -występowanie obszarów zagrożonych powodzią oraz zagrożonych podtopieniami, -wysokie zagrożenie suszą zróżnicowana wg rodzajów, -obecność zagrożeń dla jakości wód z sektora komunalnego (np. zbiorniki bezodpływowe) i transportowego (transport paliw).
Jakość powietrza	<ul style="list-style-type: none"> -wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza pyłami zawieszonymi oraz benzo(a)pirenem, -zorganizowany system ciepłowniczy obejmujący jedynie część Wągrowca - dominacja indywidualnych źródeł ogrzewania,

	-niska efektywność energetyczna starszych budynków mieszkalnych.
Hałas	-istotne natężenie hałasu komunikacyjnego przy drogach wojewódzkich skutkujące występowaniem przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu, -brak zastosowania konkretnych rozwiązań w zakresie zagrożenia hałasem na większości odcinków dróg.
Poważne awarie	-przebieg gazociągów przesyłowych, -znaczące natężenie ruchu tranzytowego (samochodowego) na drogach wojewódzkich, -występowanie zakładu dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz innych zakładów magazynujących i stosujących substancje niebezpieczne dla środowiska.

Tabela 11. Istniejące problemy ochrony środowiska w powiecie wągrowieckim

Źródło: opracowanie własne

Wskazane obszary problemowe wymagają podjęcia działań zmierzających do zahamowania ich postępowania. Biorąc pod uwagę powyższe, w Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do roku 2030 zaplanowano prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego. To zaś w znaczącym stopniu przyczyni się do ochrony gleb i poprawy warunków życia mieszkańców Powiatu.

Kolejnym problemem w Powiecie jest przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu, będących głównymi składnikami smogu. Pył zawieszony to produkt niepełnego spalania paliw. Głównymi źródłami pyłu zawieszonego i benzo(a)pirenu w powietrzu są domowe piece i kotłownie opalane węglem, jak i również transport samochodowy. Niezbędne w procesie obniżania emisji jest kontynuowanie działań związanych z upowszechnianiem odnawialnych źródeł energii, co zostało uwzględnione w Strategii. Wspomniany wcześniej transport samochodowy oddziałuje również na klimat akustyczny na obszarze powiatu wągrowieckiego. Jako, iż istniejący system komunikacji publicznej nie zaspokaja potrzeb lokalnej społeczności, mieszkańcy Powiatu przemieszczają się z wykorzystaniem prywatnych środków transportu. To z kolei prowadzi do zwiększenia się liczby samochodów na złej jakościowo nawierzchni, a tym samym do zwiększenia poziomu

hałasu. Redukcja hałasu jest możliwa dzięki planowanej rozbudowie i modernizacji sieci drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Kierunki działań wskazane w Programie Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do roku 2030” mają charakter bardzo ogólny i nie definiują konkretnych inwestycji, w związku z czym na tym etapie nie ma możliwości oszacowania czy będą one realizowane bezpośrednio na obszarach podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody. Planowane są natomiast następujące działania o charakterze proekologicznym:

- Edukacja na temat ekologii,
- Ochrona dziedzictwa naturalnego,
- Budowa świadomości ekologicznej,
- Organizacja kampanii, imprez, konkursów promujących postawy prośrodowiskowe, promocja dbania o czystość środowiska
- Podejmowanie inicjatyw mających na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych
- Likwidacja starych (nieekologicznych) źródeł ciepła
- Wdrażanie nowoczesnych materiałów oraz energii odnawialnej przy modernizacji oraz budowie budynków,
- Budowa i modernizacja dróg powiatowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- Tworzenie zintegrowanej oraz bezpiecznej infrastruktury pieszo-rowerowej rozwijającej system transportowy,
- Zwiększanie retencji oraz przeciwdziałanie skutkom suszy,
- Realizacja programu usuwania azbestu.

5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Głównym celem Programu Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” jest zapewnienie mieszkańcom powiatu wągrowieckiego wysokiej jakości życia poprzez integrację procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych oparty na otwartej współpracy. Dokument zakłada realizację trzech celów strategicznych, dzięki którym

możliwe będzie wyeliminowanie zdiagnozowanych barier rozwojowych oraz realizacja przyjętej wizji rozwoju, wśród nich znajdują się:

1. Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim,
2. Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego,
3. Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów.

Zarówno cele strategiczne, jak i kierunki działań wyznaczone w ramach tych celów, skoncentrowane są na poprawie stanu środowiska. Brak realizacji któregokolwiek z przewidzianych zadań skutkował będzie nieosiągnięciem wyznaczonych celów, a tym samym w sposób pośredni lub bezpośredni wpłynie na pogorszenie stanu środowiska i warunków życia lokalnej społeczności. Wśród możliwych skutków braku realizacji założeń programowych przewiduje się:

- Pogorszenie jakości życia mieszkańców oraz warunków bezpieczeństwa, wynikających ze złego stanu dróg i towarzyszącej im infrastruktury,
- Wzrost natężenia hałasu oraz ilości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery w przypadku niepodjęcia działań w zakresie infrastruktury drogowej i rowerowej (stanowiącej alternatywę dla transportu samochodowego),
- Pogorszenie stanu środowiska w przypadku nie wdrożenia przedsięwzięć związanych z instalacją odnawialnych źródeł energii,
- Brak rozwoju terenów zielonych i tym samym ostoi dla zwierząt oraz skupisk roślin przyjaznych ptakom i owadom oraz obszarów pełniących funkcję rekreacyjno-wypoczynkową dla lokalnej społeczności,
- Spadek poziomu i jakości życia mieszkańców, w tym osłabienie więzi społecznych w związku z brakiem działań z zakresu budowy obiektów sportowych i rekreacyjnych,
- Zwiększenie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska, spowodowane niewystarczającą świadomością ekologiczną mieszkańców oraz niedostateczną promocją dobrych praktyk,
- Zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańców i pogorszenie stanu gruntów spowodowane brakiem działań dążących do uregulowania stosunków wodnych w Powiecie,
- Zagrożenie występującej różnorodności biologicznej oraz form ochrony przyrody.

Reasumując odstępianie od realizacji zadań przewidzianych w Programie Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” będzie miało negatywne skutki, zarówno dla środowiska, jak i mieszkańców Powiatu. Co więcej, spowoduje to niewykonanie zadań, które są spójne z nadrzędnymi dokumentami dotyczącymi rozwoju. W związku z tym realizacja przedsięwzięć wydaje się być w pełni konieczna i uzasadniona. Należy jednak mieć na uwadze fakt, że brak realizacji Programu nie oznacza braku realizacji poszczególnych działań, a jedynie zmniejsza zdolność Powiatu do realizacji tych zadań w sposób uporządkowany i logiczny. Brak Programu ograniczać będzie możliwości finansowania wielu projektów i inwestycji, przede wszystkim tych dotyczących infrastruktury oraz rozwijania odnawialnych źródeł energii.

6. Przewidywane znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Jednym z elementów prognozy oddziaływania na środowisko określonych na podstawie ustawy o ochronie środowiska art. 51 ust. 2e jest *przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra naturalne – z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy*. Dzięki temu możliwe jest określenie negatywnego, jak i pozytywnego wpływu na środowisko celów i działań zawartych w projekcie dokumentu Programu.

W celu wyznaczenia działań, które mogą potencjalnie oddziaływać na środowisko, określono które z nich mają charakter inwestycyjny oraz pogrupowano je według podobnych właściwości i specyfiki. Następnie dla wybranych zadań zidentyfikowano możliwy wpływ i interakcje na poszczególne elementy środowiska. Z analizy wykluczono te zadania, których realizacja nie wymaga przeprowadzenia przebudowy, modernizacji oraz innych prac budowlanych, a więc mają charakter nie inwestycyjny i nie wpłyną w jakikolwiek sposób na komponenty środowiska.

Cel strategiczny	Kierunek działań w zakresie celu operacyjnego
Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim	1.1. Podnoszenie kompetencji zawodowych i społecznych
	Wspieranie i promocja profilaktyki zdrowotnej mieszkańców, podnoszenie zdrowotnej świadomości mieszkańców, promowanie zdrowego stylu życia
	Dostosowanie i wykorzystanie infrastruktury edukacyjnej w celu organizacji zajęć pozalekcyjnych, także dla osób dorosłych wspieranie rozwoju kształcenia ustawicznego; promocja i rozwój kształcenia pozaszkolnego
	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców
	Zapewnienie dostępu do kursów i szkoleń kształtujących i rozwijających kompetencje mieszkańców; wspieranie rozwoju kształcenia ustawicznego
	Wzmacnianie więzi społecznych poprzez aktywność kulturową; rozwój polityki senioralnej
	Odbudowa i poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznych
	Wspieranie inicjatyw społecznych i rozwój organizacji pozarządowych
	Podnoszenie jakości usług społecznych w tym min. rozwój pieczy zastępczej; rozwój usług interwencji kryzysowej oraz rozwój mieszkań chronionych; rozwój środowiskowych form wsparcia
	Podnoszenie efektywności nauczania w szkołach w tym wspieranie i rozwój nowych zawodów na rynku pracy rozwijających rynek oraz potencjał edukacyjny mieszkańców
	1.2. Rozwój nowoczesnego systemu promocji zdrowia, profilaktyki i ochrony zdrowotnej
	Wspieranie i promocja profilaktyki zdrowotnej mieszkańców, podnoszenie zdrowotnej świadomości mieszkańców, promowanie zdrowego stylu życia
	Wspieranie działalności służb i podmiotów działających na rzecz mieszkańców w sytuacjach kryzysowych, m.in. poprzez zakup i wymianę niezbędnego sprzętu i wyposażenia ratowniczego
	Poprawa dostępności do specjalistów w tym również wsparcie i pomoc psychologiczna dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych
	Tworzenie/wdrażanie programów w ramach wczesnej sygnalizacji zagrożeń i mechanizmów w obszarze grupy wysokiego ryzyka socjalnego

	1.3. Prowadzenie zrównoważonej polityki społecznej
	Dostosowanie i wykorzystanie infrastruktury edukacyjnej w celu organizacji zajęć pozalekcyjnych, także dla osób dorosłych wspieranie rozwoju kształcenia ustawicznego; promocja i rozwój kształcenia pozaszkolnego
	Wzmacnianie więzi społecznych poprzez aktywność kulturową; rozwój polityki senioralnej
	Wspieranie inicjatyw społecznych i rozwój organizacji pozarządowych
	Podnoszenie jakości usług społecznych w tym min. rozwój pieczy zastępczej; rozwój usług interwencji kryzysowej oraz rozwój mieszkań chronionych; rozwój środowiskowych form wsparcia
	1.4 Budowa zintegrowanego systemu wyspecjalizowanych usług publicznych oraz rozwój instytucjonalny
	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców

Tabela 12. Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań wskazane w Programie Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku”

Cel strategiczny	Kierunek działań w zakresie celu operacyjnego
Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego	2.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej
	Organizacja kampanii, imprez, konkursów promujących postawy prośrodowiskowe, promocja dbania o czystość środowiska
	Upowszechnienie informacji i promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz budowa świadomości ekologicznej wśród różnych grup społecznych
	Upowszechnienie wiedzy i świadomości na temat możliwości poprawy efektywności energetycznej wśród różnych grup społecznych
	Podjęcie inicjatyw mających na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych
	Likwidacja starych (nieekologicznych) źródeł ciepła
	Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej
	Zwiększanie retencji oraz przeciwdziałanie skutkom suszy
	Prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego
	2.2. Adaptacja do zmian klimatu
	Upowszechnienie informacji i promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz budowa świadomości ekologicznej wśród różnych grup społecznych

	Upowszechnienie wiedzy i świadomości na temat możliwości poprawy efektywności energetycznej wśród różnych grup społecznych
	Podejmowanie inicjatyw mających na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych
	Likwidacja starych (nieekologicznych) źródeł ciepła
	Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej
	Zwiększanie retencji oraz przeciwdziałanie skutkom suszy
	Realizacja programu usuwania azbestu

Tabela 13. Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań wskazane w Programie Rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku”

Cel strategiczny	Kierunek działań w zakresie celu operacyjnego
Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów	3.1. Wsparcie podmiotów gospodarczych
	Promocja przedsiębiorczości w tym promocja przedsiębiorczości w szkołach ponadpodstawowych, wsparcie praktyk zawodowych w tym międzynarodowych, dostosowywanie kierunków kształcenia zawodowego do prognozowanych zmian na rynku pracy
	Tworzenie oferty inwestycyjnej i jej promocja we współpracy z samorządami gminnymi
	Zwiększenie dostępności do usług doradczych i wspierających przedsiębiorczość
	Wsparcie produkcji rolnej w tym wyrobów lokalnych
	Ochrona i rozwój walorów turystycznych, w tym dziedzictwa naturalnego i kulturowego powiatu
	Modernizacja dróg i infrastruktury towarzyszącej (remonty, przebudowa i budowa dróg powiatowych w tym rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów)
	Wspieranie rewitalizacji linii kolejowych
	3.2. Wzrost przedsiębiorczości i budowanie partnerstwa na rzecz aktywności gospodarczej
	Promocja przedsiębiorczości w tym promocja przedsiębiorczości w szkołach ponadpodstawowych, wsparcie praktyk zawodowych w tym międzynarodowych, dostosowywanie kierunków kształcenia zawodowego do prognozowanych zmian na rynku pracy
	Zwiększenie dostępności do usług doradczych i wspierających przedsiębiorczość
	Wspieranie rewitalizacji linii kolejowych

	3.3. Rozwój bezpiecznej infrastruktury drogowej i komunikacyjnej
	Modernizacja dróg i infrastruktury towarzyszącej (remonty, przebudowa i budowa dróg powiatowych w tym rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów)
	Wspieranie rewitalizacji linii kolejowych
	Współpraca z innymi zarządcami dróg w celu podniesienia bezpieczeństwa ruchu drogowego i kolejowego
	3.4. Rozwój infrastruktury technicznej
	Budowa, przebudowa i modernizacja obiektów będących w zarządzie powiatu
	Rewitalizacja zabytków
	Rozwój sieci: wodno-kanalizacyjnej, gazowniczej, energetycznej
	3.5. Wsparcie rozwoju turystyki opartej o lokalne zasoby
	Promocja przedsiębiorczości w tym promocja przedsiębiorczości w szkołach ponadpodstawowych, wsparcie praktyk zawodowych w tym międzynarodowych, dostosowywanie kierunków kształcenia zawodowego do prognozowanych zmian na rynku pracy
	Tworzenie oferty inwestycyjnej i jej promocja we współpracy z samorządami gminnymi
	3.6. Promocja i budowanie wizerunku powiatu
	Promocja przedsiębiorczości w tym promocja przedsiębiorczości w szkołach ponadpodstawowych, wsparcie praktyk zawodowych w tym międzynarodowych, dostosowywanie kierunków kształcenia zawodowego do prognozowanych zmian na rynku pracy
	Tworzenie oferty inwestycyjnej i jej promocja we współpracy z samorządami gminnymi
	Wsparcie produkcji rolnej w tym wyrobów lokalnych
	Ochrona i rozwój walorów turystycznych, w tym dziedzictwa naturalnego i kulturowego powiatu
	Modernizacja dróg i infrastruktury towarzyszącej (remonty, przebudowa i budowa dróg powiatowych w tym rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów)
	Rewitalizacja zabytków
	Współpraca z innymi zarządcami dróg w celu podniesienia bezpieczeństwa ruchu drogowego i kolejowego

Tabela 14. Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań wskazane w Programie Rozwoju pn. „Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku”

 Oznaczenie działania, którego realizacja może potencjalnie oddziaływać na środowisko.

Źródło: opracowanie własne.

Analizie poddano potencjalne oddziaływanie poszczególnych kierunków rozwoju na środowisko zarówno w sposób negatywny, jak i pozytywny, przy czym w dłuższej perspektywie czasu wskazane działania przyniosą korzystne zmiany. Ponadto realizacja każdego przedsięwzięcia wiąże się z wdrażaniem odrębnych dokumentów programowych i planistycznych, w tym również z przeprowadzeniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Analizując poszczególne kierunki rozwoju, ocenie oddziaływania na środowisko nie zostały poddane działania, z którymi nie wiążą się jakiegokolwiek prace, polegające na budowie nowej lub przebudowie istniejącej infrastruktury tzn. takie, które mają charakter nie inwestycyjny i w żaden sposób nie mogą wpływać negatywnie na poszczególne komponenty środowiska. Pozostałe działania przeanalizowano, biorąc pod uwagę każdy z komponentów środowiska. Istotnym elementem jest fakt, że do Strategii zostały wpisane jedynie ogólne kierunki działań, nie zaś konkretne zadania inwestycyjne, zatem nie mają one jeszcze sprecyzowanej lokalizacji ani skali i dopiero na etapie projektowania, gdzie określone zostaną zarówno lokalizacja, jak również szczegółowy zakres i rozmiar prac, będzie możliwe jednoznaczne określenie ich oddziaływania na środowisko. Wyniki analizy przedstawiono w tabeli poniżej (tabela 12).

Zgodnie z przyjętymi wcześniej założeniami stopień oddziaływania oznaczono według skali punktowej, w tym:

Oznaczenie	Stopień oddziaływania
	Oddziaływanie zdecydowanie negatywne, które w istotny sposób wpłynie na stan środowiska i może wymagać podjęcia działań naprawczych.
	Oddziaływanie negatywne o średniej skali, które może wymagać przeprowadzenia odrębnej oceny oddziaływania na środowisko na etapie wdrażania kolejnych dokumentów lub na etapie projektowania.
	Oddziaływanie, którego ewentualne skutki dla środowiska będą nieznaczące lub którego wystąpienie jest jedynie potencjalne.
	Brak zidentyfikowanych oddziaływań (neutralne).
	Oddziaływanie pozytywne o niewielkiej skali.
	Oddziaływanie pozytywne, które może wpłynąć na poprawę aktualnego stanu środowiska lub zmniejszenie istniejących oddziaływań negatywnych.
	Oddziaływanie pozytywne, które będzie odczuwalne jako istotna poprawa aktualnego stanu środowiska lub które zdecydowanie zmniejszy występujące obecnie oddziaływanie.

Planowane kierunki działań	Przewidywane znaczące oddziaływania na poszczególne elementy środowiska												
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Wspieranie i promocja profilaktyki zdrowotnej mieszkańców, podnoszenie zdrowotnej świadomości mieszkańców, promowanie zdrowego stylu życia													
Dostosowanie i wykorzystanie infrastruktury edukacyjnej w celu organizacji zajęć pozalekcyjnych, także dla osób dorosłych; wspieranie rozwoju kształcenia ustawicznego; promocja i rozwój kształcenia pozaszkolnego													
Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców													
Zapewnienie dostępu do kursów i szkoleń kształtujących i rozwijających kompetencje mieszkańców; wspieranie rozwoju kształcenia ustawicznego													
Wzmacnianie więzi społecznych poprzez aktywność kulturową; rozwój polityki senioralnej													
Odbudowa i poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznych													

Planowane kierunki działań	Przewidywane znaczące oddziaływania na poszczególne elementy środowiska												
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Wspieranie inicjatyw społecznych i rozwój organizacji pozarządowych													
Podnoszenie jakości usług społecznych w tym min. rozwój pieczy zastępczej; rozwój usług interwencji kryzysowej oraz rozwój mieszkań chronionych; rozwój środowiskowych form wsparcia													
Podnoszenie efektywności nauczania w szkołach w tym wspieranie i rozwój nowych zawodów na rynku pracy rozwijających rynek oraz potencjał edukacyjny mieszkańców													
Wspieranie działalności służb i podmiotów działających na rzecz mieszkańców w sytuacjach kryzysowych, m.in. poprzez zakup i wymianę niezbędnego sprzętu i wyposażenia ratowniczego													
Poprawa dostępności do specjalistów w tym również wsparcie i pomoc psychologiczna dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych													
Tworzenie/wdrażanie programów w ramach wczesnej sygnalizacji zagrożeń i mechanizmów w obszarze grupy wysokiego ryzyka socjalnego													

Planowane kierunki działań	Przewidywane znaczące oddziaływania na poszczególne elementy środowiska												
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Organizacja kampanii, imprez, konkursów promujących postawy prośrodowiskowe, promocja dbania o czystość środowiska													
Upowszechnienie informacji i promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz budowa świadomości ekologicznej wśród różnych grup społecznych													
Upowszechnienie wiedzy i świadomości na temat możliwości poprawy efektywności energetycznej wśród różnych grup społecznych													
Podejmowanie inicjatyw mających na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych													
Likwidacja starych (nieekologicznych) źródeł ciepła													
Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej													
Zwiększanie retencji oraz przeciwdziałanie skutkom suszy													

Planowane kierunki działań	Przewidywane znaczące oddziaływania na poszczególne elementy środowiska												
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego													
Realizacja programu usuwania azbestu													
Promocja przedsiębiorczości w tym promocja przedsiębiorczości w szkołach ponadpodstawowych, wsparcie praktyk zawodowych w tym międzynarodowych, dostosowywanie kierunków kształcenia zawodowego do prognozowanych zmian na rynku pracy													
Tworzenie oferty inwestycyjnej i jej promocja we współpracy z samorządami gminnymi													
Zwiększenie dostępności do usług doradczych i wspierających przedsiębiorczość													
Wsparcie produkcji rolnej w tym wyrobów lokalnych													

Planowane kierunki działań	Przewidywane znaczące oddziaływania na poszczególne elementy środowiska												
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Ochrona i rozwój walorów turystycznych, w tym dziedzictwa naturalnego i kulturowego powiatu													
Modernizacja dróg i infrastruktury towarzyszącej (remonty, przebudowa i budowa dróg powiatowych w tym rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów)													
Wspieranie rewitalizacji linii kolejowych													
Budowa, przebudowa i modernizacja obiektów będących w zarządzie powiatu													
Rewitalizacja zabytków													
Rozwój sieci: wodno-kanalizacyjnej, gazowniczej, energetycznej													
Współpraca z innymi zarządcami dróg w celu podniesienia bezpieczeństwa ruchu drogowego i kolejowego													

Tabela 15. Macierz oddziaływań realizacji poszczególnych działań inwestycyjnych przewidzianych w Strategii

6.1. Przewidywane znaczące oddziaływania na wybrane komponenty środowiska, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, skumulowane, krótkoterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne

Kierunki działań planowane w ramach **Celu strategicznego 1 Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim** będą charakteryzowały się neutralnym oddziaływaniem na różnorodność biologiczną, w tym na zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi i obszary Natura 2000, bowiem planowane typy przedsięwzięć koncentrują się głównie na obszarze społecznym.

Kierunki działań w ramach **Celu strategicznego 2 Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego** będą miały pośrednio pozytywny wpływ na komponenty środowiska. Planowana realizacja projektów obejmujących promocję, doradztwo, podnoszenie świadomości i wiedzy mieszkańców na temat ochrony środowiska w perspektywie długoterminowej przyczyni się do poprawy stanu środowiska. Likwidacja starych (nieekologicznych) źródeł ciepła i modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej spowoduje poprawę jakości powietrza wskutek redukcji niskiej emisji oraz poprawę efektywności energetycznej. W wyniku zaplanowanych działań upatruje się głównie pozytywnego oddziaływania na środowisko, w tym na wody, powietrze, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, obszary chronione, w tym Natura 2000.

Istotnym zagrożeniem dla jakości wód powierzchniowych jest zmniejszenie naturalnej zdolności samooczyszczenia się wód, spowodowane suszą. Jednym z kierunków działań jest zwiększenie retencji oraz przeciwdziałanie skutkom suszy. Konieczne jest stałe monitorowanie wód powierzchniowych przez uwzględnienie wszystkich istotnych elementów jakości we wszystkich kategoriach zgodnie z ramową dyrektywą wodną.

Kierunki działań planowane w ramach **Celu strategicznego 3 Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów** to głównie kierunki o charakterze inwestycyjnym:

- Modernizacja dróg i infrastruktury towarzyszącej (remonty, przebudowa i budowa dróg powiatowych, w tym rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów)
- Budowa, przebudowa i modernizacja obiektów będących w zarządzie powiatu
- Rewitalizacja zabytków
- Rozwój sieci: wodno-kanalizacyjnej, gazowniczej i energetycznej.

Realizacja inwestycji wymaga użycia ciężkich maszyn i sprzętu, zorganizowanie terenu budowy, dojazdu do niego oraz przekształcenia powierzchni ziemi. Inwestycje te w szczególności mogą wpływać na powierzchnię ziemi. Oddziaływania te będą krótkoterminowe (związane z fazą realizacji inwestycji) i mogą również obejmować emisję zanieczyszczeń, hałas, płoszenie zwierząt oraz wycinkę drzew i krzewów. Wyżej wymienione oddziaływania na komponenty przyrody będą miały zasięg lokalny. Mając na uwadze, że wpływ na środowisko wynikać może z realizacji procesów inwestycyjnych związanych z budową nowej infrastruktury lub modernizacją istniejącej, jak również późniejsze funkcjonowanie tej infrastruktury rozwiązaniem jest przede wszystkim wskazanie właściwej lokalizacji działań np. na obszarach

pozbawionych szczególnych walorów przyrodniczych, unikanie lokalizacji wymagających znacznych zmian ukształtowania terenu oraz wywołujących konflikty przestrzenne, w tym degradację krajobrazu. Podczas budowy i przebudowy dróg istniejących należy dążyć do zapewnienia, a także w miarę możliwości przywracania łączności korytarzy ekologicznych (np. poprzez tworzenie specjalnych przejść dla zwierząt: estakady, tunele, mosty krajobrazowe). Istotne jest również odpowiednie zagospodarowanie odpadów powstałych w wyniku realizowanego procesu inwestycyjnego.

Działanie - wspieranie rewitalizacji linii kolejowych przyczyni się do poprawy jakości środowiska, w kontekście redukcji hałasu i emisji zanieczyszczeń do wód, gleby i powietrza poprzez rozwój zrównoważonego publicznego transportu zbiorowego oraz bezemisyjnej mobilności w miastach i na ich obszarach funkcjonalnych. Wdrażanie w miastach innowacji społecznych typu obiekty Park&Ride położonych na obrzeżach miast i zintegrowanych z transportem publicznym, niskoemisyjny i zeroemisyjny tabor publicznego transportu zbiorowego, infrastruktura dla ruchu pieszego, ścieżki rowerowe oraz obiekty Bike&Ride.

W związku z prowadzonymi procesami inwestycyjnymi mogą wystąpić skumulowane oddziaływania na środowisko. Strategia nie przewiduje realizacji inwestycji, które na etapie eksploatacji będą źródłem nowych, uciążliwych i znacznych emisji do środowiska.

W Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do roku 2030 określa się, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko. W rozumieniu ustawy o ochronie przyrody za znaczące negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 rozumie się „oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000; wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami”.

Na terenie powiatu wągrowieckiego znajdują się fragmenty czterech **obszarów Natura 2000**: Dolina Noteci PLH300004, Jezioro Kaliszańskie PLH300044, Stawy Kiszkowskie PLH300050 oraz Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego PLB300001. Obszar Doliny Noteci obejmuje bogatą mozaikę siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (16 rodzajów), z priorytetowymi lasami łągowymi i dobrze zachowanym kompleksami łąkowymi, choć łącznie zajmują one poniżej 20% powierzchni obszaru. Notowano tu też 8 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Obszar częściowo pokrywa się z ważną ostoją ptasią o randze europejskiej E-33. Ostoja jest też ważnym korytarzem ekologicznym o randze międzynarodowej.

Ostoja Jezioro Kaliszańskie PLH300044 chroni jedno z największych jezior północnej Wielkopolski - Jezioro Kaliszańskie. W granicach obszaru znajdują się również Jezioro Toniszewskie i jezioro Kaliszanki oraz liczne drobne zbiorniki wodne usytuowane w obrębie łąk i torfowisk niskich przylegających do fragmentu rzeki Rudki. Ostoja ma bardzo duże znaczenie w skali ponadregionalnej dla zachowania siedlisk łąk ramieniowych (klasa *Charetea fragilis*) w

głębokowodnych jeziorach. Ostoja chroni jedno z najlepiej zachowanych w Wielkopolsce głębokowodnych mezotroficznych jezior ramienicowych - Jezioro Kaliszańskie. Obszar chroni 4 rodzaje siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, zajmujących ponad 43% powierzchni. W ekosystemach wodnych ostoi (jeziorach, drobnych zbiornikach i ciekach) odnotowano aż 11 gatunków zagrożonych ramienic, 3 z nich podlegają ochronie prawnej. Na szczególną uwagę zasługuje występowanie licznych populacji Chara filiformis i Nitella opaca - gatunków bardzo rzadko notowanych w Polsce. Obszar jest również ważną ostoją dla ptaków wodno-błotnych lęgowych oraz migrujących.

Stawy Kiszkowski PLH300050 są jedną z najważniejszych w Wielkopolsce ostoi kumaka nizinnego Bombina bombina. W obrębie obszaru Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego znajdują się 2 ostoje ptaków o randze europejskiej: E37 (Stawy Ostrówek i Smogulec) i E38 (Stawy Ślesin i Występ). Występuje co najmniej 18 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla około 10% populacji krajowej (C6) podrózniczka (PCK); co najmniej 1% populacji krajowej (C6) następujących gatunków ptaków: bielik (PCK) i kania czarna (PCK); w stosunkowo wysokiej liczebności (C7) występują kania ruda i błotniak stawowy. Strategia jako kierunek działań ustala *ochronę obszarów cennych przyrodniczo*, tym samym wszystkie podejmowane przedsięwzięcia będą respektowały wymogi przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody. Ustalenia projektu Strategii nie wpłyną negatywnie na integralność obszarów Natura 2000, nie nastąpi również pogorszenie stanu chronionych siedlisk przyrodniczych ani stanu gatunkowego flory i fauny.

W granicach powiatu wągrowieckiego zlokalizowany jest również rezerwat przyrody „Dębina”, jeden Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka, dwa Obszary Chronionego Krajobrazu obejmujące swoim zasięgiem przede wszystkim doliny głównych cieków wodnych w Powiecie, pięć użytków ekologicznych oraz 108 pomniki przyrody chroniące m.in. wiekowe okazy dębów i buków. Ponadto na terenie Powiatu zlokalizowane są korytarze ekologiczne.

Realizacja przewidzianych w Strategii założeń spowoduje oddziaływanie na funkcjonowanie i jakość środowiska różnych czynników mogących powodować wystąpienie potencjalnych problemów środowiskowych zależnie od wielkości i zakresu inwestycji. Nie sposób podjąć się oceny oddziaływania poszczególnych kierunków działań na formy ochrony przyrody przy braku informacji na temat konkretnej lokalizacji poszczególnych inwestycji, niemniej jednak należy zwrócić uwagę na fakt, że podobne inwestycje prowadzone są na terenach zurbanizowanych, zamieszkałych przez ludność Powiatu, a co za tym idzie ingerencja w środowisko jest niewielka. Na tym etapie można określić, że jakiegokolwiek negatywne oddziaływanie, jakie mogłoby pojawić się w związku z realizacją zadań wpisanych do Strategii, dotyczyć będzie jedynie etapu prowadzenia prac budowlanych. Będzie ono zatem krótkotrwałe i zaniknie wraz z zakończeniem tych prac. W przypadku prowadzenia prac budowlanych w pobliżu występujących form ochrony przyrody, dokonane zostaną niezbędne uzgodnienia z właściwym organem ochrony przyrody.

Przy realizacji inwestycji uwzględnione zostaną zakazy, nakazy i ograniczenia wymienione w planach zadań ochronnych dla poszczególnych obszarów chronionych, w tym dla obszarów Natura 2000, rezerwatu przyrody oraz parku krajobrazowego:

1. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 **Dolina Noteci PLH300004** ustanowiony został Plan zadań ochronnych został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. 2014 poz. 1477 oraz Dz. Urz. Woj. Wlkp. 2014 poz. 2924), następnie zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 listopada 2015 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. 2015 poz. 3765 oraz Dz. Urz. Woj. Wlkp. 2015 poz. 7256), a także zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 9 grudnia 2022 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. 2022 poz. 6951 oraz Dz. Urz. Woj. Wlkp. 2022 poz. 9786). Do działań ochronnych podejmowanych w jego granicach zalicza się m. in.:

a. Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion, Potamion* (3150) – utrzymanie stanu ochrony siedliska przyrodniczego poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników,

b. Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinosoincanae*) i olsy źródliskowe (91E0) – utrzymanie złego stanu ochrony środowiska lub jego poprawa,

c. Murawy kserotermiczne (*Festuco - Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenio septentrionalis – Festucion pallentis*) – ekspansja krzewów i podrostów drzew na poziomie właściwym tj. pokrycie drzew i krzewów nie przekracza 10%, na co najmniej 50% stanowisk siedliska.

2. Dla obszaru Natura 2000 **Jeziro Kaliszańskie PLH300044** opracowano plan zadań ochronnych, ustanowionego Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 27 stycznia 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziro Kaliszańskie PLH300044 (Dz. Urz. Woj. Wlkp. 2022 poz. 1268). Ustalone zadania obejmują np.:

a. Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (*Chara spp. 3140*) – utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze na powierzchni 236,74 ha,

b. Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion* (3150) – poprawa barwy i przezroczystości wody ze stanu złego na stan niezadawalający,

c. Bóbr europejski *Castor fiber* (1337) – utrzymanie lub poprawa niezadawalającego stanu ochrony populacji.

3. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 **Stawy Kiszkowskie PLH3000050** został ustanowiony na został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy Kiszkowskie PLH3000050 (Dz. Urz. Woj. Wlkp. 2020 poz. 2463). Do zadań wlicza się

a. Kumak nizinny *Bombina bombina* (1188) – utrzymanie obecnego, niezadawalającego stanu ochrony,

b. Bóbr europejski *Castor fiber* (1337) – utrzymanie obecnego, niezadawalającego stanu ochrony,

c. Wydra *Lutra lutra* (1355) – utrzymanie obecnego, niezadawalającego stanu ochrony.

4. Dla obszaru Natura 2000 **Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego PLB300001** plan zadań ochronnych nie został ustanowiony.

5. Dla rezerwatu przyrody „**Dębina**” obowiązuje Zarządzenie Nr 4/09 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 17 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Dębina" (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2009 r. Nr 100, poz. 1522). Cele ochrony rezerwatu to:

a. Nie wykonywanie w odległości 500 metrów od granic rezerwatu żadnych prac, które mogłyby prowadzić do pogorszenia stosunków wodnych w rezerwacie,

b. Zachowanie w odległości 300 metrów od granic rezerwatu dotychczasowej kategorii użytkowania gruntów,

c. Nie prowadzenie przez obszar rezerwatu liniowych elementów infrastruktury technicznej,

d. Nieutwardzanie drogi gruntowej przechodzącej przez rezerwat.

6. Park Krajobrazowy **Puszcza Zielonka** podlega planowi ochrony, ustanowionemu rozporządzeniem Nr 4/05 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4 kwietnia 2005 r. w sprawie planu ochrony Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 49, poz 1527). Cele ochrony Parku obejmują:

- a. Ochrona i zachowanie jednego z najciekawszych fragmentów krajobrazu polodowcowego w środkowej Wielkopolsce,
- b. Zachowanie trwałości oraz różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych wraz z spontanicznymi procesami ich dynamiki,
- c. Zachowanie populacji rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk,
- d. Zachowanie cennych ekosystemów, w tym bagiennych leśnych, łąkowych, murawowych, wodnych i zaroślowych,
- e. Utrzymanie walorów kulturowych, w tym historycznych traktów: Annowskiego, Bednarskiego, Pławińskiego, Poznańskiego i Zielonkowskiego,
- f. Utrzymanie struktury przestrzennej terenów z uwzględnieniem swoistych cech miejscowego krajobrazu.

Obszary chronionego krajobrazu ustanowione są Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej. W przypadku pomników przyrody konieczne jest uwzględnienie zasad ich ochrony określonych w poszczególnych uchwałach Rady Gminy ustanawiających pomniki przyrody, w tym szczególne cele ochrony oraz zakazy właściwe dla danego obiektu.

Z kolei w celu zachowania funkcjonowania korytarzy ekologicznych konieczne jest likwidowanie barier przestrzennych związanych z lokalizacją w ich zasięgu struktur antropogenicznych oddzielających poszczególne jednostki krajobrazu (np. drogi) lub zastosowanie rozwiązań alternatywnych pozwalających na zachowanie ciągłości ekosystemów.

Wszystkie projekty wpisujące się w przedstawione w Strategii kierunki działań będą uwzględniały cele, przedmioty i zakazy obowiązujące w odniesieniu do wszystkich form ochrony przyrody istniejących w obrębie powiatu wągrowieckiego. Negatywne oddziaływanie realizowania przedsięwzięć na środowisko przyrodnicze będzie ograniczane, poprzez prowadzenie prac przy zastosowaniu sprawnych maszyn oraz narzędzi tylko w porze dziennej. Zagwarantowana zostanie również odpowiednia organizacja czasu pracy, polegająca m.in. na minimalizowaniu jałowej pracy maszyn i urządzeń. W ramach oddziaływania na środowisko gruntowo-wodne, składowanie materiałów budowlanych odbywać się będzie tylko i wyłącznie na powierzchni utwardzonej oraz w odpowiedniej odległości od zbiorników wodnych.

Zaplecze budowy powinno być zlokalizowane poza obszarami chronionymi Natura 2000. Zaznacza się, iż na czas wykonywania prac powinno się zabezpieczyć drzewa i krzewy przed uszkodzeniem. W granicach realizacji przedsięwzięcia nie należy przechowywać paliw oraz przeprowadzać tankowania maszyn i urządzeń. W trakcie przeprowadzania inwestycji należy zmniejszyć zużycie wody, materiałów oraz surowców. Powinno się również zapewnić odpowiednie zaplecze sanitarne w formie przenośnych sanitariatów, których zawartość mogą odbierać wyłącznie podmioty do tego uprawnione.

W „Audycie krajobrazowym województwa wielkopolskiego”, przyjętym uchwałą Nr LI/1000/23 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego znajduje się krajobraz priorytetowy „Łekno”, gdzie zdiagnozowano zagrożenie o niewielkim, lecz narastającym natężeniu. Związane jest ono z obszarem o niewykorzystanym potencjale funkcjonalno-przestrzennym i kulturowym krajobrazu. Zagrożenie wynikające z niedostatecznych środków finansowych może negatywnie wpływać na zachowanie walorów kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. Poziom ten jest uznawany za niewielki, harmonijny i ewolucyjny. Wszelkie rekomendacje i wnioski są zawarte w wspomnianym dokumencie. Zadania przewidziane w Strategii nie będą miały negatywnego wpływu na krajobraz priorytetowy.

Powiat wągrowiecki pokryty jest formami ochrony przyrody, niemniej jednak planowane zadania inwestycyjne dotyczyć będą w szczególności terenów zurbanizowanych, dotychczas przekształconych przez ludzi. Negatywne oddziaływanie na środowisko będzie chwilowe, tylko na czas realizacji zaplanowanej inwestycji.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na różnorodność biologiczną:

Zgodnie z podpisaną w 1992 r. Konwencją o różnorodności biologicznej, różnorodność biologiczna oznacza zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów pochodzących *inter alia* z ekosystemów lądowych, morskich i innych wodnych ekosystemów oraz w zespołach ekologicznych, których są one częścią. Dotyczy ona różnorodności w obrębie gatunku, pomiędzy gatunkami ekosystemami. W celu ochrony bioróżnorodności konieczne jest przewidywanie, zapobieganie oraz zwalczanie przyczyn zmniejszania się lub jej zanikania.

W opracowanej strategii nie przewiduje się działań, które w sposób jednoznaczny odnoszą się do różnorodności biologicznej. Nie oczekuję są także żadnych rezultatów w tym zakresie. Jednocześnie jako jeden z kierunków działań strategii przewiduje *Modernizację dróg i infrastruktury towarzyszącej (remonty, przebudowa i budowa dróg powiatowych w tym rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów)*, co jest jednym z czynników wpływających na utratę różnorodności biologicznej oraz pogorszenie lub przerwanie funkcjonowania korytarzy ekologicznych. W Strategii nie określono konkretnej lokalizacji nowych dróg, ani też odcinków, które należy zmodernizować. Niemniej jednak wskazane w dokumencie kierunki działań związane będą przede wszystkim z obszarami o charakterze antropogenicznym i ciągami komunikacji zbiorowej, a co za tym idzie będą to tereny o znacznie już przekształcone przez człowieka. Należy jednak pamiętać, aby działania związane z przebudową infrastruktury

były prowadzone w sposób planowy oraz minimalizować ich oddziaływania na środowisko i przyrodę. Ważnym aspektem związanym z inwestycjami w sieci drogowe jest ryzyko kolizji ze zwierzętami, a także możliwy efekt dzielenia siedlisk, ograniczający możliwość bezpiecznego przemieszczania się organizmów. Istotnym warunkiem zachowania różnorodności biologicznej jest utrzymanie ciągłości powiązań przyrodniczych. Potencjalne niekorzystne oddziaływanie na korytarze ekologiczne oraz powiązania obszarów chronionych będzie zależało od zakresu, parametrów technologicznych oraz lokalizacji danej inwestycji. Podczas budowy oraz przebudowy dróg należy mieć na uwadze zapewnienie lub przywracanie integralności korytarzy ekologicznych. Nie przewiduje się zmniejszenia ilości gatunków występujących obecnie na obszarze Powiatu, jednak zasięg przestrzenny ich występowania może ulec minimalnym modyfikacjom.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na zdrowie ludzi:

Do czynników, które w znacznym stopniu negatywnie oddziałują na zdrowie ludzi należy zaliczyć poziom emisji pól elektromagnetycznych, poziom hałasu, poziom zanieczyszczenia wód i powietrza, a także jakość środowiska w aspekcie estetycznym.

W kontekście działań przewidzianych w Strategii największe znaczenie będą miały inwestycje w infrastrukturę, w tym rozbudowa dróg oraz budowa i modernizacja budynków z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii. Negatywne oddziaływanie będzie związane głównie z fazą realizacji przedsięwzięcia (emisja pyłów, hałasu, wibracji), jednak będzie ono miało charakter krótkotrwały i odwracalny. Potencjalne bezpośrednie oddziaływanie w zakresie bezpieczeństwa i wpływu na zdrowie mieszkańców może wystąpić na etapie prac powodując zagrożenie dla ruchu pieszego i kołowego, w związku z powyższym istotne jest odpowiednio wczesne poinformowanie lokalnej ludności o prowadzonych pracach budowlanych i ziemnych, które umożliwi przygotowanie się do ewentualnych utrudnień. Jako oddziaływanie negatywne należy wymienić emisję hałasu. Realizacja inwestycji infrastrukturalnych może spowodować emisję pyłu i miejscowy wzrost poziomu hałasu w środowisku. Jednocześnie uciążliwości związane z emisją hałasu zmniejszą się w wyniku poprawy jakości i stanu dróg.

Pozytywne oddziaływanie na zdrowie ludzi będą miały wszystkie działania o charakterze edukacyjnym, sportowym i rekreacyjnym, podnoszące świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska i przyrody, adaptacji do zmian klimatu, gospodarowania wodą oraz podnoszące jakość życia. Wśród najważniejszych wymienia się przedsięwzięcia związane z podnoszeniem efektywności nauczania w szkołach w tym wspieranie i rozwój nowych zawodów na rynku pracy rozwijających rynek oraz potencjał edukacyjny mieszkańców. W związku z powyższym edukacja w powiecie wągrowieckim powinna być ukierunkowana pod zapotrzebowanie lokalnego i regionalnego rynku pracy a także w aspekcie samego województwa wielkopolskiego. **Dobrze rozwinięty i funkcjonujący, poddawany modernizacji system kształcenia ponadpodstawowego, w tym kształcenia zawodowego (w szczególności w zawodach medycznych) w powiecie wągrowieckim jest niewątpliwie jednym z**

najważniejszych wyzwań. Istotnym elementem jest również niwelowanie barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej, ułatwiające poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami. W przypadku poprawy dostępności do specjalistów, w tym również wsparcie i pomoc psychologiczna dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych to korzyści zdrowotne dla dorosłych i dzieci. Ponadto przewiduje się pośrednie pozytywne oddziaływania na ludzi poprzez prowadzenie działań edukacyjnych wśród społeczności. Działania te są konieczne, by zachęcić mieszkańców do stosowania energooszczędnych technologii, a także aby pomóc im w wypracowaniu postaw ekologicznych, co w dłuższej perspektywie czasu przekłada się na poprawę stanu środowiska przyrodniczego oraz korzystnie wpływa na zdrowie ludzi. Niewątpliwie istotnym zagadnieniem w zapisach Strategii jest zwiększanie retencji oraz przeciwdziałanie skutkom suszy. Ich wpływ określa się jako pozytywny, długotrwały, pośredni i bezpośredni przede wszystkim na bezpieczeństwo ludzi i klimatu.

Podsumowując, można stwierdzić, że realizacja planowanych działań w pozytywny sposób wpłynie na jakość życia i zdrowie ludzi na obszarze powiatu wągrowieckiego.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na zwierzęta:

Na obszarze powiatu wągrowieckiego nie przewiduje się, aby w skutek dalszej działalności człowieka, świat roślin i zwierząt uległ znaczącym zmianom.

Negatywne oddziaływanie na zwierzęta dzieje się dopiero w odniesieniu do etapu prowadzenia prac budowlanych. Do takiego oddziaływania zalicza się między innymi hałas, emisje spalin oraz zapylenie. Takie oddziaływanie będzie jednak krótkotrwałe i ustanie w momencie zakończenia takich prac. W przypadku prac, które będą prowadzone na terenach zabudowanych, które nie są z reguły siedliskiem dla zwierząt negatywne oddziaływanie będzie znikome. Wyjątki stanowią gniazda ptaków czy nietoperzy zlokalizowane we wnękach elewacji budynków. Aby uniknąć negatywnych oddziaływań na zwierzęta zostaną zastosowane rozwiązania uwzględniające inwentaryzację przyrodniczą, odpowiedni dobór terminów prac budowlanych oraz zabezpieczanie gniazd i kryjówek. Na etapie eksploatacji istotne jest projektowanie przejść dla zwierząt, gdyż głównym problemem mogą być kolizje ze zwierzętami.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na rośliny:

Część prowadzonych prac związanych z modernizacją dróg powiatowych, rozwojem infrastruktury dla pieszych i rowerzystów oraz rozwojem sieci wodno-kanalizacyjnej,

gazowniczej i energetycznej może mieć negatywne działanie na rośliny tylko w przypadku niezbędnej wycinki drzew czy krzewów z uwagi na lokalizację inwestycji.

Zezwolenia w sprawie wycinki drzew wydaje właściwy organ ochrony przyrody, który za wycinkę drzew może nałożyć obowiązek nasadzeń zastępczych oraz stosownych opłat.

Strategia przewiduje organizację kampanii, imprez, konkursów promujących postawy prośrodowiskowe, promocja dbania o czystość środowiska, co w znaczącym stopniu przyczyni się do wzrostu atrakcyjności przestrzennej powiatu wągrowieckiego. Wpłynie to także na poprawę mikroklimatu, zdrowia oraz jakości życia mieszkańców, polepszenie jakości powietrza, a także na wzrost różnorodności biologicznej. W zakresie dalszego rozwoju terenów zielonych przewidziane są oddziaływania pozytywne.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na wody:

Na zmianę bilansu wodnego wpływa wiele czynników, w tym głównie eksploatacja wód głębinowych i powierzchniowych do celów bytowych i przemysłowych, co przy nadmiernym poborze może doprowadzić nawet do osiadania gruntów. Wody podziemne na rozpatrywanym terenie występują w utworach trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Warstwy wodonośne są stosunkowo dobrze izolowane osadami o słabej przepuszczalności i jakości wód wgłębnych. Wody powierzchniowe na terenie powiatu wągrowieckiego to przede wszystkim rzeka Wełna wraz z dopływami. Wyniki badań wód na 14 stanowiskach rzek wykazały umiarkowany stan ekologiczny, a na 5 słaby potencjał ekologiczny. Realizacja postanowień Strategii powinna przyczynić się do poprawy stanu JCWP, dlatego że w ramach Strategii przewidziano *prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego* na terenie powiatu wągrowieckiego.

W Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku przewidziano rozbudowę oraz modernizację dróg powiatowych, co może być związane z przedostawaniem się zanieczyszczeń komunikacyjnych do wód powierzchniowych oraz do gruntu. Możliwości techniczne mogą skutecznie zminimalizować takie zagrożenie, poprzez systematyczny monitoring, zastosowanie separatorów olejów, odpowiednich filtrów oraz odstożników.

Przewidziano również działania zwiększające retencję oraz przeciwdziałanie skutkom suszy.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie poinformowało, że zgodnie z II aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022 – 2027, PGW Wody Polskie planuje realizację działań naprawczych, których celem jest poprawa stanu wód w obszarze wybranych jednolitych części wód występujących na terenie powiatu wągrowieckiego, w tym:

- opracowanie wariantowej analizy sposobu udrożnienia budowli piętrzących na cieku wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej,

- analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych,
- ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowej JCWP,
- działania renaturyzacyjne,
- realizacja wybranego wariantu udrożnienia cieku,
- opracowanie wniosku na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych dla GZWP nr 138 (Pradolina Toruń – Eberswalde).

W związku z tym realizacja ustaleń planu nie będzie miała wpływu na nieosiągnięcie celów środowiskowych zapisanych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, który ogłoszono Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz. U. 2023 poz. 335), gdyż odbywa się w oparciu o przepisy odrębne uwzględniające te cele środowiskowe.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na jakość powietrza:

Wpływ człowieka na atmosferę dotyczy składu chemicznego, mechanicznego oraz zapylenia, którego skutki mają najczęściej charakter ponadlokalny.

Opracowana strategia przewiduje m.in. *remonty, przebudowy i budowy dróg powiatowych, modernizację budynków użyteczności publicznej oraz realizowanie programu usuwania azbestu*. Podczas prowadzenia takich prac mogą występować okresowe emisje pyłów i gazów, spowodowane pracami budowlanymi, które będą trwałe, aż do ukończenia prac budowlanych. Zmiany składu chemicznego powietrza polegają przeważnie na zwiększeniu stężenia dwutlenku węgla, dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz metali ciężkich i substancji promieniotwórczych, spadku tlenu, a także na zmianie stężenia i rozmieszczenia ozonu.

Zmiany składu chemicznego atmosfery głównie spowodowane są wzrostem spalania paliw oraz działalnością człowieka. Mogą one prowadzić do efektu cieplarnianego, zakwaszania gleb oraz wód powierzchniowych, zmniejszenia biomasy, obumierania drzew, a także do zmian biochemicznych w organizmach żywych.

Określone w Strategii działania związane z ochroną powietrza, w tym *podejmowanie inicjatyw mających na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, likwidacja starych (nieekologicznych) źródeł ciepła oraz modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej* będą miały pozytywny wpływ na poprawę stanu powietrza na omawianym obszarze.

Perspektywicznie ważny i pozytywny wpływ na poprawę stanu powietrza przyniosą także działania edukacyjne wśród mieszkańców, promujące zmianę wzorca zachowań np. przez korzystanie z komunikacji publicznej, czy ogólne dbanie o środowisko. Rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów oraz promocja transportu rowerowego na rzecz zmniejszenia roli transportu samochodowego przewiduje pozytywny i długoterminowy wpływ na powietrze oraz klimat.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na powierzchnię ziemi:

Wpływ działalności człowieka na gleby obejmuje zmiany składu chemicznego, mechanicznego oraz jej struktury fizycznej. Jest związany z zanieczyszczeniem wód oraz powietrza atmosferycznego. Stopień nawożenia, typ prowadzonej gospodarki rolnej, zróżnicowanie upraw i mechanizacja rolnictwa również mają wpływ na zmiany gleb. Zmiany powierzchni ziemi, czyli zmiany rzeźby terenu wywoływane są przez eksploatację powierzchniową, trwałe przekształcenia (budowa tras komunikacyjnych), czy realizację skarp, wałów, nasypów.

Negatywne oddziaływanie na powierzchnie ziemi może pojawić się w trakcie realizacji nowych przedsięwzięć inwestycyjnych takich jak modernizacja dróg i budynków użyteczności publicznej, a także w przypadku nieprawidłowo prowadzonej gospodarki rolnej. Należy pamiętać, że realizacja zadań przewidzianych w Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku w przeważającej mierze dotyczy terenów już zurbanizowanych, czyli zarówno krajobraz, jak i powierzchnia ziemi w obrębie zabudowy wiejskiej i miejskiej są elementami, które są już przekształcone przez człowieka.

W Strategii przewidziano przeciwdziałanie skutkom suszy oraz zwiększenie retencji, co niewątpliwie doprowadzi do poprawienia stanu gleb oraz uprawianych roślin. Zwiększona retencja poprawi mikroklimat miast i wsi, a także obniży koszty utrzymania roślin miejskich oraz uprawnych.

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne ściśle wiąże się z ochroną powierzchnią ziemi i gleb. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż wzrost intensywności rozbudowy terenu ma istotny wpływ na stan gleb, ich strukturę oraz nawodnienie. Bardzo ważnym krokiem do poprawy jakości powierzchni ziemi jest to, aby w sporządzanych dokumentach planistycznych zagospodarowania przestrzennego miast czy wsi pozostawić jak najwięcej obszarów biologicznie czynnych zamiast powierzchni utwardzonych, betonowych.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na krajobraz:

Według Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (2000) krajobraz jest to znaczny obszar, postrzegany przez ludzi, którego charakter jest wynikiem działania i interakcji czynników przyrodniczych i ludzkich.

Kierunki działań opracowanej Strategii przewidują przedsięwzięcia, które mogą ingerować w krajobraz powiatu wągrowieckiego, poprzez działania inwestycyjne takie jak rozbudowa dróg, budynków, czy rewitalizacja zabytków. Istotnym problemem jest także wprowadzanie monokultur upraw, likwidacja zadrzewień śródpolnych co upraszcza krajobraz. Nie nastąpi degradacja obecnego krajobrazu, lecz jego jakościowa zmiana związana z rozwojem powiatu wągrowieckiego.

Polepszenie krajobrazu może być także wynikiem ingerencji człowieka, poprzez wszelkie prace modernizacyjne, które mają na celu poprawę warunków życia ludzi oraz poprawę estetyki w miejscach publicznych.

Oddziaływanie to wpłynie na poprawę zadowolenia mieszkańców powiatu wągrowieckiego. W dokumencie Strategii nie wskazano konkretnych działań oraz lokalizacji, jednak zakłada się, że zadania te nie będą miały negatywnego wpływu na poszczególne elementy środowiska. Negatywne oddziaływanie o charakterze krótkookresowym i chwilowym może wystąpić jedynie w początkowych pracach o charakterze budowlanym, jeśli wystąpiłaby konieczność ich przeprowadzenia. Po analizie sytuacji terenowej można przyjąć, że nie nastąpi degradacja terenu.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na klimat:

Klimat to ogół zjawisk pogodowych na danym obszarze kształtowany, oprócz czynników geograficznych, przez trzy podstawowe procesy klimatotwórcze tj. obieg ciepła, obieg wody oraz krążenie powietrza. Wpływ na klimat jest zatem rozpatrywany poprzez prognozowanie zmiany wspomnianych procesów.

Rozbudowa i modernizacja dróg powiatowych, a także wzrost powierzchni utwardzonych wpłyną na zmianę warunków mikroklimatycznych na lokalnym obszarze. Wzrost powierzchni sztucznych, spowoduje spadek roślinności, za czym idą niewielkie modyfikacje klimatu. Szczególnie w okresie letnim występować mogą kumulacje ciepła, obniżenie wilgotności powietrza, zmniejszenia amplitudy temperatur dnia do nocy oraz silne nagrzewanie się powietrza.

Zgodnie z ze „Strategią planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” wśród kluczowych działań o charakterze horyzontalnym, które powinny być realizowane we wszystkich województwach jest planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji.

W związku z charakterem istniejącego zagospodarowania nie prognozuje się istotnych zmian w zakresie kształtowania się warunków termicznych, anemometrycznych i wilgotnościowych. Tereny rolnicze oraz leśne pozostawia się w dotychczasowym użytkowaniu, stąd też nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na powietrze atmosferyczne, klimat i mikroklimat. Zadania wprowadzone do Strategii mogą mieć niewielki wpływ na kształtowanie mikroklimatu. Możliwy jest minimalny wzrost temperatury powietrza. Zabudowa i infrastruktura komunikacyjna silniej się nagrzewa od terenów jeszcze niezabudowanych, a w okresie grzewczym budynki oddają część ciepła na zewnątrz. Na terenie powiatu występuje dużo gruntów rolnych, które neutralizują negatywne oddziaływanie zabudowy na mikroklimat. Ponadto strategia nie wpływa na istniejące tereny leśne oraz tereny zieleni, które dodatkowo neutralizują skutki oddziaływania zabudowy na klimat. Źródłem zanieczyszczeń powietrza na etapie budowy w czasie realizacji robót budowlanych będzie jedynie praca silników: urządzeń budowlanych, sprzętu oraz samochodów transportowych spalających głównie olej napędowy oraz prace spawalnicze. Należy wziąć pod uwagę, że przy odpowiednim harmonogramie prac budowlanych i staranności ich wykonania faza budowy nie będzie stanowić zagrożenia dla powietrza atmosferycznego. Emisja zanieczyszczeń będzie miała charakter emisji nieorganizowanej o niedużym zasięgu oraz będzie występować okresowo z różnym natężeniem w sposób przemijający.

Nie przewiduje się, aby projektowane działania zwiększyć mogły negatywne oddziaływanie na klimat i powietrze, pod warunkiem bezwzględnego wyegzekwowania wszystkich obowiązujących przepisów.

Realizacja ustaleń Strategii w efekcie spowoduje występowanie zjawisk wywołanych zmianami w pozyskiwaniu i wydatkowaniu energii, emisji i ograniczaniu zanieczyszczeń, a także modelu zachowań mieszkańców. Wszystkie te działania będą wpływać na zmiany klimatu, jednak do zadań mających pozytywny wpływ na zmiany klimatu należy głównie zaliczyć działania poprawiające jakość powietrza.

Wpływ zadań Strategii na zasoby naturalne:

Lokalizacja nowych ciągów komunikacyjnych na terenach bogatych w złoża naturalne bywa niełatwym problemem do rozwiązania. Pokrycie terenów zasobnych w wartościowe surowce gospodarcze w praktyce uniemożliwi i wyeliminuje ich eksploatację. Jedynym zasadnym wyjściem jest ominięcie tychże obszarów, co często komplikuje i wydłuża przebieg trasy oraz naraża inwestora na dodatkowe koszty. W Strategii nie określono dokładnej lokalizacji inwestycji, dlatego też nie można ocenić zasadności danego problemu na obszarze powiatu wągrowieckiego.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na zabytki i dobra materialne:

Działania wyznaczone w projekcie Strategii w większości mają charakter neutralny lub pozytywny, odnoszą się do działań ogólnorozwojowych w sferze społeczno-gospodarczej, a zatem będą miały wpływ na ogólną poprawę stanu i jakości obiektów, w tym dóbr kultury.

Oczywiste pozytywne oddziaływanie będą miały projekty bezpośrednio ukierunkowane na symulowanie i wspieranie oraz propagowanie zasobów dziedzictwa kulturowego powiatu wągrowieckiego.

Z kolei zanieczyszczenia powietrza, których źródłem jest transport drogowy, sektor komunalny i przemysł mają negatywny wpływ na stan obiektów budowlanych, również tych o charakterze zabytkowym, co wymusza częstsze zabiegi renowacyjne i konserwatorskie. Wszelkie działania polegające na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do atmosfery (likwidacja starych (nieekologicznych) źródeł ciepła, modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej itp.), pozwolą na ograniczenie ewentualnych zniszczeń.

Podsumowanie:

W związku z tym, że zakres Strategii jest ogólny i nie określa konkretnych lokalizacji, zakresu oraz skali planowanych przedsięwzięć, ocena oddziaływania ustaleń Strategii na środowisko zawarta w przedmiotowej prognozie jest ogólna, gdyż na tym etapie trudno ocenić, jaki będzie zakres i skala realizowanych inwestycji.

Poszczególne przedsięwzięcia realizowane w ramach wyznaczonych kierunków rozwoju, w tym przede wszystkim inwestycje w infrastrukturę, mogą generować oddziaływania krótkookresowe, chwilowe, mające związek z prowadzeniem budowy, w tym emisję hałasu, pyłów, spalin pochodzących ze środków transportu, pracujących maszyn oraz naruszenie struktury gleby i rzeźby terenu. Dodatkowo, w sposób trwały nastąpi zajęcie terenu i zniszczenie warstwy glebowej. Może wystąpić częściowe zniszczenie roślinności w miejscu przejazdów i prowadzenia prac budowlanych, które w okresie wegetacyjnym zostanie przywrócone do stanu pierwotnego. Oddziaływania nieodwracalne mają związek z trwałym przekształceniem form ukształtowania terenu oraz z ewentualną wycinką drzew. Oddziaływania odwracalne będą związane z obecnością zaplecza placu budowy, które po zakończeniu inwestycji przestanie funkcjonować, podobnie jak wszelkie oddziaływania z nim związane. Zasięg oddziaływań na środowisko będzie miał zatem lokalny charakter. Skutki prowadzonych prac mogą być odczuwalne w najbliższym sąsiedztwie poprzez emisję pyłów i zanieczyszczeń gazowych oraz hałas. Większość skutków negatywnych oddziaływań charakteryzować się będzie pełną lub częściową odwracalnością – po zakończeniu inwestycji oddziaływania znikną.

Należy zaznaczyć, iż wymienione działania, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, stanowią kontynuację wcześniej podjętych inwestycji, dotyczy to przede wszystkim działań związanych z rozwojem infrastruktury technicznej, w tym

modernizacji i budowy dróg. Oznacza to, że faktyczne ramy dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wytyczyły już ustalone plany.

7. Proponowane rozwiązania alternatywne

Projekt Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku jest głównym dokumentem określającym kierunki rozwoju jednostki i stanowi element dopełniający jej funkcjonowanie zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Jednym z głównych zadań dokumentu jest zapewnienie dogodnych warunków życia mieszkańcom. Strategia podkreśla atuty Powiatu, dzięki którym możliwe będzie eliminowanie istniejących barier rozwojowych. Wskazuje na istotność racjonalnego kształtowania środowiska, gospodarowania jego zasobami oraz jego ochrony.

Dokument Strategii określa plany rozwojowe w kontekście najbliższych siedmiu lat. Wyznacza kierunek działań nie tylko dla władz, ale również mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych. Przedstawione przedsięwzięcia i kierunki działań określone zostały w sposób ogólny oraz nie są odniesione do konkretnej lokalizacji oraz zakresu czasowego, a poziom ich realizacji w dużym stopniu zależeć będzie od sytuacji finansowej Powiatu oraz od zdolności do pozyskania środków zewnętrznych. Przedmiotowy dokument nie precyzuje szczegółowych informacji na temat parametrów technicznych i rozwiązań technologicznych. Kluczową kwestią jest również ciągła zmiana uwarunkowań nie tylko pod względem finansowym, ale również ciągłego postępu technologicznego. W takiej sytuacji trudno jest o wypracowanie rozwiązań alternatywnych, ponieważ w większości planowanych inwestycji, ich realizacja wynika ze złego stanu dotychczas istniejącej infrastruktury bądź niskiego poziomu jej funkcjonalności (np. poprawa stanu sieci dróg powiatowych). Zadania te są zatem koniecznością. W przypadku realizacji niektórych inwestycji może dochodzić do negatywnego oddziaływania na środowisko. Skala tych oddziaływań może być różna, lecz trudno ją przewidzieć ze względu na brak szczegółów dotyczących ich realizacji. Należy zaznaczyć, że każda z tych inwestycji wymagać będzie odrębnych analiz dotyczących oddziaływania na środowisko.

Wśród proponowanych alternatywnych rozwiązań nadmienić można wybór innej lokalizacji dla realizacji danego przedsięwzięcia, wskazanie innych koncepcji wykonania inwestycji (polegające na przedstawieniu odmiennych wariantów pod względem technicznym lub organizacyjnym) oraz zrezygnowanie z realizacji danego działania. W przypadku ostatniego rozwiązania należy zaznaczyć, iż brak podjęcia działań również może skutkować negatywnymi oddziaływaniami na środowisko. Ponadto zaznacza się wymóg przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla każdego kluczowego działania inwestycyjnego oraz przedstawienia w nim alternatywnych rozwiązań w sposób szczegółowy i precyzyjny.

Rozwiązania alternatywne można zastosować w przypadku uszczegóławiania realizacji poszczególnych zadań, np. co do sposobu prowadzenia prac budowlanych, lokalizacji zadania,

wyboru technologii. W zakresie realizacji nawiązujących do budowy i modernizacji infrastruktury drogowej oraz pozostałych obiektów na obszarze Powiatu, należy dokonać szczegółowej analizy skutków realizacji przedsięwzięcia oraz wybrać najkorzystniejszy wariant z punktu widzenia jak najmniejszej ingerencji w środowisko przyrodnicze.

8. Napotkane trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Na obecnym etapie prac nie jest możliwe zdefiniowanie konkretnych rozwiązań technicznych oraz związanych z tym szczegółowych skutków realizacji danego przedsięwzięcia, ponieważ w Strategii nie uwzględniono konkretnych inwestycji, a jedynie planowane kierunki rozwoju Powiatu w następnych latach.

Część wymienionych działań, w tym modernizacja i rozbudowa infrastruktury, posiada charakter inwestycyjno-budowlany o nieznanym parametrach technicznych. Realizacja poszczególnych przedsięwzięć odbywać się będzie w sposób wielowymiarowy i długotrwały, w związku z czym nie ma możliwości zdefiniowania szczegółowego oddziaływania na środowisko. Biorąc pod uwagę istotę dokumentu, jakim jest strategia rozwoju, zaznacza się, iż określone cele i kierunki działań będą w sposób długotrwały i pozytywny wpływać zarówno na całe środowisko, jak i na jego poszczególne elementy.

9. Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Nie przewiduje się, aby zadania uwzględnione w Strategii w dłuższej perspektywie czasu miały oddziaływać negatywnie na środowisko i przestrzeń, niemniej jednak zasadne jest uwzględnienie czynności łagodzących ewentualne negatywne oddziaływania, które mogą wystąpić na etapie projektowania, realizacji czy też eksploatacji danych przedsięwzięć.

Część z wymienionych działań posiada charakter inwestycyjno-budowlany o nieznanym parametrach technicznych, a ich realizacja odbywać się będzie w sposób wielowymiarowy i długotrwały, w związku z czym nie ma możliwości zdefiniowania szczegółowego oddziaływania na środowisko. Zaznacza się, iż określone zadania będą w sposób długotrwały i pozytywny wpływać zarówno na całe środowisko, jak i na jego poszczególne elementy. Wymaga się, aby wszelkie przedsięwzięcia związane z infrastrukturą drogową i techniczną wykonane zostały zgodnie z zasadami dobrych praktyk w danym zakresie. Są to przede wszystkim aspekty związane z tworzeniem przejść dla zwierząt, instalacją ogrodzeń ochronnych, projektowaniem pasów zieleni izolacyjnej czy też kanalizacji

deszczowych. Ponadto zakłada się, iż inwestycje te nie mogą stanowić zagrożenia dla systemów przyrodniczych, kolidować lub znacznie ograniczać funkcjonowanie korytarzy ekologicznych. W zakresie kształtowania przestrzeni nie mogą negatywnie wpływać na istniejący układ osadniczy oraz stwarzać zagrożenia hałasem. W celu zapobiegania i ograniczania negatywnego oddziaływania na środowisko, jakie może wystąpić na skutek realizacji celów i działań określonych w Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku, proponuje się następujące rozwiązania:

Elementy środowiska przyrodniczego	Środki łagodzące i zalecenia
Formy ochrony przyrody i różnorodność biologiczna	Lokalizowanie przedsięwzięć na obszarach pozbawionych szczególnych i chronionych walorów przyrodniczych.
	Dostosowanie terminów prowadzenia prac budowlanych względem terminów migracji, rozrodu i wychowu osobników z poszczególnych grup zwierząt.
	Przed przystąpieniem do prac budowlanych i remontowych przeprowadzenie inwentaryzacji pod kątem bytowania gatunków chronionych.
	Tworzenie siedlisk i stanowisk zastępczych, nasadzenie zieleni, aby ograniczyć negatywny wpływ powstałej infrastruktury.
Ludzie	Prowadzenie prac w porze dziennej
	Zredukowanie czasu pracy maszyn w celu minimalizacji natężenia hałasu oraz ograniczenia emisji spalin
	Nadzór i kontrola nad przestrzeganiem przepisów prawa budowlanego
	Wprowadzanie oznakowania na obszarach objętych pracami budowlanymi w celu zapewnienia bezpieczeństwa
Zwierzęta	Wykonywanie oględzin przed przystąpieniem do wykonywania prac pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy.
	Dostosowywanie terminu prac względem okresów lęgowych, rozrodczych i hibernacji gatunków chronionych na danym obszarze.
	Jak najszybsza możliwa realizacja działań.
	Tworzenie ogrodzeń ochronnych i przejść dla zwierząt w celu zachowania ciągłości siedlisk.
Rośliny	Przeprowadzanie ręcznych wykopów w pobliżu systemów korzeniowych roślin.
	Zachowanie terenów biologicznie czynnych.
	Tworzenie nowych obszarów zieleni.

	Zabezpieczanie pni drzew przed otarciami przez sprzęt budowlany.
	Odtwarzanie zniszczonych siedlisk.
	Dokonywanie nasadzeń zastępczych w ramach rekompensaty za wycięte drzewa.
Woda	Zabezpieczanie obszarów zaplecza robót budowlanych.
	Kontrolowanie szczelności zbiorników paliw płynnych w maszynach wykorzystywanych do prac budowlanych w ramach zapobiegania zatruciu środowiska substancjami ropopochodnym.
	Zastosowywanie instalacji, która będzie odprowadzać oraz oczyszczać ścieki opadowe z dróg.
	Zachowanie szczególnej ostrożności podczas wykonywania prac budowlanych w okolicach cieków wodnych oraz zbiorników.
	Zabezpieczanie magazynowanych materiałów przed wodami opadowymi w celu uniknięcia skażenia środowiska gruntowo-wodnego.
	Zapewnianie pracownikom budowy dostępu do toalet. W przypadku toalet przenośnych ważne jest ich regularne opróżnianie przy pomocy samochodów serwisowo-aseuracyjnych wyposażonych w odpowiednie akcesoria.
Powietrze	Tworzenie pasów zieleni komunikacyjnej, aby stanowiły rolę bariery przeciwko rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń.
	Propagowanie transportu publicznego.
	Popularyzacja środków transportu nie emitujących zanieczyszczeń.
	Zachowanie wysokiej kultury podczas prowadzenia robót budowlanych m.in.: ograniczanie prac silników maszyn i urządzeń, utrzymywanie porządku na placach budowy, ograniczanie prędkości na placach budowy.
Powierzchnia ziemi	Minimalizowanie ilości generowanych odpadów.
	Przechowywanie maszyn i sprzętów budowlanych na utwardzonych i odwadnianych parkingach.
	Chronienie wierzchniej warstwy ziemi.
Krajobraz	Zachowanie wysokiego poziomu udziałów terenów zielonych względem ogólnej powierzchni.
	Realizowanie przedsięwzięć w nawiązaniu do istniejącego już ukształtowania terenu.
	Realizacja działań w celu dbałości o obiekty infrastruktury mających charakter rekreacyjny i wypoczynkowy.
	Przeprowadzanie konsultacji społecznych w zakresie ukształtowań przestrzeni publicznych.
Klimat	Tworzenie nowych przestrzeni zielonych.
	Zachowanie istniejących terenów zielonych.
	Promowanie transportu zbiorowego.

	Popularyzowanie transportu rowerowego oraz pieszego, w celu zminimalizowania stopnia emisji zanieczyszczeń.
Zabytki i dobra materialne	Dostosowanie intensywności i sposobów wykorzystania obiektów do charakteru obiektu i jego przepustowości
	Wykonanie prac remontowych zabytkowych obiektów w uzgodnieniu z Konserwatorem Zabytków
	Planowanie inwestycji w sposób nie zagrażający istniejącym zabytkom oraz zapewnienie dbałości o estetykę obiektów
	Rozpoznanie archeologiczne obszaru inwestycji

Tabela 16. Proponowane środki i zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji Strategii Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku

W myśl art. 75 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, głównym narzędziem działań, które ma na celu naprawę wyrządzonych szkód w środowisku jest kompensacja. Kompensację podejmuje się wtedy gdy nie jest możliwa ochrona elementów przyrodniczych. Realizacja zadań Strategii nie powoduje szkód w środowisku rozumianych jako negatywną, mierzalną zmianę stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, ocenioną w stosunku do stanu początkowego (zgodnie z ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie), która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność prowadzoną przez podmiot korzystający ze środowiska:

- ➔ **w chronionych gatunkach lub siedliskach przyrodniczych**, mających negatywny wpływ na osiągnięcie bądź utrzymanie właściwego stanu ochrony gatunków lub siedlisk przyrodniczych,
- ➔ **w powierzchni ziemi**, rozumiane jako zanieczyszczenie gleby lub ziemi, szczególnie zanieczyszczenia, które stanowią zagrożenie dla zdrowia ludzi,
- ➔ **w wodach**, mającą negatywny wpływ na stan ekologiczny, chemiczny, czy ilościowy wód.

Działania kompensacyjne oraz ich konieczność realizacji zostaną poddane ocenie na kolejnych etapach procesu planowania.

10. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Podstawą do podjęcia oceny transgranicznego oddziaływania założeń Strategii na środowisko jest stwierdzenie możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania w wyniku realizacji któregośkolwiek z planowanych zadań. W przypadku powiatu wągrowieckiego, który położony jest w północnej Wielkopolsce i nie graniczy z obcym państwem wystąpienie tego typu oddziaływań należy wykluczyć.

Z kolei ryzyko wystąpienia skumulowanych oddziaływań na środowisko związane może być z prowadzonymi procesami inwestycyjnymi. Potencjalnie największe ryzyko oddziaływań skumulowanych należy postrzegać w realizacji osobnych przedsięwzięć infrastrukturalnych, w tym samym czasie lub miejscu, co może spowodować przekroczenie norm środowiskowych. Strategia nie przewiduje realizacji inwestycji, które na etapie eksploatacji będą źródłem nowych, uciążliwych i znacznych emisji do środowiska.

11. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu

Poniższy rozdział został poświęcony ocenie systemu monitoringu stworzonego z myślą o stałej obserwacji zmian zachodzących w przestrzeni Powiatu, które można powiązać z zakresem prowadzonej interwencji publicznej. Monitoring prowadzony jest w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji Strategii, pozwalając wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji działań bądź podmiotów realizujących.

W monitorowaniu strategii będą wykorzystane wskaźniki opisujące ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu węgrowskiego. Do każdego celu strategicznego przypisany został co najmniej jeden wskaźnik pochodzący z zasobów statystyki publicznej (Tabela 17). Wskaźniki dobrano, kierując się następującymi zasadami:

- wskaźniki właściwie oddają charakter danego procesu czy zjawiska i pozwalają dostarczyć właściwych miar dla oceny stopnia poprawy konkretnego aspektu,
- wskaźniki są łatwe do zarządzania (pozyskania, przetworzenia, zinterpretowania i zaprezentowania publicznie),
- wskaźniki mają charakter mierzalny i są możliwie maksymalnie konkretne.

Z realizacji Strategii sporządzane będą sprawozdania z osiągniętych wskaźników, które w zależności od realizowanych zadań prowadzone będą w cyklu rocznym.

Cel strategiczny 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia w powiecie wągrowieckim.					
Wskaźniki	Wskaźnik oddziaływania dla celu	Jednostka	Źródło	2021	2030
Liczba organizacji pozarządowych, które otrzymały dofinansowanie na zadania statutowe z budżetu Powiatu Wągrowieckiego	Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców powiatu wągrowieckiego	liczba	Dane powiatowe	20	wzrost
Saldo migracji osób młodych w wieku 15-39 lat na 1000 mieszkańców	Poprawa perspektyw jakości życia na terenie powiatu wągrowieckiego	wskaźnik	MRL	-0,42	spadek
Cel strategiczny 2. Zapewnienie warunków ochrony środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego.					
Wskaźniki	Wskaźnik oddziaływania dla celu	Jednostka	Źródło	2021	2030
Środki finansowe przeznaczone co roku na ochronę środowiska zaplanowane w budżecie powiatu wągrowieckiego	Poprawa atrakcyjności przyrodniczej powiatu wągrowieckiego	tys. zł	Dane powiatowe	126	wzrost
Liczba dni w roku charakteryzujących się dobrą jakością powietrza w powiecie	Poprawa jakości powietrza w powiecie wągrowieckim	dni	Dane powiatowe	283	wzrost
Cel strategiczny 3. Tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego, rozwój infrastruktury oraz integracje oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców i turystów.					
Wskaźniki	Wskaźnik oddziaływania dla celu	Jednostka	Źródło	2021	2030
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	Poprawa infrastruktury biznesowej	sztuka	GUS	810	wzrost
Liczba instytucji otoczenia biznesu na 10.000 podmiotów gospodarki narodowej	Poprawa infrastruktury biznesowej	sztuka	GUS	592,7	wzrost
Środki finansowe przeznaczone na inwestycje powiatu wągrowieckiego	Poprawa perspektyw jakości życia na terenie powiatu wągrowieckiego	mln zł	Budżet powiatu	21,9	wzrost
Długość zrealizowanych inwestycji drogowych w powiecie wągrowieckim	Poprawa dostępności komunikacyjnej powiatu wągrowieckiego	km	Powiatowy Zarząd Dróg	0,976	wzrost

Tabela 17. Wskaźniki monitorowania celów strategicznych. Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z art. 10 ust. 1 dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko państwa członkowskie Unii Europejskiej, w tym także Polska zostały zobowiązane do monitorowania znaczącego wpływu na środowisko, wynikającego z realizacji planów i programów. Celem monitoringu jest przede wszystkim możliwość określenia już na wczesnym etapie potencjalnych niepożądanych wpływów. Wykrycie takie musi nieść ze sobą podjęcie odpowiedniego i natychmiastowego działania naprawczego. Skutki realizacji postanowień strategii będą podlegać pomiarom i ocenom w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, w którym uczestniczy WIOŚ, GIOŚ, organy administracji rządowej, a także samorządowej. Do monitoringu oddziaływania na środowisko projektów realizowanych w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku zostaną wykorzystane dane pozyskane ze źródeł wskazanych poniżej:

Lp.	Komponent środowiska	Metoda	Podmiot odpowiedzialny
1.	Klimat akustyczny	Analiza wyników pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska	WIOŚ Poznań, del. w Pile
		Monitoring hałasu	Wojewódzki Zarząd Dróg
		Kontrola skuteczności zastosowania zabezpieczeń przed hałasem	WIOŚ Poznań, del. w Pile
2.	Jakość powietrza	Analiza wyników pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska	WIOŚ Poznań, del. w Pile
		Analiza wyników kontroli podmiotów gospodarczych	WIOŚ Poznań, del. w Pile
3.	Stan gleb	Analiza wyników pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska	WIOŚ Poznań, del. w Pile
		Kontrole zastosowania systemu odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków sanitarnych i przemysłowych	WIOŚ Poznań, del. w Pile
		Kontrola skuteczności i prawidłowości gospodarki odpadami	Urząd Marszałkowski

4.	Jakość wód	Analiza wyników pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska	WIOŚ Poznań, del. w Pile
		Kontrole zastosowania systemu odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków sanitarnych	WIOŚ Poznań, del. w Pile; gminy
		Monitoring jakości wód	Powiatowa Stacja sanitarno-epidemiologiczna
		Kontrola przestrzegania postanowień wydawanych pozwoleń wodnoprawnych	PGW Wody Polskie
5.	Pola elektromagnetyczne	Monitoring pól elektromagnetycznych	GIOŚ/ WIOŚ Poznań, del. w Pile

12. Źródła

1. Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku,
2. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wągrowieckiego na lata 2019-2022 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2026,
3. Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Warszawa 2019,
4. Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030,
5. Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
6. Europejski Zielony Ład,
7. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego (KSRR 2030),
8. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030),
9. Polityka ekologiczna państwa 2030,
10. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
11. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku,
12. Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej,
13. Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim,
14. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2022 r. poz. 2556 z późn. zm.),
15. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U.2023 poz. 1094 z późn. zm.),
16. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz.1259 z późn. zm.),
17. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2021 r. poz. 845),
18. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. , poz. 335),
19. Bilanse zasobów złóż kopalin w Polsce za 2019 r, 2020 r. i 2021 r.,
20. Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim (raporty za lata 2019-2022),

21. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28.04.2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci,
22. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 27.01.2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Kaliszańskie,
23. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24.02.2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy Kiszkowe,
24. Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 30.04.1957 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1957 r. Nr 44 poz. 277),
25. Zarządzenie Nr 4/09 Dyrektora ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 17.04.2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dębina” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2009, Nr 100 poz. 1522).

13. Spis załączników

Załącznik 1. Oświadczenie autora

14. Spis rycin

Ryc.1. Położenie powiatu wągrowieckiego na tle sąsiednich powiatów

Ryc.2. Gminy powiatu wągrowieckiego

Ryc.3. Obszar zagrożony powodzią

Ryc.4. Rezerwat przyrody „Dębina”

Ryc.5. Park krajobrazowy „Puszcza Zielonka” w powiecie wągrowieckim

Ryc.6. Obszary chronionego krajobrazu na tle granic powiatu

15. Spis tabel

Tabela 1. Cele strategiczne powiatu wągrowieckiego

Tabela 2. Powiązanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 1

Tabela 3. Powiązanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 2

Tabela 4. Powiązanie kierunków działań z celami operacyjnymi celu strategicznego 3

Tabela 5. Ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) położonych w granicach powiatu wągrowieckiego, wykaz celów środowiskowych dla tych JCWP oraz ocena zagrożenia nieosiągnięcia wyznaczonych celów środowiskowych

Tabela 6. Wykaz złóż występujących na terenie powiatu wągrowieckiego wraz z informacją o stanie ich zagospodarowania, zasobach oraz wydobyciu w latach 2019 – 2021

Tabela 7. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2019 – 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Tabela 8. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2019 – 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Tabela 9. Poziomy recyklingu i ograniczenia masy odpadów komunalnych osiągnane w gospodarce odpadami przez gminy powiatu wągrowieckiego

Tabela 10. Wyniki monitoringu hałasu komunikacyjnego, które przeprowadzono w punkcie pomiarowym, zlokalizowanym w otoczeniu drogi wojewódzkiej nr 241 w Wągrowcu, przy ul. Rgielskiej 86

Tabela 11. Istniejące problemy ochrony środowiska w powiecie wągrowieckim

Tabela 12. Cel strategiczny 1, powiązane cele operacyjne i kierunki działań wskazane w Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku

Tabela 13. Cel strategiczny 2, powiązane cele operacyjne i kierunki działań wskazane w Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku

Tabela 14. Cel strategiczny 3, powiązane cele operacyjne i kierunki działań wskazane w Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku

Tabela 15. Macierz oddziaływań realizacji poszczególnych działań inwestycyjnych przewidzianych w Strategii

Tabela 16. Proponowane środki i zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji Strategii Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku

Tabela 17. Wskaźniki monitorowania celów strategicznych

UZASADNIENIE

DO UCHWAŁY NR LX/482/2024 RADY POWIATU WĄGROWIECKIEGO z dnia 28 lutego 2024 roku w sprawie przyjęcia programu rozwoju pn. „strategia rozwoju powiatu wągrowieckiego do roku 2030”

Programu Rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do roku 2030” jest najważniejszym dokumentem określającym kierunki rozwoju powiatu na najbliższe lata. Jego celem jest wskazanie misji/wizji rozwoju obszarów kluczowych, celów strategicznych i zadań, których realizacja w określonym horyzoncie czasowym przyczyni się do wielokierunkowego rozwoju powiatu. Jest niezbędny do ukierunkowania rozwoju naszego regionu oraz zapewnienia wsparcia finansowego z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Program Rozwoju np.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku” określa rolę instytucji powiatowych i wskazuje przede wszystkim na potencjał kreowania rozwiązań rozwojowych, dla których Powiat Wągrowiecki może być realizatorem. Dotyczy to w szczególności kwestii administracji, opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, edukacji poziomu ponadpodstawowego oraz komunikacji. Bazując na posiadanych zasobach i potencjałach, ale także na aspiracjach, opracowany został Program rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do 2030 roku”. W tworzeniu dokumentu brały udział przedstawiciele różnych instytucji, organizacji i przedsiębiorstw, tak aby określał on sposób realizacji zadań bieżących, jak również wyznaczał długofalową politykę rozwoju naszego regionu. Wykonane prace analityczne, sporządzone oceny i wnioski pozwoliły na sprecyzowanie celów strategicznych rozwoju Powiatu Wągrowieckiego. Z chwilą uchwalenia Programu Rozwoju stanie się on podstawowym, wieloletnim dokumentem strategicznym formułującym politykę rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu z perspektywy lokalnej. W systemie zarządzania lokalnego Program Rozwoju jest dokumentem stanowiącym plan postępowania powiatowych władz samorządowych na swoim terenie i służy, jako narzędzie zarządzania tym procesem. Ponadto stanowi dokument informacyjny i promocyjny Powiatu Wągrowieckiego.

Dokument podlegał konsultacjom społecznym w dniach od 05 czerwca 2023 roku do 23 czerwca 2023 roku. W wyniku przeprowadzonych konsultacji nie wniesiono uwag do przedmiotowego Programu. Program rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do roku 2030” został wysłany również do zaopiniowania przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu. Obie instytucje odmówiły odstąpienia od procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym opracowana została strategiczna prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Programu rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do roku 2030”, która podlegała konsultacjom społecznym w terminie od 26 września 2023 r. do 17 października 2023 r. W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych do prognozy oddziaływania na środowisko do projektu Programu rozwoju, nie wniesiono uwag. Po przeprowadzonych konsultacjach prognoza oddziaływania na środowisko powtórnie została wysłana do zaopiniowania. Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pozytywnie zaopiniował projekt dokumentu Programu Rozwoju pn.: Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do roku 2030” wraz z strategiczną prognozą oddziaływania na środowisko. Natomiast Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu wniósł uwagi do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, które zostały uwzględnione w niniejszym dokumencie.

W związku z powyższym zasadne jest przyjęcie przez Radę Powiatu Wągrowieckiego Programu Rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego do roku 2030”.